

วารสาร
ศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม พ.ศ. 2560

ISSN 1905-9922

Journal of Education

MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ISSN 1905-9922

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ISSN 1906-4950

ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม พ.ศ. 2560

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารและพัฒนา และการจัดการความรู้ ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไป

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่

พิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำบลตลาด อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 0-4374-3143-4 ต่อ 6234 โทรสาร 0-4374-3174

เว็บไซต์: <http://edu.msu.ac.th/journal>

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เลขานุการและเหรัญญิก

นางสาวณัชชลิตา เหลี่ยมไธสง

อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นความคิดเห็นของผู้นิพนธ์ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ราคาปก 200 บาท Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
พิมพ์วันที่ 31 ธันวาคม 2560 E-mail: Jeas.msu@gmail.com

ออกแบบปก: สมร เหล็กกล้า

สำนักพิมพ์ส่วนหนังสือ: 189 หมู่ 12 ราชวดีการ์เด้นวิลล์
ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
โทรศัพท์: 09-2956-2419

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสาร

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ อิศรปรีดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปีดดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปีดดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร	มหาวิทยาลัยนครพนม
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ สุรชา อมรพันธุ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวาลย์ รัตนพร	สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท เต็มเมืองชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.สิวะกรณ์ กฤษณสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.วิทยา วรพันธุ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ เขียมแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ศากุณย์ เหลี่ยมไธสง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ศุภณภักดิ์ ยอดสละ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตย์ บุญงามคง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
Prof.Dr.Gary Price	University of Wisconsin-Madison,USA
Prof.Dr.Marilyn Waring	Deakin University, Australia
รองศาสตราจารย์ ดร.นาวิรัตน์ รักกิจตรกุล	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทระสมบัติ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์นันท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณ นามวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2560 ประกอบด้วยบทความวิจัย 1 เรื่อง และบทความวิจัย 20 เรื่อง ครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ทางการศึกษา โดยทุกบทความได้รับการพิจารณาทางวิชาการอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน เพื่อคงคุณภาพทางวิชาการและการเผยแพร่ในฐานะข้อมูลวารสารทั้งระดับชาติและนานาชาติ กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีแก่วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทวิจารณ์หนังสือ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ปริญา ปรีพุด

บทความวิจัย

ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 13

กาญจนา โคตรโยธา, ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์, พิมพ์พร จารุจิตร

การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 23

กัญญาภัทร พรหมโสภ, ประภัสสร บุญหมั่น

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 35

ชฎาพร สีหาวงค์, อธิชัย จิตรนันท์, สุภารัตน์ ถนอมแก้ว

โปรแกรมพัฒนาศูนย์ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 2 48

ณัฐพงศ์ แก่นสา, สุรชา อมรพันธุ์

การวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 60

ณัฐจารา บุญช่วย, พงศธร โพธิ์พูลศักดิ์, อาทิตย์ อาจหาญ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 71

เดชา จันทาคิต, สาคร อุดมจักร

การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 79

เจษฎา สุทธิสา, สุจินต์ อังกรวิวิธ, ญาณภัทร สีหะมงคล

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้
แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ 91

บัณฑิต ปัดดาวโร, ประสาท เนื่องเฉลิม

ผลของการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพักที่มีต่อสมรรถภาพทางแอโรบิกความอดทนและความเร็วในนักเรียนชาย
บรรจบ เรื่องสุขสุด, ฌณัสวรรณ ธนาพงษ์อนันท์, อริยา ธนอมเมฆ 103

บรรจบ เรื่องสุขสุด, ฌณัสวรรณ ธนาพงษ์อนันท์, อริยา ธนอมเมฆ

การศึกษากิจกรรมนันทนาการแบบสอนแนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
ทิพากร กิ่งมิ่งแย, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ 116

ทิพากร กิ่งมิ่งแย, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

แนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 126

กัญญาพัชญ์ เทียมเมืองแพน, มณฑิรา พัวโพนุลย์

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา 137

รัตนดาวัล วรณปะเถาว์, ประสาท เนื่องเฉลิม

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาศูนย์ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 148

ยิ่งยง ประดับภรณ์, สุรชา อมรพันธุ์

แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง
ศศิธร แก้วมัน, ศาภาเกษ เหลี่ยมโฮสง 162

ศศิธร แก้วมัน, ศาภาเกษ เหลี่ยมโฮสง

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23 183

อรอนงค์ น้อยคำยาง, ประสิทธิ์ ชุตติเดช

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 19 195

อัญชลี อินเทียม, ประสิทธิ์ ชุตติเดช

การศึกษาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เครือข่าย อุเทน โนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
อิชยา กองไชย 206

อิชยา กองไชย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
เอกวิทย์ อมตฉายา, ฉลาด จันทรมบัติ 215

เอกวิทย์ อมตฉายา, ฉลาด จันทรมบัติ

การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO OP CO OP 228

จิราภร มะละกา, ศิริดา บุรชาติ, พิจิตรา ธงพานิช

Contents

Book review	
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 <i>ปริญา ปรีพุด</i>	7
Research Articles	
The characteristics of school administrators in the 2 ^{1st} century factors affecting the learning community of schools under the office of udonthani primary educational service area office 4 <i>Khanjana Kotyotha, Prapornitip Kunagornpitak, Pimporn Charuchit</i>	13
Developing the Guidelines to Promote Students' Behavior of Knowledge Acquisition in the Schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 3 <i>Kanyaphat Phromsopa, Prapassorn Bussaman</i>	23
A guideline to develop teacher's competency in curriculum management and learning management in the schools of nong khai primary educational service area office 1 <i>Chadaporn Sihawong, Thatchai Jittranan, Sudarat Thanonkeo</i>	35
Educational Technology Teacher Development Program for Educational Institution under the Office of Roi – Et Primary Education Service Area Office 2 <i>Nattapong Kaensa, Suracha Amornpan</i>	48
Research and Development of 3Ps English language Instructional Approach to Enhance Reading and Writing Ability in Basic Vocabulary For Grade 6 Students <i>Nattapawn Bunchuai, Pongtorn Phopoosak, Athit Athan</i>	60
Factors Influencing Decision – making to Study in Master degree at the Faculty of Education Mahasarakham University <i>Dacha Jantakat, Sakorn Atthachakara</i>	71
Development Guidelines for the Participation of the basic Education Schools under the Primary Education Service Area Office 2 Mahasarakham Province <i>Jessada Sutthisa, Sujint Anguravirutt, Yannapat Seehamongkon</i>	79
The Development of Learning Achievement and Scientific Thinking Through Inquiry Cycles (5E) to Promote Scientific Thinking for Prathomsuksa 5 Students <i>Bordin Patthawaro, Prasart Nuangchalem</i>	91
Effect of rest interval training to anaerobic performance endurance and speed in male student <i>Banjong Rouengsuksud, Napatsawan Thanaponganan, Arataya Tanoommek</i>	103
Studying of Coaching Supervision in the schools Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 4 <i>Tipakorn Kingminghae, Suwat Julsuwan</i>	116
Teacher Empowerment of Instruction Management for Educational Expansion Opportunities School under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area Office 3 <i>Phinyaphat Thiammueangpan, Montien Phuapaiboon</i>	126
The Development of Learning Achievement and Integrated Science Process Skills of Mattayomsuksa 2 Students through STEM Education <i>Rutdawan Wanapathown, Prasart Nuangchalem</i>	137
Developments of Teachers' Development Program Toward Research for Developing Learning for Schools Under the Secondary Educational Service Area Office 27 <i>Yingyong Pradubgorn, Suracha Amornpan</i>	148
Guidelines on Applying Information and Communication Technology in Improving the Quality of Life of Thakhonyang Women Group <i>Sasitron Kawman, Khachakrit Liamthaisong</i>	162
Developing a Guidelines for Coaching Supervision in Schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 1 <i>Sunee Dokduang, Prasit Chutichudet</i>	173
Developing the Guidelines of Learning Management for Mathematics teachers under the Office of Secondary Educational Service Area 23 <i>Onanong Noikhamyang, Prasit Chutichoodet</i>	183
Developing the Guidelines to Promote Students' Sufficient Character under the Office of Secondary Educational Service Area 19 <i>Unchalee Inaeiem, Prasit Chutichudat</i>	195
Study of Current Stage in English Learning of Network Uten Nontan group Thauten District Nakhonpanom Province <i>Itchaya Kongchai</i>	206
Developing a Program to Enhance Teachers' Teamwork Under The Office of The Secondary Education Service Area 21 <i>Akawit Amatachaya, Chalad Chantarasombut</i>	215
A Comparison of English Reading Abilities of Mattayomsuksa 1 Students between Questioning and CO-OP CO-OP Techniques <i>Jirapa Malaka, Sirida Burachart, Phichitra Thongpanit</i>	228

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ปริญา ปริพุฒ: ผู้วิจารณ์หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) เป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (พ.ศ.2560-2564) นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เล่มนี้จึงเหมาะสมสำหรับสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็ก

¹ โรงเยียนนิคมลำปางวิทยา อำเภอสังขัณฑ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ล้ำเนื้อความ เป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่อนอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในอนาคต ตามคำสั่ง กระทรวงศึกษาธิการที่ สพฐ. 1223/2560 เรือง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ที่ได้ประกาศให้ ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แทนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทุกสังกัดนำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้โดยปรับปรุงให้ เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เล่มนี้ ได้กล่าวถึงที่มาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรว่าด้วยการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง พบว่า หลักสูตรมีจุดดีหลายประการ เช่น เป็นหลักสูตรที่มีความเป็นเอกภาพ ยืดหยุ่น มีความเป็นสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย สถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการของตนเอง และหลักสูตรใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตามผลการศึกษาดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาที่มีอยู่รอบด้านและความไม่ชัดเจนของการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดการวิเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างพัฒนาการเด็กปฐมวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ ปัญหาการประเมินพัฒนาการในสภาพจริง ปัญหาความเชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมถึงปัญหาคุณภาพเด็กที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ผลการประเมินพัฒนาการ ในภาพรวมไม่เป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานจึงได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย และแผนแม่บทกฎหมายต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพเด็กและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

หนังสือเล่มนี้มีสาระสำคัญทำให้สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในภาพรวมได้ว่า สาระส่วนใหญ่ยังคงยึดจุดดีของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ไว้เป็นสำคัญ และเพิ่มเติมในส่วนที่มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาชาติ ได้แก่ การกำหนดช่วงอายุจากเดิมตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เปลี่ยนเป็นตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ เพิ่มวัยวัยทัศน์และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กแต่ละช่วงวัยพร้อมทั้งตัวชี้วัดและสภาพที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน กำหนดเวลาเรียนที่ชัดเจนเป็น 5 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 180 วันต่อภาคเรียน เพิ่มหลักการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อายุ การเล่นอย่างมีความหมาย การทำงานของสมองแบบการเรียนรู้ของเด็ก ทักษะชีวิต หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพักผ่อนอย่างเพียงพอ เพิ่มการสร้างความรู้ ความเข้าใจและประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กกับทุกฝ่ายโดยเฉพาะพ่อแม่ภายใต้ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้เขียนได้จำแนกรายละเอียดและเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างจากหลักสูตรเดิม ดังนี้

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ

และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็ก พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์ (เดิมไม่มี) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิบัติสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับครูผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และ ให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาดตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ

4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตร แบ่งเป็น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงหลายประเด็น ดังนี้

จุดหมาย จากเดิม 12 ข้อ เปลี่ยนเป็น 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดีงาม
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ปรับจากจุดหมายเดิม 4 ข้อ เป็น 4 ด้าน มี 12 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ โดยเพิ่มรายละเอียดในส่วนของตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิด บนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตาม

ธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการเด็ก แบ่งเป็นช่วงอายุ 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย

2 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ 1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี 1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้ 2.2 ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว มี 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต 5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 5.4 มีความรับผิดชอบ

3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 6.2 มีวินัยในตนเอง 6.3 ประหยัดและ

พอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 7.1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7.2 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล 8.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 8.3 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 9.1 สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ 9.2 อ่านเขียนภาพและสัญลักษณ์ได้

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด 10.2 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล 10.3 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 11.1 ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ 11.2 แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ 12.2 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

การจัดเวลาเรียน กำหนดเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 180 วันต่อ 1 ปีการศึกษา ในแต่ละวัน จะใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง ให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

ประสบการณ์สำคัญ เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน มี 4 ด้าน รวม 110 ประสบการณ์ ดังนี้

1. ด้านร่างกาย มี 5 เรื่อง รวม 17 ประสบการณ์ ประกอบด้วย 1.1 การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ มี 5 ประสบการณ์ 1.2 การใช้กล้ามเนื้อเล็ก มี 5 ประสบการณ์ 1.3 การรักษาสภาพอนามัยส่วนตัว มี 1 ประสบการณ์ 1.4 การรักษาความปลอดภัย มี 4 ประสบการณ์ 1.5 การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง มี 2 ประสบการณ์

2. ด้านอารมณ์ มี 6 เรื่อง รวม 20 ประสบการณ์ ประกอบด้วย 2.1 สุนทรียภาพ ดนตรี มี 6 ประสบการณ์ 2.2 การเล่น มี 4 ประสบการณ์ 2.3 คุณธรรม จริยธรรม มี 3 ประสบการณ์ 2.4 การแสดงออกทางอารมณ์ มี 5 ประสบการณ์ 2.5 การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ มี 1 ประสบการณ์ 2.6 การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มี 1 ประสบการณ์

3. ด้านสังคม มี 7 เรื่อง รวม 24 ประสบการณ์ ประกอบด้วย 3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มี 2 ประสบการณ์ 3.2 การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 6 ประสบการณ์ 3.3 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย มี 5 ประสบการณ์ 3.4 การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของสังคม มี 5 ประสบการณ์ 3.5 การเล่นและการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ มี 3 ประสบการณ์ 3.6 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง มี 2 ประสบการณ์ 3.7 การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล มี 1 ประสบการณ์

4. ด้านสติปัญญา มี 4 เรื่อง รวม 49 ประสบการณ์ ประกอบด้วย 4.1 การใช้ภาษา มี 23 ประสบการณ์ 4.2 การคิดรวบยอด การคิด

เชิงเหตุผล การตัดสินใจและการแก้ปัญหา มี 19 ประสบการณ์ 4.3 จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มี 3 ประสบการณ์ 4.4 เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ มี 4 ประสบการณ์

สาระที่ควรเรียนรู้ มี 4 สาระเหมือนเดิม แต่รายละเอียดนั้นปรับเปลี่ยนไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ได้แก่ 1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก 2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก 3. ธรรมชาติรอบตัว และ 4. สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

การจัดประสบการณ์ มีหลัก 5 ข้อเหมือนเดิม และแนวทางการจัดประสบการณ์เพิ่มเติมหลักการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ แบบการเรียนรู้ของเด็ก หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมประจำวัน กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละช่วงวัยใหม่เป็น วัย 3-4 ปี มีความสนใจประมาณ 8-12 นาที วัย 4-5 ปี มีความสนใจประมาณ 12-15 นาที และวัย 5-6 ปี มีความสนใจประมาณ 15-20 นาที

การประเมินพัฒนาการ เน้นการประเมินอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมตามปกติในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่า เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด

สำหรับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องและการกำกับติดตาม ประเมิน และรายงาน ยังคงเหมือนเดิม

แม้ว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จะยังมีคงสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ไว้เป็นส่วนใหญ่ หากมองผิวเผินอาจเปรียบเสมือนขวดยาที่เปลี่ยนฉลากใหม่ แต่หากเราได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เล่มนี้อย่างละเอียดแล้ว จะเข้าใจถึงตัวยาที่เปลี่ยนไป ทำให้มีสรรพคุณที่ก้าวหน้าทั้งรักษาและป้องกันโรคเรื้อรังทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

หนังสือเล่มนี้ ไม่ใช่มีไว้สำหรับครูปฐมวัย หรือผู้บริหารเท่านั้น หากแต่ยังเหมาะสมสำหรับ คนทั่วไปทุกเพศทุกวัยทุกระดับ เพราะการจัด หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ นั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ชุมชน และ ครอบครัว ต้องเห็นคุณค่าของการศึกษาปฐมวัย และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับ รู้และสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องเป็นระบบในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อ

สิทธิที่เด็กทุกคนจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูและ การศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานนั้นจำเป็นจะต้องมีการนำหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ลงสู่การ ปฏิบัติเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัย พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่า ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ชาติต่อไป ดังนั้น หนังสือเล่มนี้ จึงมีประโยชน์และ คุณค่าที่ทุกคนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะนำ ไปใช้เป็นเข็มทิศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไทยให้ทัดเทียมการแข่งขันในเวทีโลกได้ในอนาคต

ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

The characteristics of school administrators in the 21st century factors affecting the learning community of schools under the office of udonthani primary educational service area office 4

กาญจนา โคตรโยธา¹, ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์², พิมพ์พร จารุจิตร์³

Khanjana Kotyotha¹, Praporntip Kunagornpitak², Pimporn Charuchit³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 2) ศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 4) สร้างสมการพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นตัวพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 302 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การหาคุณภาพเครื่องมือ เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ตั้งแต่.50 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามในการสอบถาม (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2559: 95) โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 จำนวน 70 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำไปวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ ไม่ต่ำกว่า 0.80 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550: 125) โดยความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เท่ากับ 0.978 ตอนที่ 3 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เท่ากับ 0.982 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ xxxx

² xxxxxxxxxxxxxxxxx

³ xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย 2. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยใช้ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยก่อดัดสนใจและแก้ปัญหาได้ดี ปัจจัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ปัจจัยมีความคิดสร้างสรรค์สู่การเรียนรู้ ปัจจัยความกล้าในการพูดและแรงจูงใจสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .794 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เท่ากับ .631 หรือมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 63.10 สร้างสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 1.063 + .681(X_2) + .305(X_3) + .201(X_4) + .140(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .737X_2 + .376X_3 + .225X_4 + .146X_5$$

คำสำคัญ: ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study of the level the characteristics of school Administrators in the 21st century factors under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4, 2) to study level the learning community of school under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4, 3) to study the correlation between the characteristics of school Administrators in the 21st century factors with the learning community of school under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4, and 4) to set forecast equations of the characteristics of school Administrators in the 21st century factors and the learning community of school under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4. The sample group consisted of 302 teachers selected through stratified random sampling. The research instrument was a rating – scale questionnaire with the reliabilities for the administrative factors at 0.978 and the learning community of school at 0.982 The data were analyzed by using the

package program to find percentage, mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression were also employed.

The results were as follows: 1. The characteristics of school Administrators in the 21st century factors in schools under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4 was at a high level. When considering each aspect it was found that all aspects were at a high level, 2. The learning community of school under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4 was at a high level. When considering each aspect it was found that all aspects were at a high level, 3. The correlation between the characteristics of school Administrators in the 21st century factors with The learning community of school under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4 was at a high level at the .01 level of significance, 4. Stepwise multiple regression analysis and the predicted equation of factors of The characteristics of school Administrators in the 21st century factors affecting The learning community of school under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4 using the factors of The characteristics of school Administrators in the 21st century factors revealed that Factor of dare to decide and solve problems well, Factor of Physical Health and Mental Health, factor of Creative to learn, factor of Courage in Speech and Motivation for Change affecting The learning community of school under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4 at .01 level of significance. The best forecast variables had a multiple correlation coefficient at .794 and correlation of the decision was .631 of the decision or predicted power was at 63.10 percent.

The forecast equations of the learning community of school under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4 in form of raw score and standard score were as follows:

Equation of raw score:

$$Y = 1.063 + .681(X_2) + .305(X_5) + .201(X_4) + .140(X_1)$$

Equation of standard score:

$$Z = .737X_2 + .376X_5 + .225X_4 + .146X_1$$

Keywords: The characteristics of school Administrators in the 21st century factors in schools, the learning community of school, the Office of Udonthani Primary Educational Service Area office 4

บทนำ

“วิสัยทัศน์การศึกษาศตวรรษที่ 21” การศึกษาในปัจจุบันถือว่า “เทคโนโลยี” เป็นเส้นทางเดินไปสู่การปรับโฉมใหม่ของระบบการศึกษา (The Journal, 2000: 3) การสอนและการเรียนรู้ในห้องเรียนศตวรรษที่ 21 การศึกษากำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากโรงเรียนที่มีห้องเรียนหรือการสอนแบบดั้งเดิม เป็นแบบใหม่ที่มีพลวัตมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์มากขึ้นและมีการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น (Alfredo, 2013: 1) แนวโน้มสำหรับโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 จะไม่เป็นเฉพาะสถานที่เรียน แต่จะเป็นประตูสู่โลกแห่งการเรียนรู้ (Nair, 2013: 1) หลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะเพื่อศตวรรษที่ 21 ได้ใช้วิธีการยึดปัญหาเป็นฐานสร้างประเด็นสากลที่ซับซ้อน ที่สามารถเข้าถึงและมีความหมายต่อนักเรียนที่มีความสามารถและมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย (The Choices Program, 2013: 1)

ระยะเวลาที่ผ่านมาจะมีวิวัฒนาการทางสังคมและทางการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง แต่การศึกษาไทยก็มีปัญหาในเชิงคุณภาพที่จะต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก สะท้อนได้จากการจัดอันดับประเทศ อาทิเช่น SCImago Institutions Ranking (SIR) (วิกิพีเดีย, 2556: 1) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยจัดอยู่ในอันดับ 6 ของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยไทยตามหลังเวียดนาม (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556: 174-175) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 7,985 แห่ง ได้รับการรับรอง 5,690 แห่ง และไม่ได้รับการรับรอง 2,295 แห่ง ซึ่งเหตุผลที่ทำให้สถานศึกษาเหล่านี้ไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจาก ไม่ผ่านการประเมินในตัวบ่งชี้พื้นฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คือ มีคะแนน

การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้น

พื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับต่ำ เป็นการแสดงให้เห็นถึงระบบการศึกษาที่ล้มเหลวและต้องการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะรูปแบบการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555: 1)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาจัดการศึกษาของชาติให้มีคุณภาพสูงขึ้นที่ครูมีความรู้ ทักษะที่เหมาะสม รวมถึงการเตรียมครูใหม่ให้มีสมรรถนะที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Darling-Hammond, 1999 และ Brookfield & Stephen, 1995 อ้างถึงใน เรวดี ชัยเชาวรัตน์, 2556: 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นปัจจัยที่ส่งผลกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการอำนวยความสะดวกต่อการนำทางและทำให้กระบวนการความร่วมมือง่ายขึ้น จึงมีส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต่อแบบแผนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน (ณัฐภา นรสูงเนิน, 2558: 7) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษายุคใหม่ เพื่อนำสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559: 1) โดยแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพดังกล่าว คือ

การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของครูผู้สอนเพื่อร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิด การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

พัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2556: 1)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับความสัมพันธ์และการสร้างสมการพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นตัวพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ผู้วิจัยในฐานะครูผู้มีส่วนในการเป็นสมาชิกของบุคลากรทางการศึกษา ได้เห็นถึงความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีความทัดเทียมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยถือว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการนำองค์การก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนั้นได้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุดรธานี เขต 4

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นตัวพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,303 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 302 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 42-43) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน 302 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และสุ่มอย่างง่ายในแต่ละชั้น (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2559 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 82 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 175 คนและโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 45 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2.2 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.978 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.3 แบบสอบถามการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.982 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน วิเคราะห์ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยใช้ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยกล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี ปัจจัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ปัจจัยมีความคิดสร้างสรรค์สู่การเรียนรู้ ปัจจัยความกล้าในการพูดและแรงจูงใจสู่การเปลี่ยนแปลง เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ.794 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการตัดสินใจเท่ากับ.631 หรือมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 63.10 สร้างสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 1.063 + .681(X_2) + .305(X_5) + .201(X_4) + .140(X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .737X_2 + .376X_5 + .225X_4 + .146X_1$$

อภิปรายผล

ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามองโลกในแง่ดี ใช้สติควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ รู้จักตนเองและเข้าใจผู้ร่วมงาน เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้าน วิเคราะห์ข้อมูลถึงสาเหตุของปัญหาด้วยการใช้ดุลยพินิจในการแก้ปัญหา ใช้คำพูดแสดงให้เหตุนำมาเชื่อถือศรัทธาในการปฏิบัติงาน ใช้เหตุและผลในการตัดสินใจ และทำให้เกิดการยอมรับ ใช้เหตุและผลในการตัดสินใจ และทำให้เกิดการยอมรับ ผู้บริหารมีลักษณะเคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกอยู่เสมอ และมีกระบวนการคิดที่หลากหลายแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทยา ทวยเศษ (2558: 1) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายและมีคุณภาพตามนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและภารกิจ ร่วมกันจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ ร่วมกันสร้างความเข้าใจในการพัฒนาการเรียนรู สร้างนวัตกรรมและพัฒนาแนวปฏิบัติใน

เรื่องการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชาติ เมฆแดง (2558: 171) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ลักษณะความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ดีของสถานศึกษาครอบคลุม 5 ลักษณะ คือ 1) สถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและมีส่วนร่วม 2) สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้ร่วมกัน 3) สถานศึกษามีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) สถานศึกษามีเงื่อนไขและสภาพการณ์ที่สนับสนุนและ 5) สถานศึกษามีแนวปฏิบัติที่ตรงกัน ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและมีส่วนร่วม จากการวิจัย พบว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูงซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ลักษณะการพูดแสดงให้เหตุนำมาเชื่อถือ ใช้เหตุและผลในการตัดสินใจ สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ใช้ดุลยพินิจในการแก้ปัญหาและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เกี่ยวข้อง ใช้หลักความคิดที่หลากหลายสามารถนำมาผสมผสานกันจนได้แนวทางใหม่ไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คิดสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับใช้แก้ปัญหา รู้จักตนเองและเข้าใจผู้ร่วมงาน สามารถปรับตัวสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยอมรับความเปลี่ยนแปลง มีจิตใจว่าเรงเบิกบาน สอดคล้องกับ ยุทธพงษ์ กิ่งวิจิต (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นรายด้าน เป็นรายชื่อ รวมทุกด้าน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 โดยใช้ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยกล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี ปัจจัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ปัจจัยมีความคิดสร้างสรรค์สู่การเรียนรู้ ปัจจัยความกล้าในการพูดและแรงจูงใจสู่การเปลี่ยนแปลง เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ที่ดีที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ.794 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการตัดสินใจเท่ากับ.631 หรือมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 63.10 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

4.1 ปัจจัยกล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ลำดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 มีลักษณะวิเคราะห์ข้อมูลโดยดุลยพินิจในการแก้ปัญหา นำข้อมูลที่แตกต่างกันมาใช้ในการแก้ไขปัญหา จัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหา อีกทั้งเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เกี่ยวข้อง

4.2 ปัจจัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ลำดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 มีลักษณะมองโลกในแง่ดี รู้จักตนเอง และเข้าใจผู้ร่วมงาน ยอมรับความเปลี่ยนแปลง มีจิตใจร่าเริงเบิกบาน แจ่มใส อารมณ์ขัน มีความสมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม พุดในสิ่งที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์อยู่เสมอ สามารถปรับตัวสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4.3 ปัจจัยมีความคิดสร้างสรรค์สู่การเรียนรู้ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ลำดับที่สาม ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 มีลักษณะใช้หลักการคิดที่หลากหลาย มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาผสมผสานกันจนได้แนวทางใหม่นำไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งสามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับใช้แก้ปัญหาได้

4.4 ปัจจัยความกล้าในการพูดและแรงจูงใจสู่การเปลี่ยนแปลง เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ลำดับที่สี่ ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 มีลักษณะการพูดที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนบรรยากาศในการทำงานให้ผ่อนคลาย สร้างแรงบันดาลใจให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าระดับปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องพัฒนาคุณลักษณะของตนเพื่อให้ครูและบุคลากรมีความเชื่อถือ และปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารด้วยความเชื่อมั่นและเต็มใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับโรงเรียนต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการหาแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนรู้อของผู้เรียน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ปัจจัย คือ ความกล้าในการพูดและแรงจูงใจสู่การเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี มีใจเปิดกว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความคิดสร้างสรรค์สู่การเรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิตดีประยุกต์และหาแนวทางให้เหมาะสมเพื่อให้โรงเรียนเป็นชุมชน

แห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีกับโรงเรียนและนักเรียนต่อไป

1.4 ปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยกล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี ปัจจัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ปัจจัยมีความคิดสร้างสรรค์สู่การเรียนรู้ ปัจจัยความกล้าในการพูดและแรงจูงใจสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ควรให้ความสำคัญกับสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยเน้นปัจจัยกล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี รองลงมาคือ ปัจจัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ปัจจัยมีความคิดสร้างสรรค์สู่การเรียนรู้ และสุดท้ายปัจจัยความกล้าในการพูดและแรงจูงใจสู่การเปลี่ยนแปลง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมชาติ เมฆแดง. (2558). แนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบาน*. ปีที่ 15 ฉบับพิเศษ (ตุลาคม-ธันวาคม 2558), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 171-179

ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21*. แหล่งสืบค้น 10 กันยายน 2559. http://www.conference.edu.ksu.ac.th/file/20160809_2488101126.pdf

- ณัฐภา นรสูงเนิน. (2558). *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ 10 ฉบับที่ 31 เดือน มกราคม-มีนาคม พุทธศักราช 2558*. ขอนแก่น: เพ็ญพรินตึง จำกัด. 9
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พทยา ทวยเศษ. (2558). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ยุทธพงษ์ กิ่งวิจิต. (2555). *ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2556). *แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู (PLC for Teacher Professional Development)*. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 กันยายน 2556* หน้า 34-46
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2556). *ประเทศไทย (การศึกษา)*. ค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2556 จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/>
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีทัศน์ต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพย์สิสุทธิ์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *ผลการประเมินสถานศึกษาเพื่อคุณภาพ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2559 จาก, www.Manager.co.th
- Alfredo (n.d.). (2013). *Teaching and learning in the 21st century classroom*. Retrieved January 11. from http://www.ehow.com/way_5241398_teaching-learning-21st-century-classroom.html.
- Nair, S. (2013). A Study on the effect of quality of work life (QWL) on Organizational citizenship behavior (OCB)–with special to college teacher is Thrissur District, Kerala. *A Journal of Management*. Vol. 6(1).
- The Journal. (2000). *A vision of education for the 21st century*. Retrieved 21 January 2013 from <http://thejournal.com./Article/2000/01/01/FUTUREPERSPECTIVE-A-Vision-of-Education-for-the-21st-Century.aspx?page=3>

การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

Developing the Guidelines to Promote Students' Behavior of Knowledge Acquisition in the Schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 3

กัญญาภัทร พรหมโสภา¹, ประภัสสร บุขหมั่น²

Kanyaphat Phromsopa¹, Prapassorn Bussaman²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน และ 3) พัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะที่ 2 คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 328 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 3 โรงเรียน ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน ประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน และตัวบ่งชี้จำนวน 23 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านแรงจูงใจในการเรียน 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 5 ตัวบ่งชี้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 7 ตัวบ่งชี้ และ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่าทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน พบว่า โดย

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Assistant Professor., Faculty of Technology Mahasarakham University

รวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจในการเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง 1 ด้านคือ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง ตามลำดับ 3. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเฝ้าหาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิเคราะห์ค่า PNI ลำดับแรก คือ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รองลงมา คือ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านแรงจูงใจในการเรียน ตามลำดับ

ผลการประเมินแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเฝ้าหาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเฝ้าหาความรู้ของนักเรียน

Abstract

This research purposes were: 1) to synthetic factors and indicators of the promote students' behavior of knowledge acquisition 2) to study the current and desirable situations of promote students' behavior of knowledge acquisition and 3) to study the guidelines to promote students' behavior of knowledge acquisition. The research was designed into 3 phrases: phrase 1 was to study factors and indicators of the promote students' behavior of knowledge acquisition, phrase 2 was to study the current and desirable situations of promote students' behavior of knowledge acquisition, and phrase 3 was to develop the guidelines to promote students' behavior of knowledge acquisition. Sample in phrase 1 were 5 experts. Phrase 2 were 328 teachers with random sampling by the stratified random sampling. Phrase 3 were 5 experts. The research instruments were the questionnaire with 5 rating scale and the appropriate evaluation form. The data were analyzed by mean, percentage, standard deviation, and indicators of need to improve.

The research results were as followed:

1. Promote students' behavior of knowledge acquisition consisted of 5 factors and 23 indicators. The factors were: 1) learning motivation including 4 indicators 2) self – esteem including 4 indicators 3) seeking knowledge themselves including 5 indicators 4) atmosphere and environments including 7 indicators, and 5) learning process including 3 indicators. Both factors and indicators were evaluated at the highest level of appropriateness. 2. The current situations of promote students' behavior of knowledge acquisition as the whole were at the high level and 4 factors were at high level, which were the learning motivation; learning process ; atmosphere and environments and self – esteem, the last factor of seeking knowledge themselves was at the moderate level. 3. The development of the guidelines to promote students' behavior of knowledge acquisition in schools under the office of

Udonthani Primary Education Service Area 3. The analysis of Modified Priority Needs Index was found the levels of needs to improve ranking from highest to the lowest were 1) seeking knowledge themselves, self – esteem, atmosphere and environments, learning process, and learning motivation.

The evaluation of guidelines to promote students' behavior of knowledge acquisition for appropriateness and feasibility by the experts both were found at the highest level.

keywords: Developing the Guidelines to Promote Students' Behavior of Knowledge Acquisition

บทนำ

การพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่วัยเรียน เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องพัฒนาและเติมเต็มศักยภาพอย่างเต็มที่ สนใจ ใฝ่รู้สิ่งรอบตัว อยากรู้ อยากเห็น การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับวัย ความถนัด ความสนใจ ใฝ่ใจ นำติดตาม และท้าทายความอยากรู้อยากเห็น การพัฒนาแบบองค์รวมและต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติได้อย่างมีคุณภาพ ข้อสรุปอีกประการหนึ่งที่ได้ คือ ความเป็นคนใฝ่รู้หมั่นศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ หลายคนมีระดับการศึกษาพื้นฐานในระดับต่ำ แต่ด้วยนิสัยใฝ่รู้ หมั่นศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ทำให้สามารถพัฒนาตนเองได้ถึงขั้นประสบความสำเร็จ ในการใช้ชีวิต ลักษณะนิสัย รักการอ่าน เป็นพื้นฐานสำคัญที่สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ และมีต้นแบบการ เรียนรู้ที่ดี คือ ผู้ปกครองและชุมชน มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ รักการอ่าน จึงจะเกิดเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558: ออนไลน์)

บุคคลที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ความใฝ่เรียน ซึ่งความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นจริยธรรมที่จำเป็นจะต้องเสริมสร้างให้

เกิดขึ้นกับนักเรียน หรือต้องช่วยส่งเสริมให้มีการเกิดขึ้นในตัวของเขาเอง เพราะนักเรียนเป็นพลเมืองของประเทศที่จะเป็นกำลังสำคัญในอนาคต ซึ่งพลเมืองที่ดีมีคุณภาพนั้นต้องมีคุณลักษณะของความสนใจใฝ่เรียนรู้ (ชูวงศ์ ฉายบุตร. 2546: 7) นอกจากนี้ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยังเป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งที่สำคัญในการนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จเป็นคุณลักษณะที่พบเห็น โดยทั่วไปในแถบประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลกแต่แทบจะไม่มีในสังคมไทยรากฐานความรู้ของคนไทย จึงอ่อนแอไม่สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้โดยเฉพาะ วัยรุ่นไทยส่วนใหญ่ไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่นิยมอ่านหนังสือติดตัวไปไหนๆ เหมือนคนต่างชาติที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยการนำหนังสือติดตัวไปด้วยทุกสถานที่ทุกเวลา หากบุคคลใดไม่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนก็จะกลายเป็นคนล้าหลัง ไม่ทันคน ไม่ทันโลก ลำบากต่อการปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและหลากหลาย ในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร การรับรู้เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ต้องรับรู้เรียนรู้ที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะและประเมินค่าของข้อมูลข่าวสาร ให้ถูกต้องก่อนนำไป ใช้ประโยชน์ ความไม่ใฝ่หาความรู้ของคนในสังคม นอกจากจะนำความพ่ายแพ้มาสู่ชีวิตแต่ละคนแล้ว ยังส่งผลเสียต่อชาติบ้านเมืองอีกด้วย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2542: 71)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้า

ที่ในการบริหารจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 214 โรงเรียน จาก 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองหาน อำเภอบ้านดุง อำเภอไชยวาน อำเภอทุ่งฝน อำเภอพิบูลย์รักษ์ และอำเภอภูแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้มีการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากลยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสู่ศูนย์เรียนรู้คุณภาพ พัฒนาครูทั้งระบบ และพัฒนาโรงเรียนเป้าหมายให้มีคุณภาพมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยการสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนดีเรียนฟรี 15 ปี แก่ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาจะสามารถยกระดับคุณภาพขึ้นได้ในระดับที่น่าพอใจ แต่ก็ยังประสบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านการพัฒนาผู้เรียน อันเนื่องมาจาก 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน NT และ O-NET ในวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาสังคมศึกษา มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกวิชา 2) นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีข้อมูลวิจารณ์ญาณ และพัฒนาทักษะน้อย 3) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้น้อย และ 4) นักเรียนมีพฤติกรรมเปียงเบนและอยู่ในกลุ่มเสี่ยงเพิ่มขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. 2555: 18)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติด้านวิชาการ โดย สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปีการศึกษา 2556 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งการทดสอบ O -NET (ป.6 ม.3 และ ม.6) ต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นส่วนใหญ่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556: ง) และรายงานสรุปสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O -NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศใน 5 กลุ่มสาระหลักดังนี้ วิชาภาษาไทย 44.89 วิชาคณิตศาสตร์ 38.08 วิชาวิทยาศาสตร์ 42.41 วิชาสังคมศึกษา 50.69 และวิชาภาษาอังกฤษ 36.04

ยกเว้นวิชาสังคมศึกษา และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O -NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2557 มีคะแนนเฉลี่ยดังนี้ วิชาภาษาไทย 44.56 วิชาคณิตศาสตร์ 34.92 วิชาวิทยาศาสตร์ 40.70 วิชาสังคมศึกษา 47.74 และวิชาภาษาอังกฤษ 35.29 จากรายงานผลการทดสอบในระดับประเทศและระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกวิชาเช่นกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3: 7) เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนานาชาติ พบว่า อยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ ไม่ว่าจะเป็นผลจาก IMD (The International Institute for Management Development) การศึกษาไทยมีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอด ซึ่งในปี 2015 อยู่อันดับที่ 48 จาก 61 ประเทศ เป็นอันดับที่ 3 ใน ASEAN (สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. 2558: 5) ผลการทดสอบจาก PISA (Programme for International Student Assessment) การอ่านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่มีประเทศอยู่ในกลุ่ม OECD ประเทศไทยได้คะแนนการอ่าน 441 คะแนน คณิตศาสตร์ 427 คะแนน และวิทยาศาสตร์ 444 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศทั่วโลกประเทศไทยอยู่อันดับที่ 50 จากกลุ่มสมาชิกทั้งหมด 65 ประเทศ และผลโครงการวิจัยประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในวิชาเฉพาะ วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ใน 59 ประเทศสมาชิก TIMSS พบว่าเด็กไทยได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วประเทศในโครงการเช่นกัน (สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. 2558: 2)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมกาใ้หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) แรงจูงใจในการเรียน 2) การเห็นคุณค่าในตนเอง 3) การแสวงหาความรู้

ด้วยตนเอง 4) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

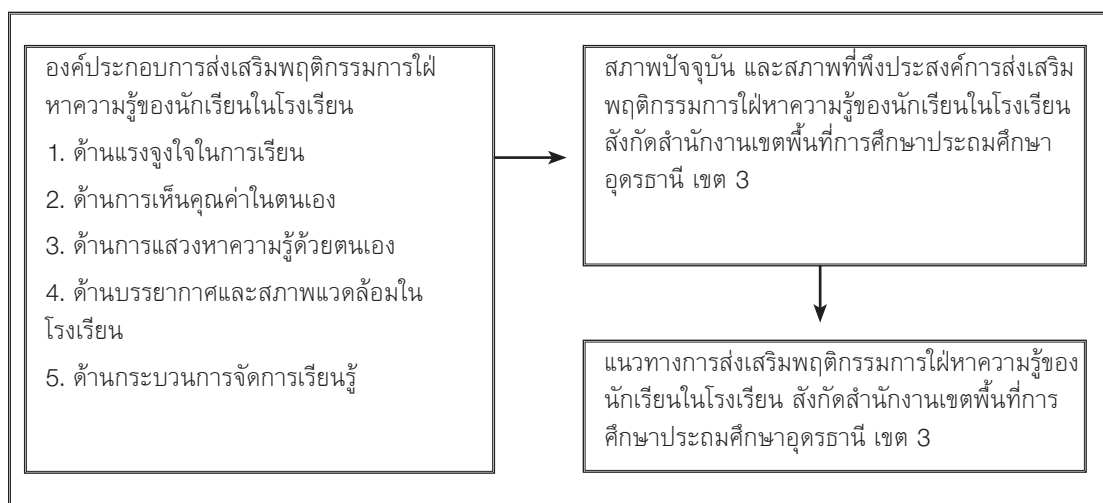
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 328 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

จำนวน 3 โรงเรียน

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียนประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ แบบ

ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนการวิจัย

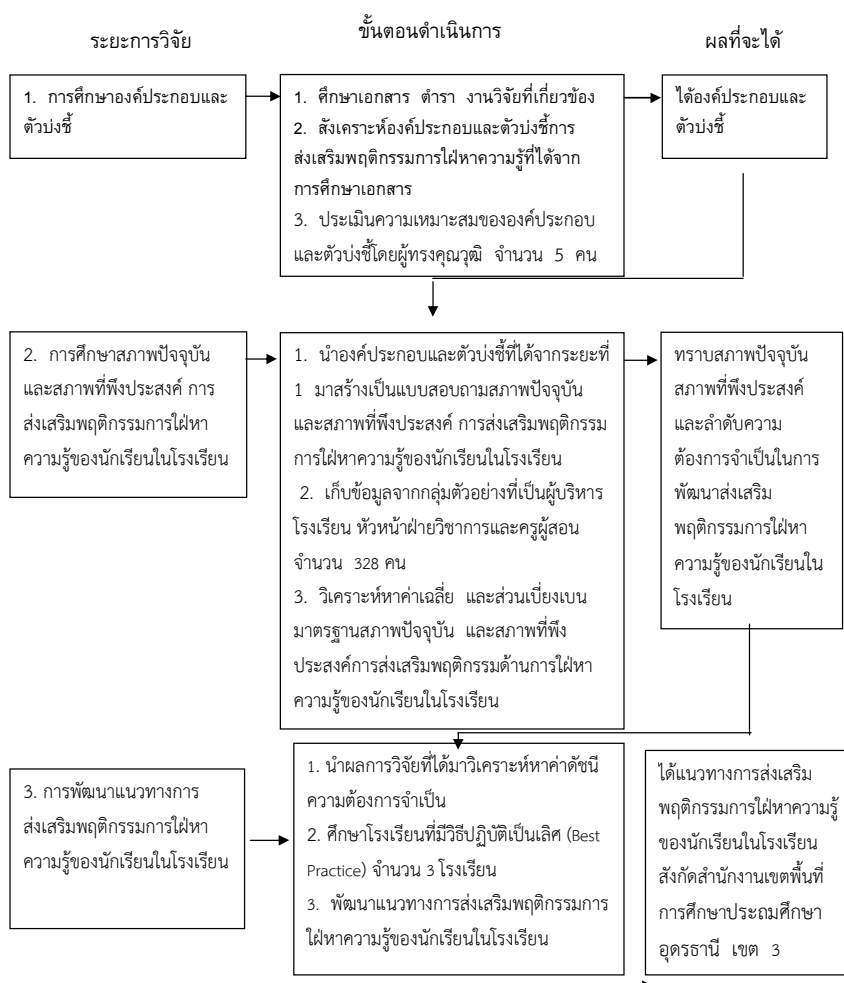
ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ (Phases) ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่จะได้ แสดงโดยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 2

ตาราง 2 ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ ผลที่จะได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 124, 126) และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความต้องการ PNI modified (สุมิตล ว่องวานิช. 2556: 279)

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมพฤติกรรมกาใ้หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน และตัวบ่งชี้จำนวน 23 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านแรงจูงใจในการเรียน 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 5 ตัวบ่งชี้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 7 ตัวบ่งชี้ และ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่าทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมพฤติกรรมกาใ้หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจในการเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง ตามลำดับ

3. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมกาใ้หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิเคราะห์ค่า PNI ลำดับแรก คือ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง PNI modified = 0.370) รองลงมา คือ ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง (PNI modified = 0.201) องค์ประกอบด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (PNI

modified = 0.193) องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (PNI modified = 0.170) และองค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเรียน (PNI modified = 0.158) ตามลำดับ

ผลการประเมินแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมกาใ้หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมกาใ้หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปราย

มีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมพฤติกรรมกาใ้หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน และตัวบ่งชี้จำนวน 23 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านแรงจูงใจในการเรียน 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 5 ตัวบ่งชี้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 7 ตัวบ่งชี้ และ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่าทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2553: 11) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการศึกษา ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพและเต็มศักยภาพ ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ใหญ่ (2557: 1-2) ที่กล่าวถึง การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องประกอบด้วย การเรียน 4

แบบ ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติ ได้ การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2555: 18-21) ที่ว่าคนในศตวรรษที่ 21 จะที่ต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้คนเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่องในยุคปัจจุบัน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจในการเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง 1 ด้านคือ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง ทั้งนี้ เนื่องจาก ครูได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเต็มที่ และในกระบวนการเรียนการสอนครูได้ใช้เทคนิค สื่อ เทคโนโลยี วิธีการ น้ำเสียง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้ทดลอง ได้ปฏิบัติด้วยตัวเอง รวมทั้งการให้กำลังใจ ด้วยการเสริมแรง รางวัลและคำชมเชย ทำให้นักเรียนมีเป้าหมายในชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์เทพ ปลื้มใจ (2555: 111-131) ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับความใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือ แรงจูงใจในการเรียนรู้ การเห็นคุณค่าในตัวเอง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของครองทรัพย์ อุดนาม (2555: 71-74) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 พบว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลตรงต่อความใฝ่รู้ใฝ่เรียน แรงจูงใจในการเรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการรู้ใฝ่เรียน

โดยตรง ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การส่งเสริมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านแรงจูงใจในการเรียน ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง และด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เนื่องมาจาก กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สร้างบรรยากาศ กิจกรรม สถานการณ์ ด้วยเทคนิค วิธีการ สื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ โดยครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือแหล่งอื่นๆ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทดลอง ได้ปฏิบัติจริงทั้งในและนอกห้องเรียน ครูมีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน มีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรจะเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุษณีย์ โพธิ์สุข (2543: 40) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ดี ต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล สอนแบบบูรณาการวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตน ได้แสดงออกหรือทำกิจกรรมด้วยตัวเอง ครูมีหน้าที่กำกับและดูแลสั่งสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Andrew J Milson (2002: unpagged) การนำอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนวิชาสังคม ซึ่งก่อนหน้านี้เป็นการสอนแบบสาธิต โดยทดลองกับนักเรียนเกรด 6 เพื่อค้นหาลักษณะของความใฝ่รู้ใฝ่เรียนในการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า นักเรียนมีการรับรู้คุณค่าจากแหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น และการแสวงหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกวลี แลใจ (2552: 149-154) ได้ศึกษาการวิเคราะห์พระดบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชนเผ่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยระดับห้องเรียน

ได้แก่บรรยากาศทางการเรียน และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้

3. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน ประกอบด้วย

3.1 ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถาม เมื่อมีข้อสงสัย และรู้จักส่งเสริมให้รู้จักใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ จดบันทึกสาระสำคัญจากการอ่าน ให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายจากสื่อและแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพิมล หงส์เหม (2555: 102-112) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ และคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี และคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี องค์ประกอบมีความตั้งใจเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ การแสวงหาความรู้ การช่างสังเกต การมีความคิดริเริ่ม การมีเหตุผล การมีความพยายามและถ่ายทอดความรู้

3.2 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ในสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ผ่อนคลาย จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และยอมรับข้อผิดพลาดของตัวเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์เทพ ปลื้มใจ (2555: 111-131) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับความใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือแรงจูงใจในการเรียน การเห็นคุณค่าในตัวเอง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมใน

โรงเรียน โรงเรียนจัดห้องสมุดที่ดี มีจำนวนหนังสือที่เพียงพอในการให้บริการ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา มีส่วนร่วมในการจัดตั้งชุมนุม และเลือกกิจกรรมตามความสมัครใจ พัฒนาความสามารถโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัลยาณี บัสสวาท (2555: 97-99) ได้ศึกษาการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอมตวิทยา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาแผนกลยุทธ์ โรงเรียนควรจัดอบรมเทคนิคการสอนให้แก่ครูผู้สอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และชั้นเรียนให้น่าดู การจัดให้มีชั่วโมงโฮมรูมในทุก ๆ วัน การจัดให้มีการอบรมหน้าเสาธงทุกวัน การจัดกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนตามความสมัครใจของนักเรียน การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง สร้างขวัญและกำลังใจการทำงานแก่ครูศึกษาดูงาน และการจัดกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านในระบบดูแลช่วยเหลือ การมีกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน การประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และ การส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับทางชุมชน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Catherine A. Franklin (2001: unpagged) ได้ศึกษาในชั้นเรียนเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจจินตนาการและความใฝ่รู้ใฝ่เรียนในการจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน โดยจัดสภาพห้องเรียนคล้ายสถานิตบิณูติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีจินตนาการและความใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้พัฒนาทัศนคติเหมือนสมาชิกวุฒิสภา

3.4 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน จัดกิจกรรมที่ทำทนายให้ผู้เรียนได้ทดลอง ปฏิบัติจริงทั้งในและนอกห้องเรียน สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง จากแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด และแหล่งอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ บังอรพิงกัน (2552: 85-94) ได้ศึกษานวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน

ปรีชาคุณาศน์ จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน นวัตกรรมที่สร้างขึ้นมี 6 รูปแบบ คือ การทำให้เข้าเป็นระบบสถาบัน การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน การเรียนรู้จากการบริการ การสร้างระบบค่านิยม การเชิญชวนให้ทำความดี และการพัฒนาตนเองผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมทำให้นักเรียนมีระดับพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมเรื่องการมีวินัยในตนเอง ด้านสังคม เรื่องจิตสาธารณะ และด้านการเรียนรู้ เรื่องการใฝ่เรียนใฝ่รู้ สูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ นาคฤทธิ์ (2557: 71-75) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีผลต่อคุณลักษณะใฝ่เรียนใฝ่รู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะใฝ่เรียนใฝ่รู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสนับสนุนทางครอบครัว และการกำหนดเป้าหมายในอนาคต

3.5 ด้านแรงจูงใจในการเรียน ครูให้กำลังใจจากการเสริมแรงด้วยรางวัล และคำชมเชย และครูกระตุ้นนักเรียนด้วยน้ำเสียง ท่าทางเพื่อให้นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน โดยตั้งความหวังและเป้าหมายในระดับที่สูง เพื่อให้นักเรียนรู้สึกท้าทายที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร เหนือโท (2557: 118-123) ได้ศึกษาการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่หาความรู้สำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ประกอบด้วยด้านความตั้งใจ ด้านความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ด้านความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้ ด้านการบันทึกข้อความ และด้านแลกเปลี่ยนความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอิสริยา สารสูง (2556: 173-185) ศึกษาสภาพพฤติกรรมและข้อเสนอแนะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความใฝ่หาความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยาย

โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 พบว่า โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมทางด้านวิชาการอย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยชุมชน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2546: 75) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ทำได้โดยใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเล่านิทาน การสอนที่ใช้ นิทานเป็นสื่อทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ต้องการ การเล่นเกม เป็นการแข่งขันเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้น และการใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการสอนโดยใช้เรื่องที่คัดสรรมาหรือเขียนขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมกรใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน พบว่า ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้โรงเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาการกระบวนการแสวงหาความรู้ให้กับนักเรียน ตลอดจนดำเนินการตามโครงการต่างๆ ให้ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมกรใฝ่หาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านที่มีความต้องการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนและผู้

มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

1.3 ผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน สามารถนำแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรม

การเฝ้าหาความรู้ของนักเรียนในโรงเรียน ทั้ง 5 ด้านไปใช้ในการพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนได้

1.4 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนด้านการเฝ้าหาความรู้ของนักเรียน ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมด้านอื่นๆของนักเรียนด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ นาคฤทธิ์. (2557). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). ทำอย่างไรลูกจึงใฝ่รู้ ใฝ่เรียน. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.,
- เกวรี แลใจ. (2556). การวิเคราะห์พหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้นักเรียนชนเผ่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย,
- ครองทรัพย์ อุดนาม. (2553). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความใฝ่เรียนรู้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขจรร เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูวงศ์ นายะบุตร. (2546). หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ทิศนา ขมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เสริมสิน ปริเพรส ชิสเท็ม.
- บั้งอร ฟุ้งกัน. (2552). นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนปริชานุศาสตร์ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น,
- ประภาพร เหนือโท. (2557). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้อำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- พงษ์เทพ ปลื้มใจ. (2555). ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- สุวิมล ว่องวานิช. (2556). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2553). *การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา (สปศ) องค์กรมหาชนเฉพาะกิจ,
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามจุดเน้น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านใฝ่เรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6*. ม.ป.ป. <<http://Academic.obec.go.th/web/doc/d/692>> 10 กุมภาพันธ์, 2558.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3.(2555). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 – 2558)*. หน้า 18.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *มองสถิติและตัวชี้วัดทางการศึกษา. IMD 2015 จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย. เอกสารอิเล็กทรอนิกส์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มิถุนายน 2558*.
- อิสริย์ สารสูงเนิน. (2556). *สภาพพฤติกรรมและข้อเสนอแนะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, <www.m-society.go.th/article_attach/14630/18262.pdf> 3 มีนาคม, 2559*.
- อุษณีย์ โพธิสุข. (2543). *กลยุทธ์ทางการศึกษา ผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พรักหวาน กราฟฟิค,
- Anderson, O. Roger; et al. (2001). *The Role of Ideational Networks in Laboratory Inquiry Learning and Knowledge of Evolution Among Seventh Grade Students*. (Online). HW Wilson.
- Catherine A. (2001). Franklin, Being there: Active imaginations and Inquiring Minds in a Minddle School Classroom (Online). *Dissertation Abstracts International*.

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

A guideline to develop teacher's competency in curriculum management and learning management in the schools of nong khai primary educational service area office 1

ชฎาพร สีหาวงค์¹, รัชชัย จิตรนันท์², สุดารัตน์ ถนนแก้ว³

Chadaporn Sihawong¹, Thatchai Jittranan², Sudarat Thanonkeo³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 โดยการดำเนินงานมี 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยยึดองค์ประกอบหลักจากสมรรถนะประจำสายงานครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 และได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 320 คน โดยใช้วิธีการสุ่มระดับชั้น (Stratified Random Sampling) และโดยการสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาจากสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความมีประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 โดยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทาง ศึกษาแนวทางเสริม

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Lecturer Asst.Prof. Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Lecturer Asst.Prof. Dr., Walairukhavej Botanical Research Institute, Mahasarakham University

สร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา และครูที่เกี่ยวข้อง ด้านแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โรงเรียนที่เป็นต้นแบบด้านสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ๆ ละ 3 คนรวมจำนวน 9 คน ได้แนวทางพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา และสร้างคู่มือการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน และตัวชี้วัด 44 ตัวชี้วัด 2. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับสภาพ ที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน รู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ ความสามารถในการ ออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3. ผลการประเมิน แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด มาก และมากที่สุดตามลำดับ

คำสำคัญ: แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู

Abstract

The research is intended to 1) To study the elements indicators for the Guideline to Develop Teacher's Competency in Curriculum and Learning Management in the schools of Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1, 2) To study the present condition, preferred conditions of the Guideline to Develop Teacher's Competency in Curriculum and Learning Management in the schools of Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1 3) To study the Guideline to Develop Teacher's Competency in Curriculum and Learning Management in the schools of Nong Khai primary Educational Service Area Office 1. The operations consisted of three stages. Phase 1 to study the elements and indicators by taking from the Office of the Basic Education Commission 2010. Phase 2 to study the present condition, preferred conditions of the Guideline to Develop Teacher's Competency

in Curriculum and Learning Management in the schools of Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1. Sample was included school administrators, and teachers in the area. The sample group are school administrators and teachers in the schools of Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1 for 320 with stratified random sampling by the proportional stratified random sampling due to the size of the schools, small size for 16 administrators and 73 teachers, medium size for 10 administrators and 146 teachers, large size for 3 administrators and 72 teachers, with a total of 29 administrators and 291 teachers by using rating scale for the questionnaire 5 level. The research statistics were mean, percentage, and standard deviation. Phase 3 the guideline to Develop Teacher's Competency in Curriculum and Learning Management in the schools of Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1. Next was to study the guidelines by interviewing school administrators and teachers involved in teacher's competency in curriculum management and learning management (Best Practice) from three schools with three people for each with a total of 9 people. Verification was confirmed by seven experts.

The research results were as followed: 1. There are five elements of the teacher competency in curriculum and learning management consist of: 1) to create and develop the curriculum 2) knowledge and ability to design learning 3) the learning management focuses on the learners 4) using and development Innovative technologies for learning and 5) measurement and evaluation of learning. 2. The present condition of a Guideline to Develop Teacher's Competency in Curriculum Management and Learning Management in the Schools found that the present condition for all five sides were at a high level. Considering each aspect with the highest level was included: the learning management focuses on the learners, measurement and evaluation of learning, to create and develop the curriculum, knowledge and ability to design learning, and the lowest level of compliance was on the using and development Innovative technologies for learning. Preferred conditions in a Guideline to Develop Teacher's Competency in Curriculum Management and Learning Management in the Schools found that the present condition for all five sides were at the highest level. When considering the descending order from the highest to lowest by their level of demand were ranked as follows: to create and develop the curriculum, measurement and evaluation of learning, knowledge and ability to design learning and the learning management focuses on the learners were the same level and the lowest level was using and development Innovative technologies for learning. 3. The result of the appropriability, possibility and usefulness assessment to act in keeping with the codes of possible enriching proficiency for Curriculum and Learning Management in the schools of Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1 is found that the appropriability, possibility and usefulness in the highest level.

Keywords: A guideline to develop teacher's competency

บทนำ

การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมีมาตรฐานนั้น บุคคลที่มีบทบาท สำคัญ คือ “ครู” ตามที่มีการระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 7 ว่าด้วย ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กำหนดไว้ว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มี ระบบ กระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ที่เหมาะสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและ ประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู อาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความ พร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากร ใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง” ขณะที่องค์กรใด ๆ จะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น การวางแผน การ จัดการองค์กร การจัดการเกี่ยวกับคน การอำนวยการ สั่งการและการควบคุม จากปัจจัยดังกล่าว “คน” ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะ คนเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่ทำให้กิจกรรม ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในองค์กรดำเนินการไปด้วยดี และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการที่องค์กรหนึ่ง ๆ จะบรรลุถึงเป้าหมายได้สำเร็จนั้น จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะ (Competency) ที่เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ขององค์กร กล่าวคือ บุคลากรจะต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นแล้วยังต้องมีความร่วมมือร่วมใจและทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ (ชูชัย สมิทธิไกร. 2552: 1)

ครูสภา ในฐานะที่เป็นองค์กรวิชาชีพครู ได้ ทราบปัญหาดังกล่าวและเห็นความสำคัญของการ กำกับ ดูแลครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มี คุณภาพตามมาตรฐานและเหมาะสมกับการ เป็น วิชาชีพชั้นสูง จึงจัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยยึดแนวคิดและความเชื่อที่ว่าเพื่อให้ครู และ บุคลากรทางการศึกษาอื่น ได้ดำเนินการในการ

พัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษา และความคาดหวังของสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีมาตรฐาน ความรู้ ซึ่งเป็นเกณฑ์ด้านความรู้ที่ครูต้องมี ประกอบด้วย 9 มาตรฐาน ได้แก่ ด้านภาษาและเทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านจิตวิทยา สำหรับครู ด้านการวัดและประเมินผลทางการ ศึกษา ด้านการบริหารจัดการห้องเรียน ด้านการ วิจัยทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และด้านความเป็นครู มาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงานของครูที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จ ประกอบด้วย 12 มาตรฐาน ได้แก่ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนา วิชาชีพครูอยู่เสมอ การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน การมุ่ง มั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนา แผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง การ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่ เสมอ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น ผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน การรายงานผลการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ ปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน การร่วมมือกับผู้อื่นในสถาน ศึกษาอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่นอย่าง สร้างสรรค์ในชุมชน แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสาร ในการพัฒนา และการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ (สำนักงานเลขาธิการ ครูสภา. 2556: 66)

ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการ จัดการเรียนรู้ในกระบวนการจัดการศึกษา ดังนั้น คุณภาพของครูจึงมีความสำคัญมากเพราะครูที่มี คุณภาพจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผู้เรียนก็จะมีคุณภาพตามไปด้วย ครูจึงมีบทบาท สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ อย่างมีความสุข คุณภาพของครูผู้สอนจึงเป็นปัจจัย ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้ เรียน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556: 1)

ปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้อยังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร ซึ่งมีเพียงคู่มือการประเมินสมรรถนะครูที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบในการประเมินครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และเพื่อประเมินการปฏิบัติงานประจำปีเท่านั้น ซึ่งยังขาดรายละเอียดของขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติการได้มาของตัวบ่งชี้แต่ละตัว ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครู ผลปรากฏว่า การพัฒนาครูยังขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาครูจึงยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556: 80) การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับขั้นตอนและวิธีการประเมิน

ผลการดำเนินงานด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ทุกสาระการเรียนรู้ มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าผลการทดสอบระดับประเทศและระดับสังกัด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 มีความตระหนักถึงภารกิจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด และเพื่อให้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 ยังหาแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอน ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูที่ชัดเจนเต็มรูปแบบ เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1ต่อไป (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1. 2557: 4-5)

จากความสำคัญและบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนจึงได้สนใจศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของครูในการทำงาน โดยมุ่งศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตรด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2557 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 158 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,662 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2557 จากการใช้ตารางการหากลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน โดยใช้วิธีการสุ่มระดับชั้น (Stratified Random Sampling) และโดยการสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มโรงเรียน Best Practice จำนวน 3 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ดังนี้

1. โรงเรียนอนุบาลสังคม

1) นายสุริธรรม แก่นพรหม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสังคม

2) นางอารีย์รัตน์ บุตรดี ครูโรงเรียนอนุบาลสังคม

3) นางสาวศิริรัตน์ สุวรรณวิชัย ครูโรงเรียนอนุบาลสังคม

2. โรงเรียนอนุบาลศรีเชียงใหม่

1) นายสายันต์ มูลทาทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศรีเชียงใหม่

2) นายนิวัฒน์ กองแก้ว ครูโรงเรียนอนุบาลศรีเชียงใหม่

3) นางสาวทิพวรรณ รามฤทธิ์ ครูโรงเรียนอนุบาลศรีเชียงใหม่

3. โรงเรียนบ้านไร่

1) นายอารมณ ศรีแสง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไร่

2) นางสาวโยภา ศรีงาม ครูโรงเรียนบ้านไร่

3) นางจันทวาท วงศ์จักร ครูโรงเรียนบ้านไร่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 ที่ได้จากการอบรมสมรรถนะประจำสายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 มี 5 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ เครื่องมือมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of Item Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์รายข้อมีค่า ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบัน เท่ากับ .96 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ .97

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จากการอบรมสมรรถนะประจำสายงานของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 และตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการ

จัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต ผู้บริหาร 29 คน ครู 291 คน จำนวน 320 คน

ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 มีดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา

3.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นต้นแบบในด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียนๆ ละ 3 คน รวมจำนวน 9 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3.3 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบประเมิน องค์ประกอบและตัวชี้วัดซึ่งเกณฑ์ความเหมาะสมของค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สถิติที่ใช้ คำนวณความสอดคล้อง IOC

ระยะที่ 2 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้แกรมคอมพิวเตอร์

สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI ของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และแปลความหมายข้อมูลโดยใช้เกณฑ์มากที่สุด ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปยกร่างแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแต่ละส่วนสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้านคือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 44 องค์ประกอบย่อย ทั้งนี้พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นด้วยต่อความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน ระดับความคิดเห็นต่อความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58)

2. สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.87) เมื่อพิจารณาในด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

3 อันดับแรกคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$) และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.88$) และด้านที่มีระดับการปฏิบัติที่ต่ำที่สุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.53$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือด้าน ความรู้ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$) และด้าน การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.52$) และด้านที่มีระดับต่ำสุดคือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.51$)

3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index: PNIModified) เพื่อนำไปใช้ในการร่างแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ดังนี้

ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง PNIModified และลำดับ

ความต้องการจำเป็น พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

3.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูวิชาการหรือครูผู้สอน ที่เป็นโรงเรียนต้นแบบใน (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน รวมจำนวน 9 คน ผลปรากฏ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน 25 แนวทาง ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ประชุมคณะครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน 2) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 3) วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน บริบทชุมชนและท้องถิ่น 4) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้และหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ ค่าอธิบายรายวิชา โครงสร้างเวลาเรียน วัตถุประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

รู้อย่างชัดเจน และ 5) ขอความเห็นชอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจากกรรมการสถานศึกษา

2. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ 2) ศึกษาวิธีการออกแบบการเรียนรู้ต่างๆ 3) วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล 4) ออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน และ 5) วัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน 2) วิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล 3) ออกแบบการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ 4) ออกแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น การออกแบบการเรียนรู้แบบโครงงาน และ 5) ออกแบบการเรียนรู้โดยสอดแทรกคุณธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนาสมรรถนะด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มี 5 แนวทาง ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ 2) เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 3) นำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยสอนเพื่อประหยัดเวลา และทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น 4) ดูแล รักษาสื่อ นวัตกรรมอยู่เสมอ และ 5) วัดและประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) มีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ชัดเจน รูปแบบเดียวกันทั้งโรงเรียน

3) มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย และวัดผลตามสภาพจริง 4) มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ 5) มีการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้

3.3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

จากแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความสอดคล้องและความเป็นประโยชน์ ดังนี้

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ดังนี้ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$)

อภิปรายผล

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากกรอบสมรรถนะประจำสายงาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) ด้านการสร้างและ

พัฒนาหลักสูตร 2) ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 44 ตัวชี้วัด ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยต่อความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านนี้มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นเด็กดี เก่ง มีสุข ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 2-15) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ภาพรวมระดับการปฏิบัติในสถานศึกษามีสภาพการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตามลำดับ และด้านที่ต่ำที่สุดคือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

ส่วนหนึ่งมาจากการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ทั่วถึง ขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งจากการศึกษาจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่างๆ พบว่า สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในการปฏิบัติโดยทั่วไปได้ผลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สอดคล้องกับทัศนะของ จารุเมธีชน (2556: 174-175) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นสมรรถนะที่กล่าวถึงความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556: 125-128) ที่กล่าวถึงสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ว่าครูจะต้องสามารถวิเคราะห์หลักสูตรสามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลายสามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตรมาจัดทำหลักสูตร สามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้ รายภาคและตลอดภาค สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สามารถเลือกใช้และพัฒนาสื่อสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ภาพรวมระดับการปฏิบัติในสถานศึกษามีสภาพการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือด้าน ความรู้ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีระดับต่ำสุดคือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนยังขาดการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559: 108-109) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านที่ต่ำที่สุดจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ครูผู้สอนมองว่าหลักสูตรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้ครูต้องปฏิบัติตามสภาพที่เปลี่ยนไป จึงเกิดผลกับการเตรียมความพร้อมการเรียนการสอนของครู

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้โดยรวมระดับมาก และความเป็นประโยชน์โดยรวมระดับมากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559: 110) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่ามีความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น พบว่าผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากระยะที่ 1 ผสมกับข้อ

เสนอแนะมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 อีกทั้งองค์ประกอบการดำเนินงาน วิธีดำเนินการ และผลการประเมิน ทำให้สามารถตัดสินใจในการประเมินแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก และระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยสรุปว่าผลของแนวทางแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครูด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรมีความต้องการปฏิบัติมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและส่งเสริมการนำแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยการให้บุคลากรเข้าอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริงต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีนโยบายให้ครูนำแนวทางทุกด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา ค้นคว้า ทำวิจัยในการพัฒนา

แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- คณาจารย์กลุ่มหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, (2553).
- จิตติกา ชัยภักดี. (2559). *แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). *การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร*. กรุงเทพฯ:
วี.พรินท์.
- ธีรพจน์ ภูริโสภณ. (2549). *สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการที่ไม่ใช่ข้าราชการ
ในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. การค้นคว้าแบบอิสระ รม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.
- ณรงค์วิทย์ แสหนอง. (2547). *มารู้จัก Competency กันเถอะ*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- ทัศนรงค์ จารุเมธิชน. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูระดับประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- นิคม ชมพูลหลง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถาน
ศึกษา*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2553). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กอสินธุ์: ประสาน
การพิมพ์.
- มะห์ดี มะดีอร่าแว. (2551). *สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- มะลิวัน สมศรี. (2558). *การพัฒนาคู่มือสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศม. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิทยา จันทศิริ. (2551). *การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยของรัฐ*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์. (2559). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2557*. หนองคาย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *ตัวบ่งชี้การเรียนรู้การสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *บทวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Benitez, Debra T. (2006). "Transition Service and Delivery: A Multi-stage Study of Special Education Teacher's Perceptions of their Transition Competencies," *Dissertation Abstracts International*. 66(08): 2889-A ; February.
- Boyatzis, R.E. (1982). *The Competent Manager: A Model for Effective Performance*. New York: Wiley.
- Coley, Richard J. and others. (1996). *Computers and Classroom: The Status of Technology in U.S. Schools*. New Jersey: Policy Information Center.
- McClelland, David C. (1973). "Testing for Competence Rather Than for Intelligence," *The American Psychologist*. 28(1): 251-255 ; January.
- Sorensen, Tyson J. (2005). "In-service Need and Perceived Competencies of Utah Secondary Agricultural Education Instructors," *Masters Abstracts International*. 43(06) ; 1894 ; December.
- Spencer, L.M. and S.M. Spencer. (1993). *Competence at Work: Models for Superior Performance*. New York: John Wiley & Sons.

โปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Educational Technology Teacher Development Program for Educational Institution under the Office of Roi – Et Primary Education Service Area Office 2

ณัฐพงศ์ แก่นสา¹, สุรชา อมรพันธุ์²

Nattapong Kaensa¹, Suracha Amornpan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 3) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 4) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 การวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาจากแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 326 คน จากแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระยะที่ 3 ศึกษาวิธีการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แล้วสังเคราะห์และสรุปเป็นวิธีพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระยะที่ 4 โปรแกรมการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยจำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 24 ตัวชี้วัด ดังนั้น องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านการสอน มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง มี 5 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 5 ด้านการวิจัย มี 4 ตัวชี้วัด 2. สภาพ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม)

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Acting Director of Mahasarakham University Demonstration School (Elementary) Mahasarakham University Demonstration School (Elementary)

ปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัย ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านความรู้ และ ด้านการสอน ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการวิจัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง ด้านการสอนและด้านความรู้ ตามลำดับ 3. วิธีการพัฒนาครูด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า วิธีการเสริมสร้างที่เหมาะสมมากที่สุด ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง 4) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. โปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 4.1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย 1) บทนำ 2) หลักการและเหตุผล 3) ความมุ่งหมาย 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา 5) ระยะเวลา 6) โครงสร้าง ขอบข่าย เนื้อหาประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 ด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โมดูล 2 การสอน โมดูล 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ โมดูล 4 ความรู้และทักษะขั้นสูง โมดูล 5 การวิจัย 7) วิธีการพัฒนา 8) สื่อ และ 9) การวัดและการประเมิน 4.2 การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: โปรแกรมพัฒนาครู, เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

Abstract

This research aims to 1) To study the composition And indicators for teacher development in technology for education for educational institutions under the Office of ROI-ET Primary Educational Service Area Office 2. 2) Study the current and the adverse development of teachers in the development of technology for education for schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 2. 3) To study how to develop teachers for educational technology for educational institutions under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 2. 4) The development of technologies for the development of teacher education for schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 2. The research is divided into four stages. The research found that

Elements and indicators of the development of teachers in the development of technologies for the study consisted of 24 indicators, the five elements. The first elements of knowledge are five indicators. The second element of teaching are five indicators. The third component of the learning environment is five indicators. The four elements of knowledge, skills, advanced five indicators And the five elements in the research are four indicators. 2. The current state of development of teachers in the development of technology for education. Overall is moderate Sort by descending include research, knowledge and advanced skills. Environmental learning, knowledge and teaching respectively. The desirable Were at the highest level. Sort by descending include research on environmental learning.

Knowledge and advanced skills. Teaching and knowledge respectively. 3. How to improve teacher development technology to study how to strengthen the most qualified include five ways: 1) a self-learning 2) Training 3), coaching and mentoring 4). learn from practice and 5) the exchange of learning. 4. Development of technologies for the development of teacher education. For schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 2. 4.1 application development for teachers in the development of technology for education. For schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 2. There are two components: 1) Introduction. 2) Background and reasons. 3) The objective. 4) The development consists of individuals that should be developed. 5) During the period include the development of technologies for the development of teacher education. 6) consists of five modules, structure and scope. Module 1 including knowledge about educational technology. Module 2 teaching Module 3 Environmental Learning Module 4 Knowledge and advanced skills Module 5 Research. 7) develop methods. 8) Media. 9) the measurement and evaluation. 4.2 Assessment of teacher development programs, the development of technology in education. For schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 2. Overall a reasonable level possible. And the possibility is at the highest level.

Keywords: Teacher Development Program, Educational Technology

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ถือเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ทั้งในเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวมาข้างต้น การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญและจำเป็นที่องค์กรทุกองค์กรต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าจะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแต่องค์กรจะได้รับประโยชน์มากกว่าแม้ว่าองค์กรจะมีระบบสรรหาคัดเลือกบุคลากรที่ดีพอได้ผู้ที่มีความรู้

ความสามารถเพียงใดก็ตามก็มิได้เป็นหลักประกันได้ว่าบุคคลนั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ในทันทีและตลอดไป ย่อมมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีเสียก่อน การพัฒนาบุคลากรคือการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะความชำนาญในการทำงานตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรสามารถทำได้ด้วยวิธีการฝึกอบรมปฐมนิเทศ ส่งไปดูงานต่างประเทศ รวมทั้งสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ ฯลฯ เพื่อบุคลากรนั้นๆ จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร (อนันต์ ศรีอำไพ, 2550)

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย งานวัสดุอุปกรณ์สื่อการสอนมีหลายประเภทครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน นอกจากนั้นสื่อการเรียนการสอนยัง

เป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูและนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีและบรรลุตามคุณภาพที่กำหนด (นิรัชกร ทองน้อย, 2556)

สื่อและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาแต่การดำเนินงานด้านเทคโนโลยี พบปัญหาว่า ส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์มากกว่าการนำเนื้อหาสาระในสื่อเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้ในการบริหารและการเรียนการสอน สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สำหรับสื่อไม่เพียงพอ ลำโพง รวมทั้งครูและผู้บริหารยังไม่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการได้อย่างแท้จริง สถานศึกษาบางแห่งยังขาดสื่อที่ทันสมัยและมีคุณภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีการศึกษามีไม่เพียงพอ ไม่ตรงต่อความต้องการของผู้บริหารที่จะนำไปใช้ในการบริหารงาน จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากครูผู้สอนยังขาดความพร้อมในการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี เพราะการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ก็จะต้องเริ่มจากการพัฒนาครู/อาจารย์ นอกจากนี้ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ยังขาดงบประมาณในการพัฒนานวัตกรรม ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษา การจัดหา การใช้ การดูแลรักษาและปัญหาด้านสภาพการเรียนการสอนเด็กมีความแตกต่างกัน ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม ปัญหาสุขภาพต่าง ๆ นี้ก็ทำให้เด็กมีการตอบสนองรับรู้การเรียนการสอนได้ไม่เท่ากัน ทำให้มีผลต่อสภาพการเรียนการสอน (จันทวรรณ ปิยะวัฒน์, 2555) ปัญหาสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ทำให้พฤติกรรมผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อนมากมาย และครูผู้สอนปรับสภาพตัวเองไม่ทันต่อยุคสมัย ปัญหาระบบขวัญและกำลังใจของครูผู้สอน ทำลายโอกาสและลดทอนความอยากเป็นครูที่ดีให้ลดลง มีภาพสะท้อนไปถึงวิธีการสอนของครู

ผู้สอนอย่างชัดเจนว่า ศักยภาพต่ำลงเรื่อย ๆ สวนทางกับความใหม่ของเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับรายงานประจำปี 2558 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่โรงเรียนในสังกัดส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (216 โรงเรียน) คิดเป็นร้อยละ 63.72 ของโรงเรียนในสังกัด (339 โรงเรียน) มีข้าราชการครูเฉลี่ยแต่ละ 2 - 5 คน อายุส่วนมากอยู่ที่ประมาณ 45 - 58 ปี ทำให้มีปัญหาด้านการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษาในการปฏิบัติงาน, การผลิตหรือใช้สื่อที่ล้าสมัย, การใช้สื่อไม่เป็น, ไม่มีเวลาในการผลิตและพัฒนาสื่อทำให้ผู้สอนกลัวการเปลี่ยนแปลง ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพครูน้อยมาก และคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการที่ครูจะใช้ แสดงให้เห็นว่าครูยังต้องได้รับการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกเป็นจำนวนมาก และสถานศึกษาก็ต้องจัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อความต้องการของครู เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ครูอาจจะเลยวิธีการสืบเสาะหรือกระบวนการแสวงหาความรู้ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ (รายงานประจำปีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2558) และ ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่การใช้วัสดุ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ และเทคนิควิธีการ ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอและมีความล้าช้า วัสดุ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญในทักษะดังกล่าว และจำเป็นต้องเข้าใจการใช้เครื่องมือที่จำเป็นทางไอซีทีในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนยังต้องการมากกว่าความรู้ในวิชาหลัก ที่จะใช้ในการทำงานในปัจจุบัน นั่นคือทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการแก้ปัญหา ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการกับข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการใช้เครื่องมือในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยสภาพ

แวดล้อมปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ ครูผู้สอน หลักสูตร โรงเรียน (สุวัฒน์ ธรรมสุนทร, 2555)

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาครูด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานของสถานศึกษา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและคิดจะทำอย่างไรครูถึงจะพัฒนาตนเองด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการเสนอแนะให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงาน ทั้งระดับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับกระทรวงศึกษาธิการ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
3. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
4. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

วิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด

ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบประเมินด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบประเมินทั้งหมดหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินในแต่ละด้านแต่ละข้อ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 316 คน และครูจำนวน 2,957 คน รวม 3,273 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 31 คน และครูจำนวน 295 คน รวม 326 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling technique) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และบางส่วนจัดส่งทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามในแต่ละด้านแต่ละข้อ

ระยะที่ 3 ศึกษาวิธีการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. สังเคราะห์และสรุปเป็นวิธีพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ระยะที่ 4 โปรแกรมการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยจำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย นัดหมาย

วันเวลาและสถานที่ไว้ล่วงหน้ากับผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบประเมินทั้งหมดหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินในแต่ละด้านแต่ละข้อ

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 24 ตัวชี้วัด ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) สามารถเลือกและใช้ทรัพยากรทางเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และเพิ่มศักยภาพในการเรียนการสอน 4) ประเมินผลและประเมินประสิทธิภาพของเทคโนโลยีและวัสดุการเรียนการสอนที่เหมาะสมและ 5) สามารถจัดบุคลากร, กระบวนการ, โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และทรัพยากรทางการเงิน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการสอน มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) มีวิธีการที่เหมาะสมของกระบวนการและเทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ 2) ใช้กระบวนการและเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อปรับการเรียนการสอน 3) ใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมที่อยู่บนพื้นฐานของเนื้อหาการสอน 4) ออกแบบหรือเลือกสื่อเทคโนโลยีและกระบวนการที่เน้นความหลากหลายทางสังคมหรือทางวัฒนธรรมของผู้เรียนและ 5) ประเมินผลการเรียนการสอนและการดำเนินการของเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเป็นธรรม องค์ประกอบที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการสร้างสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) จัดกระบวนการทางเทคโนโลยีและทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและมีความหลากหลาย 3)

ประเมินการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนการสอนโดยกระบวนการที่มีเหตุผลโดยสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ 4) มีการจัดการเทคโนโลยีการศึกษา กระบวนการ และทรัพยากรที่ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และ 5) ออกแบบ และเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยีและกระบวนการที่หลากหลายกับผู้เรียน องค์ประกอบที่ 4 ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานหรือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 2) เป็นผู้นำในการออกแบบพัฒนาหรือใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีทักษะหรือวิธีการเฉพาะด้าน 3) ออกแบบและดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ตระหนักถึงความความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเป็นมีความเป็นธรรมต่อการประเมินผลของผู้เรียนและ 5) การแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีจริยธรรมในบริบททางวัฒนธรรม และ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการวิจัย มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) มีความรู้พื้นฐานทางการวิจัย 2) การใช้วิธีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนโดยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) การวิจัยในชั้นเรียน 4) นำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาในการเรียนการสอน

2. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยด้านความรู้และทักษะขั้นสูง ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านความรู้และ ด้านการสอน ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง ด้านการสอนและ ด้านความรู้ตามลำดับ

3. วิธีการพัฒนาครูด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า วิธีการเสริมสร้างที่เหมาะสมมากที่สุด ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การสอนแนะ และการเป็นพี่เลี้ยง 4) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ

งาน และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการสอน ลำดับที่ 2 ด้านความรู้ ลำดับที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง และลำดับที่ 5 ด้านการวิจัย

4.2 องค์ประกอบของโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มี 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) บทนำ 2) หลักการและเหตุผล 3) ความมุ่งหมาย 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา 5) ระยะเวลา 6) โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา 7) วิธีการพัฒนา 8) สื่อ และ 9) การวัดและการประเมิน

4.3 โปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีองค์ประกอบดังนี้ 1) บทนำ ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความสำคัญของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) หลักการและเหตุผลประกอบด้วย เหตุผลและความจำเป็นในการสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 3) ความมุ่งหมาย ประกอบด้วยเป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลในการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา ประกอบด้วยบุคคลที่ควรเข้ารับการพัฒนาในโปรแกรม

พัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 5) ระยะเวลา ประกอบด้วย ระยะเวลาในการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา ประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 ด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โมดูล 2 การสอน โมดูล 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ โมดูล 4 ความรู้และทักษะขั้นสูง โมดูล 5 การวิจัย 7) วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 8) สื่อ ประกอบด้วย เอกสารประกอบการพัฒนาครูด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายโปรแกรมลำโพงเพื่อประกอบการนำเสนอ ใบความรู้ ใบงานและใบกิจกรรม แบบทดสอบ และ แบบบันทึกการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และ 9) การวัดและการประเมิน ประกอบด้วย 1) การประเมินผู้เข้ารับการพัฒน 2) ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

4.4 การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 24 ตัวชี้วัด ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านการสอนมี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง มี 5 ตัวชี้วัด และ องค์

ประกอบที่ 5 ด้านการวิจัย มี 4 ตัวชี้วัด สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านเทคโนโลยีการศึกษาของสมาคมสื่อสารและเทคโนโลยีการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (AECT Standards for Professional Education Programs 2012 version, 2555)

2. สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการสอน ด้านความรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง และ ด้านการวิจัยตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากจากการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยในการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูจึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (เอียน สมิธ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ. 2550) ดังนั้นเพื่อให้เกิดพัฒนาครูจึงควรได้รับการพัฒนาจากโปรแกรมการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ซึ่งครูในยุคนี้ต้องเป็นคนที่สามารถจัดการเรียนรู้ไม่เพียงแต่ให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านความรู้ ยังต้องทำให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบทซ์ (Betz. 1997: Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องความจำเป็นและความต้องการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในแถบชนบทของโรงเรียนในโอกลาโฮมา ผลของการวิจัยนี้พบว่าหลักสูตรส่วนใหญ่ถูกผสมผสานความคิดเกี่ยวกับไอทีส์ และการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ส่วนประกอบลำดับที่สองคือ สัณฐานอาจารย์ใหม่เพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่คำนึงถึงการเตรียม

ยมพร้อมของตัวเองที่จะใช้เทคโนโลยีการศึกษาในระดับมากส่วนผู้บริหารอีกร้อยละ 70 นั้นจะคำนึงถึงการเตรียมพร้อมในระดับปานกลางและส่วนอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ได้เตรียมความพร้อมของตัวเองเพียงเล็กน้อยเท่านั้นผู้บริหารเกือบร้อยละ 85 เป็นอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ และอาจารย์ใหม่ร้อยละ 80 เห็นว่าเทคโนโลยีทางการศึกษามีความสำคัญต่องานหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในระดับมากถึงปานกลาง กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นพ้องกันว่าควรมีการศึกษาเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและควรให้ความสำคัญมากขึ้นนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ วรदानันท์ เหมนิธิ (2551) ได้วิจัยเรื่อง แนวโน้มการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า 1) รูปแบบและวิธีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษายังมีการใช้สื่อแผ่นใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องวีลเซอร์ และเครื่องวิดีโอโปรเจกเตอร์ในการนำเสนองานมากขึ้น 2) ด้านบริหารมีการใช้ระบบ office automation ในหน่วยงานและใช้ระบบ Telconference ในการประชุม มีการติดตั้งระบบเครือข่ายสารสนเทศในหน่วยงาน และใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการบริหารจัดการในการประชาสัมพันธ์ทาง Internet มากขึ้น 3) ด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนมีการสร้างสื่อบทเรียน มีการใช้เครือข่าย Internet เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนที่สำคัญแทนสื่อ หนังสือ และสิ่งพิมพ์มากขึ้น 4) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนมีการใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อเสริมเพื่อสนับสนุนการสอนของอาจารย์ ผู้เรียนและผู้สอนมีการเรียนการสอนและติดต่อกันทางออนไลน์ ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตลอดเวลา สื่อการเรียนการสอนเป็นระบบทางไกลมากขึ้น 5) ด้านการสอนและการจัดการระบบการสอนในห้องเรียนผู้สอนสามารถผลิตสื่อด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดวิเคราะห์โดยการค้นคว้าอ้างอิงผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดในส่วนความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อผู้เรียนใน

การสืบค้นข้อมูลยังแหล่งเว็บไซต์ที่ผู้สอนได้จัดทำไว้เพื่อเป็นสื่อเสริมให้มากขึ้น

3. วิธีการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า วิธีการเสริมสร้างที่เหมาะสมมากที่สุด ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง 4) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Spark and Loucks-Horsley and Drago-Severson (1997) กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาครู 7 รูปแบบ ดังนี้

1) รูปแบบการฝึกอบรม 2) รูปแบบการสังเกตหรือการประเมิน 3) รูปแบบการให้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหรือการปรับปรุง 4) รูปแบบการศึกษาเป็นกลุ่ม 5) รูปแบบการสืบค้นหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 6) รูปแบบการพัฒนาตนเอง และ 7) รูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง

4. โปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ บทนำ หลักการและเหตุผล ความมุ่งหมาย ผู้เข้ารับการพัฒนา ระยะเวลา โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา วิธีการพัฒนา สื่อและการวัดและการประเมินผล สำหรับโครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา ประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 ด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โมดูล 2 การสอน โมดูล 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ โมดูล 4 ความรู้และทักษะขั้นสูง โมดูล 5 การวิจัย สำหรับวิธีการพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เกิดองค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมเป็นหน่วยที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือให้บริการตามความต้องการ

ของสถาบันหรือบุคคล มีการจัดลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้เป็นแผนกิจกรรมที่วางไว้เพื่อเป้าหมายเฉพาะ (Barr and Keating, 1990) ประกอบด้วยรายละเอียดของแนวการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้มากที่สุด โปรแกรมเป็นเสมือนสื่อหน้าที่ก่อให้เกิดลำดับขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จำเป็นโดยการมีภาระที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพให้กับผู้เสริมสร้างจากความสามารถหรือพฤติกรรมในระดับกว้าง ๆ ในตอนต้นไปสู่ความสามารถหรือพฤติกรรมที่มีเฉพาะเจาะจงในตอนท้าย (Rothwell and Cookson, 1997) วิธีการพัฒนาครูมีโปรแกรมการฝึกอบรมและกิจกรรมเพื่อพัฒนา โปรแกรมการฝึกอบรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นมาจากการกำหนดเวลา ซึ่งองค์ประกอบของโปรแกรมควรมี 1) จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน ครอบคลุมด้านความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมการรับผิดชอบ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ที่อยู่ในแผนการสอนของโปรแกรม ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่กำหนดในโปรแกรม 3) แผนการจัดการเรียนการสอนตรงตามจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) จัดวัสดุ/อุปกรณ์สื่อการสอนต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และมีความน่าสนใจ 5) รายละเอียดของเนื้อหา 6) มีแบบประเมินผลหรือเครื่องมือที่ใช้วัดกระบวนการพัฒนาด้านต่างๆ หรือการปฏิบัติของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ 7) วัตถุประสงค์ สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลของโปรแกรม มีความสอดคล้องกับเนื้อหา 8) นำโปรแกรมไปใช้เพื่อดูว่าสื่อการสอนและกิจกรรมนั้นเหมาะสมหรือไม่ และ 9) มีการรวบรวมข้อมูลจากผลการเรียนรู้ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโปรแกรมหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ อารัง บัวศรี (2542) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของโปรแกรม แบ่งออกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญๆ ได้ดังต่อไปนี้ 1) เป้าหมายและนโยบายทางการศึกษา 2) จุดมุ่งหมายโปรแกรม 3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร 4) จุดประสงค์รายวิชา 5) เนื้อหา 6) จุด

ประสงค์ของการเรียนการสอน 7) กลยุทธ์การเรียนการสอน 8) การประเมินผล 9) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ชาญเชาว์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาและความต้องการคือภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขนาดเล็กไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาขาดการจัดระบบและการพัฒนาการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา ขบประมาณบุคลากรและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงร่วมกันพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา มาใช้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาซึ่งประกอบไปด้วยแนวทาง 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษา 2) ขั้นตอนการวางแผนและการกำหนดแนวทางการบริหารงาน 3) ขั้นตอนส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและพัฒนา 4) ขั้นตอนการประเมินผลและการปรับปรุงผลของการใช้แนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถนำแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษา ไปใช้ได้อย่างครบถ้วนและมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านการสอน เป็นอันดับแรก ฉะนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจำเป็นต้องมีการนำเทคโนโลยีด้านการศึกษามาปรับใช้ในการสอนมากที่สุดโดยจะต้องคำนึงถึงเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อเพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพ

1.2 สถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง

ต่อเนื่องและตระหนักถึงการเฝ้าหาความรู้ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีการศึกษาตลอดถึงการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ที่มีความต้องการจำเป็นจากมาก

ที่สุด คือ ด้านการสอน ด้านความรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านความรู้และทักษะขั้นสูง และด้านการวิจัย ตามลำดับ

2.2 ความต้องการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านการสอนเป็นความต้องการสูงสุด ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยและพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรฐาน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทวรรณ ปิยะวัฒน์. (2555). ปัญหาเทคโนโลยีทางการศึกษา. สืบค้นเมื่อ: 30 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/510530>
- อึ้ง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พัฒนา ศึกษา.
- ปราณี ขาญเชาว์. (2552). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่โรงเรียนวัดศรีวังค์และโรงเรียนวัดลาดระโท. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อนันต์ ศรีอำไพ. (2550). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- เอียน สมิต,อนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2550). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 18(2), 1-10.
- วรณันท์ เหมนิธิ. (2551). แนวโน้มการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของ อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาวิทยาลั ยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุวัฒน์ ธรรมสุนทร. (2555). บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการจัดการศึกษาของไทย. ค้น ข้อมูล 5 พฤษภาคม 2560, จาก http://mediathailand.blogspot.com/2012/06/blog-post_4877.html

- AECT. (2012). *Association for Educational Communications and Technology*. [Online]. <http://aect.site-ym.com/>. November 31. 2016.
- Betz, Muhammad. (1997). *Educational technology needs and wants in Rural Oklahoma Schools*. (Online), November 31, 2014.
- Barr, M. J., & Keating L. A. (1990). *Introduction Elements of program development, Developing effective student services program*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Spark, L.H., & Drago-Severson. (1997). Professional Development in Science Teacher Education. *School Science and Mathematics*, 97(7), 325-334.
- Rothwell, W.J. & Cookson, P.S. (1997). *Beyond instruction: Comprehensive program planning for business and education*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.

การวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Research and Development of 3Ps English language Instructional Approach to Enhance Reading and Writing Ability in Basic Vocabulary For Grade 6 Students

ณัฐฐาพร บุญช่วย¹, พงศธร โพธิ์พูลศักดิ์², อาทิตย์ อาจหาญ³

Natthapawn Bunchuai¹, Pongtorn Phopoonsak², Athit Athan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps 2) พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps 3) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 4 จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่าน และ เขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 3Ps แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง ขาดความรู้ความเข้าใจจากการอ่านภาษาอังกฤษ จำคำศัพท์ที่ถาวรไม่ได้ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การสอนแบบ 3Ps ภาษาอังกฤษ การอ่าน การเขียน คำศัพท์

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2, 3} อาจารย์ ดร. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University

^{2, 3} Lecturer Dr. Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the problems of English teaching activities by using the 3Ps teaching method to enhance the ability to read and write basic English words of sixth grade primary school students. 2) to develop English teaching activities with the 3Ps teaching method that promotes reading and writing basic English vocabulary of sixth grade primary school students, and 3) to compare the ability to read and write basic English words of sixth grade primary school students between the pre and post test scores using the 3Ps teaching method. The Samples in the research were the twenty-two students who are studying in sixth grade at primary school. They are in their second semester, Academic year 2016, Ban Sawatdee School, Nam Som, Udon Thani Primary Educational Service Area Office 4, UdonThani, Thailand.

The instruments used in this study were (1) English reading comprehension test (2) the 3Ps learning plan (3) interview form (4) satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were: Mean Percentage and Standard Deviation

The findings indicated that:

The problems of English teaching activities by using the 3Ps teaching method, most students cannot read and write basic English vocabulary properly, students lack knowledge in reading English, and students have difficulty remembering terminology.

Comparison of reading ability and basic English vocabulary of sixth grade primary school students. Between the pre and post test scores with the 3Ps, the post test scores were significantly higher than those before the study at the .05 level of statistic overall student satisfaction questionnaire, the mean score was 4.65 from the 5-point scale. The students were satisfied with the English language teaching activities.

Keywords: 3Ps, English, reading, writing, vocabulary

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อความหมายไปเกือบทั่วโลก ทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงแหล่งวิทยาการต่างๆ และค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ซึ่งปัจจุบัน มีคนทั่วโลกใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสื่อสารถึงจำนวน 2,000 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของประชากรของโลก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ประชากรไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่จะสื่อสารได้ เป็น

เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการเจรจาต่อรองสำหรับการแข่งขันด้านเศรษฐกิจและสังคมในเวทีสากล ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีความพยายามที่จะเพิ่มขีดความสามารถ ในการใช้ภาษาอังกฤษ ด้วยการประกาศนโยบายให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ 1 โดยกำหนดให้มีการสอนตั้งแต่ประถมศึกษาเป็นต้นไป ในปี 2538 และได้ประกาศใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ.2539 รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติ และโรงเรียน English Program (โรงเรียนEP) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่

จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนแม้จะมีมาตรการดังกล่าวแต่ยังไม่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเท่าที่ควร(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำนโยบายเร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบ ให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การสร้างเสริมสมรรถนะและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนด แนวปฏิบัติในการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้หน่วยงานทุกสังกัดที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษานำไปดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย (คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

ครูเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนเนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษาการปฏิสัมพันธ์การเลียนแบบ และการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะ ครูที่มีความสามารถและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษจะเป็นต้นแบบที่ดีของผู้เรียนในการเรียนรู้และฝึกฝนความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อจะช่วยกระตุ้น สร้างแรงจูงใจและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการใช้ภาษาของผู้เรียน การพัฒนาครูให้มีความสามารถตามเกณฑ์ที่กำหนดด้านภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิงกรอบความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป The Common European Framework of

Reference for Languages (CEFR) และมีความรู้ความสามารถด้านการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร(Communicative Language Teaching: CLT) จึงเป็นความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการเพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR การดำเนินการตามนโยบายเน้นไปที่การประเมินความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับครู สภาพปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย และการกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับเพื่อยกระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้สูงขึ้นและเติมตามศักยภาพของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551)

สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนบ้านสวัสดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จากรายงานคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2558 พบว่านักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจจากการอ่านภาษาอังกฤษและการจำคำศัพท์ที่ถาวร (รายงานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านสวัสดิ์: 2558)

จากสภาพปัญหาที่พบจึงได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ พบว่าแนวทางการสอนมีหลายวิธี แต่วิธีการที่เหมาะสมคือวิธีการสอนแบบ 3Ps เนื่องจากเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือเข้าถึงองค์ความรู้และก้าวทันโลก รวมถึงพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) เทียบเคียงกับคุณภาพผู้เรียนที่ได้กำหนดไว้ใน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งได้มีผู้ทำศึกษาวิจัยใช้รูปแบบการสอนแบบ 3Ps ดังนี้ เช่น จิราวรรณ ส้ารวมใจ (2554) ได้ศึกษาวิธีการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้คำศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ในการอ่าน ภาษาอังกฤษและเข้าใจความหมายมากยิ่งขึ้น ผล การศึกษา พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดียิ่งขึ้น จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการแก้ปัญหาความสามารถในการอ่านและ การเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยจึงตั้งประยุกต์ใช้แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบ การสอนแบบ 3Ps กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมความ สามารถในการอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อันจะส่งผลต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ความคาดหวังของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการกิจกรรมการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียนคำ ศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถม ศึกษปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ที่ส่งเสริม ความสามารถในการอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐาน ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการ อ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างคะแนน ทดสอบก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีการสอน แบบ 3Ps
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps

ขอบเขตของการวิจัย

ระยะที่ 1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูผู้จัด กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ท่าน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ เนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาที่ศึกษา คือ เนื้อหาเกี่ยวกับ คำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 708 คำ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วย การสร้างแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและแนวทาง การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะที่ 2 การนำกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนา แล้วไปใช้แหล่งข้อมูล

ผู้มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการ สอนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้าน ภาษา สถิติ การวัดและ ประเมินผล ผู้จำนวน 2 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านโชคเจริญ จำนวน 16 คน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ประสิทธิภาพของแผนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps เนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การสร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอนแบบ 3Ps จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียน

คำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps แหล่งข้อมูล กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสวัสดิ์ จำนวน 22 คน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาและเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนการสอนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและเขียน แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ระยะที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps แหล่งข้อมูล คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านสวัสดิ์ จำนวนนักเรียน 22 คน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps เนื้อหา คือ การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษา ด้านทักษะทางปัญญา และด้านการนำไปใช้ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนการศึกษาวิจัย ดังนี้

ตอนการศึกษาวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาสรุปรวบรวมประเด็นคำถามที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำประเด็นคำถาม ที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์รวบรวมสรุปเป็นคำถามที่ให้สัมภาษณ์ และสรุปการสัมภาษณ์สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย นำคะแนนการทดสอบย่อย ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน มาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย นำแบบวัดความสามารถในการอ่านและการเขียนไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 3ps แล้วนำคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนและนำผลการตรวจไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 3ps

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยแจกแบบประเมินความพึงพอใจให้กับนักเรียนที่เรียน ด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสวัสดิ์ จำนวน 22 คน ตรวจนับคะแนนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และนำค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ของลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จแล้วผู้วิจัยจะทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาจากแบบสัมภาษณ์ โดย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่พัฒนาการอ่านและการ

เขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการหาประสิทธิภาพและค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการหาผลรวม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์คะแนนจากการทดสอบความสามารถการอ่านและการเขียน โดยเปรียบเทียบผลรวมคะแนนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ของกลุ่มเป้าหมายที่สัมพันธ์กัน ใช้สถิติ t-test (Dependent Samples) ใช้วิเคราะห์ตัวแปรตามเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน จากแบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ของลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ โดย เร็นซิส เอ. ลิเคิร์ท (Rensis A. Likert) Likert, Rensis A. (1961) ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 (Fisher อ้างถึงใน ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์ 2539 หน้า 15)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 สภาพปัญหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps พบว่า (1) นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง (2) นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจจากการอ่านภาษาอังกฤษ (3) นักเรียนจำคำศัพท์ที่ถาวรไม่ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาผู้วิจัยได้ แก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps คือ (1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนฝึกการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านการสื่อสาร จัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการสนทนาสั้นๆ ในทุกๆ ชั่วโมงเรียน (2) ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกิจกรรมทำแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน (3) สื่อการสอนเน้นคำศัพท์ที่มีภาพประกอบเพื่อเกิดแรงจูงใจในการอ่านและเขียนคำศัพท์ ใช้สื่อของจริงและเป็นสื่อที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนเพื่อความสอดคล้องเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ระยะที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps พบว่า

2.1 ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 พัฒนาความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.02/94.45 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 5-8 พัฒนาความสามารถในการเขียนคำพื้นฐานภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.11/88.41 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสวีสดี มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2.2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่

ตารางแสดงการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนนก่อนเรียน	ผลรวมคะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล(E.I.)
22	40	713	796	49.70

จากตาราง พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนด้วยวิธีสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.49 แสดงว่านักเรียนความก้าวหน้าทางพัฒนาการเรียนรู้นี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.49 หรือคิด

เป็นร้อยละ 49.70

ระยะที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างคะแนนทดสอบระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps

ตารางแสดง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นักเรียน	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนใช้แบบทดสอบ	22	11.91	235	2587	26.20*
หลังใช้แบบทดสอบ	22	22.59			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระยะที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.65 จากค่าคะแนน 5 ระดับ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนสวีสดี พบว่านักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจจากการอ่านภาษาอังกฤษ นักเรียนจำคำศัพท์ที่ถาวรไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพรรดิ คงนะ (2550) การพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหลวงพ่อดำสมุทรปราการ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึก และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้นมีค่า 75.84/75.12 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ (2) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้ แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 (3) นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น

2. ประสิทธิภาพ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่สอนด้วยวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบ 3Ps พัฒนาความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาอังกฤษ แผนที่ 1-4 ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.02/94.45 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่สอนด้วยวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบ 3Ps แผนที่ 5-8 ได้ค่าที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.11/88.41 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสวัสดิ์ มีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา สุวรรณสินธุ์, สุพรรณริกา วัฒนบุญ, พนา น้อย รอดชู (2556) การศึกษาความสามารถด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์พลัส A Study of English Reading Comprehension Ability of Matthayomsuksa Students by Using SQ4R- PLUS Technique การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และความพึงพอใจต่อเทคนิคการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์พลัสที่ ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์พลัส หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการสอนด้วยเทคนิคแบบเอสคิวโฟร์อาร์พลัส โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ

3Ps พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จิราวรรณ ส้ารวมใจ (2554) การส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้คำศัพท์เกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ได้มีความรู้ความสามารถ ในการอ่านภาษาอังกฤษและเข้าใจความหมายมากยิ่งขึ้น โดยใช้กิจกรรมการอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือใบงานที่มีประกอบอยู่ รวมทั้งการลงมือทำแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษ โดยผู้วิจัยได้จัดทำทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรวมทั้งทำการคิดวิเคราะห์ผลคะแนน จากการศึกษาปรากฏว่า จากการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจากคำศัพท์เกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ และทำแบบฝึกหัดที่กำหนดให้ นั้น ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดี ดังจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.65 จากค่าคะแนน 5 ระดับ โดยรวมที่ระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไล ร่วมชาติ (2554) ได้ศึกษาค้นคว้า การพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านปงสนุก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 18 คน ที่ได้เรียนการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยแบบฝึกการอ่านคำพ้องภาษาอังกฤษ-ไทย มีความสุขในการเรียนภาษาอังกฤษมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษและครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ไม่เครียด และนักเรียนมีการรับรู้ถึงความสามารถของตนด้านการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (1) นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง (2) นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจจากการอ่านภาษาอังกฤษ (3) นักเรียนจำคำศัพท์ที่ถาวรไม่ได้

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ผู้วิจัยได้หาแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้ (1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียน ฝึกการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านการสื่อสารจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการสนทนาสั้นๆ ในทุกๆ ชั่วโมงเรียน (2) ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกิจกรรมทำแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน และ (3) สื่อการสอนเน้นคำศัพท์ที่มีภาพประกอบเพื่อเกิดแรงจูงใจในการอ่านและเขียนคำศัพท์ ใช้สื่อของจริงและเป็นสื่อที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนเพื่อความสอดคล้องเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแผนที่ 1-4 พัฒนาความสามารถในการอ่านคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษได้ผล ดังนี้ (2.1) ค่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 81.02/94.45 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่สอนด้วยวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบ 3Ps การพัฒนาความ

สามารถในการเขียนคำพื้นฐานภาษาอังกฤษ แผนที่ 5-8 ได้ค่าที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.11/88.41 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ส่งเสริมความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสวัสดิ์ มีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 (2.2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่สอนด้วยวิธีสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ ร้อยละ 0.59 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 59.00

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4. ผลการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษ พบว่า คะแนนรวมจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.65 จากค่าคะแนน 5 ระดับ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ 3Ps โดยรวมที่ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากครูผู้สอนภาษาโดยการสัมภาษณ์นั้น ทำให้ทราบปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและยังเป็นสารสนเทศที่จะนำมาหาแนวทางในการแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนคำศัพท์ภาษา

อังกฤษเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพื่อให้ทราบปัญหา และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน คำพื้นฐานภาษาอังกฤษควรเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่าน และการเขียน ผ่านกิจกรรมการฝึกที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกอ่าน เขียน ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมใกล้ตัว สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน

1.3 การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบก่อน หลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียน ทำให้ทราบพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ จึงเป็นวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ควรกระทำ

1.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทำให้ทราบถึงความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีความสุข และมีความหมาย ซึ่งจะเป็นผลดีที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ3Psเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียน การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษ ครูผู้สอน

สามารถนำวิธีการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้สอนในวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาได้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการฝึกอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาอังกฤษได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆได้

2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดความรู้ความจำที่ถาวรแม่นยำในคำศัพท์นั้น ครูผู้สอนควรกำหนดหมวดคำศัพท์ที่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด และฝึกการใช้คำศัพท์ ผ่านกิจกรรม เช่น เกม รูปภาพ สถานการณ์จำลอง จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีความพึงพอใจต่อการเรียน

2.3 การประเมินผลการเรียนรู้ควรทำการประเมินควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับช่วงการจัดกิจกรรม เช่น การประเมินการเรียนรู้ด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ขณะจัดกิจกรรม การประเมินผลการเรียนรู้ก่อน และหลังการจัดกิจกรรมเพื่อทราบผลการสอน จะสามารถทราบความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.พงศ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์ และดร.อาทิตย์ อาภาฉาย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- จิราวรรณ ลำรวมใจ. (2554). การส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้คำศัพท์เกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 งานวิจัยในชั้นเรียน.
- จักรพรรดิ คงนะ. (2550). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นเริ่มต้น สหรัับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนหลวงพ่อแหม่ววัดตาก้องอนุสรณ์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา สุวรรณสินธุ์ สุพรรณริกา วัฒนบุญ และพนาน้อย รอดชู. (2556). การศึกษาความสามารถด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบเอสคิวโพร์อาร์พลัส: วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.128 | ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (ม.ค. – มิ.ย.) 2557
- ไพศาล วรคำ. (2555). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- โรงเรียนบ้านส่วสดี. (2558). รายงานคุณภาพการศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแนวใหม่.

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Factors Influencing Decision – making to Study in Master degree at the Faculty of Education Mahasarakham University

เดชา จันทักต¹, ศาคร อัฒจักร²

Dacha Jantakat¹, Sakorn Atthachakara²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนใน ระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การวิจัยในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 153 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษา สรุปผลได้ดังนี้ นิสิตระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในระดับมากทุกปัจจัย

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระดับปริญญาโท

Abstract

This research aims to study factors influencing decision – making to study in master degree at the Faculty of Education, Mahasarakham University. Instrument used in this study was a questionnaires consisting 8 factors. The samples was 153 master’ students in the Faculty of Education, Mahasarakham University which sampled by purposive sampling. The result showed that they had high level of decision – making to study in master degree.

Keywords: factors influencing decision – making, Faculty of Education, Mahasarakham University

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์วิชาหลักสูตรและการสอน

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์วิชาหลักสูตรและการสอน

¹ xxxx

² xxxxxxxxxxxxxxxxx

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ความรู้ คุณธรรม และ จริยธรรม สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นประเทศใดที่ประกอบด้วยกำลังคนที่มีการศึกษาสูง บุคคล หรือ ประชาชนย่อมมีสติปัญญา และ ความคิดสร้างสรรค์มากเป็นเงาตามตัว ในการพัฒนาการศึกษาการศึกษาของประเทศจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีการวางแผนและดำเนินการเชิงรุกที่มาร่วมด้วย หมายถึงให้ความสำคัญกับการคาดการณ์ แนวโน้มอนาคตทางการศึกษา เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนให้ได้สอดคล้องตามสภาพการเปลี่ยนแปลง หลีกเลี่ยงอุปสรรคปัญหา และใช้ประโยชน์สูงสุด จากแนวโน้มอนาคต นักศึกษานิสิต เกิดความกระตือรือร้น พยายามหาทางศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนานตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ นำไปสู่การแข่งขันในช่วงชีวิตในวัยทำงาน การเลือกงาน อาชีพ ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมกับวัยได้ทีเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ชุมชนและสังคม (ฉัตรชัย อินทสิทธิ์ และคณะ, 2552: 1)

ประเทศไทยมีสถาบันอุดมศึกษา เป็นจำนวนมากทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐบาล และ เอกชนที่เปิดสอนในระดับปริญญาโท จึงกล่าวได้ว่ามีการเปิดสอนในระดับปริญญาโทไปทั่วประเทศ เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้เกิดการแข่งขันทางการศึกษาตามมาในแต่ละสถาบันจะมีการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อรับผู้เรียนเข้าศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนการรับ ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสและทางเลือกให้แก่ผู้เรียนมากขึ้นเช่นกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นคณะที่กล่าวได้ว่ามีรากฐานการกำเนิดมาพร้อมกับการกำเนิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2511 เพราะวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ได้ก่อตั้งขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตครูในสาขาวิชาต่าง ๆ ออกไปเป็นครูตามโรงเรียนในแถบพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายใต้ปรัชญาการศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม ซึ่งมี วิสัยทัศน์ คณะศึกษาศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเลิศ ด้านการศึกษาในระดับชาติ และ นานาชาติ พันธกิจ คณะศึกษาศาสตร์ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ทั้งทางวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต คุณธรรม และ จริยธรรม ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ และ พัฒนาการ ศึกษา ส่งเสริมการบริการวิชาการ ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและอนุรักษ์ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อความเป็นเลิศในระดับประเทศ และ นานาชาติ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2560)

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท ที่ได้รับการยอมรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทั่วประเทศมาเป็นเวลาที่ยาวนาน ที่ได้ผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิต และ คุรุภัณฑ์กระจายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ และที่สำคัญคณะศึกษาศาสตร์ ก็ยังเป็นทีสนใจของนิสิต นักศึกษาเป็นอันดับต้น ๆ ของคณะที่เลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปัจจุบันจำนวนนิสิตในระดับปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ลดลงอย่างต่อเนื่องจากปีการศึกษาที่ผ่านมา (โครงการหลักสูตรคุรุภัณฑ์, 2559)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ของนิสิตระดับปริญญาโท ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อทราบปัจจัยในการตัดสินใจเลือกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปัญหาการลดลงของนิสิตระดับปริญญาโท อีกทั้งยังเป็นข้อมูลในการจัดการจัดศึกษา รวมทั้งเป็นการเปิดสาขาที่นิสิตสนใจ และปรับปรุงคุณภาพของนิสิตระดับปริญญาโทต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 153 คน ประกอบไปด้วย 7 สาขาวิชาเอก ประกอบด้วย สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชา การบริหารและพัฒนาศึกษา สาขาวิชา การวัดผลการศึกษา สาขาวิชา วิจัยและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลการสอบถามความคิดเห็น ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 8 ปัจจัย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่ 1 ด้านภาพลักษณ์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1-6 ข้อ) ปัจจัยที่ 2 ด้านหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1-7 ข้อ) ปัจจัยที่ 3 ด้านคณาจารย์ ผู้สอน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1-7 ข้อ) ปัจจัยที่ 4 ด้านสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1-5 ข้อ) ปัจจัยที่ 5 ด้านบรรยากาศ และ สิ่งแวดล้อม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1-6 ข้อ)

ปัจจัยที่ 6 ด้านสวัสดิการ และ การบริการ

ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1-6 ข้อ) ปัจจัยที่ 7 ด้าน การประชาสัมพันธ์ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1-5 ข้อ) และ ปัจจัยที่ 8 ด้าน ค่านิยม ของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1- 5 ข้อ) ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของการประเมินแบบสอบถามงานวิจัยในแต่ละปัจจัย เป็นมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามงานวิจัยไปหาคุณภาพ โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมิน รวมทั้งได้ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามในแต่ละปัจจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และทำเป็นฉบับสมบูรณ์ นำแบบสอบถามงานวิจัยไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการวิจัย

1. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามงานวิจัย ให้ กับ กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดตามสาขาวิชาเอก มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามงานวิจัยไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

1.2 รอเก็บแบบสอบถามงานวิจัยคืนหลังจากนิสิต ตอบแบบสอบถามงานวิจัยเสร็จ และได้แบบสอบถามงานวิจัยกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 153 ฉบับ

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามงานวิจัยที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไปทำการตรวจวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ร้อยละ ของ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แสดงดังตาราง 1 ผลการวิจัยพบว่าได้จำแนกออกเป็นรายปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกเรียน ในระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านภาพลักษณ์	4.35	0.51	มาก
2. ด้านหลักสูตร	4.30	0.54	มาก
3. ด้านคณาจารย์ ผู้สอน	4.32	0.47	มาก
4. ด้านสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน	4.36	0.56	มาก
5. ด้านบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม	4.22	0.57	มาก
6. ด้านสวัสดิการ และ การบริการ	4.01	0.73	มาก
7. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.89	0.67	มาก
8. ด้านค่านิยม	3.88	0.61	มาก
รวม	4.16	0.56	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือก เรียน ในระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้จำแนกออกเป็นรายปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.ปัจจัยด้าน ภาพลักษณ์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาโท อยู่ในระดับมาก แสดงว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภาพลักษณ์ที่ดีงาม ช่วยเหลือเกื้อกูลในองค์กร รวมทั้งการบริการทางวิชาการ การอนุรักษ์ศิลปะ และวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และที่สำคัญ คณะศึกษาศาสตร์ ได้มีการสร้างผลงานการวิจัย และการให้บริการวิชาการ ออกสู่สังคมอย่างต่อเนื่อง หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน มี

ความเชื่อมั่นในคุณภาพของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เน้น การนำความรู้สู่การปฏิบัติ ชื่อเสียงของคณะศึกษาศาสตร์ เป็นที่ยอมรับจากองค์กร หรือ หน่วยงาน ต่างๆ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตั้งอยู่ในเขตชุมชนใกล้สถานที่อยู่อาศัย และ การคมนาคมสะดวก และ นิสิตทั้งศิษย์เก่า รวมทั้ง ศิษย์ปัจจุบันของคณะศึกษาศาสตร์ มีชื่อเสียงได้รับรางวัลระดับประเทศ และต่างประเทศ (ธัญญากร ช่วยทุกข์เพื่อน, 2558: 257- 269)

2. ปัจจัยด้าน หลักสูตร ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาโท อยู่ในระดับมาก แสดงว่า คณะศึกษาศาสตร์ มีหลักสูตรที่เปิดสอนเป็นที่ได้รับความนิยม เนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตร สามารถประยุกต์ให้เข้ากับสภาวะสังคมและการประกอบอาชีพได้ อีกทั้งในปัจจุบันในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษานั้น ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนด และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยเห็นได้จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้จัดทำประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้ง นิสิตมีความเชื่อมั่นในคุณภาพ และ ประสิทธิภาพของหลักสูตรที่เปิดสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลักสูตรที่เปิดสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นที่รู้จัก และ ได้รับความนิยม หลักสูตรที่เปิดสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม หลักสูตรที่เปิดสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อเรียนจบแล้วสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอนในคณะศึกษาศาสตร์มีความชัดเจน เหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และ สังคม เนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มีความ

ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีหลักสูตร และ สาขาวิชาที่หลากหลาย นิสิตสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ (จิตติมา พัดโพก, 2557: 56-60)

3. ปัจจัยด้าน คณาจารย์ ผู้สอน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาโท ปัจจัยด้าน คณาจารย์ ผู้สอน อยู่ในระดับมาก แสดงว่า คณะศึกษาศาสตร์ มีอาจารย์ผู้สอน มีความรู้ ความสามารถ ทั้งนี้เนื่องจากคณาจารย์ที่สอนเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญตรงกับสาขาที่สอน อีกทั้งมีชื่อเสียงแลประสบการณ์ และ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี รวมทั้ง คณาจารย์ผู้สอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีตำแหน่งทางวิชาการ เช่น ผศ. รศ. ศ คณาจารย์ผู้สอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จบการศึกษาในระดับปริญญาเอก คณาจารย์ผู้สอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความรู้ ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาเอก คณาจารย์ประจำหลักสูตรในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้รับการยอมรับจากองค์กรภายนอก คณาจารย์ผู้สอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวุฒิการศึกษาที่ตรงตามสาขาวิชาเอกที่เปิดสอน คณาจารย์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีเทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย นิสิตได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับคณาจารย์ประจำหลักสูตร และ อาจารย์ที่ปรึกษาในเรื่องการแนะนำเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนของนิสิต รวมทั้งการทำวิทยานิพนธ์ (ทรงธรรม ธีระกุล และคณะ, 2553: 55-58)

4. ปัจจัยด้านสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาโท อยู่ในระดับมาก แสดงว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นสถาบันการศึกษาที่เน้นการสอนด้านสื่อการสอน รวมทั้ง มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้

รวมทั้งใช้เป็นที่ยืนยันว่าหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มีระบบ อินเทอร์เน็ตที่สมบูรณ์และทันสมัยใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และเชื่อมโยงข้อมูลได้ตลอดเวลา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มี จำนวนของสื่อ และ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่เพียงพอ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีสำนักวิทยบริการที่สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ ดีย่างมีประสิทธิภาพสะดวกและรวดเร็ว รวมทั้ง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีสื่อ และ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย (พรณพนธ์ จันทา และ อัจฉริยะ ปราบอริพาย. 2558: 291- 316)

5. ปัจจัยด้าน บรรยากาศ และ สิ่งแวดล้อม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาโท อยู่ในระดับ มาก แสดงว่า คณะศึกษาศาสตร์ ได้มีการจัดสภาพ ธรรมชาติที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน รวมทั้ง สภาพแวดล้อม และ บรรยากาศในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน บรรยากาศและ สภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่งผลให้การเรียนรู้ของนิสิตดีขึ้น สภาพของห้องเรียนได้มาตรฐานและบรรยากาศดีเอื้อต่อการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี บรรยากาศและ สิ่งแวดล้อม ของคณะศึกษาศาสตร์ มีความร่มรื่น สะอาด เหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอน และ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการปรับปรุงพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายใน คณะศึกษาศาสตร์ให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นสม่ำเสมอ (ธนาชัยวัฒน์ เดชาสินธุ์เจริญ. 2553: 112- 119)

6. ปัจจัยด้าน สวัสดิการ และการบริการ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาโท ปัจจัยด้าน สวัสดิการ และการบริการ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก แสดงว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้

จัด สวัสดิการที่สะดวกและมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง มีศูนย์สุขภาพ ศูนย์กีฬา และศูนย์อาหารที่เหมาะสม และ ได้มาตรฐาน การสนับสนุนกิจกรรม การให้บริการ แก่นิสิต มีความสะดวกรวดเร็วในการให้ บริการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการผ่อนผัน หรือ อนุโลมให้เลื่อนกำหนดการชำระค่าหน่วยกิตอย่างเหมาะสม สำหรับนิสิตที่ยังไม่พร้อม มีศูนย์การปฏิบัติการทางภาษาต่างประเทศ พร้อมเจ้าหน้าที่เทคนิคเพื่อเพิ่มทักษะให้ แก่นิสิตที่มารับการบริการ มีห้องพัก หรือ โรงแรม ที่ใกล้คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้นิสิตได้พัก หรือ เช่าในราคาที่เหมาะสม และ คณะศึกษาศาสตร์มี แหล่งเงินทุนสนับสนุนการศึกษา เช่น กองทุนเงิน ทำวิทยานิพนธ์ หรือ ทุนเฉพาะกิจอื่นๆ (ศศิวิมล แสนเมือง. 2554: 72-78)

7. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาโท เมื่อพิจารณา ปัจจัย ด้าน การประชาสัมพันธ์ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก แสดงว่า นิสิตได้รับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ของหลักสูตร สาขาวิชา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นิสิตได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ต่างๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร สื่อมวลชน สถานีวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามก่อนเข้าศึกษาต่อนิสิตได้ รับข้อมูลข่าวสารจากศิษย์เก่า และ ศิษย์ปัจจุบันใน การตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาที่คณะศึกษาศาสตร์ ที่เปิดสอน นิสิตได้รับการแนะนำ การศึกษาต่อที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจาก ฝ่ายแนะแนวของสถาบันการศึกษาเดิม นิสิตได้รับ ทราบข้อมูลของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม จากที่อาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ของ ทางคณะศึกษาศาสตร์ที่ไปประชาสัมพันธ์ตามสถาน ศึกษาต่างๆ (ธารินี พัทธเจริญพงศ์. 2555: 82-89)

8. ปัจจัยด้าน ค่านิยม ของคณะศึกษา ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ความคิดเห็น ของนิสิตระดับปริญญาโท อยู่ในระดับมาก แสดงว่า

นิสิตมีความคาดหวังว่าเมื่อเรียนที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จะมีโอกาสได้ทำงาน ในองค์กรที่ดี นิสิตมีความปรารถนาที่จะเรียนที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพราะ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงด้านการวิจัยทางการศึกษา นิสิตมีความปรารถนาที่จะเรียนที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพราะ เสียค่าใช้จ่ายน้อย นิสิตมีความปรารถนาที่จะเรียนที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพราะ เพื่อน ๆ ชักชวน รวมทั้ง นิสิตมีความปรารถนาที่จะเรียนที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพราะ บิดา มารดาเคยศึกษาในสถาบันแห่งนี้มาก่อน (ปาริชาติ คุณปลื้ม. 2553: 35-43)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรมีการปรับปรุงค่าบำรุงการศึกษาตลอดหลักสูตร ไม่ให้สูงจนเกินไป รวมทั้งค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่าย ที่แตกต่างกันและมีความเหมาะสมในแต่ละสาขาวิชาเอก ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย น่าสนใจ และมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควรขยายเวลาการให้บริการของสำนักวิทย

บริการ และสำนักคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์แนะนำหลักสูตรให้มากขึ้น และมีช่องทางหลากหลายกว่าที่เป็นอยู่ ควรเพิ่มอุปกรณ์ที่ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนการสอน และอาจารย์ผู้สอนควรทุ่มเท กับการสอน และการให้คำปรึกษา มากขึ้น เจ้าหน้าที่ควรมีความรวดเร็วในการทำงาน และให้บริการมากขึ้น ควรปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้สวยงามยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนต่างๆ เช่น สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่มีนิสิตสังกัด หรือ หน่วยงานที่การใช้มหาบัณฑิตในอนาคต

2.2 ควรศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตระดับปริญญาโท และบุคลิกภาพของนิสิตระดับปริญญาโท ของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากสถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐและเอกชน หรือ หน่วยงานที่เป็นผู้ใช้บัณฑิตในระดับปริญญาโท

2.3 ควรศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ของนิสิตในระดับปริญญาเอก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (15 มีนาคม 2558). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.moe.go.th/moe/nipa/edlaw/p.r.g.edu1.pdf>.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (20 สิงหาคม 2559). ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2560, จาก <http://www.edu.msu.ac.th/msucont.php?mn=mhistory&paction>.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2559). โครงการหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต. มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.
- จิตติมา พัดโพก. (2557). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยนเรศวร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- นัตรชัย อินทลั้งษ์ และ คณะ. (2552). *ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา* หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ของนักศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. รายงานการวิจัย., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, นครราชสีมา.
- ทรงธรรม อีระกุล และคณะ. (2553). *ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา* ของมหาวิทยาลัยทักษิณ. รายงานการวิจัย., มหาวิทยาลัยทักษิณ, พัทลุง.
- ธัญญากร ช่วยทุกข์เพื่อน. (2558). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 29(90), 257-269.
- ธนาชัยวัฒน์ เดชาลินธ์เจริญ. (2553). *ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท* มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพมหานคร.
- ธารินี พัทธเจริญพงศ์. (2554). *ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา* หลักสูตรนานาชาติ ของนักศึกษาชาวต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ปาริชาติ คุณปลื้ม. (2552). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท: กรณีศึกษา นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 9(2), 35-43.
- พรรณพนัช จันทา และอัจฉริยา ปราบอริพ่าย. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(1), 291- 316
- ศศิวิมล แสนเมือง.(2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจเลือกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ของนักเรียนที่มีผลต่อการเรียนดี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (12 มกราคม 2557). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2560, จาก [http:// www.mua.go.th/users/he-commission/doc/tqf-hed/](http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/tqf-hed/).

การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

Development Guidelines for the Participation of the basic Education Schools under the Primary Education Service Area Office 2 Mahasarakham Province

เจษฎา สุทธิสา¹, สุจินต์ อังกรวิรุทธิ์², ยานนัท สีหะมงคล³

Jessada Sutthisa¹, Sujint Anguravirutt², Yannapat Seehamongkon³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ คือระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 325 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏเป็นดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. สภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3. แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สรุปได้ดังนี้ 3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ มีแนวทาง 4 ข้อ ได้แก่ 1) ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 2) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร 3) ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิชาการ 4) สนับสนุนช่วยเหลือ จัดหาวิทยากร สื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน 3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ ดร. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M. Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer Dr., Faculty of Science, Mahasarakham University

มีแนวทาง 5 ข้อ ได้แก่ 1) ให้ข้อเสนอแนะในการตั้งงบประมาณและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา 2) การให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนงบประมาณของสถานศึกษา 3) จัดทำงบประมาณเพื่อพัฒนาสถานศึกษา 4) แต่งตั้งคณะทำงานในการวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา 5) ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีแนวทาง 3 ข้อ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคอขวดขัดแย้งของบุคลากรในสถานศึกษา 3) พิจารณาแต่งตั้งคณะอนุกรรมการในการดำเนินงานของสถานศึกษา

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีแนวทาง 4 ข้อ ได้แก่ 1) เสนอแนะข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการระดมทรัพยากรทางการศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 3) ประชาสัมพันธ์และประสานงานการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติอย่างต่อเนื่อง

4. ผลการประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วม, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purpose of this research was to study the development of participatory approaches in educational management of primary school committees under the office of Mahasarakham Primary Education Area 2. The research consists of 2 phases: phases 1 is a study of current state and problems of participation of primary school committee in schools under Mahasarakham Primary Education Office Area 2. There were 325 administrators and 325 primary school administrators. Phase 2 is a study of the participatory approach of the basic school committee in schools under the office of the Mahasarakham Primary Education Service Area 2, the data were 10 administrators and 10 experts. The tools used to collect data were The five-level rating scale questionnaire with the discriminative power ranged from 0.20 to 0.80, and the reliability of the questionnaire was 0.95. Statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results are as follows:

1. The present conditions of participation of the basic school committee in schools under the jurisdiction of the Office of the Primary Education Service Area, Mahasarakham Zone 2 were at a moderate level.

2. The problematic state of participation of primary school committee members in schools under the Office of the Primary Education Service Area, Mahasarakham Zone 2, had the problems at a moderate level.

3. The guidelines for participation of the basic school committee in schools under the Office of the Secondary Education Service Area Mahasarakham Zone 2 are summarized as follows:

3.1 The academic administration has four guiding principles: 1) Provide information and suggestions for curriculum development in accordance with local needs. 2) Describe the desired characteristics of the curriculum. Academic development; 4) support, provision, provision of speakers, media and innovation in management ; teaching.

3.2 Budget management has 5 guiding principles: 1) Providing suggestions for setting budgets and spending budgets of educational institutions ; 2) Approving budget plans for schools; 3) Providing budget for Development of educational institutions. 4) Appointment of a working group to plan the expenditure of the school budget 5) Monitor the spending of the institution.

3.3 Personnel management has three guiding principles: 1) participation ; o formulate a plan for the development of teacher civil servants and educational personnel for development. 2) Proposing solutions to conflicts among school personnel. 3) Appointment of subcommittees for the operation of educational institutions.

3.4 The general administration has four guiding principles: 1) to provide information on the development of educational resource mobilization, 2) to participate in setting guidelines for the mobilization of resources to improve the quality of education of the educational institution. 3) Promote and coordinate the operations to improve the quality of education of the school continuously. G to continue the tradition Local art and culture of the continual.

4. The results of the assessment of the involvement of the school board. The basic school under the Office of the Primary Education Service Area 2 was found to be appropriate and possible at a high level.

Keywords: Participation, Development of guidelines for participation, Basic education committee

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาคน ให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี เก่ง มีคุณธรรม พร้อมทั้งจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อมเผชิญกับสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่จะทำให้ประชาชนในประเทศไทยมีคุณภาพนั้น ต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพให้แก่

ปวงชนชาวไทยอย่างทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการศึกษาที่รัฐบาลจัดให้ประชาชนได้เรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นเวลา 12 ปี รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 289 ได้บัญญัติให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ

มาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังชุมชนเพื่อให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งจะทำให้การจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น เพื่อเป็นยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาไปสู่ระดับสากล รัฐบาลจึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย โดยเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเป็นหนึ่งในเจ็ดยุทธศาสตร์ของระบบราชการไทยที่ให้ชุมชนเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วม (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2546: 10)

ในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจการบริหารจัดการลงสู่ท้องถิ่น ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ที่ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) โดยต้องการให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบัน หรือองค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา. 2542: 4) ถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการ มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พร้อมประกาศระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 แต่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ และความเข้าใจในเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ยังเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของครู โดยเฉพาะ ผู้ปกครองและชุมชนไม่เกี่ยวข้อง เพราะต้องทำมาหาเลี้ยงชีพจึงไม่มีเวลาเข้ามาดูแลการกำหนดนโยบาย และร่วมตัดสินใจด้านการศึกษา (รุ่งแก้วแดง. 2546: 195) ผู้บริหารงานส่วนใหญ่ยัง

ไม่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน เก่งว่ากรรมการสถานศึกษาจะมีอำนาจในการสั่งการและตรวจสอบการทำงานของตนเอง เคยชินกับวัฒนธรรมการสั่งการและการที่ตนเป็นใหญ่ที่สุดในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนบางคนมีทัศนคติที่คับแคบและไม่เปิดใจยอมรับการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่เพียงแต่การหาเงินทุนการบริจาคทรัพย์สินสนับสนุนนโยบายของรัฐมากกว่าจะเป็นผู้ให้คำปรึกษากับโรงเรียน จากสภาพปัญหาดังกล่าว แม้ว่าจะมีกฎหมายทางการศึกษาและระเบียบทางกระทรวงศึกษาธิการกระตุ้นและผลักดันให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น หากแต่ภาพลักษณ์ในเชิงลบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ประชาชนขาดการกระตือรือร้นที่จะเสนอตัวเป็นกรรมการหรือเข้ามาช่วยเหลืองานในด้านต่าง ๆ กับทางโรงเรียน (วีรนุช ปิณฑวณิช. 2546: 17-22)

ในการบริหารงานโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและครูมากที่สุด ต้องเป็นผู้นำในการปฏิรูประบบบริหารเพื่อพร้อมรับการการกระจายอำนาจและการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากขึ้น จากการศึกษาและการวิเคราะห์สภาพปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวม พบว่า 1) ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้การจัดการศึกษา ไม่สนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงและไม่สามารถนำศักยภาพของชุมชนมาร่วมพัฒนาได้เท่าที่ควร 2) ขาดประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การจัดการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละแห่ง มีความแตกต่างกันทั้งคุณภาพการศึกษา การบริการทางการศึกษา และมีมาตรฐานการศึกษาในแนวเดียวกัน 3) ขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้ง

การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 4) ขาดการพัฒนานโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การนำนโยบายจากส่วนกลางไปปฏิบัติ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานหรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในแต่ละครั้ง การนำนโยบายทางการศึกษาไปปฏิบัติจะขาดความต่อเนื่องทันที 5) ขาดการกระจายอำนาจ เมื่อผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายงานให้ครูไปปฏิบัติ แต่ไม่มีการมอบอำนาจให้แก่ครูในการปฏิบัติงานเพราะกลัวหมดอำนาจ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547: 24-35) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ยังขาดการวางแผนร่วมกัน ตลอดจนมีข้อจำกัดในการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการ เช่น ขาดการมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมในเรื่องบุคลากรทางการศึกษาหรือบุคลากรที่มีประสบการณ์ภายในหน่วยงานโดยตรง ขาดการมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณ รวมไปถึงการได้รับสวัสดิการที่ไม่เท่าเทียมกับข้าราชการของรัฐ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาในเรื่อง หลักสูตร การบริหารการศึกษา การจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

จากปัญหาและความจำเป็นดังกล่าวนี้ ทำให้รัฐบาลปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะมาตรา 39 ระบุไว้ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ให้คณะกรรมการและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละสถานศึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับทวิภาคีบุคคลจากชุมชนร่วมจัดการศึกษามากขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล

โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่อำเภอนาปีนุม อำเภอนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาคู และอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม มีโรงเรียนจำนวน 225 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 121 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 98 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพอสรุปได้ว่า มีการดำเนินงานในทิศทางการระดมความคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมการศึกษา การส่งเสริมการศึกษา การอบรมคุณธรรม การป้องกันยาเสพติด การกีฬา การได้รับสนับสนุนงบประมาณ การได้รับสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนการมีส่วนร่วมด้านการบริหารในการเป็นกรรมการต่างๆ ของโรงเรียน แต่การมีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ นั้น ยังไม่มีรูปแบบในการจัดการศึกษาที่ชัดเจนเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ สังคม วัฒนธรรมของท้องถิ่นใน 5 อำเภอ ดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อให้ได้แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนที่เหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,079 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 325 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 35) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วม ตามรายด้านทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมลักษณะของ

แบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open ended Question)

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ตามกรอบการบริหารจัดการโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ใช้ในการสัมภาษณ์ (Interview) กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนผู้ให้ข้อมูลและเครื่องมือ

การวิจัยที่กำหนด 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์และร่างแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การสังเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำเสนอร่างแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ที่ได้รับจากแนวทางการมีส่วนร่วม และการนำไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS จากเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.25$)

2. ผลการศึกษายปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.73$)

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีองค์ประกอบทั้งหมด จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีส่วนร่วมสนับสนุนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือให้คำปรึกษา การให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนงบประมาณของสถานศึกษา 2) ให้การ

สนับสนุนงบประมาณด้านการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการให้ความเห็นชอบในการกำหนดแผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) มีส่วนร่วมในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน เช่น นักเรียนติดยาเสพติด นักเรียนหนีเรียน นักเรียนมีปัญหาด้านการเรียน 3) มีการสอนซ่อมกลุ่มเด็กอ่อนและสอนเสริมกลุ่มเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายของโรงเรียน 2) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการนำความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน 3) โรงเรียนเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

อภิปรายผล

จากการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนของการวิจัยทำให้ได้แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.33$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.32$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ

($\bar{X} = 3.13$) ตรงกับหลักการและแนวความคิดของ สวัสดิ์ วงศ์จินสุทร (2541: 10) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การบริหารงานโดยคณะกรรมการ เป็นการบริหารงานโดยคณะบุคคลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ร่วมวางแผน ร่วมวินิจฉัย การอภิปรายแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะทำให้งานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และตรงกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 54) ได้รายงานว่าการบริหารโดยคณะกรรมการ เป็นรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวินิจฉัย การตัดสินใจ การวางแผน และแนวทางที่สำคัญ ให้ฝ่ายปฏิบัติ นำไปดำเนินการ การดำเนินการเช่นนี้จะก่อให้เกิดผลดีต่อการมีโอกาสร่วมพิจารณาและผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความผูกพันกับหน่วยงานที่ตนสังกัด การเปิดโอกาสให้บุคคลหลายฝ่ายร่วมเป็นคณะกรรมการหรือองค์คณะบุคคลได้ร่วมมือกันบริหารงาน วินิจฉัยปัญหา กำหนดนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงาน จะทำให้การบริหารงาน การพิจารณา การวินิจฉัยมีความรอบคอบ เอื้อประโยชน์แก่ทุกฝ่ายและเกิดผลดีต่อส่วนรวม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของฉันทะมณีนท์ พักแย้ม (2550: 29-30) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เพราะสถานศึกษาและชุมชนเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จจึงต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่ายการสนับสนุนส่งเสริม และดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงนับว่าเป็นประเด็นสำคัญของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา เหนียวพิพัฒน์ (2552: 112) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วม 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของบุคลากร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัด การศึกษา ขั้นพื้นฐาน อำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) เพื่อศึกษา ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/อบต.) ที่ปฏิบัติงานใน เขตอำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วม ของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟและแอสเอสดี ผลการศึกษา พบว่า 1) บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/ อบต.) ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน 2) บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/ อบต.) ที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/ อบต.) ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/ อบต.) ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) บุคลากรใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/ อบต.) ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการ

มีส่วนร่วมของบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ด้านบริหารงานวิชาการ ให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญและสนับสนุน เรื่องของการศึกษาให้มากกว่าปัจจุบันโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนมีกิจกรรมที่หลากหลาย

2. สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีปัญหายุ่งในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 2.83$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 2.82$) ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 2.52$) ตรงกับหลักการและแนวความคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 13-14) ซึ่งได้ให้หลักไว้ว่า ผู้บริหารโดยคณะกรรมการโรงเรียน (School Council หรือ School Board) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียน มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากรและวิชาการ ให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ควรมีอำนาจการบริหาร อำนาจการจัดการ อำนาจการตัดสินใจ และอิสระในการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 45-48) ได้รายงานว่าการจัดการศึกษาโดยมีสถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา โดยมีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาและบำเพ็ญ จินชาวขำ (2545: 33) ได้สรุปเกี่ยวกับอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของกรรมการสถาน

ศึกษานั้นถ้าพิจารณาจากด้านการจัดการศึกษาแล้ว จะเห็นว่ากรรมการศึกษายังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของตนยังไม่มีความสำคัญ เพราะการตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน ในส่วนสถานภาพครอบครัวของกรรมการศึกษาที่มีรายได้ต่ำ ก็จะต้องให้ความสำคัญของการอยู่รอดของครอบครัวก่อน จึงไม่มีเวลาให้กับเจ้าหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนในด้านโรงเรียนนั้นผู้บริหารมักไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเพราะคิดว่าศักยภาพของโรงเรียนเพียงพอ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 277) ได้กล่าวถึงปัญหาของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนว่า กรรมการมักไม่ทราบบทบาทหน้าที่โรงเรียนก็ไม่ทราบระเบียบปฏิบัติที่แน่นอน โรงเรียนห่างเหินกัน ขาดความสัมพันธ์ ร่วมมือเมื่อมีการประชุมกรรมการศึกษาก็มักขอปรึกษา เป็นสาเหตุที่ทำให้กรรมการศึกษาไม่ยอมมาประชุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุจภรณ์ ภูอมรกุล (2548: 135) พบว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น โรงเรียนส่วนใหญ่บริหารโรงเรียนโดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีส่วนร่วมดำเนินการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้านแนวการจัดการศึกษา ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการประเมินผลนั้นมีโรงเรียนส่วนน้อยดำเนินการ สำหรับปัญหาการบริหารโรงเรียนโดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น โรงเรียนส่วนน้อยประสบปัญหาทั้ง 3 ด้านเหมือนกันคือ ด้านแนวการจัดการศึกษา ด้านการบริหารและจัดการศึกษา และด้านการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ปัญหาที่สำคัญคือ สมาชิกในชุมชนยังไม่เห็นประโยชน์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ชุมชนไม่มีโอกาสร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและชุมชนขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีต่อโรงเรียน

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวนทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย 3.1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ (1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีส่วนร่วมสนับสนุนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3.2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วม สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือให้คำปรึกษา การให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนงบประมาณของสถานศึกษา (2) ให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ 3.3) ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมการให้ความเห็นชอบในการกำหนดแผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2) มีส่วนร่วมในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน เช่น นักเรียนติดยาเสพติด นักเรียนหนีเรียน นักเรียนมีปัญหาด้านการเรียน เป็นต้น มีการสอนซ่อมกลุ่มเด็กอ่อน และสอนเสริมกลุ่มเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ 3.4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ (1) มีส่วนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายของโรงเรียน (2) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการนำความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน 3) โรงเรียนเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

ซึ่งกระบวนการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตรงกับหลักการและแนวความคิดของ Cohen และ Uphoff (1980: 7-10) ที่ได้ไว้กล่าวว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมมีดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการแรกที่จะต้องกระทำก็คือการกำหนดความต้องการ และ

การจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นจะได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายและประโยชน์ในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคลและสังคม ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวัญเรือน ชนะศัตรู (2549: 26) ได้ศึกษาไว้ว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา ด้านการวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป เป็นการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทุกด้านให้ดีที่สุดและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง คือ ครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ไปประยุกต์ใช้ใน
โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและ
รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ควรนำแนวทางการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 จากการวิจัยครั้งนี้ ไปศึกษา
รายละเอียดและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร
งานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำแนวทางการมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 ไปใช้สำหรับวิจัยในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่น

2.2 ควรวิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความ
สำเร็จของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา โดยศึกษาจากโรงเรียน
นำร่องขนาดต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ขวัญเรือน ชนะลัตรุ. (2549). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนในโครงการ หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในจังหวัดชลบุรี*. ปรินญาณินพนธ์การ
ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราพร ธรรมเจริญ. (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้
ปกครองในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาอุบลราชธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประพนธ์ กระแสร์พันธ์. (2554). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
สถานศึกษาเขตคุณภาพภักดี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี
เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชนาถ เพชรนำชม. (2555). *การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- มะลิกามาต เสี่ยงมแก้ว. (2550). *การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์
ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550. (2550). กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่
124 (ตอนที่ 47 ก) 24 สิงหาคม 2550.

- รัตติยา จันทร์เศรษฐ์. (2553). รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัลย์วิภา กร่างกลาง. (2556). ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อแนวทางการพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Abdel, H. Engineering S. M. (1973). *Englewood Cliffs*. New Jersey: Prentice – Hall.
- Foster, S.E. (1993). “Type of Parent Involvement: Effects on Parent Rating of School,” *Dissertation Abstracts International*. 57(10), (1993): 4204.
- Marie, H.a. (1998). *School-community Relationships: A Namibian Case Study*. Cannadian: Allbertra University.
- Pallozzi, D.P. (1981). “A model for Community Participation in Local School District Decision Making,” *Dissertation: Abstracts International*. 42(4), (1981): 1481.
- Putti Schuler, R.S., and Vandra, H.L. (1987). *Personal and Human Resource Management*. New York: West Publishing.
- Putti, J.M. (1987). *Management a function Approach*. Singapore: McGraw – Hill.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์

The Development of Learning Achievement and Scientific Thinking Through Inquiry Cycles (5E) to Promote Scientific Thinking for Prathomsuksa 5 Students

บดินทร์ ปัตถาวโร¹, ประสาท เนืองเฉลิม²

Bordin Patthawaro¹, Prasart Nuangchalem²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 75/75 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 3) เพื่อพัฒนาการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 4) เพื่อศึกษาเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ประเมินได้ค่าเฉลี่ยรายแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ตั้งแต่ 4.62 ถึง 4.68 และมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.65 มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.76 มีค่าความเชื่อมั่น (rcc) เท่ากับ 0.82 3) แบบทดสอบวัดการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.25 ถึง 0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.46 ถึง 0.74 มีค่าความเชื่อมั่น (rtt) เท่ากับ 0.72 4) แบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.84 โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับตามวิธีของครอนบาค เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.44/83.92 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 83.92 3) การคิดเชิงวิทยาศาสตร์ได้คะแนนเฉลี่ย 80.84 4) นักเรียนมีเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The purpose of this research is to: 1) study the 5E learning management plan that promotes scientific thinking to meet the effective criterion 75/75, 2) to develop science learning achievement to pass 75% criterion, 3) to develop the scientific thinking of Prathomsuksa 5 students to pass the 75% criterion, 4) to study the students attitudes towards science. Samples were 17 Prathomsuksa 5 students from Samakkiwittayakarn 5School, Amphoe Srithat, UdonThani Provice. The tools used in this research are: 1) lesson plan including 14 hours 2) achievement test 30 items with discrimination (B) ranging between 0.21 and 0.76 with a reliability (rcc) 0.82, 3) scientific thinking test of the 35 questions are multiple choice, there are 4 options has difficulty (P) index from 0.25 to 0.80. It has discrimination (r) from 0.46 to 0.74 and has reliability (rtt) equal 0.72, 4) attitude towards learning science with 5 scales, 20 deals with discrimination (r) ranging between 0.41 and 0.84 with Cronbach's 0.91. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation. The results of the research were as follows: 1) students who learned by conducting 5E learning activities had effective at 84.38/83.92, 2) score achievement average score of 83.82, 3) Science perception has an average score of 80.84, 4) Students have scientific attitude had highest level.

Keywords: Inquiry Cycles (5E) Learning Activities That Promote The Scientific Thinking Process

ภูมิหลัง

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญในสังคม ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและอาชีพต่าง ๆ ทุกคนได้พัฒนาความคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถทางสติปัญญา และการคิดขั้นสูง (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. 2545) วิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์สากลที่สัมพันธ์กับศาสตร์อื่นๆ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระและกระบวนการที่มนุษย์ใช้ศึกษาปรากฏการณ์ในธรรมชาติ ซึ่งผู้เรียนต้องอาศัยการคิดเชิงระบบ คิดได้ คิดเป็น สามารถแก้ปัญหาได้ อย่างยืดหยุ่น และปรับตัวให้เข้ากับ

การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษ ที่ 21 (ประสาธน์เนื่องเฉลิม. 2558) การคิดอย่างเป็นระบบ เป็นการคิดที่มีกระบวนการ ต้องอาศัยการคิดหลายลักษณะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาต้องอาศัยการคิดเชิงวิทยาศาสตร์เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้แบบจำลองสามารถ พัฒนาได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจในตัวแบบจำลองมากขึ้น (มกราพันธุ์ จุฑะรสก.2551) บุคคลที่มีการคิดเชิงวิทยาศาสตร์เมื่อดำเนินกิจกรรมหรือแก้ปัญหาได้ก็จะกระทำอย่างมีขั้นตอน มีนิสัยในการสร้างสรรค์ผลงาน รู้จักพิจารณาองค์ประกอบแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ เมื่อประสบปัญหาก็สามารถนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ปัญหาได้ คุณลักษณะดังกล่าวนี้ ถือเป็นคุณลักษณะอุดมคติของสังคมเนื่องจากคาดได้ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ โดยเฉพาะใน

ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว จนเกิดความรู้ หรือปัญหาใหม่ๆ แปลกๆ เข้ามากระทบอยู่เสมอ

ทั้งนี้ การคิดเชิงวิทยาศาสตร์จะช่วยในการแสวงหาความรู้ และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนรู้จักคิดลงมือปฏิบัติ สำรวจตรวจสอบสถานการณ์ปัญหาหรือสิ่งต่างๆ จนกระทั่งค้นพบคำตอบ ด้วยตนเอง นำมาซึ่งองค์ความรู้การเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ใช้ประกอบการดำรงชีวิตได้ (ยุทธนา สมิตะสิริ.2539) ทักษะและกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ สามารถนำไปใช้ในการสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ซึ่งทักษะและกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ตามจุดมุ่งหมาย (พันธ์ ทองชุมนุช: 2547) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2552) ได้สรุปความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ว่า เป็นความคิดที่ใช้ในการพิสูจน์และสำรวจตรวจสอบหาข้อเท็จจริง โดยมีการใช้ทั้งความรู้วิทยาศาสตร์ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ถ้าผู้เรียนมีการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ และมีความรู้วิทยาศาสตร์พื้นฐานแล้ว จะช่วยให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในด้านต่างๆ ของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ. 2542)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวก วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge-based society) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นสามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กรมวิชาการ. 2551) ทุกคนจึงได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ (Scientific literacy for all) ในการเรียนการสอน

วิทยาศาสตร์ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาและสร้างความเข้าใจว่า วิทยาศาสตร์เป็นทั้งความรู้ และกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการกระตุ้น ส่งเสริมให้สนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการที่ผู้เรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติ โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะประสบการณ์เดิมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมต่างกันที่ผู้เรียนได้รับรู้มาแล้วก่อนเข้าสู่ห้องเรียน การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นระหว่างที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยตรงในการทำกิจกรรมเหล่านั้น จึงจะมีความสามารถในการสืบเสาะหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ได้พัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง และคาดหวังว่ากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเจตคติทางวิทยาศาสตร์ มีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ มีเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสมต่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสามารถสื่อสาร และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2545) การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คือการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพและครูผู้สอนต้องประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไป การเรียนการสอนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนเป็นหลัก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2552) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายและบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงกระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการ

เหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนควรได้รับรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2551 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ยังคงเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสืบเสาะหาความรู้ ดังจะเห็นได้จากมาตรฐานหลักสูตรด้านกระบวนการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ย่อย เกี่ยวกับธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งถือได้ว่ามีความทันสมัยและเป็นสากล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552) พันธุ์ ทองชุมนุญ (2544) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ยังได้รับความสำคัญมากขึ้น เพราะทักษะและกระบวนการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับประสบการณ์หรือความรู้เดิมเป็นองค์ความรู้หรือแนวคิดของตนเอง โดยใช้รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอน คือการสร้างสถานการณ์หรือปัญหาจากเนื้อหา ใช้คำถามในการอธิบายเพื่อนำไปสู่แนวทางในการหาคำตอบของปัญหานั้น ใช้คำถามเพื่อนำไปสู่การออกแบบการทดลอง ดำเนินการทดลอง และใช้คำถามในการอภิปราย เพื่อสรุปผลการทดลองตามลำดับ ผลการวิจัย พบว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าซักถาม กล้าโต้แย้ง กล้าแสดงออก รู้จัก คิดวิเคราะห์ มีความคิดหลากหลาย มีจิตวิทยาศาสตร์ ค้นพบองค์ความรู้ที่สามารถพิสูจน์จากการทดลองได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์อีกด้วย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ที่ส่งเสริมการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ได้ดี ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่นักเรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการสืบเสาะหาความรู้(สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2545) กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การสร้าง องค์ความรู้โดยผ่านกิจกรรมสืบเสาะการตั้งคำถาม การวางแผนเพื่อการทดลอง การหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือวิธีอื่นๆ เช่นการสำรวจ การวัด การสังเกต การจำแนก การทดลอง การสร้างแบบจำลอง การสืบค้น (สถาบันส่งเสริม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2546) จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 63.85 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ร้อยละ 75 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. 2558) จากรายงานคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร ปีการศึกษา 2556 - 2558 พบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เฉลี่ยร้อยละ 60.53, 61.48, 63.85 คะแนนด้านการคิดเชิงวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้คือร้อยละ 75 ซึ่งจากการทดสอบวัดการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ตอบแบบสอบถามการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนมีความเบื่อในการเรียน และไม่มีเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ (โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร.2558) เป็นเรื่องที่โรงเรียนมีปัญหามากที่สุด จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากการศึกษาเอกสารและกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นแนวทาง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นประโยชน์

สามารถแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ พัฒนาทักษะกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้น และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้นอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 75/75
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75
3. เพื่อพัฒนาการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75
4. เพื่อศึกษาเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) มุ่งเน้นการวิจัยเชิงทดลองกับกลุ่มทดลอง (กลุ่มเป้าหมาย) เพียงกลุ่มเดียว (One-Shot Case Study) โดยดำเนินการทดลองแล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตามว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร ไม่มีการทดสอบก่อนการทดลอง แต่มีการทดสอบหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบย่อย ใบงาน แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทดสอบวัดการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ นำผลวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการค้นพบรูปแบบการทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design)

เมื่อ

T หมายถึง ทดสอบหลังเรียน (Post-test)

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์

O₂ หมายถึง การสังเกต (การวัดผล) หลังการทดลอง (Post-test Observation)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ปฐมนิเทศชี้แจงข้อตกลงรายละเอียดและขั้นตอนในการเรียนกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ดังนี้

- 2.1 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น โดยเก็บคะแนนหลังเรียนจาก ใบงาน และคะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน เก็บบันทึกคะแนนเก็บไว้

- 2.2. ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อและทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบการคิดเชิงวิทยาศาสตร์จำนวน 35 ข้อทำการตรวจคะแนนและเก็บบันทึกคะแนนเก็บไว้

3. นำคะแนนที่ได้จากใบงาน คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนแบบทดสอบการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

4. ประเมินเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับคุณภาพ

5. นำคะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีทาง สถิติรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และใช้การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1)/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3. การศึกษาการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4. การศึกษาเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์โดยใช้ แบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สถิติพื้นฐานที่

ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

สรุปผล

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.38/83.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75/75 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 83.92 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดไว้

3. การคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 80.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และโดยภาพรวม มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกคน

4. เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผล

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามัคคีวิทยาการ จำนวน 17 คน โดยนำเนื้อหา สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ สาระที่ 3 เรื่อง สารและสมบัติของสาร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน มุ่งเน้นการวิจัยเชิงทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพียง

กลุ่มเดียว (One-Shot Case Study) มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ซึ่งผู้วิจัยได้บูรณาการกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ไว้ในแผนเดียวกัน นักเรียนจะได้ทำแบบทดสอบย่อย ทำใบงาน หลังการทดลองทุกแผน ครูจะประเมินนักเรียนตามแบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มที่ประเมินกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์หลังจากการทดลองทุกแผน ในขณะที่นักเรียนสืบเสาะหาความรู้ ด้วยการทดลองอยู่นั้น ครูคอยเป็นที่ปรึกษาในการสืบค้นหาคำตอบอย่างต่อเนื่องไม่มีการทดสอบก่อนการทดลอง เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 7 แผน ครูทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทดสอบการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ และประเมินเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รวบรวมข้อมูลเพื่อนำผลวิเคราะห์รายงานผลการวิจัยตามความมุ่งหมาย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ และกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ในด้านความรู้จักภาคตะเภา การตั้งสมมุติฐาน การทดสอบสมมุติฐาน การสังเกต การออกแบบการทดลอง การวัด การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการลงข้อสรุปได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งมีบรรยากาศการสืบเสาะหาความรู้เป็นขั้นตอน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.38/83.92 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนได้รับคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินพฤติกรรมกลุ่ม การทำแบบทดสอบย่อย ทำแบบแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 แผน และการทำใบงาน คิดเป็นร้อยละ 84.38 และได้คะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75/75 ที่ตั้งไว้ผลของการวิจัยที่ได้มาเนื่องจาก 1) ก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษา

วิธีการสร้างและดูตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ทั้งศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ 2) สร้างขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน จัดสื่อการเรียนรู้ และออกแบบวิธีการวัดผล ประเมินผล ครอบคลุมเนื้อหา 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ผ่านกระบวนการกลั่นกรอง ตรวจสอบแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ผ่านกระบวนการทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ก่อนที่จะนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างจัดการทดลอง เพื่อนำปัญหานั้น ปรับปรุงข้อบกพร่อง ให้แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ 5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เป็นวิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ที่มีลักษณะร่วมมือกันทดลอง ค้นหาคำตอบจากสมมติฐาน ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้สื่อสารกันได้เป็นอย่างดี และผู้เรียนยังได้ใช้ความคิดลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบด้วยตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประภัสนพร โพธิโน (2549: 85) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ใน เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ผลปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 84.00/84.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.7520 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 75.20 และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีความพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพย์พร ยุทธเสรี (2550: 65) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นเรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและความพึงพอใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษา ค้นคว้า พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักร

การเรียนรู้ 5 ชั้น มีประสิทธิภาพ 86.16/81.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระสิทธิ์ ตุงชีพ (2556: 58) ได้ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.51/82.22

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจาก ที่ผู้สอนได้สร้างสถานการณ์การทดลอง สร้างบรรยากาศในห้องทดลองให้นักเรียนสืบค้นหาความรู้ตามขั้นตอน และผลการแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ โดยสร้างวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ 4 ด้าน คือ 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) การนำไปใช้ 3) การวิเคราะห์ 4) ทักษะกระบวนการ สอดคล้องกับ สมใจ แสนนาม (2554: 67) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.02/80.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.5958 แสดงว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 59.58

3) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ นิตยา ตันยวด (2549: 52-53) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น เรื่อง สารและสมบัติของสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น มีประสิทธิภาพ 82.94/81.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7049 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีค่าคะแนนในการเรียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70.49 นอกจากนั้นนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การพัฒนาการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น แบบทดสอบการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 80.84 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ซึ่งเป็นผลมาจาก การทดสอบการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ครูได้ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ในตัวนักเรียน ครูได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงในระหว่างเรียน นักเรียนจะเข้าใจถึงการคิดระบุประเด็นปัญหา การคิดเพื่อตั้งสมมติฐาน การคิดเพื่อทดสอบสมมติฐาน การคิดวิเคราะห์ สรุปข้อมูลในระหว่างการทดลองหาคำตอบ สอดคล้องกับ Zimmerman (2550) ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับการพัฒนาการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ที่การคิดเชิงวิทยาศาสตร์เป็นทักษะที่เกิดขึ้นในการสืบเสาะหาความรู้ การทดลอง การประเมินจากหลักฐาน และการสรุปลงความเห็นที่กระบวนการดังกล่าวส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดรวบยอด (Conceptual change) หรือเกิดความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ (Scientific understanding) ดังนั้นความสำคัญของทักษะการคิด และการให้เหตุผลจะสนับสนุนการสร้าง และการปรับแต่งความคิดรวบยอด และทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมชาติ และสังคม สอดคล้องกับ อิตารัตน์ อินปาตะ (2554: 76) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 11.20 และหลังการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 25.72 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์มีค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 14.52 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์สูงขึ้น นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 11.28 และหลังการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 27.16 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์สูงขึ้น นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 15.88 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4. การวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง 6 ด้าน คือ 1) ด้านความอยากรู้อยากเห็น 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านมีความเป็นระเบียบและรอบคอบ 4) ด้านความใจกว้าง 5) ด้านมีความเพียรพยายาม 6) ด้านมีความซื่อสัตย์ ผลการประเมินแบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.75 มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับธนัฐพล แนวจำปา (2559: 56) ได้วิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 120 คน เพื่อวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ความสนใจใฝ่รู้ 2. ความซื่อสัตย์ 3. ความมุ่งมั่นและความอดทน 4. ความใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นหรือเหตุผลที่เพียงพอ 5. ความคิดสร้างสรรค์ 6. มีความสงสัยและกระตือรือร้น มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 สามารถใช้ในการวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครได้ สอดคล้องกับ ชนิสา เลิศสกุล (2549: 80) ได้ศึกษาผลการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่องสารและสมบัติของสาร โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน และ เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนโดยรวมมีทักษะรายด้านและมีเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์โดยรวมเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ มานิต กิรตินิตยา (2554: 56) ได้

ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เรื่อง วัสดุ และสมบัติของวัสดุ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.33/89.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยรวมมีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 0.8328 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้เรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีทักษะกระบวนการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยใช้การวิจัยเป็นฐานเรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์สามารถนำไปพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยครูควรกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้ ด้วยการตั้งคำถาม สร้างแรงบันดาลใจ ค้นหาคำตอบร่วมกับกลุ่ม และฝึกความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำผลวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนากระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ในชั้นอื่นๆ และกลุ่มสาระอื่นๆ

2.2 ควรนำเนื้อหาที่เป็นปัญหาใช้ในการฝึกทักษะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ในทุกระดับชั้นเพื่อฝึกให้นักเรียนคิดเชิงวิทยาศาสตร์ให้มีความต่อเนื่อง

2.3 ควรศึกษาองค์ประกอบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น และ ควรส่งเสริมการทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาองค์ประกอบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการคิด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2552). *กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชนิสรา เลิศสกุล. (2549). *ผลการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่องสารและสมบัติของสาร โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานและเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 80.

- ณัฐพล แนวจำปา. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขา วิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 9(3), 56.
- ทิพย์พร ยุทธเสรี. (2550). ผลการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 5 ชั้น เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้า อิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 65.
- ธิดารัตน์ อินปาตะ. (2554). ความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยเสริมกิจกรรมการคิดเชิงวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา): มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 76.
- นิตยา ดันยวด. (2549). ผลการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 52-53.
- ประภัสสร โพธิโน. (2549). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5 E). การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 85.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2558). การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาสารคาม.
- พันธ์ ทองชุมนุช. (2544). การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พันธ์ ทองชุมนุช. (2547). การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. (2545). สัมมนาหลักสูตรและการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เอกสารประกอบการเรียนวิชา 506713. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มกราพันธ์ จูฑะรสก. (2551). การคิดอย่างเป็นระบบ: การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก: นนทบุรี.
- มานิต กิรินิตยา. (2552). การพัฒนาทักษะกระบวนการวิจัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 56.
- ยุทธนา สมิตะสิริ. (2539). เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาครูที่ปรึกษาโครงการงานวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา - มัธยมศึกษา นครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. อุดลำนเา.
- โรงเรียนสามัคคีวิทยาการ. (2558). หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. อุดรธานี, อุดลำนเา.

- โรงเรียนสามัคคีวิทยาการ. (2558). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสามัคคีวิทยาการ. อุดรธานี: อัดสำเนา.
- วีรสิทธิ์ ดุงซีพ. (2556). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 58.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2545). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). คู่มือวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552). การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี.
- สมใจ แสนนาม. (2554). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 67.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. (2558). รายงานการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2558. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2.
- Zimmerman, C. (2007). The development of scientific reasoning skill. *Development Review*, 20, 99–149.

ผลของการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพักที่มีต่อสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนและความเร็วในนักเรียนชาย

Effect of rest interval training to anaerobic performance endurance and speed in male student

บรรจง เรืองสุขสุด¹, ณภัฏสวรรค์ ธนาพจน์นันท์², อรัทยา ถนอมเมฆ¹

Banjong Rouengsuksud¹, Napatsawan Thanaponganan², Arataya Tanoommek¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนและความเร็วในนักวิ่งระยะสั้นที่ใช้ช่วงเวลาพักที่ต่างกัน ก่อนการฝึกระหว่างฝึกและหลังการฝึก กลุ่มตัวอย่างคือ นักวิ่งระยะสั้นชายที่มีอายุระหว่าง 17-19 ปี กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม จำนวน 30 คน คัดเลือกโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย แบ่งกลุ่มทดลองเป็น 3 กลุ่ม ทุละ 10 คน ทั้ง 3 กลุ่ม ฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพัก ที่ความหนักที่ 80-90 % MHR. วิ่งระยะทาง 50 เมตรจำนวน 8 เที้ยว ช่วงเวลาพักแต่ละกลุ่ม ที่ 30 60 และ 90 วินาที โดยทำการฝึกใน วันจันทร์ พุธ และศุกร์ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ นำผลมาวิเคราะห์ข้อทางสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หากพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Bonferroni

ผลการวิจัย พบว่า หลังการฝึก กลุ่มทดลองที่ฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพักวิ่งที่ความหนัก 80-90 % MHR.วิ่งที่ระยะทาง 50 เมตร จำนวน 8 เที้ยว ช่วงเวลาพักแต่ละเที้ยว 60 วินาที พบว่า สมรรถภาพทางแอนแอโรบิกค่ากำลังสูงสุด มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึก มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย กลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงเวลาพักแต่ละเที้ยว 60 วินาที พบว่า สมรรถภาพทางแอนแอโรบิกค่ากำลังสูงสุด มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: การฝึกแบบสลับช่วงเวลาการพัก สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทน ความเร็ว นักเรียนชาย

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อีเมล: Banjong@pkc.ac.th

² ปร.ด. (วิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและกีฬา) อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Liberal Arts and Science, Roi-Et Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research are to compare the difference, and to compare the anaerobic performance, endurance and speed of sprint runners who rest in different periods, before, during, and after training. The representative samples are 30 sprint runners, who are 17 to 19 years old, studying in upper level of Prakonchaipittayakom high school. By simple sampling method, samples were separated into 3 groups and 10 samples for each. All of them did rest interval training at 80-90% Max.Hr. They had run 50 meters for 8 rounds. The rest periods of each group were 30, 60, 90 seconds. The training had begun in every Monday, Wednesday, and Friday for 8 weeks. The result of the training was collected and analyzed to be statistical data by calculating the mean, the standard deviation the result's difference of three group of samples were compared by using the Two-way ANCOVA repeated measure analyzing with repeated measure at 0.05 point of statistical significance. The found of difference would lead to the comparison in pair by Bonferroni method.

Results After the training, the group of samples which had done rest interval training at 80-90% max hour, running 50 meters for 8 rounds, rest period for 60 seconds in each round, had highest anaerobic power increasing average after training at 0.05 point of statistical significance

Conclusion It can be concluded that the group of samples which had rest period for 60 seconds in each round, had the anaerobic power than before the beginning of the training.

Keywords: Program Rest Interval Training, Anaerobic performance, Endurance, Speed, Male Student

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมรรถภาพทางกายที่มีความสำคัญต่อนักกรีฑามีหลายด้าน อาทิ ความเร็ว (Speed) พลัง (Power) ความอดทน (Endurance) ระบบพลังงานแบบแอโรบิก (Aerobic System) และแอนแอโรบิก (Anaerobic System) กรีฑาแต่ละประเภทจะแสดงถึงความสามารถสูงสุดของนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขัน (Rainer, 2004) สรุปเกี่ยวกับสมรรถภาพของนักวิ่งระยะสั้นว่าจำเป็นต้องมีสมรรถภาพทางกาย ด้านความเร็ว (Speed) พลัง (Power) ระบบแอนแอโรบิก (Anaerobic) ความแข็งแรง (Strength) ความอ่อนตัว (Flexibility) ประกอบกัน ในวงการวิทยาศาสตร์ การกีฬาพยายามค้นหาวิธีการฝึก

เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดกับตัวนักกีฬาและสอดคล้องกับความต้องการของกีฬาแต่ละชนิดซึ่งรูปแบบการฝึกก็มีมากมายหลากหลายอย่าง เช่น การฝึกแบบฟาร์ทเลคหรือสปีดเพลย์ (Fartlek Training) การฝึกวิ่งซ้ำๆ (Repetition Training) การฝึกแบบมาราธอน (Marathon Training) ซึ่งเน้นปริมาณของการฝึกให้มีระยะทางยิ่งมากยิ่งเป็นสิ่งที่ดี การฝึกสปринท์ (Sprint Training) ซึ่งเป็นการฝึกที่ความเข้มข้นสูงสุด ความเร็วสูงสุด การฝึกด้วยน้ำหนัก (Weight Training) เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพส่วนต่างๆ และการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพัก (Interval Training) ซึ่งเป็นโปรแกรม การฝึกอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถเพิ่มสมรรถภาพของร่างกายนักกีฬาให้มีความพร้อมสมบูรณ์สูงสุด สอดคล้องกับ อีระวรรณ

สุธรรม และ ณัฏฐวรรณ ธนาพงษ์อนันท์ (Sutham, T. and Thanaphonganan, N., 2559) สรุปเกี่ยวกับการฝึกว่า การเพิ่มหรือการเปลี่ยนแปลงปริมาณงาน หรือความหนักในการฝึกจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับศึกษาของ สลิซา ยูนูช และ ชนิทรชัย อินทราภรณ์ (Yunuch, S and Intiraporn, C., 2559) ที่ทำการศึกษาและเปรียบเทียบผลนับพลังของการสั่นสะเทือนทั้งร่างกาย ระหว่างท่าฝึกและช่วงระยะเวลา แตกต่างกันที่มีต่อพลังกล้ามเนื้อเพื่อที่จะให้การแข่งขันกีฬาในแต่ละครั้งประสบความสำเร็จขั้นสูงสุดซึ่งสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านร่างกาย

การฝึกแบบสลับช่วงเวลาพัก เป็นรูปแบบการฝึกที่ได้รับความนิยมมากในช่วงหลัง (Emil Zatopek, 2001) นักกีฬาชาวเช็กคนแรกที่ได้เหรียญทองจากการวิ่ง 5,000 เมตร, 10,000 เมตรและมาราธอน จากการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งเดียวกัน เชื่อกันว่าวิธีการฝึกที่ทำให้ได้รับชัยชนะ คือการฝึกวิ่งแบบสลับช่วงเวลาพัก ความเชื่อนี้ทำให้ผู้ฝึกสอนและนักกีฬาต่าง ๆ เริ่มรู้จักกับการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพักตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ข้อได้เปรียบของการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพักเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการฝึกแบบอื่น ก็คือทำให้ร่างกายได้มีโอกาสพัฒนาระบบการสร้างและใช้พลังงานที่เหมาะสมกับประเภทกีฬาอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นยังให้ร่างกาย ได้พักเพิ่มเติมพลังและจิตใจของเสีย ตลอดจนความร้อนจากกล้ามเนื้อเข้าสู่ระบบไหลเวียนโลหิต เป็นการลดความเหนื่อยสะสมจุดแห่งความล้า ทำให้ร่างกายทำงานได้มากขึ้น มีความอดทนมากขึ้น การฝึกแบบสลับช่วงเวลาพัก เป็นระบบของการพัฒนาหรือรักษาสรรถภาพและการฝึกที่ประกอบด้วยวิธีการฝึกที่เป็นชุดสลับกับช่วงเวลาของการพัก ซึ่งช่วงเวลาของการพักมักมีการออกกำลังกายแบบเบา ๆ โดยในอดีตนั้นเรียกรูปแบบการฝึกแบบนี้ว่า “Controlled Interval Method” โดยสิ่งที่มีกำหนดในการฝึกคือระยะทาง (Distance) ช่วงเวลา (Interval) จำนวนเที่ยว (Repetition) จำนวนรอบ (Time) ซึ่งเขียนเป็นคำ

ย่อว่า “DIRT” ประทุม ม่วงมี (Moungmee, P., 2548) มีการศึกษาที่พบประโยชน์ของการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพัก สอดคล้องกับการศึกษาของ คิง บรอดเดอร์ และ เพนตัน (King, Broeder, Browder and Panton, 2003) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลการฝึกวิ่งแบบสลับช่วงเวลาพัก ในผู้หญิงที่น้ำหนักตัวเกินที่มีต่ออัตราการเผาผลาญไขมันพบว่าการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพัก ช่วยลดปริมาณไขมันในร่างกาย สอดคล้องกับการศึกษาของ เฮลเลต, เฮอร์โรล และ ซีเลอร์ (Hettelid, Herold and Seiler, 2009) ที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบอัตราการใช้พลังงานรวมและอัตราการเผาผลาญไขมันของผู้ที่ฝึกเป็นอย่างดีและผู้ที่ย่อยกำลังกายเป็นประจำเมื่อวิ่งแบบสลับช่วงเวลาพัก บนลู่วิ่งกลเป็นเวลา 34 นาที โดยแบ่งเป็น 6 เซต แต่ละเซตให้วิ่งที่ความเร็วเต็มที่ เท่าที่จะสามารถวิ่งได้ 4 นาที สลับกับช่วงเบา 2 นาที ผลการศึกษพบว่าผู้ที่ฝึกเป็นอย่างดีจะมีอัตราการเผาผลาญไขมันสูงถึง 35 % จากพลังงานรวมทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า การฝึกแบบสลับช่วงเวลาพัก นั้นสามารถใช้ไขมันมาเผาผลาญให้เป็นพลังงานได้ เช่นเดียวกับการฝึกแบบต่อเนื่อง (Zacharogiannis, Tziortzis and Paradisis, 2003) ทำการศึกษผลของการฝึกแบบต่อเนื่อง การฝึกแบบสลับช่วงเวลาพักและการฝึกสปีดที่มีต่อสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก โดยกลุ่มฝึกแบบต่อเนื่องฝึกที่ความหนัก 70 % ของความสามารถสูงสุดในการนำออกซิเจนไปใช้ กลุ่มฝึกแบบสลับช่วงระยะเวลาพักที่ความหนัก 85-100 % ของความสามารถสูงสุดในการนำออกซิเจนไปใช้และกลุ่มฝึกความเร็วฝึกสปีดเต็มความสามารถ 20-50 เมตร พบว่าภายหลังการฝึก ความสามารถสูงสุดในการนำออกซิเจนไปใช้ ของกลุ่มที่ฝึกแบบสลับช่วงระยะเวลาพักเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ ฟอสเตอร์, โพล, บุษเย และ วิลบอร์น (Foster, Poole, Bushey and Wilborn, 2009) และแนวคิดของ ทาลาเนียน, มาร์คลิน, ปีฟเฟอร์, ปาร์กเกอร์ และ ควินทานา (Talanian, Macklin, Peiffer, Parker and

Quintana, 2003)

สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก เป็นความสามารถสูงสุดในการทำงานของกล้ามเนื้อแบบไม่ใช้ออกซิเจน ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยใช้พลังงานที่เก็บสะสมในกล้ามเนื้อเป็นหลัก (Medbo and Burgers, 1990) สอดคล้องกับ แม็คอาร์เดิล และคณะ (McArdle et al. 2003) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถภาพทางแอนแอโรบิกหรือกำลังเฉื่อยนั้น เป็นการแสดงถึงความสามารถในการใช้พลังงานแบบไกลโคไลติก ซึ่งสมรรถภาพทางแอนแอโรบิกนี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในกีฬาหลายประเภท โดยเฉพาะกีฬาที่มีการแข่งขันที่ต้องใช้ความสามารถสูงสุดหรือกำลังความเร็วสูงสุด การฝึกเพื่อพัฒนาการทำงานของกล้ามเนื้อ ที่มีบทบาทรับผิดชอบสมรรถภาพทางด้านความเร็วและความแข็งแรง โดยอาศัยพื้นฐานการทำงานทางแอนแอโรบิกของเส้นใยกล้ามเนื้อชนิดหดตัวเร็ว (Anaerobic fast twitch muscle fibers) และในการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางแอนแอโรบิกความอดทนและความเร็วให้ได้ผลนั้น ควรให้นักกีฬาพักระหว่างช่วงการฝึกซ้อมจนกระทั่งหายเหนื่อย การพักในระหว่างการฝึกซ้อมเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อการเสริมสร้างการทำงานของกล้ามเนื้อ ซึ่งมีผลต่อความเร็วในการวิ่งระยะสั้น ผู้ฝึกสอนกรีฑาของสหรัฐอเมริกาในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกหลายสมัย ได้กล่าวถึง การพัก ว่า เมื่อให้เวลาพักระหว่างที่ยาวนาน จะเป็นการเสริมสร้างความเร็วและการฝึกที่ควบคุมความเร็วบ่อยๆ ครั้งเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของกล้ามเนื้อลาย ในขณะที่การให้เวลาพักระหว่างที่ยาวน้อย จะทำให้การกลับคืนสู่สภาพปกติของหัวใจยังไม่สมบูรณ์เป็นการเสริมสร้างความแข็งแรงความอดทนของกล้ามเนื้อหัวใจ

ดังนั้น โปรแกรมการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพักที่มีต่อสมรรถภาพทางแอนแอโรบิกความอดทนและความเร็วในนักวิ่งระยะสั้น เป็นส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพให้กับนักกีฬา นอกเหนือไปจากรูปแบบการฝึกต่างๆ ที่กำหนดไว้ข้าง

ต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนของกล้ามเนื้อและระบบไหลเวียนเลือดและความเร็วในนักวิ่งระยะสั้น ด้วยเวลาพักระหว่างที่ยาวที่ต่างกัน ฝึกโดยการวิ่งระยะทาง 50 เมตร จำนวน 8 เที้ยว ที่ความหนัก 80-90 % Max. Hr โดยใช้ช่วงเวลาพักต่างกันดังต่อไปนี้ 30/60 และ 90 วินาที เพื่อทำการเปรียบเทียบว่าระยะพักนานเพียงใดเหมาะสมที่จะพัฒนาสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนของกล้ามเนื้อและระบบไหลเวียนเลือดและความเร็วในนักวิ่งระยะสั้น ได้ดีที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้พัฒนาปรับปรุงวิธีการฝึกซ้อมและอัตราการพักที่เหมาะสมที่สุดอันจะเป็นประโยชน์กับผู้ฝึกสอนที่จะพัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬาให้สูงสุดและประสบผลสำเร็จในการแข่งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบก่อนการฝึก และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และ 8 ของนักวิ่งระยะสั้นที่มีช่วงเวลาพักแตกต่างกันที่มีต่อสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนและความเร็ว ในนักวิ่งระยะสั้น
2. เพื่อเปรียบเทียบโปรแกรมการฝึก ที่มีช่วงเวลาพักแตกต่างกันที่มีต่อสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนและความเร็ว ในนักวิ่งระยะสั้น

สมมติฐานของการวิจัย

นักวิ่งระยะสั้นที่มีช่วงของระยะเวลาพักต่างกันมีสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนและความเร็วแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research Design) โดยมีกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม ขั้นตอนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมโดยคณะกรรมการ

พิจารณาจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รับรองเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2558 เลขที่รับรอง: 0012/2558

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักวิ่งระยะสั้นชาย ที่มีอายุระหว่าง 17-19 ปี กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม จำนวน 30 คน มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ มาจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยทดสอบสมรรถภาพทางความเร็ว (50 sprinter) สมรรถภาพทางความอดทน การก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (Three-minute step test) และ การทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ค่ากำลังสูงสุด ค่ากำลังเฉลี่ย ทดสอบโดย RAST (Running-Based Anaerobic Sprint Test) เพื่อกำหนดกลุ่มทดลอง ทั้ง 3 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย (Inclusion Criteria)

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คืออาสาสมัครที่เป็นนักวิ่งระยะระยะสั้น โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคมอายุระหว่าง 17-19 ปี จำนวน 70 คน จากนั้นจึงทำการคัดเลือกโดยการทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนและความเร็ว ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผู้เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครที่ให้ความยินยอมเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองลงชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเข้าร่วมวิจัย

2. อาสาสมัครได้รับการทดสอบสมรรถภาพทางกายทางความเร็ว (Speed) โดยใช้แบบทดสอบ (50 Meter sprints) ทดสอบความอดทนโดยวิธีการก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (three-minute step test) และทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิกโดย (RAST)

3. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการทดสอบการทดสอบสมรรถภาพทางกายทางความเร็ว (Speed) โดยใช้

แบบทดสอบ (50 Meter sprints) ทดสอบความอดทนโดยวิธีการก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (three-minute step test) และทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิกโดย (RAST) แก่กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งแจกเอกสารเพื่อขอความร่วมมือและแนะนำกลุ่มตัวอย่างในการปฏิบัติระหว่างการทดสอบ

4. อาสาสมัครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการประเมินความพร้อมก่อนการออกกำลังกายและแบบสอบถามประวัติสุขภาพทั่วไป

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยจากการวิจัย (Exclusion Criteria)

อาสาสมัครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ขาดการออกกำลังกายตามโปรแกรมติดต่อกันมากกว่า 2 สัปดาห์ รวมทั้งผู้ที่ได้รับการประเมินแล้วพบว่า เป็นโรคประจำตัว เช่น โรคหลอดเลือดหัวใจ หรือโรคหัวใจ โรคข้อเข่าเสื่อม ข้อสะโพกเสื่อม มีอาการภาวะความดันโลหิตสูง และ เกิดเหตุสุติวิสัยที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยต่อเนื่องตามโปรแกรมได้ เช่น เกิดการบาดเจ็บและมีอาการเจ็บป่วยในช่วงของการทดลอง เป็นต้น จะได้รับการคัดออกจากการทดลอง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากนั้นรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากการศึกษาค้นคว้าและจากแหล่งข้อมูล โดยแบ่งลักษณะข้อมูลเป็นแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันผู้ดูแลและผู้ฝึกสอนนักกรีฑาของโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม โดยข้อมูลที่ได้เป็นรายละเอียดที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างอุปกรณ์และสถานที่รวมถึงผู้ช่วยการวิจัย สำหรับข้อมูลแบบ ทุติยภูมิจะเป็นการศึกษาเรื่องรูปแบบการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ (50 Meter sprints) การทดสอบทางความอดทนโดยวิธีการก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (Three-minute step test) และการทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก (RAST) รวมไปถึงขั้นตอน หลักการทดสอบและเกณฑ์การประเมินผลการทดสอบ ทั้งนี้รวมทั้ง

โปรแกรมการฝึกที่นำมาทดสอบ

2. กำหนดกรอบเนื้อหาในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3. นำแบบบันทึกการหาค่าแบบบันทึกการทดสอบความเร็ว (50 Meter sprints) ความอดทน โดยวิธีการก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (Three-minute step test) และแบบบันทึกค่าสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก (Rast) รวมทั้งกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบเสนอผ่านคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

4. เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองโดยตรวจหาคุณภาพเครื่องมือจากการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/จุดประสงค์ (Item objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของแบบฝึกในแต่ละข้อ และให้คะแนน ดังนั้นคือ ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ คะแนนที่ได้คือ 0.93 มีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้

5. เมื่อผ่านขั้นตอนการทำเค้าโครงและจริยธรรมการวิจัยซึ่งประเด็นหลักของจริยธรรม การวิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุเคราะห์การใช้สถานที่และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกและการทดสอบ พร้อมทั้งนำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกสมรรถภาพทางความเร็ว (50 Meter sprints) แบบบันทึกการทดสอบสมรรถภาพทางความอดทน (Three-minute step test) และแบบบันทึกแบบบันทึกการหาค่าผลของสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก (Running-Based Anaerobic Sprint Test) รวมทั้งกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบข้อแนะนำและการขอความร่วมมือจากนักกีฬา รวมไปถึงปฏิทิน การทดลองและการทดสอบของนักกีฬา ไปอธิบายแก่ผู้ช่วยวิจัยและนักกีฬาทราบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ประกาศรับสมัครวิ่งระยะระยะสั้น ที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน ประโคนชัยพิทยาคม อายุระหว่าง 17-19 ปี จากนั้นจึงทำการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 30 คน ผู้เข้าร่วมให้ความยินยอมโดยลงลายมือชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรที่จะเข้าร่วมในการศึกษา

2. อธิบายวิธีการทดสอบสมรรถภาพ (50 Meter sprints) ทางความอดทน โดยวิธีการก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (Three-minute step test) และการทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก โดย (Running-Based Anaerobic Sprint Test) แก่ผู้ช่วยวิจัยให้ทราบโดยการทดสอบตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสุดการทดสอบและเป็นผู้ช่วยวิจัยชุดเดิมรวมไปถึงสถานที่อุปกรณ์และเครื่องมือวิจัยจากแหล่งเดียวกัน

3. อธิบายวิธีการทดสอบสมรรถภาพ ทางความเร็ว (Speed) ทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ (50 Meter sprints) ทางความอดทนโดยวิธีการก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (Three-minute step test) และการทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก โดย RAST (Running-Based Anaerobic Sprint Test) แก่กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งแจกเอกสารเพื่อขอความร่วมมือและแนะนำกลุ่มตัวอย่างในการปฏิบัติระหว่างการทดสอบ

ดำเนินการทดสอบโดยแบ่งขั้นตอนการทดสอบ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างมารายงานตัวเวลา 15.00 น. หลีกเลี้ยงการออกกำลังกายอย่างหนัก ก่อนที่จะมาทำ การทดลอง

2. ทำการทดสอบก่อนการฝึก (Pre-test) แบบทดสอบสมรรถภาพทางความเร็ว (Speed) ทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ (50 Meter sprints) ทดสอบสมรรถภาพทางความอดทนโดยวิธีการก้าว ขึ้น-ลง 3 นาที (Three-minute step test) และทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก (Anaerobic Performance) ทดสอบโดย (RAST)

3. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองบันทึกไว้ แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มละ 10 คนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ทำการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกสลับช่วงเวลาพัก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ณ สนามกรีฑา เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ตามหลักของการฝึกแบบหนักเกินขีด (Overload Principle) คือ งาน (Load) จะต้องเกินกว่า การกระทำ ตามปกติ การพัก (Rest) เพื่อให้ร่างกายฟื้นฟูกลับมามีสภาพพร้อมที่จะทำงานหรือฝึกจะต้องเพียงพอ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ทำการฝึกสัปดาห์ละ 3 วันคือ กลุ่มทดลอง ที่ 1 พักที่เวลา 30 วินาที กลุ่มทดลองที่ 2 พักที่เวลา 60 วินาที และกลุ่มทดลองที่ 3 พักที่เวลา 90 วินาที ทำการฝึกในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา 16.30-18.30 น. พักวันเสาร์อาทิตย์ เพื่อให้ร่างกายฟื้นฟูกลับมามีสภาพพร้อมที่จะทำงานหรือฝึกอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทำการทดสอบหลังการฝึก (Post - test) สัปดาห์ที่ 4 และ 8 ทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ (50 Meter sprints) ทดสอบความสมรรถภาพ ความอดทนโดยวิธีการก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (Three-minute step test) ทางแอนแอโรบิก (Anaerobic Performance) ทดสอบโดย (RAST

5. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของทดสอบทดสอบสมรรถภาพทางกายความเร็ว (Speed) โดยใช้แบบทดสอบ (50 Meter sprints) ทดสอบสมรรถภาพทางความอดทนโดย วิธีการก้าวขึ้น-ลง 3 นาที (Three-minute step test) และการทดสอบทดสอบความสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก (Anaerobic Performance) ทดสอบโดย (RAST) บันทึกผลการทดสอบก่อนการฝึกและหลังการฝึก สัปดาห์ที่ 4 และ 8

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทดสอบความเป็นปกติของข้อมูลที่ได้จากการทดสอบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก (Anaerobic Performance) กำลังสูงสุด (Maximum power) และกำลังเฉลี่ย (Average power) สมรรถภาพทางความอดทนและสมรรถภาพทางความเร็ว โดยใช้วิธีของ (Kolmogorov-Smirnov Test)

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ด้านกำลังสูงสุด (Maximum power) กำลังเฉลี่ย (Average power) ทดสอบสมรรถภาพทางความอดทนและสมรรถภาพทางความเร็ว ก่อนการฝึกและหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และ 8

3. เปรียบเทียบโปรแกรมการฝึกแบบสลับช่วงเวลาพักที่มีต่อสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทน และความเร็วในนักวิ่งระยะสั้น ก่อนการฝึก และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และ 8 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมสองทางแบบวัดซ้ำ (two way repeated ANCOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Bonferroni

4. เปรียบเทียบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทน และความเร็วของนักวิ่งระยะสั้น ที่ใช้ช่วงเวลาพักที่ต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ ANCOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Bonferroni

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทน และความเร็วก่อนการฝึก (n 30)

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ความอดทนและความเร็ว					
กลุ่มทดลอง	สมรรถภาพ	$\bar{X}$	S.D.	Z	P-value
กลุ่มทดลอง ที่ 1 (n 10)	กำลังสูงสุด	483.44	66.85	0.58	0.89
	กำลังเฉลี่ย	351.83	68.06	0.53	0.95
	ความอดทน	95.00	11.25	0.76	0.61
	ความเร็ว	6.45	0.29	1.22	0.10
กลุ่มทดลองที่ 2 (n 10)	กำลังสูงสุด	596.45	161.39	1.78	0.13
	กำลังเฉลี่ย	418.85	115.34	0.93	0.35
	ความอดทน	93.77	13.36	1.10	0.18
	ความเร็ว	6.44	0.31	1.19	0.12
กลุ่มทดลองที่ 3 (n 10)	กำลังสูงสุด	474.91	115.79	0.84	0.48
	กำลังเฉลี่ย	361.24	96.18	0.59	0.87
	ความอดทน	98.63	12.87	0.85	0.46
	ความเร็ว	6.46	0.30	1.28	0.76

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกตามสมรรถภาพ

สมรรถภาพ		ระยะเวลาพัก 30 (n=10)		ระยะเวลาพัก 60 วินาที (n=10)		ระยะเวลาพัก 90 วินาที (n=10)	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
แอนแอโรบิก	ก่อนการฝึก	453.11	60.19	569.22	165.22	457.11	114.76
	กำลังสูงสุด						
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	499.07	72.29	595.58	168.59	470.61	119.62
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	507.84	73.03	624.55	162.82	497.02	121.70
แอนแอโรบิก	ก่อนการฝึก	317.35	51.72	398.88	111.36	346.20	96.34
	กำลังเฉลี่ย						
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	348.04	53.50	420.55	121.14	360.64	95.65
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	355.20	53.65	437.14	122.36	376.89	104.17
ความอดทน	ก่อนการฝึก	106.00	10.86	104.80	16.21	109.60	12.96
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	93.70	5.76	91.70	8.11	97.20	9.45
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	85.30	3.97	84.80	4.18	89.10	6.30
ความเร็ว	ก่อนการฝึก	6.77	0.28	6.78	0.30	6.80	0.27
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	6.33	0.10	6.32	0.11	6.32	0.09
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	6.24	0.08	6.22	0.07	6.25	0.07

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก กำลังสูงสุด ระหว่างระยะเวลาพัก เป็นราย
คู่ จำแนกตามระยะเวลาพัก (หน่วยเป็นกำลังวัตต์)

ช่วงเวลา	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย			
	ค่าเฉลี่ย	ก่อนการฝึก	หลังการฝึก สัปดาห์ที่ 4	หลังการฝึก สัปดาห์ที่ 8
- ระยะเวลาพัก 30 วินาที		453.11	499.07	507.88
ก่อนการฝึก	453.11	-	-45.96*	-54.73*
หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	499.07	-		-8.77
หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	507.88	-		
- ระยะเวลาพัก 60 วินาที		569.22	595.58	624.55
ก่อนการฝึก	569.22	-	-26.37*	-55.33*
หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	595.58	-		-289.70
หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	624.55	-		
- ระยะเวลาพัก 90 วินาที		457.11	470.61	497.02
ก่อนการฝึก	457.11	-	-13.50*	-39.90*
หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	470.61	-		-26.40*
หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	497.02	-		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ค่ากำลังสูงสุด ระหว่างระยะเวลาพัก เป็น
รายคู่ จำแนกตามช่วงเวลา (หน่วยเป็นกำลังวัตต์)

ช่วงเวลา	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย			
	ค่าเฉลี่ย	30 วินาที	60 วินาที	90 วินาที
- ก่อนการฝึก		464.70	563.74	451.00
ระยะเวลาพัก 30 วินาที	464.70	-	-99.04	13.70
ระยะเวลาพัก 60 วินาที	563.74	-		112.74*
ระยะเวลาพัก 90 วินาที	451.00	-		
- หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4		511.79	590.17	463.30
ระยะเวลาพัก 30 วินาที	511.79	-	-78.39	48.48
ระยะเวลาพัก 60 วินาที	590.17	-		126.87*
ระยะเวลาพัก 90 วินาที	463.30	-		
- หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8		520.72	620.09	488.59
ระยะเวลาพัก 30 วินาที	520.72	-	-99.37	32.12
ระยะเวลาพัก 60 วินาที	620.09	-		131.50*
ระยะเวลาพัก 90 วินาที	488.59	-		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ภายหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 พบว่าสมรรถภาพ แอนแอโรบิก ค่ากำลังสูงสุด พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก ค่ากำลังเฉลี่ย สมรรถภาพทางความอดและความเร็วไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่มีแนวโน้มไปในทางที่สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก

1.1 สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก กำลังสูงสุด หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 พบว่า ที่ใช้ช่วงระยะเวลาพักที่ 60 วินาที มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 624.55 รองลงมาคือกลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพักที่ 30 วินาทีที่มีค่าเฉลี่ย 507.84 และกลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพักที่ 90 วินาที มีค่าเฉลี่ย 497.02 ตามลำดับ เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี ANCOVA พบว่า ระยะเวลาพัก ต่างกัน มีสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก กำลังสูงสุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Pillai's Trace =.469, $F = 2.450$, $P\text{-value} = .038$) ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ช่วงระยะเวลาพักที่ 60 วินาที / เทียบ มี สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก กำลังสูงสุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อันจะส่งผลให้นักกีฬามีความสามารถในการคงสภาพสมรรถภาพทางแอนแอโรบิก กำลังสูงสุด ได้ดีที่สุดในที่สุด (Moss & Grimmer, 2003) ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงความแข็งแรงและการหดตัวของกล้ามเนื้อต้นแขนด้านหลัง (Triceps) ภายหลังการฝึกแบบไอโซโทนิค พบว่าการฝึกที่มีจำนวนครั้งมาก จะทำให้เกิดการพัฒนาของใยกล้ามเนื้อแดง (Slow Twitch or Type I) และการฝึก ที่มีจำนวนครั้งน้อยจะทำให้เกิด การพัฒนาของใยกล้ามเนื้อขาว (Fast Twitch or Type

II) แสดงให้เห็นว่าการฝึกที่มีจำนวนครั้งน้อยน่าจะพัฒนาประสิทธิภาพในการสร้างพลังงานในทางแอนแอโรบิกได้ดีกว่า การฝึกที่มีจำนวนครั้งมาก

1.2 สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก กำลังเฉลี่ย หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพักที่ 60 วินาที ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 437.14 รองลงมาคือกลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพักที่ 90 วินาที มีค่าเฉลี่ย 376.89 และกลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพักที่ 30 วินาที มีค่าเฉลี่ย 355.20 ตามลำดับ เมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี ANCOVA พบว่า สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก กำลังเฉลี่ย ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้อง เบลล์ และ คณะ (Bell et al., 2009) ได้ทำการศึกษาถึงผลของความเร็วในการฝึกความแข็งแรง ที่มีต่อค่าพลังแบบแอนแอโรบิก โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายจำนวนทั้งสิ้น 18 คน ฝึกความเร็วต่ำกับความเร็วสูง ทำการฝึก 4 วัน/ สัปดาห์เป็นเวลา 5 สัปดาห์ พบว่า การฝึกทั้งแบบความเร็วต่ำและความเร็วสูง ไม่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพลังทางแอนแอโรบิกและพบว่าความแข็งแรงแบบไอโซโคเนติก (Isokinetic) มีความสัมพันธ์กันอย่างสูงกับค่าพลังทางแอนแอโรบิก

2. สมรรถภาพทางความอดทน หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ระยะเวลาพัก 60 วินาที มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 84.80 รองลงมาคือกลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพัก 30 วินาที มีค่าเฉลี่ย 85.30 และกลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพัก 90 วินาที มีค่าเฉลี่ย 89.10 ตามลำดับ เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธี ANCOVA พบว่า สมรรถภาพทางความอดทน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (American Academy of Orthopedic Surgeons, 1991: 342-348) ระบุว่า โปรแกรมการฝึกซ้อม (training program) น่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเพิ่มความแข็งแรง (strength) กำลัง (power) ความทนทาน (endurance) รวมไปถึงความเร็ว (speed) ซึ่งมีความสำคัญสำหรับนักวิ่งทุกคน โปรแกรมการ

ฝึกเน้นเฉพาะด้าน (specific training program) ที่จะเสริมสร้างพัฒนาความเร็วให้เกิดขึ้นกับนักกีฬา คือ ฝึกเทคนิคทักษะ การเคลื่อนไหวที่รวดเร็วและสัมพันธ์เข้ากับสถานการณ์การแข่งขันจริง (Astrand & Rodahl, 2005) ค่าความสามารถสูงสุดในการใช้ออกซิเจนจะเพิ่มขึ้นตามอายุ จนถึงอายุ 25 ปี หลังจากนั้นความสามารถในการใช้ออกซิเจนสูงสุดจะค่อย ๆ ลดลง จนเมื่ออายุ 60 ปี จะปีค่าเป็น 70 % ของเมื่ออายุ 25 ปี ดังนั้น อายุถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งผลต่อสมรรถภาพความอดทน

3. สมรรถภาพทางความเร็ว หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพัก 60 วินาที มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 6.22 รองลงมาคือกลุ่มทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพัก 30 วินาที มีค่าเฉลี่ย 6.24 และกลุ่ม ทดทดลองที่ใช้ช่วงระยะเวลาพัก 90 วินาที มีค่าเฉลี่ย 6.25 ตามลำดับ เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธี ANCOVA พบว่า สมรรถภาพทางความเร็ว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ เทเลส (Tellez, 1984) กล่าวว่าความสามารถของการเคลื่อนไหวให้เร็วขึ้นในการวิ่งด้วยความเร็วสูงสุดถูกจำกัดโดยสรีรวิทยาของร่างกาย นักกีฬาแต่ละบุคคลมีอัตราส่วนของเส้นใยกล้ามเนื้อหดตัวเร็ว (Type II fast twitch fibers) ต่อเส้นใยกล้ามเนื้อหดตัวช้า (Type I slow twitch fibers) ถ้ามีอัตราส่วนที่สูงกว่าจะมีความสามารถในการเคลื่อนที่สูงกว่าด้วยนอกจากนี้ปัจจัยทางชีวกลศาสตร์และผลต่อความถี่ในการก้าวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด (Tellez, 1984) ระบุว่าเทคนิคที่ไม่ดีเป็นผลให้การสับขาช้าตัวอย่างเช่นการเตะสั้นเท้าต่ำไปในช่วง recovery ของวงจรการก้าวจะทำให้ขาที่เป็นคานยาวขึ้นซึ่งจะไปลดความเร็วเชิงมุมการก้าวกว้างเกินไปวางเท้าไว้น้ำร่างกายไกลเกินไปจะทำให้เกิดผลเสียและทำให้การสับขาช้าลง (Hay, 1993) สรุปว่า“การวิ่งที่มีประสิทธิภาพ

มีลักษณะที่การวางตำแหน่งเท้าให้ใกล้ที่สุดที่จะเป็นไปได้ภายใต้จุดศูนย์ถ่วงของนักกีฬา”พลังและองค์ประกอบเส้นใยกล้ามเนื้อ นอกจากนั้นควรพิจารณา ปัจจัยภายนอก เช่น ร่องเท้าวิ่ง สภาพความล้า ประวัติการบาดเจ็บ พื้นผิวของลู่วิ่ง และความแปรปรวนของ แรงในแนวราบ (Hall, 1999)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การทดสอบความสามารถทางแอนแอโรบิกความอดทนและความเร็วในนักวิ่งระยะสั้น ต้องตั้ง ความหนักของ Max Hr.ระยะทางในการวิ่ง และจำนวนเที่ยวในการฝึก ให้เหมาะสมและควรมีการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างก่อนทำการทดลองจริง เพื่อให้ได้ผล การทดลองที่ถูกต้องและไม่เกิดอันตรายกับกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรมการฝึกที่หนักเกินไป

2. โปรแกรมการฝึกต้องผ่านผู้เชี่ยวชาญ ไม่ควรมีการมีการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อป้องกันความผิดพลาดและเป็นอันตรายต่อกลุ่มตัวอย่างได้

3. ก่อนการทดสอบแต่ละครั้ง กลุ่มตัวอย่างควรมี สุขภาพที่แข็งแรงมีความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งจะทำการทดสอบ เพื่อไม่ให้เกิดความล้าเอียงในการทดสอบและอาจมีผลต่อสภาพจิตใจของกลุ่มตัวอย่าง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณคณาจารย์ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและการกีฬา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยวิจัย ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับอุปกรณ์ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย และช่วยเหลือในด้านการทดสอบ

เอกสารอ้างอิง

- American Academy of Orthopedic Surgeons. (1991). *Athletic Training and Sport medicine*. 2nd ed. Chicago: Lippincott Williams and Wilkins.
- Astrand, P. O., & Rodahl, K. (2005). *Textbook of Work Physiology Physiological Bases of Exercise*. Singapore: McGraw – Hill.
- Bell, G. J. et al. (1989). The effect of velocity-specific strength training on peak torque and Anaerobic Rowing Power. *Journal of Sport Science*, 33, 205 - 214. Abstract from: (CD- ROM). Sport Discus: Anaerobic Power Item: 53.
- Ellick, A. (2001). *Running Times Magazine*. Retrieved November 17, 2010, from <http://runningtimes.com/Article.asp?ArticleID=551>
- Foster, C., Poole, C., Bushey, B., & Wilborn, C. (2009). Comparison of aerobic training Methods on VO₂max, body composition and anaerobic power. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 41(5), 501. Retrieved February 27, 2010, from www.acsm.org
- Hall, S.J. (1999). *Basic Biomechanics 3rd Edition*. McGraw-Hill, Singapore.
- Hay, J.G. (1993). *The Biomechanics of Sport Techniques 4th Edition*. Prentice Hall Limited, USA
- Hetlelid, K., Herold, E., & Seiler, S. (2009). *Comparison of metabolic responses to high- Intensity interval training in trained and well-trained males*. *Medicine & Science in Sports*.
- King, J., Broeder, C., Browder, K., & Panton, L. (2003). *A comparison of interval versus steady-state exercise on substrate utilization in overweight women*.
- McArdle, D. W., Katch, I. F., & Katch, L. V. (2010). *Exercise Physiology: Nutrition, Energy, and Human Performance (7th Ed.)* Baltimore: Lippincott Williams & Wilkins.
- Medbø, J. I., & Burgers, S. (1990). Effect of training on the anaerobic capacity. *Medicine and science in sports and exercise*, 22(4), 501.
- Moungmee.P. (2548). *Underlying physiology of exercise*. 1st edition. Bangkok: Burapasarn.
- Moss, C. L., & Grimmer, S. (2003). Strength and contractile adaptations in the human triceps surae after isotonic exercise. *Journal of Sport Rehabilitation*, 29, 104-114
- Rainer, M. (2004). *Successful Coaching*. 3rd ed. Champaign: Human Kinetics Publishers.
- Sutham, T. and Thanaphonganan, N. (2016). Effects of Aerobic Exercise to the Health Related Physical Fitness on Overweight. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University* 27(3): 73-88.
- Talanian, J. L., Macklin, K., Peiffer, J., Parker, D. L., & Quintana, R. (2003). *Increases in VO₂max And alterations in fat metabolism with sprint interval training*.

- Tellez, T. (1984). Sprint Training - including strength training. *Track & Field Quarterly*. Vol. 84, pp. 9-12.
- Yunuch, S and Intiraporn, C. (2016). Atuce Effects of Whole-Body Vibration Using Different Positions and Durations on Muscular Power. *Journal of Sports Science and Health Faculty of Sports Science, Chulalongkorn University* 17(1): 25-34.
- Zacharogiannis, E., G. Paradisis and S. Tziortzis. (2004). An Evaluation of Test of Anaerobic Power and Capacity. *J Medicine & Science in Sports & Exercise*. 36(5): 116.

การศึกษาการนิเทศแบบสอนแนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

Studying of Coaching Supervision in the schools Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 4

ทิพากร กิ่งมิ่งแฮ¹, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ²

Tipakorn Kingminghae¹, Suwat Julsuwan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 375 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินองค์ประกอบและองค์ประกอบย่อยของการนิเทศแบบสอนแนะ และแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะในสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.330 ถึง 0.904 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. องค์ประกอบและองค์ประกอบย่อยของการนิเทศแบบสอนแนะ มี 3 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมการก่อนการนิเทศแบบสอนแนะ มี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสร้างองค์ความรู้ 2) การสร้างทีมงาน 3) การมีองค์ประกอบของทีมงานคุณภาพ 4) การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษา 5) การวางแผนและเครื่องมือการนิเทศ องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การศึกษาต้นทุนเดิม 2) การให้ผู้รับการนิเทศประเมินการทำงานของตนเอง และ 3) การต่อยอดประสบการณ์ และองค์ประกอบที่ 3 การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ และ 2) การวางแผนการนิเทศแบบสอนแนะครั้งต่อไป

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศแบบสอนแนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบสอนแนะโดยภาพ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ศึกษานิเทศก์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Asst. Prof. Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์, การนิเทศแบบสอนแนะ

Abstract

This purposes of this research were 1) to study about the elements of the coaching supervision for the schools under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 4, 2) to study about the current and desirable condition of coaching supervision in the schools under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 4. The samples of the study comprised of 375 administrators and the teachers in the schools under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 4 were selected by Stratified Random Sampling. The research instruments were an evaluation form of the elements and sub elements of the coaching supervision and a questionnaire on the current and desirable condition of coaching supervision in the schools. The questionnaire obtained the discrimination ranging from 0.330 to 0.904 and the reliability of 0.989. The statistics used consisted of frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results revealed that:

1. The coaching supervision had 3 main elements and 10 sub elements such as: The first element was the preparation before coaching supervision had 5 sub elements comprised 1) Knowledge creation. 2) Team creation. 3) The elements of quality team. 4) The information of school creation. 5) The planning and equipment of coaching supervision. The second element was the performance of the coaching supervision had 3 sub elements consisted of 1) The studying the current status. 2) The persons who had supervised evaluate their work. 3) Experience development. The third element was the summary of coaching supervision had 2 sub elements consisted of 1) The summary of coaching supervision. 2) The planning for next supervision.

2. The current condition of the overall coaching supervision was at a high level. When considering each element, it was found that all components were at high level. The desirable condition of overall coaching supervision was at the highest level. When considering each element, it was found that all components were at the highest level.

Keywords: Current Condition, Desirable Condition, Coaching Supervision

บทนำ

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครู ซึ่งเป็นผู้สอนหลักในระบบโรงเรียน สำหรับความหมายของการนิเทศการศึกษาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีจุดเน้นแตกต่างกันออกไปในแต่ละยุคสมัย อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงแต่ละยุคคนมีจุดมุ่งหมายตรงกันนั่นก็คือต้องการปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพมากขึ้น (สุทธนู ศรีไสย์, 2549: 1) การนิเทศการศึกษาที่เหมาะสมที่จะสามารถสนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความสามารถเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวจักรสำคัญในการที่จะผลักดันให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายได้ ต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรมวิชาการ, 2543: 1)

ในอดีตการนิเทศการศึกษาเป็นการนิเทศจากบุคคลภายนอกสถานศึกษาเป็นหลัก แต่ปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบุคลากรที่เป็นผู้ให้การนิเทศภายนอกมีไม่เพียงพอ ส่งผลให้การนิเทศไม่ทั่วถึง นอกจากนี้สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่งแตกต่างกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแสวงหากระบวนการซึ่งจะช่วยครูให้พัฒนาก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะแวดล้อมและสังคมไทยที่มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว อีกทั้งบุคลากรในสถานศึกษาควรมีการตื่นตัวและปรับตัวเองให้พัฒนา โดยใช้หลักการนิเทศพึ่งตนเองโดยบุคลากรในสถานศึกษาเป็นหลัก (ซารี มณีศรี, 2550: 201 – 202)

รูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพในด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมีหลากหลายรูปแบบ งาน

วิจัยของ Joyce and Showers (2002) แสดงให้เห็นว่าครูที่เรียนรู้เพียงทฤษฎีและดูครูต้นแบบสอนจะนำไปใช้จริงในชั้นเรียนได้น้อย แต่ครูที่มีโอกาสฝึกปฏิบัติในสถานการณ์การทดลองที่ไม่เสี่ยงต่อความล้มเหลวจะพัฒนาทักษะได้มากกว่า โดยทั้งสองได้นำเสนอวิธีการพัฒนาครูที่เรียกว่า การสอนแนะ (coaching) ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาครูผ่านการเรียนรู้ในงานโดยผ่านการทำงานร่วมกัน การศึกษาร่วมกันเป็นทีม การแก้ปัญหาด้วยกันจนสามารถนำประสบการณ์ไปใช้จริงในห้องเรียนของตนเองได้ การสอนแนะถือเป็นวิธีที่ช่วยถ่วงโยงการเรียนรู้หรือทักษะใหม่ไปสู่การปฏิบัติได้และทำให้บุคคลมีความรู้และทักษะใหม่ที่คงทนกว่าการใช้วิธีอื่น สอดคล้องกับ Diaz - Maggioli, (2004) ที่สรุปว่าการพัฒนาครูโดยการฝึกอบรม ครูไม่สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้อบรมลงสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดการศึกษาน้อยมาก

ในปัจจุบันการสอนแนะเริ่มได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมีการนำมาใช้ในวงการธุรกิจ การบริหาร การกีฬา และการศึกษา โดยจัดแบ่งออกเป็นหลายประเภท แต่ละประเภทมีรูปแบบเฉพาะตัวที่มีกระบวนการที่แตกต่างกัน ในการศึกษาได้นำการสอนแนะมาใช้ในกระบวนการนิเทศ เรียกว่า การนิเทศแบบสอนแนะ ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาผลการปฏิบัติงาน พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยมีเป้าหมาย 3 ประการ คือ การแก้ปัญหาในการทำงาน การพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงาน และการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการทำงาน โดยการแนะนำวิธีปฏิบัติงานที่ดีเพื่อพัฒนาทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำงานจากผู้อำนวยการหรือการเรียนรู้ร่วมกันไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติงาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 1)

จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ในปีการศึกษา 2558 เมื่อพิจารณาผลเฉลี่ยทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2557 9.59 ต่ำกว่าระดับสังกัด สพฐ. 6.70 และ ต่ำกว่า ระดับประเทศ 8.49 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามแผนยุทธศาสตร์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ ที่จะทำให้ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2557 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 รวมเฉลี่ย ไม่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทั้งรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และรวมเฉลี่ยทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศโดยใช้กระบวนการสอนแนะ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของครูโดยเน้นไปที่การทำงานให้ได้ตามเป้าหมายของงานนั้น หรือช่วยให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่และ/หรือได้รับการอบรมไปสู่การปฏิบัติได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 9)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนแก้ปัญหาการดำเนินการนิเทศให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงสาเหตุของปัญหา และความสำคัญของการนิเทศ เกิดความร่วมมือ การส่งเสริม การสนับสนุน และการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อที่จะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน พัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยให้ดียิ่งขึ้น สามารถยกระดับการศึกษาได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการนิเทศแบบสอนแนะ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษาพิเศษ หรืออาจารย์มหาวิทยาลัย โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เพื่อยืนยันองค์ประกอบและองค์ประกอบย่อยของการนิเทศแบบสอนแนะ

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,772 คน จากโรงเรียน จำนวน 156 โรง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 43) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน แบ่งเป็นจากโรงเรียน

ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 52 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 220 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 103 คน

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย และแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามขั้นตอนของLikert (Best and Kahn, 1993: 246) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป จำนวน 2 ข้อคำถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 37 ข้อคำถามการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดองค์ประกอบของการนิเทศแบบสอนแนะ และยืนยันองค์ประกอบที่ได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจหาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

3. ดำเนินการขอหนังสือเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. ติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนโรงเรียนที่อยู่ไกลใช้วิธีการส่งทางไปรษณีย์

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศแบบสอนแนะ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการนิเทศแบบสอนแนะ มี 3 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบที่ 1

การเตรียมการก่อนการนิเทศแบบสอนแนะ มี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสร้างองค์ความรู้ 2) การสร้างทีมงาน 3) การมีองค์ประกอบของทีมงานคุณภาพ 4) การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษา 5) การวางแผนและเครื่องมือการนิเทศ องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การศึกษาต้นแบบ 2) การให้ผู้รับการนิเทศประเมินการทำงานของตนเอง และ 3) การต่อยอดประสบการณ์ และองค์ประกอบที่ 3 การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ และ 2) การวางแผนการนิเทศแบบสอนแนะครั้งต่อไป ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเหมาะสมองค์ประกอบย่อยของการนิเทศแบบสอนแนะในแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุดทุก

ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเตรียมการก่อนการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 4.84$) ด้านการสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 4.80$) และด้านการดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 4.73$) ตามลำดับ

2. สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบสอนแนะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การเตรียมการก่อนการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 3.64$) การดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 3.61$) และการสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อยในแต่ละองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการเตรียมการก่อนการนิเทศแบบสอนแนะ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีองค์ประกอบของทีมงานคุณภาพ ($\bar{X} = 3.73$) องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสร้างทีมงาน ($\bar{X} = 3.56$) ด้านการดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การต่อยอดประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.70$) องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การให้ผู้รับการนิเทศประเมินการทำงานของตนเอง ($\bar{X} = 3.53$) ด้านการสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวางแผนการนิเทศแบบสอนแนะครั้งต่อไป ($\bar{X} = 3.59$) และองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 3.58$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 4.69$) และการสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 4.69$) ส่วนต่ำสุด คือ การเตรียมการก่อนการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย

ในแต่ละองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการเตรียมการก่อนการนิเทศแบบสอนแนะ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีองค์ประกอบของทีมงานคุณภาพ ($\bar{X} = 4.69$) องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสร้างทีมงาน ($\bar{X} = 4.62$) ด้านการดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การต่อยอดประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.74$) องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.64$) ด้านการสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวางแผนการนิเทศแบบสอนแนะครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.70$) และองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ ($\bar{X} = 4.67$)

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบและองค์ประกอบย่อยของการนิเทศแบบสอนแนะ มี 3 องค์ประกอบ 10 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมการก่อนการนิเทศแบบสอนแนะ มี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสร้างองค์ความรู้ 2) การสร้างทีมงาน 3) การมีองค์ประกอบของทีมงานคุณภาพ 4) การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษา 5) การวางแผนและเครื่องมือการนิเทศ องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การให้ผู้รับการนิเทศประเมินการทำงานของตนเอง และ 3) การต่อยอดประสบการณ์ และ องค์ประกอบที่ 3 การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ และ 2) การวางแผนการนิเทศแบบสอนแนะครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 2) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการนิเทศแบบสอนแนะว่าเป็นกระบวนการเพิ่มศักยภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถ

จัดการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น มีขั้นตอนหลักสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการสอน และ ผู้ให้การสอนนั้นจะต้องมีความพร้อมก่อนการสอนนั้นในเรื่องการสร้างองค์ความรู้ การสร้างทีมงาน องค์ประกอบของทีมงานพัฒนาคุณภาพ การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อใช้ในกระบวนการสอนและ แผนการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการสอนและ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย คือ การศึกษาต้นทุนเดิม การให้ครูประเมินการทำงานของตนเองและขั้นตอนย่อยตรวจสอบการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการสอนและ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ การสรุปผลการสอนและ การวางแผนการสอนและครั้งต่อไป และสอดคล้องกับชาวนีย์ สายสุใจ (2557: 11) ที่กล่าวว่า กระบวนการหลักในการนิเทศแบบชี้แนะมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผนปฏิบัติการ ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินและติดตามผล

2. สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบสอนและโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนและโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการดำเนินการนิเทศของสถานศึกษายังไม่มีมีการดำเนินการที่ชัดเจน ไม่มีความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติการนิเทศให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 130) ที่ได้ทำการวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การนิเทศในสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง ผู้นิเทศภายในสถานศึกษายังขาดความรู้ในเนื้อหาสาระและความชำนาญในการนิเทศ การนิเทศขาดความต่อเนื่องและไม่มีระบบเท่าที่ควร และดำเนินการอย่างไม่จริงจังและไม่ได้ใช้ประโยชน์จากผลการนิเทศเพื่อการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของชญาภาญจศรีเนตร (2557: 117) ที่ได้ศึกษารูปแบบการ

นิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของแจ่มนภา ล้ำจุมจัง และ มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์ (2559: 51-60) ที่ศึกษาแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ผลการศึกษพบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด และจากการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษามีสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศแบบสอนและในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศแบบสอนและเป็นกระบวนการหรือวิธีการแก้ปัญหาในการทำงาน การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพการทำงานของผู้ให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Hawkins and Smith (2006) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศแบบสอนและ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจในงานได้ดีขึ้น ช่วยให้การงานเกิดการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาความสามารถในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2550: 452) ที่กล่าวไว้ว่า การนิเทศแบบเสนอแนะ (Coaching Techniques) เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญการ ในลักษณะได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติงาน และยังสอดคล้องกับ Carroll, M. and Gilbert, C. (2011: 15) ที่กล่าวว่า การนิเทศแบบสอนและเป็นการให้ผู้รับการนิเทศปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องแบบมีอาชีพ โดยให้ผู้เรียนรู้จากการลงมือกระทำ เรียนรู้จากผู้เรียน หรือจากประสบการณ์และอยู่บนพื้นฐานของงานที่ทำสอดคล้องกับหลักการปฏิบัติการนิเทศของกรมวิชาการ (2543: 14-21) ที่กล่าว

ว่า การดำเนินงานต้องปฏิบัติตามวิธีวิทยาศาสตร์ ดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบ ซึ่งครอบคลุมถึง วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ ซึ่งควรจะมาจากการรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือได้ มีการควบคุมติดตามผลการดำเนินงาน และผลผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา

สอดคล้องกับหลักการนิเทศของ อเนก สังแสง (2540: 6) ที่กล่าวว่า การนิเทศต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีกลวิธีในการนิเทศมีการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างมีระบบ และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา ดวง แก้ว และคณะ (2555: 95) ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน พบว่า ในงานวิจัยได้เสนอปัญหาของการนิเทศการเรียนการสอนไว้ ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ พบ ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของคณะกรรมการการนิเทศ การขาดการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบและไม่ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือความต้องการอย่างแท้จริงของครูผู้รับการนิเทศ รวมถึงขาดการเตรียมบุคลากรที่จะทำหน้าที่ผู้นิเทศอย่างเหมาะสมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 2) ด้านการปฏิบัติการนิเทศส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและเวลาในการนิเทศของผู้บริหารและครูผู้นิเทศ อีกทั้งครูผู้รับการนิเทศไม่มีความเข้าใจในกระบวนการนิเทศและไม่ได้รับการสะท้อนการนิเทศจากผู้นิเทศ และ 3) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดการกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และไม่มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน ดังนั้นจึงเป็นแนวทางให้ ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนในฐานะผู้ที่ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนางานด้านวิชาการได้นำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินการนิเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

1.2 ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบของการนิเทศแบบสอนแนะที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนามากที่สุด คือ การสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ ดังนั้นในการดำเนินงานนิเทศควรให้ความสำคัญในขั้นสรุปผลการนิเทศแบบสอนแนะ โดยควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมมากที่สุด ควรมีการติดตามผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอไม่ขาดระยะ เพราะหากมีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการที่ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ก็จะได้ร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และมีการจัดเผยแพร่ผลงานที่ประสบความสำเร็จให้เป็นแนวทางแก่บุคคลอื่นได้นำไปใช้ต่อไป

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบหรือแนวทางในการดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 และนำไปทดลองใช้จริงเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประสิทธิภาพกับทุกขนาดโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการนิเทศช่วยสถานศึกษาปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- แจ่มนภา ล้ำจุมจัง และมะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์. (2559). “แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24,” *วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม*. 35(3): 51-60 ; พ.ศ. – มิ.ย..
- ชญาภาญจ ศรีเนตร. (2557). *รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาลี มณีศรี. (2550). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- เชาวนีย์ สายสุดใจ. (2557). *ชุดนิเทศการดำเนินงานโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21*. ราชบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัตนา ดวงแก้ว และคณะ. (2555). “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน,” *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*. 5(2): 95-107 ; กรกฎาคม – ธันวาคม.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *Teacher Watch*. นครปฐม: สถาบันพัฒนา ครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษา.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2549). *หลักการนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *การเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน: การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- อเนก ส่งแสง. (2540). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- Best and Kahn James V. (1993). *Research in Education*. 7th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Carroll, M. and Gilbert, C.. (2011). *On Being a Supervisee*. 2nd ed. Kew, Victoria: PsychOz Publications.

- Diaz-Maggioli, G. (2004). *Teacher-centered professional development*. Alexandria, VA: ASCD.
- Joyce, B., & Showers, B. (2002). *Designing Training and Peer Coaching: Our Needs for Learning*. United States of America: ASCD.
- Hawkins, P. and Smith, N. (2006). *Coaching, mentoring and organizational consultancy: supervision and development*. Maidenhead: Open University Press.

แนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

Teacher Empowerment of Instruction Management for Educational Expansion Opportunities School under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area Office 3

ภิญญาพัชญ์ เทียมเมืองแพน¹, มณฑิร พัวไพบูลย์²

Phinyaphat Thiammueangpan¹, Montien Phuapiboon²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และ 3) พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 251 คน จาก 30 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 45 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ เทคนิคการแก้ปัญหา ตระหนักในความสามารถของตนเอง และการบริหารจัดการทรัพยากร สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ ตระหนักในความสามารถของตน การสร้างบรรยากาศในการทำงาน และการบริหารจัดการทรัพยากร 3) แนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 46 แนวทาง ผลการ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Education Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

ประเมินความเหมาะสมของแนวทางพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การบริหารจัดการทรัพยากร และตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของงาน ความเป็นไปได้โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตระหนักในความสามารถของตน ตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของงาน และเทคนิคการแก้ปัญหา

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, การเสริมสร้างพลังอำนาจครู, การจัดการเรียนรู้, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) Investigated the components and the indicators of teacher empowerment of instruction management, 2) studied the current state and desirable state of teacher empowerment of instruction management for educational expansion opportunities school under the office of Khon Kaen primary education service area office 3, and 3) developed the teacher empowerment of instructional management guideline for educational expansion opportunities school under the office of Khon Kaen primary education service area office 3. Group of the study were 251 administrators and teachers from 30 educational expansion opportunities schools selected by Stratified Random Sampling. The research instruments were questionnaires of current and desirable conditions. Descriptive statistics used in this research were mainly percentage, average and standard deviation. The research were found: 1) The indicators of components of teacher empowerment of instructional management for educational expansion opportunities school under the office of Khon Kaen primary education service area office 3 including 7 components 45 indicators with suitability assessment at high level. 2) The current conditions of teacher empowerment of instructional management for educational expansion opportunities school under the office of Khon Kaen primary education service area office 3 at high level, sort descending three maximum average components were Problem solving techniques, realize of self ability, and resource administration management, the desirable conditions at high level, sort descending three maximum average components were realize of self ability, creating work atmosphere, and resource administration management. 3) Teacher empowerment of instruction management for educational expansion opportunities school under the office of Khon Kaen primary education service area office 3 guideline including 7 components 46 indicators. The result of guideline suitability assessment at high level, sort descending three maximum average components were creating work atmosphere, resource administration management, and realize of worth and meaning of work. The result of guideline possibility assessment at high level, sort descending three maximum average components were realize of self ability, realize of worth and meaning of work, and problem solving techniques.

Keywords: Developing Guideline, Enhance Teacher Empowerment, Instruction Management, Educational Expansion Opportunities School

บทนำ

การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) เป็นกระบวนการหนึ่ง ที่สร้างให้บุคลากรในองค์กร ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของผลงานที่ตนเอง ปฏิบัติ ซึ่งการเสริมพลังอำนาจ ต้องดำเนินการ ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย กำหนดแนวทางและวางแผน ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร เกิดความรับผิดชอบในงาน กระตุ้นให้ทำงานโดย กระจายอำนาจการตัดสินใจไปจากส่วนกลาง รวม ไปถึงการเชื่อมโยงคุณลักษณะ เจตคติและความ สามารถของแต่ละบุคคลในการทำงานเป็นทีม ให้ มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กร โดยการให้อำนาจและโอกาสกับแต่ละบุคคลได้ แสดงศักยภาพให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในระดับองค์กร จะเห็นได้ว่าการเสริมพลัง อำนาจเป็นกระบวนการทางสังคมที่เสริมสร้างให้ บุคคล ทีมงาน และองค์กรมีพลัง มีความสามารถ ในการควบคุม ร่วมมือกันในการเปลี่ยนแปลงไปสู่ ความสำเร็จ (พรจิตา ฤทธิ์รอด และคณะ, 2556: 62) ซึ่งการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในโรงเรียนมี วิธีหลากหลายไม่แตกต่างจากการเสริมสร้างพลัง อำนาจในองค์กรทั่วๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นการปรับ โครงสร้างการบริหารโรงเรียน การปรับปรุงระบบ การทำงาน การเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือ ในโรงเรียน การสร้างบรรยากาศการทำงาน ในโรงเรียน การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการทำงาน (ประ วิต เอราวรรณ์, 2548: 70) อีกประการหนึ่งการ เสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ บุคคล องค์กร ชุมชน มีความสามารถจัดการกับ ชีวิตของตนเอง ทำให้บุคคลตระหนักคุณค่าและ ความสามารถทั้งของตนเองและผู้อื่น การเสริม สร้างพลังอำนาจแก่บุคคล จะส่งผลให้บุคคลรับรู้ ศักยภาพของตนเองและเพิ่มขีดความสามารถในด้าน ต่างๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความ สามารถในการติดต่อ สื่อสาร ทักษะความเป็น ผู้นำ เพิ่มความพึงพอใจในการทำงานและพึงพอใจ

ในสถานที่ทำงาน เพิ่มความรู้สึกเกี่ยวกับความมี คุณค่าของตน ความมีอิสระและการมีความรับผิดชอบ นอกจากนั้น การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็น รูปแบบการสร้างเสริมเป็นกระบวนการที่บุคคล มีความสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล แลกเปลี่ยน ความคิด แลกเปลี่ยนความรู้สึก ได้เรียนรู้การทำงาน การใช้ทรัพยากรและประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจน สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งจะก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อองค์กรโดยรวม เช่น เพิ่มประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน สามารถจัดอุปสรรคที่ขัดขวาง การปฏิบัติงาน ส่งเสริมขวัญและสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติ งาน รวมทั้งสามารถขยายเครือข่ายวิชาชีพได้ดีขึ้น (มิ่งขวัญ คงเจริญ และอาชญญา รัตนอุบล, 2554: 20-21) เนื่องจากครู คือ ผู้ที่ต้องเข้าถึงนโยบาย และความต้องการของโรงเรียน เป็นผู้นำนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งต้องมีการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่างๆ จากหลักสูตร เพื่อถ่ายทอดในการจัดการเรียนการสอนรวมถึงรับ ผลิตชอบโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียน และที่สำคัญ ที่สุด คือ ครูทุกคนจำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้าง พลังอำนาจ เพื่อให้ครูมีโอกาสนักที่จะพัฒนาตัวเองไป สู่ความเป็น “ครูมืออาชีพ” ซึ่งตามแนวคิดของการ เสริมสร้างพลังอำนาจนั้น หากจะดำเนินการปรับ เปลี่ยนระบบการบริหารในองค์กรทางการศึกษา จำเป็นต้องเตรียมบุคลากรเพื่อบทบาทในอนาคต ซึ่งการพัฒนามูลฐานจำเป็นจะต้องวางแผนเพื่อ ประกันว่า ได้กระตุ้นให้บุคลากรประสบความสำเร็จและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคลากรควรจะ ได้รับการเตรียมพร้อม เพื่อที่จะมีความรับผิดชอบ อย่างใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถบรรลุ ประสิทธิภาพสูงสุดในปัจจุบัน

จากการศึกษาสภาพของเขตพื้นที่การ ศึกษาการประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 193 โรงเรียน ซึ่ง สถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างด้านบริบท อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test: NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (ต่ำกว่าร้อยละ 50) นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมและค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 (2557: 17-18)

จากสภาวะการณปัจจุบันและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาครูและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตตามแนวนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา และตามแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ครูต้องรับการพัฒนาและรับการประเมินด้านต่าง ๆ ครูจึงต้องได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ทันสมัยทันโลก ทันเหตุการณ์ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ตลอดจนมีทักษะ ความชำนาญที่หลากหลายมากขึ้น และเพื่อเป็นต้นแบบหรือแนวทางในการพัฒนาครู ให้มีคุณลักษณะที่จะเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการ

เรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน หรือการบริหารการศึกษา หรือ

1.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ หรือ

1.3 เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาครู การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อย 5 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้

ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 671 คน จาก 45 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (มารยาท โยทองยศ และปราณี สวัสดิ์สรรพ, 2551: 4 ; อ้างอิงมาจาก Yamane, 1973) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอพล อำเภอแวงน้อย อำเภอแวงใหญ่ อำเภอหนองสองห้อง และอำเภอโนนศิลา ซึ่งอยู่ในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 251 คน จาก 30 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานความร่วมมือไปยังโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างสังกัด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีคุณสมบัติดังนี้

1.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน หรือการบริหารการศึกษา หรือ

1.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ หรือ

1.3 เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับ

งานด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาครู การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อย 5 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ โรงเรียนต้นแบบในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 45 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การบริหารจัดการทรัพยากร และตระหนักในความสามารถของตน

2. สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สภาพปัจจุบันโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ เทคนิคการแก้ปัญหาตระหนักในความสามารถของตน และการบริหารจัดการทรัพยากร

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตระหนักในความสามารถของตน การสร้างบรรยากาศในการทำงาน และการบริหารจัดการทรัพยากร

3. แนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สรุปได้ดังนี้

3.1 ตระหนักในความสามารถของตน โรงเรียนควรมีนโยบายชัดเจนในด้านการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและประกาศใช้นโยบายอย่างทั่วถึง มีแผนการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นรายภาคเรียนหรือรายปี สร้างแบบฟอร์มการประเมินตนเองให้พร้อม และนำไปใช้ทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมกิจกรรมภายในกลุ่มสาระ โดยให้ครูมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนานักเรียน และพัฒนาโรงเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและมีการจัดกิจกรรมบูชาครู โดยจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระคุณครู หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน เช่น กิจกรรมวันครู และกิจกรรมไหว้ครู เพื่อให้ครูตระหนักถึงคุณค่าแห่งตน และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเคารพบูชาพระคุณครู

3.2 ตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของงาน ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียนและร่วมจัดทำแผนกลยุทธ์ประจำปีในระดับหน่วยงานย่อย ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ประจำปีระดับหน่วยงานย่อยหรือกลุ่มสาระ โดยเสนอวิธีการหรือแผนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นที่กำหนดไว้ในหลักสูตรในระดับรายวิชาที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบ ร่วมพิจารณาวิธีการพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมรายงานข่าวในแวดวงการศึกษา เพื่อรายงานข่าวเกี่ยวกับความสำเร็จของโรงเรียนและนักเรียนในประเทศไทยและในต่างประเทศ เพื่อให้ให้นักเรียนและบุคลากรทุกคนได้รับทราบความก้าวหน้าของแวดวงการศึกษา

3.3 ความสามัคคีและการทำงานร่วมกัน จัดกิจกรรมนันทนาการเสริมสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มสาระทุกเดือน ส่งเสริมให้ครูมีกิจกรรมร่วมกันในการจัดทำสื่อการสอน แผนการสอน แบบฝึกหัด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ร่วมกันวางแผนพัฒนานักเรียนและแก้ไขปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ให้ได้ผลเป็นรูปธรรม

3.4 เทคนิคการสร้างความสำเร็จ มอบหมายให้ครูและบุคลากรโรงเรียนมีการประเมินตนเองและมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดช่วงเวลาชัดเจน และมีการรายงานผลการประเมินตนเองเป็นลายลักษณ์อักษร จัดทำเกณฑ์มาตรฐานศักยภาพของครู ว่าควรมีความรู้ในเรื่องใดบ้างสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรครูอย่างเป็นรูปธรรมพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่รักการค้นคว้า ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นอย่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูในกลุ่มสาระเดียวกันและครูภายในโรงเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ และจัดระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ โดยการเสริมแรงทางบวกอย่างสม่ำเสมอ โดยให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ จัดวางปฏิทินการนิเทศ เพื่อสะท้อนผลการนิเทศไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้

3.5 เทคนิคการแก้ปัญหา ครูทำการจดบันทึกปัญหาของตนเอง วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น พิจารณาวิธีการในการแก้ไขปัญหา หากสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองให้กระทำทันที และจดบันทึกวิธีการแก้ไขปัญหา หากเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องช่วยกันคิดหาวิธีแก้ไข ให้

นำเสนอปัญหาต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มงาน/ฝ่าย และนำเสนอผู้บริหารตามลำดับ เพื่อร่วมกันพิจารณาและวางแผนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม จัดทำคู่มือการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้ไว้ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ในกรณีที่ปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือกับฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้รีบเร่งประสานงาน กำหนดระยะเวลาที่แน่นอนที่จะใช้สำหรับแก้ไขปัญหา ติดตาม และบันทึกผลการแก้ไขปัญหา และสะท้อนผลการแก้ไขปัญหาที่ได้ปฏิบัติ

3.6 การบริหารจัดการทรัพยากร สรรวสภาพห้องเรียน อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้พร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ และจัดทำทะเบียนวัสดุ ครุภัณฑ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และมีการบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีระบบสารสนเทศสำหรับงานพัสดุ บันทึกข้อมูลสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน และมอบหมายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ของสถานศึกษา ในรูปของคณะกรรมการ โดยครูเป็นผู้ควบคุม และผ่านความเห็นชอบของผู้บริหาร

3.7 การสร้างบรรยากาศในการทำงาน ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรทุกคน มีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของห้องเรียน ห้องประกอบ อาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณโรงเรียน สถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียนให้สะอาดและสะดวกต่อการใช้งาน มีหนังสือวิชาการและหนังสือเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงวารสารทางวิชาการไว้ให้ครูได้ศึกษา มีการจัดคอร์สพัฒนาบุคลากร จัดกิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศและสัมพันธภาพในการทำงานเป็นประจำ ส่งเสริมให้ครูควบคุมบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ให้อิสระทางความคิดและการแสดงออกแก่นักเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกในกรณีต่างๆ

ผลการประเมินความเหมาะสมและความ

เป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การบริหารจัดการทรัพยากร และตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของงาน

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ ตระหนักในความสามารถของตน ตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของงาน และเทคนิคการแก้ปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 45 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังอำนาจจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ก่อนที่จะวิเคราะห์ตัวชี้วัดของการเสริมสร้างพลังอำนาจแต่ละองค์ประกอบ ทำให้องค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์มีผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การบริหารจัดการทรัพยากร และตระหนักในความสามารถของตน ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบนี้สอดคล้องกับ ประวิต เอราวรรณ์ (2539: 90-108) ซึ่งได้ศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจครู โดยใช้การวิจัยแบบสนทนากลุ่มในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ

ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัย ได้นำเสนอประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจครูจำนวน 4 ประการ ซึ่งการปรับปรุงบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร การได้รับอิสระในการทำงาน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ล้วนเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจครูทั้งสิ้น

2. สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สภาพปัจจุบันโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ เทคนิคการแก้ปัญหา ตระหนักในความสามารถของตน และการบริหารจัดการทรัพยากร จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ในปัจจุบันมีการดำเนินการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยมีด้านได้รับการเสริมสร้างชัดเจน ได้แก่ เทคนิคการแก้ปัญหา การตระหนักในความสามารถของตน และการบริหารจัดการทรัพยากร และเมื่อพิจารณาถึงสภาพที่พึงประสงค์ จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่ามีความต้องการได้รับการพัฒนา การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตระหนักในความสามารถของตน การสร้างบรรยากาศในการทำงาน และการบริหารจัดการทรัพยากร แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในระดับมาก แต่

ก็ยังคงมีความต้องการให้เกิดการพัฒนาเสริมสร้างพลังอำนาจครูในระดับมากเช่นกัน

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการขาดความทั่วถึงในการปฏิบัติ จึงทำให้ครูและผู้บริหารส่วนหนึ่งมีความต้องการให้เกิดการเสริมพลังอำนาจ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ คือ ตระหนักในความสามารถของตน การสร้างบรรยากาศในการทำงาน และการบริหารจัดการทรัพยากร ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ สอดคล้องกับการศึกษาของ จูไรต์นั้ เหมะธูลิน (2554: 174) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลตัวบ่งชี้การเสริมสร้างพลังอำนาจครูระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเสริมสร้างพลังอำนาจของบุคลากร ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านทีมงาน ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการสร้างวัฒนธรรมในการทำงานในโรงเรียน ด้านการปรับปรุงระบบการทำงานในโรงเรียน ด้านการสร้างบรรยากาศการทำงานในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในโรงเรียน ด้านบุคคล ด้านโรงเรียน และด้านการปรับโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Moseley (2002: 3244-A) ได้ศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของบุคลากรในองค์การพบว่า ปัจจัยและสภาวะแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ในการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานประกอบด้วย 1) ปัจจัยเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของบุคลากรในองค์การ และ 2) สภาวะแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมพลังอำนาจการทำงานของบุคลากร การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส โดยทำการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 โรง เพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้สู่การพัฒนาแนวทางแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการศึกษานี้ทำให้ได้แนวคิดในการพัฒนาแนวทาง ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งสอดคล้อง

กับการศึกษาของ จิตติมา ไชยมหา (2557: 142-151) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ครูด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้ออกแบบการวิจัยด้วยวิธีการศึกษาครูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้

3. แนวทางการดำเนินงานการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 46 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การบริหารจัดการทรัพยากร และตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Jackson - Crossland (2000: 1692-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจครู ความรับผิดชอบของครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนการศึกษาพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจมีความสัมพันธ์ความบวกกับความรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและศึกษาต่อพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจครูและความรู้สึกรับผิดชอบต่อผลการเรียนของนักเรียนมีความสำคัญต่อบรรยากาศการเรียนการสอน และช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ จิตตารักษ์ขามคม (2557: 47-62) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง การเสริมสร้างพลังอำนาจและบรรยากาศในองค์กรกับการดำเนินงานโรงเรียนเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาภาพลัทธิ พบว่า บรรยากาศในองค์กรตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและพนักงานครูโรงเรียน เอกชนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลัทธิ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมของผู้ร่วมงาน ด้านสิ่งแวดล้อมในองค์กร และด้านโครงสร้างองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีความเป็นไปได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตระหนักในความสามารถของตน ตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของงาน และเทคนิคการแก้ปัญหา สอดคล้องกับการศึกษาของ Ford (สุวิมล สมไชย, 2555: 138-147 ; อ้างอิงมาจาก Ford, 2009) และ Marc และคนอื่นๆ (2009: 2719-2729) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่ช่วยให้ประชาชนต้องให้เขาค้นพบยุทธวิธีที่เป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจเขามากกว่าวิธีการช่วยเหลือจากวิธีการมูลนิธิเพราะจะไม่ใช่การสร้างให้เขาเกิดการพึ่งพาตนเองได้เลย คือ ทำให้เขาเข้าใจในวิธีการแก้ไขปัญหาหรือการเอาตัวรอดโดยธรรมชาติ ซึ่งเป็นวิธีการเสริมสร้างพลังอำนาจที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายสำหรับการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเฉพาะและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับบางองค์ประกอบที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากนักเรียนด้วย เช่น การสร้างบรรยากาศในการทำงาน อาจเลือกใช้กิจกรรมที่เป็นการพัฒนา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน เช่น คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ คุณลักษณะมีจิตสาธารณะ เป็นต้น

1.2 การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงควรจัดให้มีกิจกรรมกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ครูและให้ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองอย่างเต็มใจ

1.3 กิจกรรมในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูบางกิจกรรม อาจขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา โดยกำหนดขอบเขตของการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- จุไรรัตน์ เหมะบุณิน. (2554). *การพัฒนาโมเดลตัวบ่งชี้การเสริมสร้างพลังอำนาจระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จิตาธิ ภูษามคม. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเสริมสร้างพลังอำนาจและบรรยากาศในองค์กรกับการดำเนินงานโรงเรียนเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์. *วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 6(2), 47-62.
- จิตติมา ไชยมหา. (2557). ภาวะผู้นำ ครูด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 6(2), 142-151.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2548). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2539). *การเสริมสร้างพลังอำนาจครู: การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรจิตา ฤทธิ์รอด และคณะ. (2556). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบบเสริมพลังอำนาจ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(1), 60-65.
- มารยาท โยทองยศ และปราณี สวัสดิ์สรรพ. (2551). *การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการสถาบันส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม.

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ และสามารถป้องกัน แก้ไข และให้การส่งเสริมได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลการดำเนินการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ภายหลังการดำเนินการพัฒนาทุกครั้ง เพื่อทราบผลการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค จากการพัฒนาและใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงวิธีการหรือแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

- มิ่งขวัญ คงเจริญ และอาชัญญา รัตนอุบล. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล สมไชย. (2555). *การปฏิรูปการศึกษาพัฒนาบุคลากรครู*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3.
- Jackson, C. and Crossland, A. (2000). The Relationships Between Teacher Empowerment, Teacher Sense of Responsibility for Student Outcomes, and Student Achievement. *Dissertation Abstracts International*, 61(5), 1692-A.
- Marc, A. Z. and others. (2009). Further Explorations in Empowerment Theory: An Empirical Analysis of Psychological Empowerment. *American Journal of Community Psychology*, 20(6), 2719–2729.
- Moseley, R. C. (2002). Efficiency and Effectiveness Factors of Small Schools in Missouri. *Dissertation Abstracts International*, 46, 3244-A.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้น บูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนการสอนตาม แนวทางสะเต็มศึกษา

The Development of Learning Achievement and Integrated Science Process Skills of Mattayomsuksa 2 Students through STEM Education

รัตน์ด้าวล วรรณปะเถาว์¹, ประสาท เนืองเฉลิม²

Rutdawan Wanapathown¹, Prasart Nuangchalerm²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2/1 โรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก อำเภอบัวปทุม จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ และแบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 69.38 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ คิดเป็นร้อยละ 69.58 เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 80.00 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ คิดเป็นร้อยละ 79.17

Abstract

The objectives of this research aimed to study learning achievement and integrated science process skills through STEM education, entitled “Food and living” for Mattayomsuksa 2 students. Target group consisted of 13 Mattayomsuksa 2/1 students attending in the second semester of academic year 2016, Dongyaiwittayakhom Ratchamunangkhalabhisek school, Wapipathum district, Mahasarakham province. Research instruments used in this study were 8 lesson plan STEM education, learning achievement test, integrated science process skills test, and anecdotal on STEM education. The statistics used for analyzing

¹ นิติระดับปริญญาโทสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

data were percentage, mean, and standard deviation. Findings revealed that that first cycle students had 69.38% of learning achievement and 69.58% of integrated science process skills. Then, second cycle students had 80.00% of learning achievement and 79.19% of integrated science process skills.

Keywords: science learning, STEM education, learning achievement, integrated science process skills

บทนำ

โลกแห่งอนาคตเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ซึ่งเป็นสืบเนื่องจากการปรับตัวของข้อมูลข่าวสารที่มีอย่างมหาศาล การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ยิ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดและวิธีการที่จำเป็นเพื่อนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. 2558ก) สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและสามารถตรวจสอบได้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจแนวความคิดหลักพื้นฐานวิทยาศาสตร์จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการนำกิจกรรมการทดลองเทคโนโลยี สื่อต่างๆ มาประกอบการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เข้าใจยากหรือเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรม อีกทั้งเรื่องที่ต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจในธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ การได้มาซึ่งองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้ดีและเข้าใจได้ลึกซึ้ง (สุพรรณิ ชาญประเสริฐ. 2556) ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติทั้งภาคทฤษฎีและภาคทดลองให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต

รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมิ่งคาภิเชก ในปีการศึกษา 2558 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ ร้อยละ 70 โดยมีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 67.32 ซึ่งมีนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการต่ำผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 65 โดยนักเรียนที่มีผลการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการต่ำมีจำนวนทั้งหมด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ประกอบกับรายงานการประเมินภายนอกสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปี 2554 – 2558 (รอบสาม) พบว่าตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีค่าคะแนน 8.30 อยู่ในระดับที่พอใช้ และจากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) คะแนนวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับที่ต่ำและสาระที่โรงเรียนต้องเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ สารและสมบัติของสาร พลังงาน แรงและการเคลื่อนที่ สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต ดาราศาสตร์และอวกาศ ร้อยละ 70 (โรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมิ่งคาภิเชก. 2558) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่กำลังได้รับความสนใจกันอย่างมากในปัจจุบัน เป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเนื้อหาและทักษะด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีเรียกว่า “สะเต็มศึกษา” (รักษพล ธนานุวงศ์. 2556ก ; อภิสิทธิ์ ธงไชย. 2556) โดยที่วิชาทั้งสี่ในสะเต็มศึกษานี้ล้วนแต่เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพใน

ศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเป็นโลกาภิวัตน์สังคมตั้งอยู่บนฐานของความรู้ และเต็มไปด้วยเทคโนโลยีที่นับวันยิ่งเจริญก้าวหน้าขึ้นไป (รักษพล ธนानวงค์. 2556ข) การเรียนรู้สามารถบูรณาการสู่การเรียนการสอน ส่งผลทำให้การเรียนรู้เนื้อหาในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มีความน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนยังได้ฝึกฝนทักษะการสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และทักษะกระบวนการคิด การออกแบบ การแก้ปัญหา การให้เหตุผลต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีและวิศวกรรมมาบูรณาการร่วมด้วย (สุพรรณิ ชาญประเสริฐ. 2557)

ผู้สอนต้องผนวกองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน 2 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนเอง และด้านเนื้อหา (Content) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้หลัก และนอกจากนี้จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ทำงานเป็นกลุ่ม อภิปราย และสื่อสารเพื่อนำเสนอผลงาน คล้ายกับแนวทางการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Based Learning: PBL) เป็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) (รักษพล ธนานวงค์. 2556ก ; อภิสิทธิ์ ธงไชย. 2556) และการเรียนรู้โดยใช้การออกแบบเป็นฐาน (Design-Based Learning) (พรทิพย์ ศิริภักตราชัย. 2556) อีกทั้งยังได้มีการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่ผนวกการเรียนรู้บนฐานการออกแบบ ซึ่งเป็นแนวทางการเรียนรู้ วิศวกรรมศาสตร์เข้าไปด้วย ส่งผลทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงสืบเสาะหาความรู้และวิจัยด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้น รู้สึกสนุก ฟังพอใจและอยากเข้ามามีส่วนในการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้นด้วย (ประสาธน์ เณรเฉลิม. 2558ข)

การวิจัยครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง อาหารกับ

การดำรงชีวิต ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งผลที่ได้จะช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาสำหรับผู้สอนที่สนใจต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70
2. เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการโดยการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70

วิธีการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก อำเภอบ้านดุง จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 4 แผน ๗ละ 3 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง วงจรปฏิบัติการที่ 2 จำนวน 4 แผน ๗ละ 3 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ วงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 20 ข้อ วงจรปฏิบัติการที่ 2 จำนวน 20 ข้อ
3. แบบทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เป็นแบบปรนัย ชนิด

4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. แบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนตามวงจรปฏิบัติการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) ศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียน การสอน ศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดเนื้อหาที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา จำนวน 8 แผน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 และ 2 แบบทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการการเรียนการสอน (Act) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้รับการปรับปรุงในขั้นที่ 1 ไปดำเนินการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่ง เป็น 2 วงจรปฏิบัติการ โดยวงจรปฏิบัติการที่ 1 จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 วงจรปฏิบัติการที่ 2 จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ที่ได้พัฒนาปรับปรุงจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) ขณะ

ที่ทำการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยได้สังเกตและจดบันทึกข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) หลังจากดำเนินการจัดการเรียนการสอนจบแต่ละวงจรปฏิบัติการผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบและข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์มาวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาในวงจรปฏิบัติการต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.88 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 69.38 มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 5 คน ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน วงจรปฏิบัติการที่ 2 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ได้พัฒนาปรับปรุงแก้ไขจาก วงจรปฏิบัติ

การที่ 1 พบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.53 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80 นักเรียนมี

ผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 100 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวงจรปฏิบัติการที่ 1 และ 2

เลขที่	วงจรปฏิบัติการที่ 1		วงจรปฏิบัติการที่ 2	
	คะแนน (20)	ร้อยละ	คะแนน (20)	ร้อยละ
1	15	75	16	80
2	14	70	16	80
3	15	75	16	80
4	12	60 *	15	75
5	11	55 *	15	75
6	16	80	17	85
7	15	75	17	85
8	13	65 *	16	80
ค่าเฉลี่ย	13.88	69.38	16	80
SD	1.727		0.756	

จากผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่านักเรียนให้ความสนใจ ตั้งใจและมีความกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตั้งใจศึกษา ใบสถานการณ์ที่กำหนดให้ ทำใบงานทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้สำเร็จ สามารถทำงานและปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ได้ครบทุกขั้นตอน สามารถตอบคำถามได้ ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ทุกคนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีส่วนร่วมในการทำงานเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 ทุกคน

**ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ขั้นบูรณาการ**

วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษานักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 13.92 คิดเป็นร้อยละ 69.58 มีนักเรียนที่มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 70 จำนวน 8 คน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ได้แก่ ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะทักษะการควบคุมตัวแปร ทักษะการทดลอง มีทักษะที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 4 คน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ไม่ผ่าน ได้แก่ ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่ได้พัฒนาปรับปรุงจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้น

บูรณาการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.92 คิดเป็นร้อยละ ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 70 ทุกคน ดังตาราง 2
79.17 นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ตาราง 2 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ วงจรปฏิบัติการที่ 1 และ 2

ลำดับที่	วงจรปฏิบัติการที่ 1		วงจรปฏิบัติการที่ 2	
	คะแนน (20)	ร้อยละ	คะแนน (20)	ร้อยละ
1	13	65 *	14	70
2	13	65 *	15	75
3	14	70	16	80
4	14	70	16	80
5	13	65 *	15	75
6	12	60 *	15	75
7	16	80	18	90
8	15	75	18	90
9	14	70	16	75
10	15	75	17	85
11	14	70	16	80
12	14	70	15	75
ค่าเฉลี่ย	13.92	69.58	15.92	79.17
SD	1.084		1.240	

จากการสังเกตและบันทึกหลังสอนพบว่า นักเรียนร่วมกันศึกษาสถานการณ์และช่วยกันวิเคราะห์ ระบุปัญหาที่พบจากการศึกษาสถานการณ์และวางแผนออกแบบแก้ปัญหาได้ให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการแบ่งหน้าที่กันในการทำงานกลุ่ม ร่วมกันสืบค้นข้อมูลและออกแบบการแก้ปัญหาด้วยความกระตือรือร้น สนุกสนาน กล้าแสดงความคิดเห็นและอภิปรายมากขึ้น นำเสนอผลงานพร้อมทั้งอธิบายแนวทางการแก้ปัญหา ปรับปรุงชิ้นงานของกลุ่มด้วยความมั่นใจ

สรุป จากการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา 5 ขั้นตอน พบว่า

วงจรปฏิบัติการที่ 1

1. การระบุปัญหา พบว่ามีนักเรียนส่วนหนึ่งไม่สามารถระบุประเด็นปัญหาได้ชัดเจนจากสถานการณ์ที่กำหนด ดังนั้นครูควรจะให้ให้นักเรียนกำหนดสถานการณ์ขึ้นเองก่อน แล้ววิเคราะห์ประเด็นปัญหาและควรใช้สถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

2. การค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง นักเรียนสามารถออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการศึกษาใบความรู้และสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สามารถรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาได้แต่มีนักเรียน 3 คน ที่ต้องให้การชี้แนะ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

3. การวางแผนและพัฒนา เมื่อนักเรียนมองปัญหาได้ชัดเจน มีข้อมูลที่จะใช้ในการแก้ปัญหา นักเรียนสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาได้หลากหลายวิธีการ สามารถประเมินความเป็นไปได้ของวิธีการที่จะแก้ปัญหา ข้อดี ข้อด้อยและความเหมาะสมของแต่ละวิธีโดยส่วนใหญ่กำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้ แต่ต้องติดตามทุกกลุ่มให้ดำเนินการตามขั้นตอน

4. การทดสอบและประเมินผล นักเรียนแก้ปัญหาโดยการทดลองจากขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่มซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ทดลองได้สำเร็จ แต่มีบางกลุ่มไม่ทดลองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ จึงต้องสร้างข้อตกลงร่วมกัน

5. การนำเสนอผลลัพธ์ นักเรียนได้สะท้อนผลการปฏิบัติว่าสำเร็จหรือไม่สำเร็จ มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน

มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 4 คน จึงได้พัฒนาการจัดเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนและเหมาะสมกับนักเรียน

วงจรปฏิบัติการที่ 2

ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่ได้ปรับปรุงจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 ดังนี้

1. การระบุปัญหา ให้นักเรียนได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหา เป้าหมายของการแก้ปัญหาหรือความต้องการรวมทั้งเงื่อนไขต่างๆจากข้อมูลหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เป็นปัญหาที่ท้าทาย น่าสนใจของนักเรียน โดยได้มาจากแหล่งต่างๆ เช่น ข่าว เหตุการณ์ประจำวันที่น่าสนใจ การเล่าเรื่อง และสถานการณ์จริง

2. การค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนต้องรวบรวมข้อมูลต่างๆ แนวคิดที่จำเป็นสำหรับแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ตามเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งจากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน ครูอำนวยความสะดวกในการแสวงหาข้อมูล การศึกษาข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเลือกข้อมูลหรือความรู้จากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ของนักเรียนมาใช้ ให้นักเรียนจัดระบบข้อมูล ประเมินความถูกต้องและเพียงพอของข้อมูลที่เก็บรวบรวมว่านำไปสู่การอ้างอิงได้หรือไม่ แยกแยะ จัดกลุ่ม จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล

3. การวางแผนและพัฒนา ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิด วางแผนการทดลองในการแก้ปัญหาร่วมกัน ตั้งสมมติฐาน คาดคะเนคำตอบอย่างมีเหตุผล หาวิธีการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด และออกแบบชิ้นงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงานและปฏิบัติจริง รวมทั้งกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาให้ชัดเจน

4. การทดสอบและประเมินผล ในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนดำเนินการวางแผนการทดลอง กำหนดวิธีการ ตามขั้นตอนที่แต่ละกลุ่มได้ร่วมกันออกแบบไว้เป็นขั้นตอนการทดลองที่สามารถดำเนินการได้จริง รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นขณะทำการทดลอง เลือกใช้อุปกรณ์ในการทดลองอย่างเหมาะสม และนักเรียนมีการบันทึกข้อมูลทุกอย่างที่ได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำไปพิจารณาผลการทดลองต่อไป

5. การนำเสนอผลลัพธ์ ประเมินผลการทดลองของแต่ละกลุ่ม สรุปประเด็นสำคัญของข้อมูลที่ได้จากการทดลอง สรุปผลโดยมีการบรรยายข้อมูล พร้อมทั้งบอกปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างที่ทำการทดลองและบอกวิธีการแก้ไขปัญหาถ้านักเรียนยังไม่สามารถแก้ปัญหตามเงื่อนไขหรืออาจแก้ปัญหได้ตามเงื่อนไขแล้ว และต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นพร้อมทั้งอธิบายและเหตุผลประกอบ โดยให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูแนะนำ ช่วยเหลือ ในขณะที่นักเรียนมีปัญห โดยใช้คำถามเกี่ยวกับ

กิจกรรมที่นักเรียนทำเพื่อให้ นักเรียนสรุปได้

จากการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 ทุกคน

อภิปรายผล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 69.38 และ วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 80.00 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ ทั้งนี้ เป็นผลมาจากนักเรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 และ วงจรปฏิบัติการที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่บูรณาการการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ผสมกับแนวคิดการออกแบบเชิงวิศวกรรมศาสตร์ โดยนักเรียนได้ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี และได้นำความรู้ออกแบบชิ้นงานหรือวิธีการเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้เทคโนโลยีซึ่งเป็นผลผลิตจากกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม (พลศักดิ์ แสงพรมศรี และคณะ. 2558) การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ การระบุปัญหา เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นปัญหา หรือความต้องการรวมทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ จากข้อมูลหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ การค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนที่นักเรียนต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยวิเคราะห์ว่าจะใช้ความรู้ในเรื่องใดบ้างในการแก้ปัญหา การวางแผนและการพัฒนา นักเรียนช่วยกันระดมความคิดวางแผนและออกแบบชิ้นงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงาน

และปฏิบัติจริง การทดสอบและการประเมินผล ในขั้นตอนนี้นักเรียนดำเนินการทดลองตามขั้นตอนที่แต่ละกลุ่มได้ร่วมกันออกแบบไว้ และนักเรียนมีการบันทึกข้อมูลทุกอย่างที่ได้ เพื่อนำไปพิจารณาผลการทดลองต่อไป การนำเสนอผลลัพธ์ นักเรียนได้ประเมินผลการทดลองของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งบอกปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างที่ทำการทดลองและบอกวิธีการแก้ไขปัญหา ถ้านักเรียนยังไม่สามารถแก้ปัญหาตามเงื่อนไขหรืออาจแก้ปัญหาได้ตามเงื่อนไขแล้ว และต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นพร้อมทั้งอธิบายและเหตุผลประกอบ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2557: 4) ซึ่งนักเรียนจะได้วิเคราะห์ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ค้นหาข้อมูล แนวคิด วิธีการแก้ปัญหา ปฏิบัติตามขั้นตอนได้ถูกต้อง

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาโดยการบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมและคณิตศาสตร์ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์สูงขึ้น (Han and others. 2014) นอกจากนี้เจตคติต่อ วิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมและคณิตศาสตร์ ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่บูรณาการสะเต็มศึกษาทำให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อวิศวกรรมเปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ สามารถสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้มากขึ้นและเห็นความสำคัญของการเรียนสะเต็มศึกษา (Tseng and others. 2013) การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน มีทักษะการทำงานกลุ่ม เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ได้สืบค้นข้อมูลโดยการลงมือปฏิบัติ

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ

วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ คิดเป็น

ร้อยละ 69.58 และวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการคิดเป็นร้อยละ 79.17 ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีกระบวนการเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการสืบค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รู้จักกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีลักษณะการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนฐานของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (รักษพล ธนาณรงค์. 2556; Breiner and others. 2012) ซึ่งการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะที่จำเป็นในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้วยตนเอง เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ไม่ใช่แค่ท่องจำอย่างเดียว (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. 2558ก) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่มี การบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมและคณิตศาสตร์ ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงานเป็นฐาน ให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความรู้พื้นฐาน ใช้จินตนา ศึกษาค้นคว้า สืบรวจตรวจสอบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และออกแบบการแก้ปัญหา ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ (Laboy-Rush. 2012) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้น และเจตคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ (พลศักดิ์ แสงพรหมศรี และคณะ. 2558) มีความสามารถในการ

คิดแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่อยู่ในระดับเดียวกันซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับสะเต็มศึกษา (Scott. 2012) ซึ่งแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
2. การสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษามีข้อจำกัดเรื่องเวลา ครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
3. ขั้นตอนการออกแบบทางวิศวกรรมยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักเรียน ถ้านักเรียน ไม่สามารถผ่านกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งไปได้ ก็อาจทำให้ไม่สามารถผ่านสู่ขั้นตอนกระบวนการวิศวกรรมต่อไปและอาจทำให้กระบวนการเรียนรู้ล่าช้าไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีการบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2551). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ*. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป 2552.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2558ก). จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 9(4): 7-14.

- ประสาธน์ เจริญเฉลิม. (2558ข). *การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์. (2556). STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. *นักบริหาร*. 33(2): 49-56.
- พลศักดิ์ แสงพรมศรี ประสาธน์ เจริญเฉลิม ปิยะเนตร จันทน์ธิระติกุล (2558). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูง และเจตคติต่อการเรียนเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษากับแบบปกติ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 9: 401-418.
- โรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก. *รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก*, 1/2558
- รักษพล ธนานุวงศ์. (2556ก). *รายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ STEM Education*. สืบค้นวันที่ 15 มีนาคม 2559 จาก <http://www.Slideshare.net/focusphysics/stemworkshopssummary>.
- รักษพล ธนานุวงศ์. (2556ข). *เรียนรู้สภาวะโลกร้อนด้วย STEM Education แบบบูรณาการ*. นิตยสาร *สสวท*. 41(182), 15-20.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- สุพรรณิชา ชาญประเสริฐ. (2556). หลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี. *นิตยสาร สสวท*. 41(180): 34-37.
- สุพรรณิชา ชาญประเสริฐ. (2557). สะเต็มศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *นิตยสาร สสวท*. 42(186), 3-5.
- อภิสิทธิ์ ธงไชย. (2556). สะเต็มศึกษากับพัฒนาการศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา. *สมาคมครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย*, 19 (มกราคม – ธันวาคม 2556), 15-18
- Breiner, J.M., Caela, C.J., Harkness, S.S. and Koehler, C.M. (2012). What is STEM? A discussion about conceptions of STEM in education and partnerships. *School Science and Mathematics*. 112(1): 3-11.
- Han, S., Capraro, R., & Capraro, M. M. (2015). How science, technology, engineering, and mathematics (STEM) project-based learning (PBL) affects high, middle, and low achievers differently: The impact of student factors on achievement. *International Journal of Science and Mathematics Education*. 13(5): 1089-1113.
- Laboy-Rush, D. (2011). *Integrated STEM education through project-based learning*. <http://www.rondout.k12.ny.us/common/pages/DisplayFile.aspx>.
- O'Neil, T.L., Yamagata, J.Y. and Togioka, S. (2012). Teaching STEM means teacher learning. *Phi Delta Kappan*. 94(1): 36-40.

- Scott, C. (2012). An investigation of Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) focused high school in the U.S. *Journal of STEM Education*. 13(5): 30–39.
- Tseng, K. H., Chang, C. C., Lou, S. J., & Chen, W. P. (2013). Attitudes towards science, technology, engineering and mathematics (STEM) in a project-based learning (PjBL) environment. *International Journal of Technology and Design Education*. 23(1): 87-102.

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

Developments of Teachers' Development Program Toward Research for Developing Learning for Schools Under the Secondary Educational Service Area Office 27

ยิ่งยง ประดับกรณ์¹, สุรชา อมรพันธุ์²

Yingyong Pradubgorn¹, Suracha Amornpan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ ตัวชี้วัดการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 3) เพื่อศึกษาวิธีพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 4) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 การวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 338 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระยะที่ 3 การศึกษาวิธีการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 27 จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แล้วสังเคราะห์และสรุปเป็นวิธีพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ระยะที่ 4 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 22 ตัวชี้วัดดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ มี 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านการวางแผนแก้ปัญหาหรือการเขียนโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มี 8 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม)

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Acting Director of Mahasarakham University Demonstration School (Elementary) Mahasarakham University Demonstration School (Elementary)

พัฒนาการเรียนรู้ มี 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล มี 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 ด้านการสรุปผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ มี 3 ตัวชี้วัด 2. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนแก้ปัญหาหรือการเขียนเค้าโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การสรุปผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสรุปผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ การวางแผนแก้ปัญหาหรือการเขียนเค้าโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ 3. วิธีการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง 4) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 4.1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ประกอบด้วย 1) บทนำ 2) หลักการและเหตุผล 3) ความมุ่งหมาย 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา 5) ระยะเวลา 6) โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา 7) วิธีการพัฒนา 8) สื่อ และ 9) การวัดและการประเมินผล ขอบข่ายเนื้อหาประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ โมดูล 2 ด้านการวางแผนแก้ปัญหาหรือการเขียนเค้าโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โมดูล 3 ด้านการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ โมดูล 4 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โมดูล 5 ด้านการสรุปผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ 4.2 การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: โปรแกรมพัฒนาครู, วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to: (1) studied elements and indicators of teachers' development toward research for developing learning for schools under the Office of Secondary Educational Service Area Office 27 (2) studied current and desirable circumstances of teachers' development toward research for developing learning for schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 (3) studied teachers development methods toward research for developing learning for schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 (4) develop teachers development program toward research for developing learning for schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 The research divided into 4 phases: (1) the studied of elements and indicators for developing learning from appropriateness of elements and indicators evaluation form (2) the studied of current and

desirable circumstances of teachers' development toward research for developing learning. The subjects were 338 teachers from the questionnaire of check list and rating scale 5 (3) the studied of teachers' development methods toward research for developing learning for schools under the Office of Secondary Educational Service Area Office 27 from theoretical concepts and researches related to teachers' development methods for developing learning. Then synthesized and summarized to the teachers' development toward research for developing learning (4) the development of teachers' development program toward research for developing learning for schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 from appropriateness and possibility of evaluation form of teachers' development program toward research for developing learning by classification the questions to rating scale 5. The statistics used were means and standard deviation. The results of the studied were as follows:

1. The elements and indicators of teachers' development toward research for developing learning consisted of 5 elements and 22 indicators as following: first element was problems and learning development needs analysis consisting of 2 indicators, second element was problem solving plans or writing research projects for learning development consisting of 8 indicators, third element was setting problem solving and learning development activities consisting of 4 indicators, fourth element was data collection and data analysis consisting of 4 indicators, fifth element was the conclusion of problem solving results and learning development consisting of 3 indicators.

2. The current circumstances of teachers' development toward research for developing learning as a whole indicated at an average level. When ordering from high to least level found that data collection and data analysis, problem solving plans or writing research projects for learning development, conclusion of problem solving results and learning development, setting problem solving and learning development activities, and problems and learning development needs analysis respectively. The desirable circumstance of teachers' development toward research for developing learning for schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 as a whole indicated at a good level. When ordering from high to least level found that the conclusion of problem solving results and learning development, problems and learning development needs analysis, setting problem solving and learning development activities, problem solving plans or writing research projects for learning development, the conclusion of problem solving results and learning development, and data collection and data analysis respectively.

3. Teachers' development methods toward research for developing learning consisted of 5 methods as following 1) Self-study 2) Training 3) Coaching and Mentoring 4) Learning from doing and 5) Knowledge sharing.

4. The teachers' development program toward research for developing learning for schools under the Secondary Educational Service Area Office 27:

4.1 The teachers' development program toward research for developing learning for schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 consisted of 1) Introduction 2) Rationale 3) Purposes 4) Trainees 5) Duration 6) Content and Framework 7) Development Methods 8) Materials and 9) Measurement and Evaluation. The scope of contents consisted of 5 modules including module 1) problems and learning development needs analysis, module 2) problem solving plans or writing research projects for learning development, module 3) setting problem solving and learning development activities, module 4) data collection and data analysis and module 5) the conclusion of problem solving results and learning development.

4.2 The evaluation of teachers' development program toward research for developing learning for schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 as a whole indicated at a good level and the possibility was found at a good level.

Keywords: Teacher Development Program, Research to Improve Learning

บทนำ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ในการจัดกระบวนการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลได้ ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้มากที่สุด โดยการศึกษาถึงวิธีการสอน และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนรูปแบบใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เน้นให้ผู้สอนสามารถนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสาน หรือบูรณาการเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดย กำหนดไว้ใน มาตรา 24(5) ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของ

กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา จาก ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของครูทั้งในฐานะผู้วิจัย และส่งเสริมให้ผู้เรียนทำวิจัยได้ ตามที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว จึงจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการ ดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการสอนของตนเองที่จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือที่เรียกว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาความรู้ และแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้หรือตัดสินใจพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการจัดการศึกษา และวิเคราะห์ปัญหา การสิ้นสุดของสูตรที่ไม่คาดคิดสู่การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่สร้างกรอบแนวคิด จากนั้นก็ ออกแบบ และสร้างเครื่องมือ เพื่อที่จะรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาสู่การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ สร้างกรอบแนวคิด จากนั้นก็ออกแบบและสร้างเครื่องมือ เพื่อที่จะรวบรวม

และวิเคราะห์ข้อมูลสุดท้าย นำไปสู่การสรุปและอภิปรายผล (กรมวิชาการ, 2545) การวางแผนคือ จุดเริ่มต้นของการ พัฒนาผู้เรียนในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานสิ่งที่ครูทำเบื้องต้น ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหา การเลือกสื่อวิธีการที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา และการกำหนดเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนเริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างจะต้องตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ตามแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ โดยครูต้องใช้ข้อมูลจากการบันทึกผลจากการจัดการเรียนรู้ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน และการวิเคราะห์จากแบบทดสอบการเรียนรู้ เพื่อสำรวจปัญหาของผู้เรียนที่จะนำไปวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อกำหนดปัญหาที่พบว่ามีอะไรบ้าง และสาเหตุมาจากอะไร โดยจัดลำดับความสัมพันธ์ของ ปัญหาที่จะนำมาแก้ไข ซึ่งปัญหาที่พบบางปัญหาแก้ไขได้ โดยไม่ต้องใช้การวิจัยบางปัญหา เราสามารถ แก้ไขได้ โดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น การวิเคราะห์ปัญหาและการวิเคราะห์เชิงระบบ จึงมีความสำคัญ และเป็นจุดเริ่มต้นของการวิจัย (กรมวิชาการ, 2544) ปัญหาที่ครูผู้สอนประสบ คือ การมีงานอื่นมากนอกเหนือจากงานสอน การอบรม แต่ขาดประสบการณ์ ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จใน การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้สอนที่มีความขัดข้องดังกล่าว ถ้ามีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ให้เข้าใจ มีความคิดรวบยอดที่ถูกต้องจนมีพื้นฐานของการวิจัยในชั้นเรียนดีได้ฝึกฝนให้มีประสบการณ์ในบางขั้นตอน โดยเฉพาะการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วการวิจัยจะไม่หยุดที่ผู้สอนแต่จะส่งผู้เรียนให้สามารถใช้ในกระบวนการเรียนได้ เป็นการทำให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้รู้จักคิด วิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง การมีความคิดรวบยอด และมีประสบการณ์ในการทำวิจัย โดยเฉพาะการเขียนเค้าโครงการวิจัยจัดว่าสำคัญยิ่งเพราะเป็นแผนที่หรือพิมพ์ (Blue Print) ของการวางแผนจะได้ข้อค้นพบที่สนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือตอบปัญหาของการวิจัย โจทย์วิจัย (กรมวิชาการ, 2543)

จากนัยดังกล่าว เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่จะต้องร่วมมือกันส่งเสริมสนับสนุน และดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และนำผลการวิจัยมาใช้ แก้ปัญหา และพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยครูผู้สอนจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพราะคุณภาพของการ จัดการศึกษาของประเทศขึ้นอยู่กับครูแต่ละท่านที่สามารถทำงานอย่างมืออาชีพเป็นระบบและ รับผิดชอบต่อผลที่ได้ นั่นคือ ครูมีความสามารถ มีศักยภาพในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน หรือมีการ พัฒนาคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมือสำคัญของการทำงานอย่างมืออาชีพ คือ การวิจัยซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่สามารถดำเนินการได้อย่างมีระบบมีผลที่น่าเชื่อถือ (สุทิน วงศ์ประพันธ์, 2551)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในสังกัด จำนวน 60 โรงเรียน แยกเป็นสหวิทยาเขต จำนวน 7 สหวิทยาเขต จากผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2558) ในส่วนของการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน โดยสนับสนุนให้มีการเผยแพร่งานวิจัยและนวัตกรรมของบุคลากร แต่จากการสรุปผลการดำเนินงานพบว่า ยังมีงานวิจัยในชั้นเรียนของครูน้อยมาก งานวิจัยในชั้นเรียนที่พบส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยะฐานะของครูเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าผลงานวิจัยที่เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มีน้อยมากเช่นกัน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากครูครูไม่ได้ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการ

จัดการเรียนรู้ หรือขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ผลการประเมิน O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 รวมทั้งสังกัดใน 5 วิชา มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา คือ ภาษาไทยคะแนนระดับเขตเฉลี่ยร้อยละ 45.82 ระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 49.36 คณิตศาสตร์คะแนนระดับเขต เฉลี่ยร้อยละ 24.00 ระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 26.59 วิทยาศาสตร์คะแนนระดับเขตเฉลี่ยร้อยละ 31.79 ระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 33.40 ภาษาอังกฤษคะแนนระดับเขตเฉลี่ยร้อยละ 21.47 ระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 24.98 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2558)

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 มีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงนำไปสู่การวางแผนและหาแนวทางในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงและกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และถือเป็นการเพิ่มศักยภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

3. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 27

4. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

วิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดำเนินการจัดส่งเครื่องมือทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมินกำหนดรหัส ให้คะแนน และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการ

วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่.60 ขึ้นไป (ไพศาล วรรคำ, 2554)

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1. ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 2,700 คน กลุ่มตัวอย่างที่ ได้แก่ ครู 338 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการประเมินความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ฝากครูหรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน และจัดส่งกลับทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามในแต่ละด้านแต่ละข้อ

ระยะที่ 3 การศึกษาวิธีการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 27

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของวิธีพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของวิธีการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ ติดต่อบริษัทประกันความเหมาะสมของวิธีพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งเครื่องมือทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินความเหมาะสมของวิธีพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ระยะที่ 4 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยจำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของLikert กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย นัดหมายวันเวลาและสถานที่ไว้ล่วงหน้ากับผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบประเมินทั้งหมดมาหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินในแต่ละด้านแต่ละข้อ ร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบ ตัวชี้วัดของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 22 ตัวชี้วัด ดังนี้องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ มี 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา 2) การกำหนดแนวทางเลือกในการแก้ปัญหา องค์ประกอบที่ 2 ด้านการวางแผนแก้ปัญหาหรือการเขียนโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มี 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ชื่อเรื่องการวิจัย 2) ความสำคัญของปัญหา 3) วัตถุประสงค์การวิจัย 4) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5) แนวคิดหลักการทฤษฎีที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา 6) วิธีดำเนินการวิจัย 7) วิธีดำเนินการวิจัย 8) วิธีดำเนินการวิจัย องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม 2) เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 3) การหาประสิทธิภาพวิธีการหรือนวัตกรรม และคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 4) การนำวิธีการหรือนวัตกรรม และคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ไปใช้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล มี ตัวชี้วัด 4 ได้แก่ 1) ลักษณะของข้อมูล 2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 4) สถิติพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 5 ด้านการสรุปผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การนำเสนอผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ 2) การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ 3) การเขียนรายงานการวิจัยทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาทางเลือก

ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วยตัวของครูผู้สอนเองมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวครูเองซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญดังนี้ 1) เป็นการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยวิธีการวิจัยโดยการนำนวัตกรรม เทคนิค หรือวิธีการที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการวิจัยที่น่าเชื่อถือมาแล้ว มาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยตรงอันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ 2) เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นและยังเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู 3) เป็นการเผยแพร่ความรู้จากการปฏิบัติจริง อันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย 4) เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าด้านการวิจัยทางการศึกษาและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นได้ (ชาตรี เกิดธรรม, 2545) อีกทั้งจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาก็คือการมุ่งหวังให้ผู้เรียนในปัจจุบันได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นการค้นพบองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน อันเป็นกระบวนการที่สำคัญของการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ที่สำคัญของมนุษยชาติ ในการจัดการเรียนรู้ ถ้าผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานผู้เรียนก็จะเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย ที่มีขั้นตอน มีสมมติฐาน และมีการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ตรงกันข้าม ผู้สอนสอนโดยการบอกเล่าความรู้ ผู้เรียนก็จะเรียนรู้ด้วยวิธีการจำคำบอกเล่านั้นโดยไม่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งไม่นานนัก ความรู้ที่เกิดจากการจำคำบอกเล่าก็จะลืมไปในที่สุด (สนธิ สัตโยภาส, 2556)

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การสรุปผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ การวางแผนแก้ปัญหาหรือการเขียนเค้าโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ วางแผนแก้ปัญหาการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลการใช้นวัตกรรมนั้น ๆ และให้ผู้สอนสามารถนำกระบวนการวิจัยมาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยการใช้เทคนิควิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการวิเคราะห์ปัญหา สร้างแนวทางเลือกในการแก้ปัญหา ดำเนินการตามแนวทางที่เลือก และสรุปผลการแก้ปัญหา อันเป็นการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด ฝึกการจัดการจากการเผชิญสภาพการณ์จริง และปรับปรุงมวลประสบการณ์มาใช้แก้ปัญหา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่นำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นแหล่งส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ (กรมวิชาการ, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทินวงศ์ประพันธ์ (2551) ซึ่งได้ทำการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการ

ศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในการวิจัย ด้านแรงจูงใจ ด้านเจตคติต่อการวิจัย และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับและอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านงบประมาณและด้านเวลา ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยรวมแตกต่างกัน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เสาวภาคย์ รศพล (2552) ได้ทำการศึกษาปัญหา และแนวทางพัฒนาการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาล จังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจด้านการทำวิจัย ได้แก่ ปัญหาการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหาในเรื่องที่จะทำวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบการวิจัย และความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องมีประโยชน์จึงเพิ่มเติมงบประมาณให้เพียงพอเห็นความสำคัญของการสนับสนุนการทำวิจัยตระหนักในการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและยอมรับต่อครูผู้มีความรู้ความสามารถด้านวิจัย และปัญหาทักษะและความชำนาญในการทำวิจัย ได้แก่ ปัญหาความรวดเร็วในการค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสารการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความชำนาญในการเลือกโปรแกรมและวิเคราะห์ข้อมูล และความสามารถในการหาแหล่งสนับสนุนการทำวิจัย

3. การศึกษาวิธีพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

วิธีการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่า ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง 4) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีวิธีการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน แต่เป็นวิธีที่เกิดจากการผสมผสานกระบวนการพัฒนาบุคลากร ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในโปรแกรมจะต้องมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลายและนำวิธีการพัฒนามาบูรณาการตามความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการพัฒนาบุคลากรที่ได้จากการสังเคราะห์นำมาใช้เป็นวิธีพัฒนาครูด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนพ สกลศิลป์ศิริ (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีภารกิจหลักคือการบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงานงบประมาณและบริหารงานทั่วไป โดยมีระบบการประกันคุณภาพภายในด้วย แต่ปัญหาคือโรงเรียนไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกด้านคุณภาพครูโดย สมศ. เมื่อได้ร่วมกันศึกษาจึงพบว่า สภาพปัจจุบัน คือ 1) ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการพัฒนาตนเอง 2) ครูได้รับการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง 3) ครูส่วนใหญ่ยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิมเน้นการบรรยายซึ่งไม่สนองหลักการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การพัฒนาครูยังขาดระบบที่มีคุณภาพ ดังนั้นสภาพที่คาดหวังคือ ครูเป็นคนดีและมีคุณภาพสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกันพิจารณากำหนดและประเมินทางเลือกเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เชื่อมั่นว่าจะสามารถแก้ปัญหาและเกิดสภาพที่คาดหวังได้ ซึ่งปรากฏว่าได้สองทางเลือก คือ 1) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 2) โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องความต้องการจำเป็น ผลปรากฏว่าสามารถกำหนดเป็นโครงการและกิจกรรมที่ต้องดำเนินการได้ 6 โครงการ คือ 1) โครงการพัฒนาครูมืออาชีพ 2) โครงการเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือ 3) โครงการนิเทศติดตามประเมินผลแบบกัลยาณมิตร 4) โครงการฝึกอบรมเพื่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 5) โครงการประชุมปฏิบัติการ

จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและ 6) โครงการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียน ซึ่งทุกโครงการได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและระดับคุณภาพที่ชัดเจน ได้ร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและแผนพัฒนาตนเองของผู้ร่วมวิจัย แล้วนำสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังเป็นระบบ ซึ่งถือเป็นตัวสอดแทรกหลักในการพัฒนาคุณภาพครูนอกจากนั้นยังมีตัวสอดแทรกเสริมด้วย คือ 1) การบริหารจัดการเชิงระบบ 2) หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 3) หลักการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและ 4) หลักการนิเทศกัลยาณมิตร ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ พบว่า ทุกโครงการประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจและคุณภาพของตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือ ระดับ 3 เป็นอย่างน้อย คือมีคุณภาพในระดับ ดีขึ้นไปส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ในทางบวก ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และระดับโรงเรียน ตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงหลายประการ ทั้งด้านความรู้ ประสบการณ์ นอกจากนี้ยังเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อครู การปฏิบัติงานของครูและต่อโรงเรียน ได้แก่ 1) กระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ 2) การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนางาน 3) การคำนึงถึง 10 หลักการของ PAR 10 จรรยาบรรณ และ 10 บทบาทของผู้วิจัย 4) การคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 5) หลักการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 6) หลักการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

4. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

4.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 ด้านการ

สรุปผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล และ ลำดับที่ 5 ด้านการวางแผนแก้ปัญหาหรือการเขียนเค้าโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

4.2 องค์ประกอบของโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มี 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) บทนำ 2) หลักการและเหตุผล 3) ความมุ่งหมาย 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา 5) ระยะเวลา 6) โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา 7) วิธีการพัฒนา 8) สื่อ และ 9) การวัดและการประเมินผล

4.3 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีองค์ประกอบดังนี้ 1) บทนำ ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความสำคัญของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 2) หลักการและเหตุผล ประกอบด้วย เหตุผลและความจำเป็นในการสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 3) ความมุ่งหมาย ประกอบด้วยเป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลในการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา ประกอบด้วยครูที่มีความสนใจเข้ารับการพัฒนา หรือได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เข้าร่วมพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 5) ระยะเวลา ประกอบด้วย ระยะเวลาในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 6) โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา ประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ โมดูล 2 ด้านการวางแผนแก้ปัญหาหรือการเขียนเค้าโครงการวิจัยเพื่อ

พัฒนาการเรียนรู้ โมดูล 3 ด้านการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ โมดูล 4 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โมดูล 5 ด้านการสรุปผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ 7) วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 8) สื่อ ประกอบด้วย 1) เอกสารประกอบการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 2) เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ 3) เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการนำเสนอ 4) ใบความรู้ ใบงาน และใบกิจกรรม 5) แบบทดสอบ และ 6) แบบบันทึกการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและ 9) การวัดและการประเมิน ประกอบด้วย 1) การประเมินความรู้ของผู้เข้ารับการพัฒนา 2) ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา

4.4 การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมเป็นหน่วยที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล มีการจัดลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้เป็นแผนกิจกรรมที่วางไว้เพื่อเป้าหมายเฉพาะ (Bar and Keating, 1990) ประกอบด้วยรายละเอียดของแนวการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้มากที่สุด โปรแกรมเป็นเสมือนลู่ทางที่ก่อให้เกิดลำดับขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จำเป็นโดยการมีภาระที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพให้กับผู้เสริมสร้างจากความสามารถหรือพฤติกรรมในระดับกว้างๆ ในตอนต้นไปสู่ความสามารถหรือพฤติกรรมที่มีเฉพาะเจาะจงในตอนท้าย (Rothwell and Cookson, 1997) วิธีการพัฒนาครูมีโปรแกรมการฝึกอบรมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นมาจากการกำหนดเวลา

เช่นการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่ศูนย์ฝึกอบรม หลักสูตรการจัดการที่มหาวิทยาลัย ส่วนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาส่วนใหญ่จะถูกจัดให้อยู่ในกระบวนการทำงานที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ยังมีวิธีพัฒนาอีกประเภทคือกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองซึ่งจะถูกจัดขึ้นเฉพาะบุคคล จะเห็นได้ว่าโปรแกรม หมายถึงการจัดกิจกรรมที่มีการกำหนดระยะเวลา หลักสูตร เนื้อหาที่แน่นอนรวมทั้งการกำหนดสถานที่ในการใช้โปรแกรม ซึ่งองค์ประกอบของโปรแกรมควรมี 1) จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน ครอบคลุมด้านความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมการรับผิดชอบ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ที่อยู่ในแผนการสอนของโปรแกรม ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่กำหนดในโปรแกรม 3) แผนการจัดการเรียนการสอนตรงตามจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) จัดวัสดุ/อุปกรณ์ สื่อการสอนต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และมีความน่าสนใจ 5) รายละเอียดของเนื้อหา 6) มีแบบประเมินผลหรือเครื่องมือที่ใช้วัดกระบวนการพัฒนาด้านต่าง ๆ หรือการปฏิบัติของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ 7) วัตถุประสงค์ สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลของโปรแกรม มีความสอดคล้องกับเนื้อหา 8) นำโปรแกรมไปใช้ เพื่อดูว่าสื่อการสอนและกิจกรรมนั้นเหมาะสมหรือไม่ และ 9) มีการรวบรวมข้อมูลจากผลการเรียนรู้ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโปรแกรมหรือไม่ (Niedermeyer, 1992) ซึ่งสอดคล้องกับ อารัง บัวศรี (2542) ได้สรุปองค์ประกอบหลักของโปรแกรม แบ่งออกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ได้ดังต่อไปนี้ 1) เป้าหมายและนโยบายทางการศึกษา 2) จุดมุ่งหมายโปรแกรม 3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร 4) จุดประสงค์รายวิชา 5) เนื้อหา 6) จุดประสงค์ของการเรียนการสอน 7) กลยุทธ์การเรียนการสอน 8) การประเมินผล 9) วัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราพร พงศ์อาจารย์ (2547) ซึ่งได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมครู เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า 1. ผลการศึกษาพบปัญหาและ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการศึกษา การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ทำการวิจัยและใช้การวิจัยเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและจริงจังยิ่งขึ้น 2. ผลการสร้างและพัฒนาชุดฝึกอบรมครู เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ประกอบด้วยผลลัพธ์การเรียนรู้ เนื้อหาของหลักสูตร เอกสารประกอบชุดฝึกอบรมสื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ 3. ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม หลังการอบรมครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ดีขึ้นมากกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เจตคติต่อการวิจัยหลังการอบรมครูมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น ครูทุกคนได้มีการฝึกการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในวิชาที่สอนและในชั้นเรียนของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ครูทราบถึงปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ การวางแผนแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานกำหนด

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมพัฒนาทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งมีดัชนีความต้องการจำเป็นมากเป็นอันดับหนึ่ง สะท้อนให้เห็นว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านนี้น้อยกว่าด้านอื่นๆ และต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งผู้เข้ารับการพัฒนาต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาตามโปรแกรม อีกทั้งยัง

ต้องสามารถจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมพัฒนาตามโปรแกรมให้สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาแต่ละรูปแบบ เนื่องจากการพัฒนาตามโปรแกรมจะมีลักษณะต่อเนื่องและเป็นระบบ ดังนั้น จึงควรได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาตนเองในหลายๆ รูปแบบ อาทิ การเข้ารับการฝึกอบรม การประชุม สัมมนา การศึกษาต่อ และศึกษาดูงาน เป็นต้น

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อย่างจริงจัง ทัวถึง และมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะ

กระบวนการทำวิจัยของครูผู้สอน ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิจัยในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการใช้วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมทั้ง ผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา อันส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการนำเอาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ไปปรับใช้ในการพัฒนาครูในสถานศึกษาจริง ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ชาติรี เกิดธรรม. (2545). *อยากทำวิจัยในชั้นเรียนแต่เขียนไม่เป็น*. กรุงเทพฯ: ดิจิตอล เลิร์นนิ่ง.
- อึ้ง บั้วศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล วรคำ. (2554). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มนพ สกลศิลป์ศิริ. (2553). *การพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิราพร พงศ์อาจารย์. (2547). *การวิจัยและพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมครู เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET)*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.

- สนธิ สัตโยภาส. (2556). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่การพัฒนาผลงานทางวิชาการของครูมีอาชีพ*.
กรุงเทพ: สถาบันส่งเสริมและพัฒนาก่อนการเขียนแห่งประเทศไทย.
- สุทิน วงศ์ประพันธ์. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.
- เสาวภาคย์ รศพล. (2552). *ปัญหาและแนวทางพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียน
สังกัดเทศบาลจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ค.ม.พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก*.
- Barr, M.J. and Keating, L.A. (1990). "Introduction: Element of program development," in M.J.
and Keating and Associates. *Developing effective student services program*. San
Francisco: Jossey-Bass.
- Niedermeyer, L.C. (1992). A Checklist for reviewing environmental education programs. *The
Journal of environmental education*.
- Rothwell, W.J. & Cookson, P.S. (1997). *Beyond instruction: Comprehensive program planning
for business and education*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.

แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต กลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง

Guidelines on Applying Information and Communication Technology in Improving the Quality of Life of Thakhonyang Women Group

ศศิธร แก้วมัน¹, คชากฤษ เหลี่ยมไธสง¹

Sasitron Kawman¹, Khachakrit Liamthaisong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 300 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และผู้นำสตรี 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด และแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตจากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรเร่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในชีวิตประจำวัน ควรมีการจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์ผลผลิตหรือสินค้าของชุมชนเพื่อการเพิ่มมูลค่าทางธุรกิจชุมชนโดยเฉพาะการใช้โซเชียลมีเดียต่างๆ ส่งเสริมการสร้างศูนย์การเรียนรู้เทคโนโลยี เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านเทคโนโลยี และด้านอื่นๆ ร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายร่วมกับมหาวิทยาลัย เพื่อให้อาจารย์ นิสิต ตลอดจนบุคลากรได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกันกับชุมชน และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายด้านการทำธุรกิจในชุมชนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งเป็นประโยชน์แก่กลุ่มสตรีต่อไป

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต และกลุ่มสตรี

Abstract

This research project aims to study the needs for and guidelines on applying information and communication technology (ICT) to improve the quality of life of the members of Thakhonyang women group. We studied the needs for ICT from the sample population of

^{1,2} คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{1,2} Faculty of Informatics, Mahasarakham University

300 members from Thakhonyang Women group in Kantarawichai District, Maha Sarakham. Moreover, 3 experts and 10 leaders of the Women group provided the guidelines on applying ICT to the group. The research instrument used was the Likert scale questionnaire and Interview. The statistical methods used in the data analysis were mean and standard deviation. Research findings are the use of ICT in the Women group is at the fair level; the problem in applying ICT to improve the quality of life of the group members is at the high level ; the need to apply ICT to improve the quality of life of the Women group is at the highest level. Finally, the guidelines on applying ICT to improve the quality of life of the Women group that match the needs of the studied population are promoting the use of new technology in daily life; organizing an ICT training; educating the use of ICT to advertise local products, especially through social media, to increase their values; promoting the organization of local technology learning center as the place for technology education and information exchange; promoting the organization of the network between the community and universities in which professors, students, and personnel can exchange their knowledge with the community; promoting the organization of local commercial network for the efficiency and effectiveness of local businesses.

Keywords: Information and Communication Technology, Improving the Quality of Life and Women Group

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การหลอมรวม และการเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและผู้เรียนรู้ที่คุ้นเคยเป็นอย่างดีเข้ามาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายแนวทาง ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยต่างๆ พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ และทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ อันได้แก่ ทักษะการคิด การทำงานเป็นทีม การสื่อสารและการกำกับตนเอง (Jou &

Lin, 2012 ; Enriquez, 2010; Ian, Irwin, Ball, Desbrow and Leveritt 2012 ; Punya, Chris, and Danah, 2013) และเทคโนโลยีสารสนเทศถือว่ามีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนเราหลาย ๆ ด้าน ซึ่งหากใช้ในทางที่ถูกย่อมเกิดประโยชน์มากมายมหาศาล แต่ก็ยังมีผู้คนอีกมากมาย โดยเฉพาะผู้หญิงหรือกลุ่มสตรีซึ่งเป็นประชากรหลักของประเทศที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ เพราะขาดความรู้ว่า ในโลกออนไลน์นั้นมีข้อมูลที่ช่วยในการสร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับทุกคนได้ (ยีน ภู่วรรณ และสมชาย นำประเสริฐชัย, 2546) ซึ่งผู้หญิงนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ไม่ใช่เฉพาะในกลุ่มแรงงานเท่านั้น แต่รวมถึงทุกมิติของสังคม ดังนั้นการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิตของผู้หญิงผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ภาคส่วนในสังคม ในการช่วยสร้างแนวทางการเข้า

ถึงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ครอบคลุมเพื่อที่จะนำไปสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีในด้านต่าง ๆ (สรินนา อินบุตร, 2555)

ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง มีลักษณะเป็นชุมชนชนบท ก่อนปี พ.ศ. 2539 การขยายตัวของชุมชนมีความเจริญขึ้นอย่างช้า ๆ ตามลำดับ ต่อมาเมื่อมีการก่อตั้ง มหาวิทยาลัย มหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง ขึ้นมาในบริเวณ ป่าชุมชนเดิม บนเนื้อที่ 1,300 ไร่ ในปีดังกล่าว เป็นผลให้มีประชากรต่างถิ่นอพยพเข้าสู่พื้นที่ มากอย่างก้าวกระโดด ในปัจจุบันมีนิสิตบุคลากร ของมหาวิทยาลัยและครอบครัว อาศัยในพื้นที่ เป็นจำนวนมากและพ่อค้าแม่ค้าหรือคนทำงานที่ เกี่ยวข้องอพยพเข้ามาเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดการขยายตัวของสถานศึกษา ที่พักอาศัย ประกอบกับธุรกิจการค้าและบริการจำนวนมากขึ้น เรื่อย ๆ ทำให้ชุมชนท่าขอนยางเกิดการเปลี่ยนแปลง และมีการขยายตัวของชุมชนแบบก้าวกระโดดโดย ขาดการวางแผนรองรับ (สำนักงานโยธาธิการและ ผังเมืองมหาสารคาม, 2557) และปัญหาการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ก็เป็นหนึ่งในปัญหาที่ พบ ทำให้พื้นที่ดังกล่าวประชาชนขาดทักษะในการ ใช้เพื่อการปรับตัวให้ทันต่อหาเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง, 2559)

คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม เป็นองค์กรมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีความ รู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ และให้บริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของ สังคมและประเทศชาติและด้วยยุทธศาสตร์ของการ เพิ่มขีดความสามารถในการวิจัยและสร้างนวัตกรรม เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ให้กับชุมชนและ สังคม การให้บริการวิชาการด้านวิทยาการสารสนเทศ แก่ชุมชนและสังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนและเกิดมูลค่า เพิ่มด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (คณะ วิทยาการสารสนเทศ, 2560) ดังนั้นคณะวิทยาการ สารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงเล็งเห็น ปัญหาในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศความ

สำคัญของกลุ่มสตรีในชุมชนบ้านท่าขอนยางจึงได้ ทำวิจัยเพื่อการสำรวจความต้องการของกลุ่มสตรี ชุมชนบ้านท่าขอนยางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารขึ้นอันจะเป็นเวทีในการสำรวจความ ต้องการจากชุมชนเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการให้ ความรู้และส่งเสริมบริการทางวิชาการจากหน่วยงาน ผู้ชุมชนขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้าน ท่าขอนยาง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพ ชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาและ ความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรี ชุมชนบ้านท่าขอนยาง ประชากร ได้แก่ กลุ่มสตรี ชุมชนบ้านท่าขอนยาง ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุระหว่าง 30 – 65 ปี จำนวน 1,400 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ตำบลท่าขอน ยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน กลุ่มตัวอย่าง 302 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนด สัดส่วนตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยกำหนด ให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และ ระดับความเชื่อมั่น 95%

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพ ชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง กลุ่มผู้ให้

ข้อมูล ได้แก่ ตัวแทนสตรีชุมชน 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณภาพชีวิตชุมชน จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสร้างรายได้ของชุมชน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ แบบสอบถามสภาพปัญหาและแบบสัมภาษณ์แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยางทั้งหมด จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัญหาและความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยางทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการติดต่อสื่อสาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการติดต่อสื่อสาร มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อบันทึกข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือผู้นำสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง และกลุ่มสตรีชุมชนบ้าน

ท่าขอนยาง

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ได้แก่ สภาพปัญหาและแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการติดต่อสื่อสาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ได้มาจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ด้าน คือ การใช้ชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ และการติดต่อสื่อสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อผู้นำกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แจ้งกลุ่มสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในชุมชนทราบ ในการขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยจะดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยางที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 302 คน โดยการนัดประชุมของผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นตัวแทนชุมชนแล้วคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง

2. การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อผู้นำกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

2.2 การเตรียมการสัมภาษณ์

2.2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้นำกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

2.2.2 การวางแผนการสัมภาษณ์ โดยกำหนดแนวคำถามให้สอดคล้องกับปัญหาที่พบจากการสรุปแบบสอบถามที่นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.2.3 เตรียมอุปกรณ์การจดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ผู้วิจัยดำเนินการออกเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 การเริ่มสัมภาษณ์

2.3.1 แนะนำตัวผู้วิจัยให้ผู้สัมภาษณ์รับทราบ

2.3.2 สร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเองระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์

2.3.3 บอกวัตถุประสงค์ในการมาสัมภาษณ์

2.3.4 จดบันทึกลงแบบสัมภาษณ์ และใช้เครื่องบันทึกเสียง ซึ่งจะไม่บันทึกภาพ

2.4 การสัมภาษณ์

2.4.1 ใช้แนวคำถาม (Interview Guide) ที่เตรียมมาตามรายการหัวข้อและคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและจัดลำดับไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

2.4.2 ฟังอย่างตั้งใจ ใส่ใจ และป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา

2.4.3 เป็นผู้ถูกถามบ้างในบ้างโอกาส (Two ways) เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเองระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง แล้วทำการกรอกรหัสข้อมูลของแบบสอบถามกับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการประมวลผลหาค่าสถิติที่ต้องการ

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิดโดยการแจกแจงความถี่

3. วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการติดต่อสื่อสาร โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลความหมาย สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลระดับสภาพและปัญหาใช้เกณฑ์แปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด. 2554) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา หรือมีความต้องการอยู่ใน ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา หรือมีความต้องการอยู่ใน ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา หรือมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา หรือมีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา หรือมีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการเสริมสร้าง

คุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการติดต่อสื่อสาร

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง

ตอนที่ 3 แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน ใน

ด้านคุณสมบัติทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้ เพศ เป็นหญิง ร้อยละ 100.00 อายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 48.00 รองลงมา มีอายุ 30-40 ปี ร้อยละ 43.66 รองลงมา มีอายุ 51-61 ปี ร้อยละ 8.33 การศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 50.00 รองลงมา มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 29.67 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 11.67 รองลงมา มีการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 3.34 และน้อยสุดระดับการศึกษาระดับอนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 2.33 อาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 32.33 รองลงมาคือ อาชีพแม่บ้าน ร้อยละ 24.66 รองลงมาคืออาชีพค้าขายรายย่อย ร้อยละ 11.66 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 10.66 รองลงมาคืออาชีพผู้ประกอบการ/เจ้าของธุรกิจ ร้อยละ 10.00 รองลงมาคืออาชีพ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท ร้อยละ 5.66 รองลงมาคืออาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.00 และน้อยที่สุดคือ ว่างาน ร้อยละ 2.66

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง โดยภาพรวม และเป็นรายด้าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาและความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยางโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

คุณภาพชีวิต		สภาพการใช้เทคโนโลยี			ปัญหาการใช้เทคโนโลยี			ความต้องการการใช้เทคโนโลยี		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน	3.75	0.62	มาก	4.37	0.58	มาก	4.54	0.78	มากที่สุด
2	ด้านการประกอบอาชีพ	2.06	0.65	น้อย	4.25	0.75	มาก	4.66	0.67	มากที่สุด
3	ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.78	0.60	มาก	3.59	0.74	มาก	4.98	0.89	มากที่สุด
โดยรวม		3.19	0.62	ปานกลาง	4.07	0.69	มาก	4.73	0.78	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือ ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.75$) และด้านการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 2.06$) ด้านปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพ

ชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาคือ ด้านการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.25$) และด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.59$) ด้านความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.98$) รองลงมาคือ ด้านการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.66$) และด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.54$)

ตอนที่ 3 แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง

แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง โดยสามารถสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ตัวแทนสตรีชุมชน 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณภาพชีวิตชุมชน จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสร้างรายได้ของชุมชน จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

1. ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน พบว่า 1) การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เพื่อชีวิตประจำวัน ยังไม่ได้ทำขึ้นอย่างจริงจัง เนื่องจากช่องว่างด้านอายุของกลุ่มสตรีในชุมชน 2) ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งระบบอินเทอร์เน็ตแบบฟรีในจุดต่างๆ เพื่อรองรับการใช้งานของชุมชน 3) ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน นอกจากการใช้โทรศัพท์เพื่อการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะกลุ่มสตรีผู้สูงอายุ ส่วนแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อชีวิตประจำวันของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ดังนี้ 1) ควรเร่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในชีวิตประจำวัน เช่น กล้องวงจรปิด โซเชียลมีเดียและสมาร์ทโฟน เป็นต้น โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการนำมาใช้เช่นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความปลอดภัย เป็นต้น 2) ควรมีการจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้สมาร์ทโฟน การใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น และผู้นำชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดหาพื้นที่ในการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศชุมชนอย่างเพียงพอและทั่วถึง ให้มีผู้รับผิดชอบคอยให้คำแนะนำ และให้ความรู้ในเวลาที่ชุมชนต้องการ เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต

2. ด้านการประกอบอาชีพ พบว่า ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ดังนี้ 1) ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีปัญหาในเรื่องของความเร็วและปริมาณการใช้ 2) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชีพน้อย 3) ไม่มีการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการโฆษณาสินค้าของชุมชนเพื่อส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพ ส่วนแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ดังนี้ 1) เพิ่มความเร็วอินเทอร์เน็ตและควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน 2) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำการค้า เช่น การใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการโฆษณา การใช้ทำธุรกรรม

อิเล็กทรอนิกส์ (Internet Banking) เพื่อตรวจสอบรายรับจ่าย การทำรายการสินค้ารูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) หรือการทำเว็บไซต์เพื่อการจัดจำหน่ายสินค้า เป็นต้น 3) ส่งเสริมการสร้างศูนย์การเรียนรู้เทคโนโลยี เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านเทคโนโลยี และด้านอื่นๆ ร่วมกัน 4) ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายร่วมกับมหาวิทยาลัย เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้ต่างๆ ร่วมกัน ระหว่างชุมชนและสถาบันการศึกษา เช่น แผนธุรกิจ การทำเว็บไซต์ เป็นต้น 5) ส่งเสริมให้เกิดคู่ค้าอื่นๆ เช่น สมาอุตสาหกรรม เพื่อสร้างช่องทางในการขายส่ง เป็นต้น

3. ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยางด้านการติดต่อสื่อสาร ดังนี้ 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ยังน้อย ขาดการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ 2) การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อชีวิตประจำวันยังไม่ได้ทำขึ้นอย่างจริงจัง เนื่องจากช่องว่างด้านอายุของกลุ่มสตรีในชุมชน 3) ไม่มีความรู้ในการใช้โซเชียลมีเดีย ในการติดต่อสื่อสาร ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างโซเชียลมีเดียและการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ส่วนแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อส่งเสริมด้านการติดต่อสื่อสาร สรุปได้ดังนี้ ชุมชนบ้านท่าขอนยางเป็นชุมชนชาวญ้อ ซึ่งมีวัฒนธรรมที่ควรอนุรักษ์ไว้คือ ภาษาญ้อ การละเล่นหมากโข่ง โลง การละเล่นหมากม้าหัวโป่ง และการละเล่นนางด้ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพิธีกรรมเกี่ยวกับผีสงเทวดา คือ การเลี้ยงผีปู่ตา ผู้เจ้าสำราญ ซึ่งผีปู่ตาและผีเจ้าสำราญนั้นคอยปกป้องรักษาคนในชุมชนให้อยู่ดีกินดีปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และยังมีภูมิปัญญาในด้านการศึกษา เช่น ชุมชนชาวญ้อบ้านท่าขอนยางได้นำสมุนไพรมะขามช่วยในการบำบัดโรคอาทิ รากตะไคร้น้ำมาล้างแล้วนำมาต้มกินแก้อาการนี้รูด จะเห็นได้ว่าทั้งหมดนี้ควรได้รับการอนุรักษ์และสืบสานไว้ให้คงอยู่ต่อไป โดยหาก

จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้แล้วนั้นควร ส่งเสริมให้เกิดการนำสิ่งใหม่ เช่น เทคโนโลยีความจริงเสริม (AR) ระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ชุมชน เพื่อใช้ในการจัดเก็บและยังเป็นการกระตุ้นให้เด็กในวัยต่างๆ มาร่วมศึกษาได้ด้วย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง

1.1 การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก ผู้นำกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง มีความตื่นตัวในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขอนยางได้มีแนวนโยบาย ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมไปสู่ทางทางเข้าร่วมประชาคมอาเซียน (AEC) ของประเทศไทย (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. 2559) สอดคล้องกับนั้นทวดี เทียนไชย. (2553) พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างพลังและเครือข่ายสตรี ปัจจุบันสตรีมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนโดยเฉพาะการรวมตัวกันเองในกลุ่มสตรีด้วยกัน เช่น กลุ่มสตรีอาสาสมัคร กลุ่มอาชีพสตรี กลุ่มสตรีผู้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กพสม. กพสต. กพสจ. เป็นต้น ส่งผลให้สตรีมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และแสวงหาแนวทางที่จะส่งผลให้ชุมชนให้น่าอยู่และเป็นส่วนหนึ่งใน

การที่จะสร้างพลังร่วมกัน และก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่ความเป็นชุมชนเข้มแข็ง

1.2 การศึกษาปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจาก กลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยางยังขาดการเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการติดต่อสื่อสาร ควรมีการส่งเสริมให้กลุ่มสตรีชุมชนเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาและไปทัศนศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพให้มีคุณภาพ รวมไปถึงการขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น จึงจะส่งผลให้ลดปัญหาน้อยลง

1.3 การศึกษาความต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันชุมชนมีความต้องการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อชีวิตประจำวันมากขึ้นแต่ยังไม่ได้ทำขึ้นอย่างจริงจัง เนื่องจากช่องว่างด้านอายุของกลุ่มสตรีในชุมชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจ เช่นการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อการสืบค้นข้อมูล ควรมีการจัดอบรมกลุ่มสตรีในชุมชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตลอดจนไม่มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน คอมพิวเตอร์ รวมทั้งระบบอินเทอร์เน็ตแบบฟรีในจุดต่างๆ ของชุมชนและชุมชนควรเร่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในชีวิตประจำวัน เช่น กล้องวงจรปิดโซเซียลมีเดีย และสมาร์ตโฟน เป็นต้น โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการนำมาใช้เช่นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความปลอดภัย เป็นต้น

2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง

แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยางควรเร่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในชีวิตประจำวัน โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและด้าน ความปลอดภัย เป็นต้น ควรมีการจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อทำธุรกิจชุมชน โดยเฉพาะการใช้โซเซียลมีเดีย ควรส่งเสริมการสร้างศูนย์การเรียนรู้เทคโนโลยี เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านเทคโนโลยี และด้านอื่น ๆ ร่วมกัน ควรส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายร่วมกับมหาวิทยาลัย เพื่อให้มีการเปลี่ยน องค์ความรู้ต่างๆ ร่วมกัน ระหว่างชุมชนและสถาบันการศึกษา เช่น แผนธุรกิจ การทำเว็บไซต์ เป็นต้น และส่งเสริมให้เกิดการสร้างเครือข่ายทุกภาคส่วน เช่น สภาอุตสาหกรรม เพื่อสร้างช่องทางในการขายส่ง และในการติดต่อสื่อสารควรเร่งส่งเสริมให้กลุ่มสตรีมีการพัฒนาด้านนี้โดยเฉพาะ ซึ่งโดยพื้นฐานชุมชนบ้านท่าขอนยางนั้นเป็นชุมชนชาวน้อย ซึ่งมีวัฒนธรรมที่ควรอนุรักษ์ไว้ คือ ภาษาญ้อ การละเล่นหมากฮ่องโล่ง การละเล่นหมากม้าว หั่วโป่ง และการละเล่นนางดั่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพิธีกรรมเกี่ยวกับผีสงเทวดา คือ การเลี้ยงผีปู้ตา ปู้เจ้าสำราญ ซึ่งผีปู้ตาและผีปู้เจ้าสำราญนั้นคอยปกป้องรักษาคนในชุมชนให้อยู่ดีกินดีปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และยังมีภูมิปัญญาในด้านการศึกษา เช่น ชุมชนชาวน้อยบ้านท่าขอนยางได้นำสมุนไพรมานำมาช่วยในการบำบัดโรค อาทิ รากตะไคร้นำมาล้างแล้วนำมาต้มกินแก้อาการนี้รูด จะเห็นได้ว่าทั้งหมดนี้ควรได้รับการอนุรักษ์และ สืบสานไว้ให้คงอยู่ต่อไป โดยหากจะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้แล้วนั้นควร ส่งเสริมให้เกิดการนำสิ่งใหม่

เช่น เทคโนโลยีเสมือนจริง (Augmented Reality) เทคโนโลยี หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการจัดเก็บและยังเป็นการกระตุ้นให้เด็กในวัยต่างๆ มา ร่วมศึกษาได้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีชุมชนบ้านท่าขอนยาง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมทั้ง 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ควรมีการจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 ด้านการประกอบอาชีพควรส่งเสริมให้กลุ่มสตรีในชุมชนให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารแบบสมัยใหม่มาใช้ในการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจชุมชน และควรมีการจัดอบรมพัฒนาความรู้ให้กับกลุ่มสตรีชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการติดต่อสื่อสาร ควรส่งเสริมให้มีการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารให้หลากหลาย และทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา เรื่อง รูปแบบการพัฒนา กลุ่มสตรีชุมชนอื่นๆ เพื่อให้ก้าวทันยุคของเทคโนโลยีสมัยใหม่

2.2 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อความยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะวิทยาการสารสนเทศ. (2560). ยุทธศาสตร์ที่ 3 การให้บริการวิชาการด้านวิทยาการสารสนเทศแก่ชุมชนและสังคม. *แผนกลยุทธ์คณะวิทยาการสารสนเทศ พ.ศ. 2560 – 2564*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม, 24-26.
- เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. (2559). *รายงานประจำปีเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ปี 2559*. สำนักงานปลัดเทศบาล. มหาสารคาม, 16-19.
- นันทวิทย์ เทียนไชย. (2553). *สภาพการนำยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมาบริหารจัดการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 161-170.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 121-123.
- เย็น ภูววรรณและสมชาย นาประเสริฐชัย. (2546). *ไอซีทีเพื่อการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 34-38.
- สรินนา อ้นบุตร. (2555). กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหัวฝาย ขอนแก่น สืบสานวัฒนธรรมการทอผ้าบรรพบุรุษสู่คนรุ่นใหม่. *มติชนบทเทคโนโลยีชาวบ้าน* 25, 537 (ต.ค. 2555), 67-68.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองมหาสารคาม. (2551). *ผังเมืองรวมชุมชนท่าขอนยาง-ขามเรียง จังหวัดมหาสารคาม. เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการผังเมือง*. กลุ่มงานวิชาการผังเมือง. มหาสารคาม, 138-142.

- Enriquez, G. Amelito. (2010). Enhancing student performance using tablet computers. *College Teaching*, 58(1), 77-84.
- Irwin, C., Ball, L., Desbrow, B., & Leveritt, M. (2012). Students' perceptions of using facebook as an interactive learning resource at university. *Australasian Journal of Educational Technology*, 28(7), 1221-1232.
- Jou, M. & Lin, Y. C. (2012). A web application supported learning environment for enhancing classroom teaching and learning experiences. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 64, 1-11.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*, 607-610.
- Punya, M., Chris, F., & Danah, H. (2013). Creativity, self-directed learning and the architecture of technology rich environments. *TechTrends: Linking Research & Practice to Improve Learning*. 57(1), 10-13.
- Sitzmann, T., Bell, S. B., Kraiger, K., & Kanar, M. A. (2009). A multilevel analysis of the effect of prompting self-regulation in technology-delivered instruction. *Personnel psychology*, (62), 697-734.
- Yang, S.-H. (2009). Using blogs to enhance critical reflection and community of practice. *Educational Technology & Society*, 12(2), 11-21.

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

Developing a Guidelines for Coaching Supervision in Schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 1

สุนีย์ ดอกดวง¹, ประสิทธิ์ ชุตินุเดช²

Sunee Dokduang¹, Prasit Chutichudet²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา และ 3) เพื่อพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 424 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา การประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน และตัวบ่งชี้ 16 ตัวบ่งชี้ 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีสภาพปัจจุบันทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิเคราะห์ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น พบว่าด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน รองลงมาด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ และด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ตามลำดับ

¹ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Department of Agricultural Technology, Faculty of Technology, Mahasarakham University

ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, การนิเทศภายในแบบสอนแนะ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

Abstract

This purposes of this research were: 1) to study factors and indicators of coaching supervision in school 2) to study the current and desirable situations of the coaching supervision 3) to develop a guidelines for coaching supervision for schools under the office of Udonthani primary education service area 1. The research was designed into 3 phases. Sample in phase 1 were 5 experts. Phase 2 were 424 teachers., phase 3 were 7 experts. The research instruments were the questionnaire with 5 rating scale and the coaching supervision appropriate evaluation form. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and modified priority needs index.

The result of research indicated that

1. Coaching supervision in schools consisted of 4 factors and 16 indicators. 2. The current situations of coaching supervision in schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 1 as the whole and each factor were at the high level. The desirable situations of coaching supervision in schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 1 as the whole and each factor were at the high level. 3. The development of guidelines for coaching supervision, results of the analysis of modified priority needs index found that the priority items were post- observation reflective conference, implementation of coaching supervision, planning for coaching supervision, monitoring progress and evaluating the coaching. The evaluation of coaching supervision guidelines for school was at the highest level of appropriateness.

Keywords: developing guidelines, coaching supervision, the office of udonthani primary education service area 1.

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพของคน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 นโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ถูกตราขึ้นเป็นข้อกำหนด

ในการจัดการศึกษาสำหรับปวงชนชาวไทย เป็นแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ด้วยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ให้เกิดความเข้มแข็งและความคล่องตัว เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่น โดยยึดหลักความเป็นเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพ และความต้องการในแต่ละระดับหรือท้องถิ่น และต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555: 2)

การศึกษาของประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พุทธศักราช 2552-2561) การศึกษาและการเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วนไว้ 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาครูสู่การบริหารจัดการยุคใหม่ซึ่งการพัฒนาครูมีมาตรการหลัก คือ 1) ปรับปรุงและพัฒนาระบบ และหลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครู ให้เชื่อมกับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) เร่งจัดตั้งกองทุนพัฒนาและกองทุนส่งเสริมครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 3) พัฒนาครูอาจารย์ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้สามารถจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาครูประจำการที่สอนไม่ตรงวิชาเอกให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพรวมทั้งให้ระบบแรงจูงใจให้ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 4) พัฒนาคณาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรด้านอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอน วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีและการใช้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2554: 14-32)

การนิเทศแบบสอนแนะ เป็นกระบวนการทำงาน การศึกษา และการแก้ปัญหาพร้อมกัน

อย่างใกล้ชิดระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการจัดการเรียนรู้เป็นการกำกับติดตามดูแล ช่วยเหลือ กระตุ้นระบบการจัดการความคิดให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่หรือที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ในการปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงพัฒนาการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และเพิ่มพูนศักยภาพ ในตนเอง (สุทธนู ศรีไสย์. 2549: 1)

การจัดการศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลงและมีพัฒนาการตามสถานการณ์ นโยบายปฏิรูปการศึกษามาโดยลำดับ โครงสร้างหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาไทย โดยมุ่งผลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ประชากรได้รับการพัฒนาสู่ความมั่นคง ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีภารกิจ อันสำคัญยิ่งในการสร้างเยาวชน ให้มีคุณภาพที่จะเป็นกำลังและเป็นฐานรากสำคัญของ การพัฒนาประเทศ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายใน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือ และร่วมพัฒนาการจัดการนิเทศงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดให้เป็นระบบที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และการที่จะมีระบบใดขึ้นมาจะต้องมีส่วนประกอบสำคัญ คือ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต และผลกระทบซึ่งมีความสัมพันธ์กัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. 2557: 8)

ดังนั้น การพัฒนาการนิเทศภายใน จึงเป็นส่วนที่ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถสร้างระบบการดำเนินงานโดยพัฒนาปัจจัย ตัวป้อนให้มี

คุณภาพเตรียมพร้อม เพื่อดำเนินงานนิเทศภายใน โดยมีปฏิสัมพันธ์กัน เป็นกระบวนการพัฒนาครูให้มีความสามารถปรับปรุงการเรียนการสอน ด้วยเทคนิควิธีการ ที่มีประสิทธิภาพ มีการกำกับติดตามคุณภาพงาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์หรือผลผลิต ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมุ่งหวังให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีต่อการพัฒนาผู้เรียนในอนาคตที่มุ่งหวังในสภาพปัจจุบัน พบว่าโรงเรียนมีการนิเทศภายใน โรงเรียนปรวกภูในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่าย/ภารกิจการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการและสร้างระบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีอุปสรรค และข้อจำกัดบางประการของโรงเรียน เช่น ความรู้ความสามารถของผู้นิเทศงานวิชาการ ในการวางแผนการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน เทคนิควิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียน การนิเทศภายใน จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดการนิเทศการศึกษา อย่างเป็นรูปธรรมที่มีประสิทธิภาพ (ชนิดา ยินดีเขต. 2550: 1-3)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 1 ว่ามีแนวทางการนิเทศภายในไปในทิศทางใด ผู้บริหารให้ความสำคัญในการนิเทศภายในหรือไม่ และครูผู้สอนพร้อมที่จะพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนเพียงใด ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การนิเทศภายใน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุดรธานี เขต 1

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 2,825 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 424 คน แยกเป็นผู้บริหาร 124 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และครูผู้สอน 300 คน โดยวิธีการสุ่มร้อยละ 12 ของจำนวนครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ และตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด

2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาระบบแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ

3. แบบประเมินแนวทางการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 2) สังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 3) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ 1) นำผลการศึกษาองค์ประกอบในระยะที่

1 มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และ 3) วิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 2) ออกแบบแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 3) ประเมินแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNImodified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ และ 4) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ 16 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายของการนิเทศแบบสอนแนะ 2) การแต่งตั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศแบบสอนแนะ 3) การจัดตารางสอนที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเวลาว่างตรงกัน 4) จัดปฏิทินการดำเนินการนิเทศ 5) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดหาสื่อ เอกสารความรู้ วัสดุที่เกี่ยวข้อง 6) จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงกระบวนการนิเทศและผลการนิเทศ และติดตามความก้าวหน้าของโครงการ 7) ประชุมเพื่อสอนแนะการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้รับการนิเทศสอน 8) ประชุมเพื่อตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องวัตถุประสงค์การสอน และวิธีการประเมิน 9) ผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ 10) ผู้นิเทศวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอนบันทึกผลการนิเทศเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้รับการนิเทศ 11) ผู้นิเทศตั้งคำถามเพื่อให้ผู้รับการนิเทศสะท้อนคิด 12) ผู้รับการนิเทศสะท้อนคิดประเด็นที่ตนเองต้องพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 13) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตกลงร่วมกันในวิธีการสอนแนะ และองค์ความรู้ที่จะสอนแนะเพิ่มเติม 14) ประเมินผลการดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ

จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 15) ประเมินผลการดำเนินการสอดคล้องกับเป้าหมาย

ของการนิเทศแบบสอนแนะ และ 16) มีการประเมินผลระหว่างดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะเพื่อแก้ปัญหา และอุปสรรค

2. สภาพปัจจุบันการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 3) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน 4) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ตามลำดับ ส่วนสภาพพึงประสงค์การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 2) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน 3) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 4) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ตามลำดับ

3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะมี 5 แนวทาง 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ มี 4 แนวทาง 3) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอนมี 6 แนวทาง และ 4) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะมี 6 แนวทาง

อภิปรายผล

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถาน

ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 3) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน และ 4) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษาพบว่า ทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอาจมีการวางแผนการนิเทศภายในไว้ แต่ครูผู้สอนมองว่าด้านประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างครูลดลงไม่ได้ ซึ่งการนำข้อมูลมาจัดลำดับความสำคัญ จะทำให้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ เสมา วงษา (2545: 109) กล่าวว่า

การวางแผนเป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการวางแผนในการนิเทศภายใน ซึ่งอาจดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ การนำข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มาจัดลำดับความสำคัญ ศึกษาทำความเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ และกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ สอดคล้องกับ ชารี มณีศรี (2542: 203) ได้กล่าวถึงการศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศ จากแนวคิดการศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายใน

สถานศึกษา สรุปได้ว่า ครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ และกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแฮร์ริส (Harris 1985, อ้างอิงใน วัชราน เล่าเรียนดี 2554: 20) ที่กล่าวว่า การจัดลำดับความสำคัญ ถือเป็นกระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญในการวางแผนดำเนินการนิเทศ

การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีความต้องการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย ไพยารมณ (2553: 123-124) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า คณะครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ส่วนในด้านความต้องการพบว่า ต้องการให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะครูทุกคนในโรงเรียน โดยการอบรมให้ความรู้ หรือ การศึกษาด้วยตนเองในรูปแบบเอกสารคู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Alkrdem (2011: unpagged) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่ทำหน้าที่นิเทศการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการเรียนการสอนขาดการปฏิบัติการนิเทศที่ดี ซึ่งส่งผลให้ครูที่ทำหน้าที่นิเทศการเรียนการสอนวิตกกังวล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการนิเทศการ

ศึกษาสอดคล้องกับGrant (2012: 17) ได้ศึกษาการนิเทศภายในแบบชี้แนะเพื่อการกำกับดูแล การฝึกปฏิบัติ และผลกระทบต่อการศึกษาผลการวิจัยพบว่าการนิเทศภายในแบบชี้แนะโดยใช้การกำกับดูแล การปฏิบัติ และการรายงานผล ซึ่งการนิเทศแบบชี้แนะในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างท่วมท้นจากผู้เข้าร่วมได้แก่ผู้ให้การนิเทศหรือบังคับบัญชา และผู้รับการนิเทศหรือผู้ใต้บังคับบัญชา การนิเทศภายในถูกมองว่า ต้องใช้ทักษะเป็นอย่างมาก

ในการชี้แนะที่สะท้อนออกมาถึงการพัฒนาการฝึกอบรม และการปฏิบัติซึ่งจะได้ข้อมูลเชิงลึก และได้มุมมองของการนิเทศภายในที่ใหม่ๆ และเกิดประสิทธิภาพต่อการเรียน การสอน

3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยนำผลการศึกษาที่ได้จากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มาใช้ในการร่างแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่ามีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ที่ดูแลด้านการนิเทศภายในครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูวิชาการ และเมื่อพิจารณาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนั้นพบว่า ผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ระยะที่ 2 ผสมกับ

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 อีกทั้งเมื่อเห็นองค์ประกอบการดำเนินงาน วิธีดำเนินการและผลการดำเนินงาน ทำให้สามารถตัดสินใจที่จะประเมินออกมาได้ว่าแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของกันยา เจริญถ้อย (2553: 70) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยสรุปว่าแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีความตรงตามเนื้อหาโครงสร้างและหลักวิชา ทำให้การพัฒนาทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษามีความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความสอดคล้องและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สามารถนำแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา ไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศติดตามสม่ำเสมอเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น และคำนึงถึงความรู้ความสามารถของครูและนำแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ไปแจ้งให้รับทราบ

1.3 ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ควรนำแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

1.4 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำแนวทางการนิเทศภายในแบบสอน

แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ไปเป็นแนวทางในการจัดอบรมผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ มาแก้ไขปรับปรุง

ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบเมื่อนำแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ไปใช้ในการปฏิบัติ

2.3 ควรมีการศึกษากการเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษากับรูปแบบการนิเทศอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กันยา เจริญถ้อย. (2553). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิงจำกัด.
- ฉลาด จันทรมบัติ. (2555). *เอกสารการสอนชุดวิชา 0501752 เรื่องการศึกษาตามอัธยาศัย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนิดา ยินดีเขต. (2550). *การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.
- ชาร์ มิณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บุรพาสาลัน.
- ชาญชัย ไพยมรณ. (2553). *การพัฒนาการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนแม่อนวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต1*. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2554). *นิเทศการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 8. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสมา วงษา. (2545). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2545
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2557: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุทธนู ศรีไสย์. *หลักการนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Alkrdem, M. (2011). "School-Based Instructional Supervision in Saudi Arabian Public Secondary schools," *Dissertation Abstracts International*. 70(99): 3836-A ; April.
- Grant, A.M. (2012). "Australian Coaches' Views On Coaching Supervision: A Study With Implications For Australian Coach Education, Training And Practice," *International Journal Of Evidence Based Coaching and Mentoring*. 10(2): 17-33 ; August.
- Harris, Ben M. (1985). *Supervisor Behavior in Education*. New Jersey: Prentice-Hall.

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

Developing the Guidelines of Learning Management for Mathematics teachers under the Office of Secondary Educational Service Area 23

อรอนงค์ น้อยคำยาง¹, ประสิทธิ์ ชุติชูเดช²

Onanong Noikhamyang¹, Prasit Chutichoodet²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน ระยะที่ 1 คือ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะที่ 2 คือ ครูผู้สอน จำนวน 150 คน ระยะที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1)แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ 2) แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน และตัวบ่งชี้จำนวน 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ 5 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านความรู้ในหลักการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 4 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ 3 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่าทั้ง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3. แนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
² รองศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Assoctant Professor., Faculty of Technology Mahasarakham University

คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จากผลการวิเคราะห์ค่า PNI ลำดับแรกคือ ด้านการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านความรู้ในหลักการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ ตามลำดับ

การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้, กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู

Abstract

This research purposes were 1) to synthetic elements and indicators of the mathematics learning management 2) to study current situations the desirable under the Office of Secondary Educational Service Area 23. 3) To develop the guidelines of learning management for mathematics teachers. The research was designed into 3 phrases. Phrase 1 was to study factors and indicators of the mathematics learning management. Phrase 2 was to study the current and desirable situations of the mathematics learning management. Phrase 3 was to develop the guidelines of learning management for mathematics teachers. Samples in phrase 1 were 5 experts. Phrase 2 were 150 mathematics teachers randomed by simple random sampling. Phrase 3 were 5 experts. The research instruments were the questionnaire with 5 rating scale and the appropriate evaluation form. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and Modified Priority Needs Index.

The research results were as followed: 1. There were 5 elements and 20 indicators of the mathematics learning management which consisted of: 1) knowledge and understanding about teaching mathematics including 5 indicators 2) knowledge in principles of mathematics learning management including 4 indicators 3) design and learning activities including 5 indicators 4) the use of learning materials including 3 indicators and 5) the measurement and evaluation of learning mathematics including 3 indicators. Both elements and indicators were evaluated at the highest level of appropriateness. 2. The current situations of the mathematics learning management under the Office of Secondary Educational Service Area 23 as the whole and each elements were at the high level. 3. Developing the Guidelines of learning management for mathematics teachers under the Office of Secondary Educational Service Area 23. The analysis of Modified Priority Needs Index was found the ranking of needs from highest to the lowest were 1) design and learning activities 2) the measurement and evaluation of learning mathematics 3) the use of learning materials 4) knowledge in principles of mathematics learning management and 5) knowledge and understanding about teaching mathematics.

The evaluation of the guidelines of learning management for mathematics teachers were at the highest level of appropriateness and high level of feasibility.

Keywords: Developing the Guidelines of Learning Management, Mathematics teachers

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เป็นการตั้งใจกระทำให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมีความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้กระบวนการเรียนรู้มิได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ หรือที่เรียกกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสัมฤทธิ์ผล

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบระเบียบมีแบบแผนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์วางแผนตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและอารมณ์สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คณิตศาสตร์ มีลักษณะเป็นนามธรรม มีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยคำนิยาม บทนิยาม สัจพจน์ที่เป็นข้อตกลงเบื้องต้น จากนั้นจึงใช้เหตุผลที่สมเหตุสมผลสร้างทฤษฎีบทต่างๆ ขึ้น และนำไปใช้อย่างเป็นระบบ คณิตศาสตร์ มีความถูกต้องเที่ยงตรง คง

เส้นคงวามีระเบียบแบบแผนเป็นเหตุเป็นผลและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง คณิตศาสตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ศึกษาเกี่ยวกับแบบรูปและความสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปและนำไปใช้ประโยชน์ คณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นภาษาสากลที่ทุกคนเข้าใจตรงกันในการสื่อสาร สื่อความหมาย และถ่ายทอดความรู้ระหว่างศาสตร์ต่างๆ (วัชร กัญจนกัรติ. 2554: 9)

ปัจจุบันแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ยังไม่มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีเพียงแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการสอนชั้นพื้นฐาน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์นั้น ครูจำเป็นต้องกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีบริบทที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและต้องคำนึงถึงขั้นตอนในการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีแนวทางในการจัดที่มีคุณภาพ ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนต้องระบุรายละเอียด องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะเห็นได้ว่า แนวทางในการพัฒนาเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งและจำเป็นในการบอกให้ผู้ปฏิบัติได้รับรู้ถึงขั้นตอนและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเป็นไปในทิศทางตามต้องการ (โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม. 2559: 1)

ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปัญหาสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาคือ ปัญหาคุณภาพผู้เรียน รองลงมาเป็นปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ถึงแม้ว่าผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในมาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น จะอยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนนั้นไม่ได้สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของครู อีกทั้งผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-Net) พบว่า ระดับคะแนนเฉลี่ยของแต่ละรายวิชายังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จากสถานการณ์ดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จึงตระหนักถึงภารกิจสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนที่เป็นผลผลิตจากระบบการจัดการศึกษามีคุณภาพ กระบวนการบริหารและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีประสิทธิภาพสูงเพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้นในการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนควบคู่กับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ยังขาดแนวทางและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตนเองและนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. 2558: 1 - 6)

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในครู โดยมุ่งศึกษา 5 องค์ประกอบ ดังนี้ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ ด้านความรู้

ในหลักการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้านการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1: ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ครูที่มีวุฒิการศึกษาสาขาหลักสูตรและการสอน สาขาวิจัยหลักสูตรและการสอน สาขาการสอนคณิตศาสตร์ สาขาการวัดผลการศึกษา และการบริหารการศึกษา สาขาละ 1 คน

ระยะที่ 2: เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 45 โรงเรียน จำนวน 245 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 150 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 43)

ระยะที่ 3: การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้

คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ด้านการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 – 2557

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู (โดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ด้านการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 – 2557 จำนวน 5 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

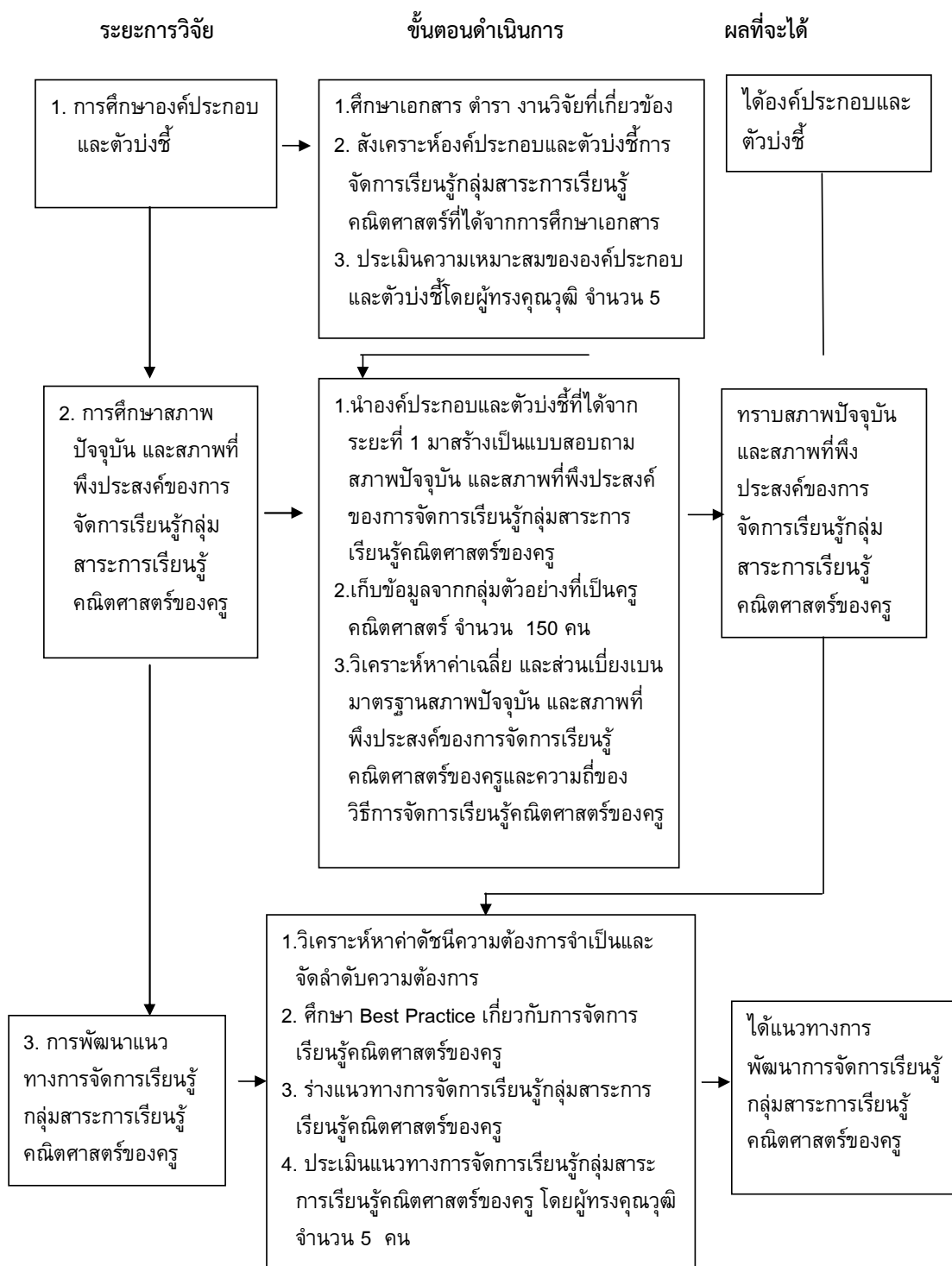
ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่ได้ แสดงโดยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ผลที่ได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 70)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 124, 126)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน และตัวบ่งชี้จำนวน 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ 5 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านความรู้ในหลักการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 4 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ 3 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่าทั้ง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จากผลการวิเคราะห์ค่า PNI ลำดับแรกคือ ด้านการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (PNI modified = 0.2968)

รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (PNI modified = 0.2959) ด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ (PNI modified = 0.2951) ด้านความรู้ในหลักการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (PNI modified = 0.2902) และ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ (PNI modified = 0.2889) ตามลำดับ

การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายดังนี้

1. สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของ วัชร กัญจนีกรัตติ (2554: 9 - 18) หลักการสอนคณิตศาสตร์ ของ พิศมัย ศรีอำไพ (2545: 17-18) หลักการสอนคณิตศาสตร์ ของ ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี (2542: 7) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547: 25) การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของกระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 25) มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ 2. ด้านความรู้ในหลักการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3. การออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ 5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูยังขาดเทคนิคการสอนด้วยวิธีใหม่ๆ ด้านการผลิตสื่อที่ใช้ในการประกอบการสอน ยังไม่มีความหลากหลายและน่าสนใจ อันเนื่องมาจากครูยังขาดทักษะในการจัดทำ โดยเฉพาะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งครูมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ค่อยหลากหลายและไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่ง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ชาติสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 25) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Swain และ Swan (2009: 75 - 92) ได้ศึกษาถึงผลลัพธ์การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานว่าเป็นการศึกษาค้นคว้าที่พัฒนาความเชี่ยวชาญของครู Numeracy 24 คน กับนักเรียน 16 คน ซึ่งครูจะถูกกระตุ้นเพื่อรวบรวมพื้นฐาน 8 ประการซึ่งเป็นหลักการที่จะนำไปสู่การฝึกปฏิบัติในห้องเรียนเหมือนเป็นส่วนที่สนับสนุนกล่าวคือเป็นการเรียนรู้ทรัพยากรผสมผสานกับวิธีการที่จะถูกนำไปประเมินหาผลลัพธ์ รวมถึงการสัมภาษณ์และการสังเกตในห้องเรียน การวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงความเข้าใจในโครงงานของครู การค้นพบหลักการทำที่ครูอยากที่จะสอนมันยากยิ่งกว่าการรวบรวมข้อมูลอื่นๆ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทรัพยากรหรือขีดขวางการเรียนรู้ จะเป็นหลักการที่สำคัญและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพอร์รีโน (Perrine. 2001: Online) ได้ศึกษาผลกระทบของการแก้ปัญหาพื้นฐานในการ

สอนคณิตศาสตร์ของการให้เหตุผลเกี่ยวกับสัดส่วนของครู จากการศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่าการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลมีปัจจัยหลักในการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ ครูต้องมีวิธีการสอนที่แตกต่างไปจากการสอนแบบเดิมที่นักเรียนไม่เคยเจอมาก่อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี ศรีวงษ์ชัย (2557: 142-235) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและเงื่อนไขด้านการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องส่วนมากยังไม่ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจนประสบผลสำเร็จและนักเรียนส่วนมากยังไม่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้ ตามกรอบแนวทางการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ผู้เรียนต้องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นอีก รวมทั้งกิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนยังไม่มีความลุ่มลึกพอที่จะเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ให้บรรลุผล ครูไม่ได้สนับสนุนและเปิดโอกาสให้คิดหาแนวทางหรือแบบแผนการค้นหาคำตอบที่แตกต่างหลากหลายด้วยวิธีการแบบใหม่

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความรู้ในหลักการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนคณิตศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความต้องการพัฒนาความรู้ในหลักการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์มากที่สุด ทั้งนี้เพราะครูยังไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตรการสอนคณิตศาสตร์ให้เข้าใจอย่างชัดเจน ซึ่งหลักสูตรคณิตศาสตร์ประกอบไปด้วย หลักการ

จุดหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การวัดและการประเมินการเรียน คำอธิบายในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ซึ่งระบุเนื้อหาที่ต้องให้นักเรียนได้เรียน ตามลำดับขั้นตอนกระบวนการที่ต้องให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ เพราะครูผู้สอนคณิตศาสตร์เป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสำคัญยิ่งที่จะทำให้การเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนบรรลุมาตรฐานของกลุ่มคณิตศาสตร์ผู้สอนคณิตศาสตร์จึงต้องมีความสามารถดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 28) 1) มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถในการพัฒนาความรู้และสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้จริง รู้ความต่อเนื่องของเนื้อหา สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในศาสตร์เดียวกันและศาสตร์อื่น รวมถึงการจัดเนื้อหาได้เหมาะสมกับผู้เรียน 2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ธรรมชาติ/ ลักษณะวิชาเฉพาะของวิชาคณิตศาสตร์ สามารถจัดสาระการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมได้ตรงตามหลักสูตร สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาสื่อการเรียนรู้ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูษิต ภูษานี (2557: 89-157) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาความรู้ของอาจารย์ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กรณีศึกษาวิชาแคลคูลัส ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบหลักที่จำเป็นในการจัดการเรียนวิชาแคลคูลัส 1 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และความรู้ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบรอง ได้แก่ ธรรมชาติการเรียนรู้คณิตศาสตร์ องค์ประกอบที่ได้มาจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปพัฒนาความรู้ของอาจารย์ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมิน การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของอาจารย์ได้ สอดคล้องกับงาน

วิจัยของ เวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร (2553: 1-11) ได้พัฒนาการสอนแนะให้รู้คิด: รูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ผลการพัฒนาพบว่า ผู้สอนคณิตศาสตร์ต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ที่จะสอนเป็นอย่างดีและใช้หลักการแก้ปัญหาเป็นเป้าหมายในการเรียนการสอนเข้าใจความคิดของผู้เรียนในการแก้ปัญหาต่างๆ การตัดสินใจของผู้สอนมีฐานคิดมาจากความรู้ของผู้สอนที่มีความเข้าใจในความคิดของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีบรรยากาศในชั้นเรียนที่จัดการเรียนรู้เพื่อสอนแนะให้รู้คิด จากลักษณะของห้องเรียนแบบเดิมที่ผู้เรียนจะมีภาระงานและทำตามที่คุณสอนบอกให้ทำกระบวนการส่วนใหญ่จะมุ่งประเด็นไปที่ขั้นตอนการคำนวณเพื่อหาคำตอบจากแต่ละคำถาม

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า ลำดับแรกคือ ด้านการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนคณิตศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความต้องการพัฒนาแนวทางด้านการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะครูยังขาดเทคนิคการสอนด้วยวิธีใหม่ๆ ด้านการผลิตสื่อที่ใช้ในการประกอบการสอนยังไม่มี ความหลากหลายและน่าสนใจเนื่องมาจากครูยังขาดทักษะในการจัดทำโดยเฉพาะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งครูมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ค่อยหลากหลายและไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่ง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งวัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 25) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรขพร

ศรีไทย (2554: 79 - 87) ได้ศึกษาสมรรถนะของครูคณิตศาสตร์ที่สอนระดับมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 สรุปผลการวิจัยพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับสมรรถนะของครูคณิตศาสตร์ในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ในระดับมากที่สุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและมาตรฐานผู้เรียนในวิชาคณิตศาสตร์ และมีความรู้ในการใช้คำถามให้นักเรียนคิดหาเหตุผลจนได้แนวคิดใหม่และสร้างองค์ความรู้เองได้ 2) ด้านทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด คือ สามารถสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่างคณิตศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ได้ และจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความคิดแบบเชื่อมโยงนำไปสู่การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 3) ด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก เช่น มีหลักการและเหตุผลทำงานเป็นระบบมีขั้นตอน สามารถทำให้นักเรียนสนุกสนานและชอบคณิตศาสตร์ได้และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับมาก เช่น รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน สร้างโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นครูที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เป็นอย่างดีและเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ผู้วิจัยสร้าง

ขึ้นแล้วนั้น พบว่า ผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ระยะที่ 2 มาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อีกทั้งเมื่อเห็นองค์ประกอบการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน ทำให้สามารถตัดสินใจที่จะประเมินออกมาได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของมะลิวัน สมศรี (2558: 65-148) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษานำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดการเรียนการสอน (Best Practice) ได้รับรางวัลทรงคุณค่าของ สพฐ. OBEC AWARDS พบว่า ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความเข้าใจในด้านต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และ 4) การวิเคราะห์การสังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ควรมีการส่งเสริม และนำแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู ไปใช้ในสถานศึกษาโดยการจัดอบรมหรือสัมมนาให้แก่ครูคณิตศาสตร์ และควรมีการติดตามประเมินผลการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงานได้จริง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู ไปใช้ทดลอง โดยให้ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ได้ทดลองใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของ

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ของการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครู

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
- ชนนาค เชื้อสุวรรณทวี. (2542). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ ฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์เทียนวัฒนาพรินท์ติ้ง,
- วัชร กัญจนกัรติ. (2559). *การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ [Online]*. เข้าถึงได้จาก: <http://www.phichsinee.cmru.ac.th/develop/admin/mydownload/file/210413191152.PDF>. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม.
- มะลิวัน สมศรี. (2558). *การพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม. (2559). *คู่มือการบริหารกลุ่มงานวิชาการ*. คำสั่งโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม ปีการศึกษา 2559.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยการศึกษาเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ ฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิศมัย ศรีอำไพ. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของอุไรวรรณ ธนยังยืน กับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการค้นพบโดยพลังกลุ่ม*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- วรพร ศรีไทย. (2554). *สมรรถนะครูคณิตศาสตร์ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ตามทัศนะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- เวชฤทธิ์ อังกะนันทกร. (2553). “การสอนแนะให้รู้คิด (Cognitively Guided Instruction: CGI): รูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์.” *วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 21(1)* ตุลาคม 2552- มกราคม 2553): หน้า 1-11.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. (2558). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2558*. สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *คุรุสภา พัฒนาครู พัฒนาชาติ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลาคม,
- ทิศนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี ศรีวงษ์ชัย. (2551). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการให้เหตุผลและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- Perrine, Vicki. (2001). Effect of a Problem-Solving-Based Mathematics Course on the Proportional Reasoning of Preservice Teachers. *Dissertation Abstracts International*. Retrieved February 15, 2008, from <http://www.lib.uni.com/dissertations/fullcit/3006601>.
- Swain, Jon and Malcolm Swan. (2009). "Teachers Attempts to Integrate Research-Based Principles Into the Teaching of Numeracy with Post-16 Learner," *Research in Post - Compulsory Education*. 14(1): 75-92 ; March,

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

Developing the Guidelines to Promote Students' Sufficient Character under the Office of Secondary Educational Service Area 19

อัญชลี อินเอี่ยม¹, ประสิทธิ์ ชุติชูดต²

Unchalee Inaeiem¹, Prasit Chutichudat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน และระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 322 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียง การประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน มีองค์ประกอบหลักทั้งหมด 5 องค์ประกอบหลัก และมีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 27 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ 6 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล รอบคอบ 5 ตัวบ่งชี้ 3) การดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 5 ตัวบ่งชี้ 4) การประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต 6 ตัวบ่งชี้ 5) การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต 6 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน พบว่าทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการ

¹ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Assistant Professor., Faculty of Technology Mahasarakham University

จำเป็นปรับปรุง พบว่าด้านที่ต้องการจำเป็นปรับปรุงอันดับแรก คือ ด้านการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต รองลงมา คือ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล รอบคอบ ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ตามลำดับ

ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะ, ด้านความพอเพียงของนักเรียน

Abstract

This purposes of this research were: 1) to study factors and indicators of the sufficient character 2) to study the current and desirable situations of students' sufficient character 3) to develop the guidelines for promoting students' sufficient character. The research was designed into 3 phrases. Phrase 1 was to study factors and indicators of the sufficient character. Phrase 2 was to study the current and desirable situations of students' sufficient character. Phrase 3 was to develop the guidelines to promote students' sufficient character. Samples in phrase 1 were 5 experts. Phrase 2 contains 322 administrators and teachers randomed by stratified random sampling. Phrase 3 were 5 experts. The research instruments were the questionnaire with 5 rating scale and the appropriate evaluation form. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and Modified Priority Needs Index.

The research finding indicated that

1. The sufficient character consisted of 5 factors and 27 indicators. The factors were: 1) sufficient living including 6 indicators 2) rational and carefully living including 5 indicators 3) immunity for living including 5 indicators 4) apply moral conducts for living including 6 indicators, and 5) apply appropriate knowledges for living including 5 indicators. Both factors and indicators were evaluated at the highest level of appropriateness. 2. The current situations of students' sufficient character under the Office of Secondary Educational Service Area 19 as the whole and each factors were the high level. 3. The development of the guidelines for students' sufficient character under the Office of Secondary Educational Service Area 19 The analysis of Modified Priority Needs Index was found the ranking of needs from highest to the lowest were 1) apply moral conducts for living, 2) sufficient living 3) immunity for living 4) rational and carefully living, and 5) apply appropriate knowledges for living.

The evaluation of the guidelines for students' sufficient character were at the highest level of appropriateness and high level of feasibility.

Keywords: Developing the Guidelines, Promote Students' Sufficient Character

บทนำ

การอยู่อย่างพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีความห่วงใยปวงชนชาวไทย พระองค์มีพระราชดำรัสถึงแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดการพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอใช้ โดยใช้หลักความพอประมาณ การมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างมีขั้นตอน ที่ถูกต้องตามหลักวิชาและการมีคุณธรรมเป็นกรอบปฏิบัติในการดำรงชีวิต รวมถึงการจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นการปฏิบัติ เพื่อสร้างทักษะอาชีพให้กับนักเรียน โดยการบูรณาการการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงสู่การปฏิบัติให้เป็นจิตพิสัยในแต่ละรายวิชา ในส่วนของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ต่อยอดจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน และกิจกรรมพัฒนานักเรียนนั้นควรมุ่งเน้นการกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณกับศักยภาพของผู้เรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียน และชุมชนที่ตั้ง ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในด้านต่างๆ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้ อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น มีคุณธรรมมี ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อดทน มีความพากเพียร มีวินัย มีสัมมาคารวะ รู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม ร่วมดูแลรักษาสีงแวดล้อม และสืบสานวัฒนธรรมไทย ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียน ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับ

คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแล้ว ยังต้องส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าการอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านความพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542: 13-14)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีงแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทยซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

ทั้งนี้จุดหมายที่สนองหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกำหนดไว้ในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 จากจำนวน 8 ข้อ คือ “อยู่อย่างพอเพียง” การอยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผลรอบคอบ และมีคุณธรรม ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สีงของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คัดค้าน และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คัดค้าน และเก็บรักษาดูแลอย่างดี ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลและไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิด ข้อ 2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ เช่น วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบน

พื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้จึงควรให้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนการสร้างอุปนิสัย หรือคุณลักษณะด้านพอเพียง เพื่อสานต่อความคิดและเชื่อมต่อ การขยายผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง (แนวทางพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551: 6-9)

บริบททั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ได้ให้ความสำคัญและตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการมุ่งพัฒนาในด้านคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 โดยได้มีการกำหนดหลักการบริหารเน้นให้เห็นหลักของการพัฒนาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าร่วมด้วย คือ การกำหนดในด้านของวิสัยทัศน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เป็นองค์กรที่มีระบบบริหารจัดการทันสมัย ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาตรฐานสากลสู่ประชาคมอาเซียนโดยการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในปี 2559 และ ในด้านกลยุทธ์ข้อที่ 2 ได้กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Moral and Ethics)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 มีความตระหนักถึงความสำคัญ ในเรื่องของการศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน ว่าเป็นอย่างไร และการหาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 19 มีคุณลักษณะด้านความพอเพียง โดยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความ

สำคัญของการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นการพัฒนาคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน จึงได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียนชั้นเพื่อการศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 19
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 19
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 19

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตตามระยะการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 32-37)

1.2 การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนบ้านลาดไทรงาม อำเภอภักดี

ชุมพล จังหวัดชัยภูมิ (ชัยวงศ์ เวียงพล. 2555: 7)

1.3 แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียง
สู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2552: 13)

1.4 การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
อยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสังวาลย์วิทยา จังหวัดเชียงใหม่ ของ ธน
เทพพิตุพงศ์ (2555: 57-58)

1.5 เครือข่ายเรียนรู้สู่ความพอเพียง ของ
โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์ (2552: 11)

1.6 ร่างแนวทางการจัดกระบวนการจัดการ
เรียนรู้ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านอยู่
อย่างพอเพียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้น
ฐาน (2555: 2-3)

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่
เกี่ยวข้องดังกล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์
เป็นกรอบแนวคิด การสังเคราะห์องค์ประกอบของ
การเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงดังต่อ
ไปนี้ 1. การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ 2.การ
ดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล รอบคอบ 3.การดำเนิน
ชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4. การประยุกต์ใช้
คุณธรรมในการดำเนินชีวิต และ 5. การประยุกต์
ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้
ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน
ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling)

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพ
ที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะด้านความพอเพียง
ของนักเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 19

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาสภาพ

ปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริม
คุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียนสังกัด
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ประกอบ
ด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน 1) การดำเนินชีวิตอย่าง
พอประมาณ 2) การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล
รอบคอบ 3) การดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันใน
ตัวที่ดี 4) การประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนิน
ชีวิต 5)การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการ
ดำเนินชีวิต

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน และ
ครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19
จำนวน 52 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 228
คน และครูผู้สอน 1,783 คน

2.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 25
โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 93 คน และ
ครูผู้สอน จำนวน 378 คน

2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน
19 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 95
คน และครูผู้สอน จำนวน 648 คน

2.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน
3 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน
และครูผู้สอน จำนวน 226 คน

2.1.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน
5 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 25 คน
และครูผู้สอน จำนวน 531 คน

รวมประชากร 2,011 คน เป็นผู้บริหาร
โรงเรียน 228 คน และครูผู้สอน 1,783 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน และ
ครูผู้สอน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
19 โดย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง
Krejcie and Morgan อ้างอิงมาจาก (บุญชม ศรี
สะอาด. 2554: 43) จากจำนวนครูทั้งหมด เทียบ
สัดส่วนของแต่ละขนาดโรงเรียนแล้ว ดังนี้

2.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก เป็นผู้บริหาร
โรงเรียน จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 60

คน

2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง เป็นผู้
บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน และครูผู้สอน
จำนวน 104 คน

2.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ เป็นผู้บริหาร
โรงเรียน จำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 37
คน

2.1.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เป็นผู้
บริหารโรงเรียนจำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน
85 คน

รวมกลุ่มตัวอย่าง 322 คน เป็นผู้บริหาร
โรงเรียน 36 คน ครูผู้สอน 286 คน

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการเสริม
สร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน
สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 และ
ระยะที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการจำเป็น
ปรับปรุง (PNI modified) และนำข้อมูลมาทำแบบ
สัมภาษณ์การหาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ด้านความพอเพียงของนักเรียน

1.2 ศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่
เป็นเลิศเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้าง
คุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน จำนวน
3 โรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถาน
ศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอนโรงเรียนละ 2 คน
ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น
จำนวน 9 คน

3. ยกร่างแนวการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 แล้วนำเสนออาจารย์ที่
ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทำหน้าที่ประเมิน
แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความ
พอเพียงของนักเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 19 (โดยประเมินความเหมาะสม
/ความเป็นไปได้) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
เลือกแบบเจาะจง

4. ได้แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 และผู้วิจัยเผยแพร่ผล
การวิจัยให้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทาง
การเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของ
นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ซึ่งเป็นการวิจัยและ
พัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษา
องค์ประกอบการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความ
พอเพียง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ
แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอ
เพียงของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยดำเนินการ
เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
คุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
19

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง
ประสงค์คุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
19

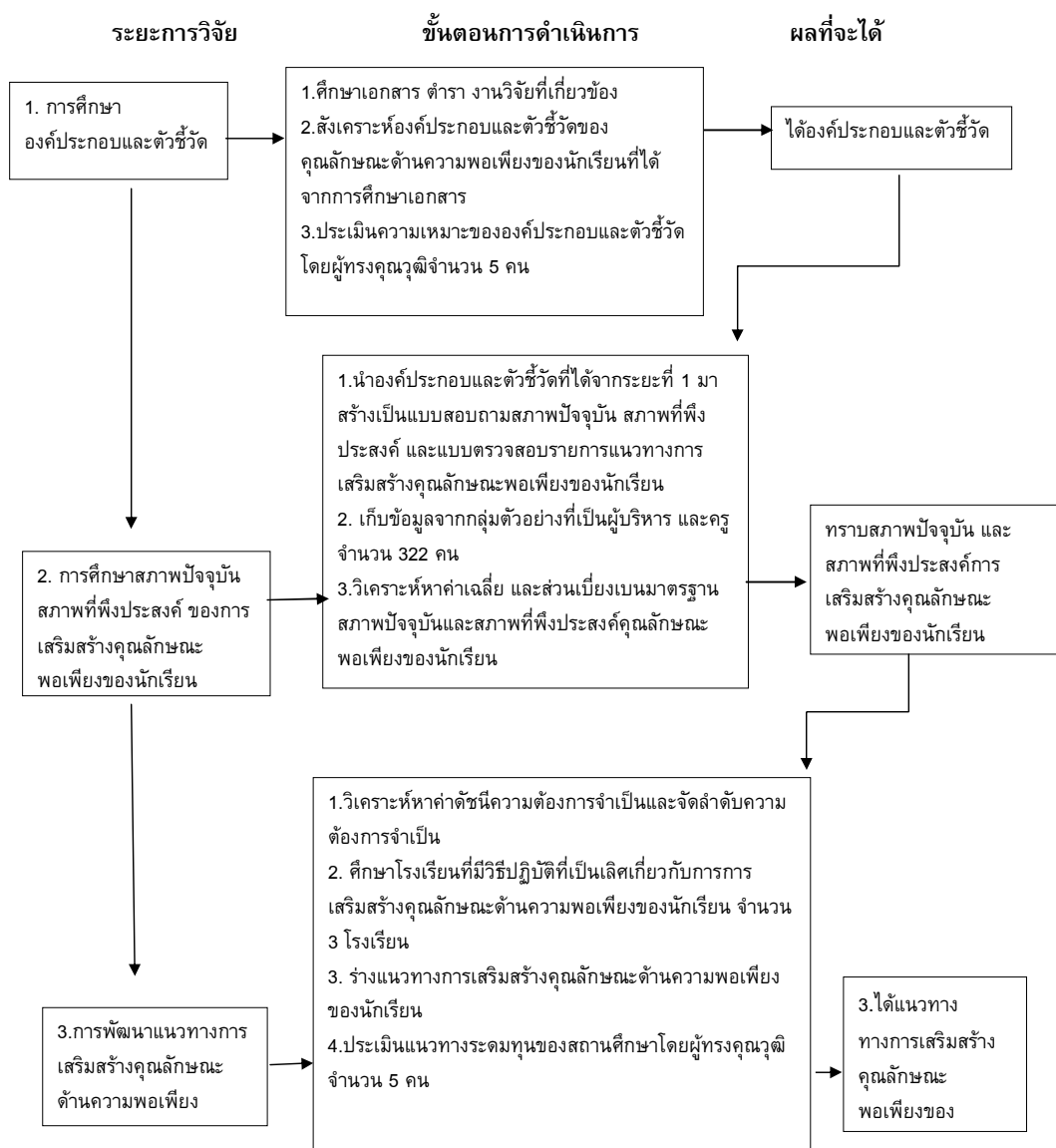
ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการเสริมสร้าง
คุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

รายละเอียดแต่ละระยะของการวิจัยการ
พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความ

พอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ดังนี้

รายละเอียดแต่ละระยะของการวิจัยการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้าน
ความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่ได้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน มีองค์ประกอบหลักทั้งหมด 5 องค์ประกอบหลัก และมีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 27 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ 6 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล รอบคอบ 5 ตัวบ่งชี้ 3) การดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 5 ตัวบ่งชี้ 4) การประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต 6 ตัวบ่งชี้ 5) การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต 6 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียนพบว่าทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง พบว่าด้านที่ต้องการจำเป็นปรับปรุงอันดับแรก คือ ด้านการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต รองลงมา คือ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล รอบคอบ ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ตามลำดับ

ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการสังเคราะห์ได้องค์ประกอบหลักทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ การดำเนินชีวิตในการคิดอย่างมีเหตุผลรอบคอบ การดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต และการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ส่วนตัวบ่งชี้มีทั้งหมด 27 ตัวบ่งชี้ การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งการได้มาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ได้มาจากการศึกษาและวิเคราะห์จากนักวิชาการหลายท่านและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายสุพล แก้วหนองแสง (2554: 91-93) ได้ศึกษาการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงโรงเรียนบ้านโนนพุทรา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่ประชาชนมุ่งเน้นการบริโภคนิยม ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ตลอดจนสถานะเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขันกัน ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาเอาใจใส่บุตร และครอบครัวซึ่งเป็นต้นเหตุ ปัญหาของสถานศึกษาสังคม และประเทศชาติ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียง ในด้านความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันบนเงื่อนไข ความรู้ และ คุณธรรม

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 3.79$) ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลรอบคอบ ($\bar{X} = 3.70$) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ ($\bar{X} = 3.67$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 19 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ($\bar{X} = 4.58$) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 4.56$) ด้านการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 4.52$) ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลรอบคอบ ($\bar{X} = 4.45$) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ ($\bar{X} = 4.35$) ซึ่งการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ได้มาจากการศึกษาสภาพจากการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสุ่ม ครู และ ผู้บริหาร จำนวน 322 คน

3. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 19 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งได้จากการศึกษาจากนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น (1) แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 32-37) (2) การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงของ

นักเรียน โรงเรียนบ้านลาดไทรงาม อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ของ นายชัยวงศ์ เวียงพล (2555: 7) (3) แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 13) (4) การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังวาลย์วิทยา จังหวัดเชียงใหม่ ของ นายธน เทพพิตุพงศ์ (2555: 57-58) (5) เครือข่ายเรียนรู้สู่ความพอเพียง ของ โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (2552: 11) (6) ร่างแนวทางการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านอยู่อย่างพอเพียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555: 2-3) มาเป็นองค์ประกอบในระยะที่ 1 และนำค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในระยะที่ 2 มาจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 19 โดยเรียงลำดับความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ การดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลรอบคอบ การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ตามลำดับ โดยมีแนวทางจำนวน 6 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม สถานที่ตั้ง ทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมการที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 2) การให้ผู้บริหาร ครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพอเพียง และสามารถปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม 4) บูรณาการการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและสอดคล้อง

แทรกในการเรียนทุกกลุ่มสาระ 5) การออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน 6) การออกแบบการจัดกิจกรรมต้องเน้นกิจกรรมการฝึกปฏิบัติทักษะอาชีพ ส่วนผลการประเมินการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียง ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละโรงเรียนเพราะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านของ นักเรียน ชุมชน และทรัพยากร จึงควรเลือกวิธีการจัดกิจกรรมหรือ โครงการตามความเหมาะสม โรงเรียนควรเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมองค์กรและวิถีชุมชนที่ใช้วิถีพอเพียงในชุมชนอย่างเข้มแข็ง เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน สนับสนุน เอื้อเอื้อ ให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน ร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม (มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ. 2556: พอดี พอใจ พอใช้ พอเพียง)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการแนวทางการเสริมคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ดังนี้

1.1 เนื่องจากบริบทของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ลักษณะการจัดกิจกรรมจึงมีความแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นควรคำนึงถึงด้านบริบทเป็นสำคัญ

1.2 การเตรียมความพร้อมด้านอาคาร

สถานที่ สภาพแวดล้อม และจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 การกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและเหมาะสมในการดำเนินการ

1.4 การกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และภาระงานที่ชัดเจนของครูที่ปฏิบัติงาน

1.5 เปิดโอกาสให้ชุมชน/ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและแนว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปฏิบัติการเพื่อนำการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียนนี้ ไปทดลองใช้กับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อเป็นการศึกษาความเป็นไปได้ และศึกษาว่าแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียนนี้มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนหรือผลกระทบที่บ่งบอกถึงการพัฒนาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความพอเพียงของนักเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมทุกประเด็นขององค์ประกอบของการพัฒนาแนวทางการระดมทุนเพื่อให้การดำเนินงานมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

2.4 ควรมีการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการวิจัยหรือโรงเรียนที่มีการดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ได้ต้นแบบในการนำไปปฏิบัติจริงแก่สถานศึกษาอื่นๆ ที่สนใจ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวงศ์ เวียงพล. (2555). การพัฒนาการดำเนินงานการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนบ้านลาดไทรงาม อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธน เทพปิตุพงศ์. (2555). การค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังวาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ. (2556). พอดี พอใจ พอใช้ พอเพียง. ปฏิบัติการโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สานอักษร.
- สุพล แก้วหนองแสง. (2554). การพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนบ้านโนนพุทรา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เครือข่าย อุเทน โนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

Study of Current Stage in English Learning of Network Uten Nontan group Thauten District Nakhonpanom Province

อิชยา กองไชย¹

Itchaya Kongchai¹

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้เพื่อต้องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย อุเทน โนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ประจำปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอุเทน โนนตาล จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาที่สอนวิชาภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ไม่จบสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษ และสภาพการสอนด้านการฟังและการพูดที่ใช้กันมากที่สุดคือการฝึกออกเสียงคำ ส่วนด้านการฟังและการพูดที่ใช้กันน้อยที่สุดคือ ใช้เกมส์หรือกิจกรรมสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกสนทนาซ้ำ ๆ จนชำนาญ ด้านการอ่านและการเขียนพบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ ให้ผู้เรียนฝึกทำใบงาน ใบความรู้ และหนังสืออ่านเพิ่มเติม และสภาพการจัดการเรียนการสอนที่นิยมใช้กันน้อยที่สุด คือ ให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงการจัดชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเรียนรู้มีการจัดป้ายคำศัพท์และรูปภาพคำศัพท์ในห้องเรียนมากที่สุด ส่วนที่ใช้กันน้อยที่สุดคือมีเครื่องเสียง สื่อวีดิทัศน์สำหรับการฟังและพูดวิธีการวัดผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษครูให้คะแนนชิ้นงานและการใช้แบบทดสอบในการสอบท้ายบทเรียนและปลายภาคด้านปัญหาที่พบมากคือครูผู้สอนไม่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการสอนภาษาอังกฤษ ขาดแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

Abstract

The objective of this study were to investigate of study of current stage in English Learning of Network Uten Nontan group Thauten District Nakhonpanom Province in elementary schools in 2016. The respondents were 60 teachers in elementary schools who completed the questionnaire which were statically analyzes by descriptive statistics: percentage, mean and standard deviation.

¹ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Administrative Officer, Faculty of Education, Nakhonpanom University

The results revealed that most English teachers in elementary schools were not graduated in English or teaching in English. For the listening and speaking the used most were practice the accent of words and the used less were games and Instructional Media for practices. For the reading and writing the used most were do worksheet, knowledge sheet and reading and the used less were practice the accents. The room for study the most were vocabularies and picture cards were posted around the classroom and surrounding areas. The room for study the used less was radio, video media for listening and speaking. The testing the used most were teachers had worksheet and give score and used pre-test and post – test. The most common problem found that teachers lacked motivation and thought that it was not necessary to do activities.

บทนำ

ประเทศไทยมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลาช้านาน และมีการนำการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการสอน แต่การสอนภาษาอังกฤษยังประสบปัญหาต่าง ๆ เช่นเรียนภาษาอังกฤษหลายปีแต่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ หรือพูดภาษาอังกฤษได้แต่ไม่สามารถอ่านเขียนได้ ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากครูผู้สอนหรือตัวผู้เรียน ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษให้เกิดความชำนาญผู้เรียนจำนวนไม่น้อยเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น แต่ไม่สามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ ทำให้ขาดความเชื่อมั่น ท้อแท้ และส่งผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพการงานหรือการเรียนรู้ระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจัดให้มีหลักสูตรภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเพื่อมุ่งมนั้ให้เยาวชนนำความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษไปพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้และประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551)

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องมีครูผู้สอนที่มีทักษะความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นแบบอย่างด้านการใช้ภาษาให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้

ครูสอนภาษาอังกฤษยังจำเป็นต้องมีวิธีสอนที่น่าสนใจ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนรู้รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษด้วย ระดับชั้นประถมศึกษาถือเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษที่สูงขึ้นไป เมื่อผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษพื้นฐานเป็นอย่างดีแล้ว นอกจากจะทำให้การเรียนในระดับที่สูงขึ้นมาเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ง่ายขึ้นแล้ว ยังจะส่งผลต่อทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนในอนาคตอีกด้วย หากไม่เป็นไปดังที่กล่าวอาจทำให้ผลการเรียนภาษาอังกฤษไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูในระดับประถมศึกษาก็เป็นที่น่าสนใจว่ามีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ครูมีพัฒนาการการสอนหรือไม่มีความต้องการเทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคในการสอนอย่างไรที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาของกลุ่มโรงเรียนในเครือข่ายอุเทนโนะตาล อำเภอบ้านฉาง จังหวัดนครพนม ประจำปีการศึกษา 2559 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของกลุ่มโรงเรียนแห่งนี้ว่ามีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียน การสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอุเทน โนนตาล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม
2. เพื่อพัฒนาสภาพการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย อุเทน โนนตาล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม จำนวน 85 คน จาก 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านกำแพงแสน โรงเรียนอุเทนวิทยาคาร โรงเรียนบ้านน้อยนาเหนือ โรงเรียนบ้านน้อยทวย โรงเรียนบ้านตาล โรงเรียนบ้านนาฝักปอด โรงเรียนบ้านโพธิ์ และโรงเรียนบ้านธาตุ ในปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย อุเทน โนนตาล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม จำนวน 60 คน จาก 8 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2559 ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยส่งแบบสอบถามไปยัง 8 โรงเรียน ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอุเทน โนนตาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เทคนิคการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย อุเทน โนนตาล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบลักษณะต่างๆ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษที่ดำเนินการศึกษา ได้แก่

- 2.1 วิธีการสอนและเทคนิคการสอน
 - 2.2 การจัดชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมระหว่าง การเรียนภาษาอังกฤษ
 - 2.3 รูปแบบวิธีการวัดผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
 3. ปัญหาและความต้องการ
- ### ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอุเทน โนนตาล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ได้ดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. จัดทำเครื่องมือในการวิจัย
3. จัดเก็บข้อมูล
4. วิเคราะห์สถิติที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อสรุปเป็นผลการวิจัย

ค่าที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกนำมาแสดงบนตารางประกอบคำอธิบายผล ในหัวข้อดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและความต้องการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 61.66 และเป็นเพศชายร้อยละ 38.33

ส่วนที่ 2 แสดงวุฒิการศึกษาและสาขาวิชา ที่ผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า ร้อยละ 38.33 จบการศึกษาระดับปริญญาเอกร้อยละ 3.33 และพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ คิดเป็น ร้อยละ 6.66ที่เหลือจบการศึกษาวិชาอื่นๆ คิด เป็นร้อยละ 93.33

ส่วนที่ 3 สภาพการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ

ตาราง 1 สภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะการฟัง พูด และด้านทักษะการอ่านการ เขียน

วิธีหรือรูปแบบการสอน	$\bar{X}$	ร้อยละ
ด้านทักษะการฟังและการพูด		
1. มีการใช้สื่อในการสอน เช่น การฝึกให้ผู้เรียนฟังข่าวแล้วแปลจากสื่อ	3.91	78.33
2. มีการฝึกออกเสียงคำภาษาอังกฤษ	4.58	97.66
3. ใช้เกมส์หรือกิจกรรมสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกสนทนาซ้ำ ๆ	1.35	27.00
4. ใช้สื่อคลิป วีดีโอ	3.43	68.66
5. ใช้การฝึกตามตัวแบบจากสื่อ	3.33	66.66
ด้านทักษะการอ่านและการเขียน		
1. ฝึกให้ผู้เรียนฝึกทำใบงาน ใบความรู้ และหนังสืออ่านเพิ่มเติม	4.55	91.00
2. เขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดให้	3.85	77.00
3. เขียนบันทึกสรุปสิ่งที่ได้เรียนไปในท้ายชั่วโมง	3.41	68.33
4. ให้ผู้เรียนเขียนแปล	3.30	66.00
5. ให้ผู้เรียนเติมคำในช่องว่างให้สมบูรณ์	3.68	73.66
6. ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	3.95	79.00
7. ให้ผู้เรียนอ่านสื่อความหมายให้คนอื่นรับรู้	2.16	43.33
8. ใช้แบบฝึก ชุดฝึก ให้ผู้เรียนอ่านแล้วตอบคำถามหรือทำแบบฝึกหัด	3.08	61.66
9. มีการใช้กิจกรรมกลุ่มในการจัดเรียนรู้	3.93	78.66

ตาราง 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการ เรียนการสอนที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมากที่สุดในทักษะทางด้านการฟังและการพูดได้แก่มีการฝึกออกเสียงคำ ($\bar{X}$ = 4.58) ส่วนระดับมากได้แก่ มีการใช้สื่อในการสอน เช่น การฝึกให้ผู้เรียนฟังข่าวแล้วแปลจากยูทูป ($\bar{X}$

= 3.91) ส่วนสภาพการเรียนการสอนที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลางในทักษะทางด้านการฟังและการพูดได้แก่ ใช้เพลง ดนตรี หนังสือ ในกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.43) และการลบคำหรือวลีในบทสนทนา แล้วให้ผู้เรียนจับคู่หรือกลุ่มเรียนรู้ ฝึกแสดงบทบาทสมมุติ

($\bar{X} = 3.33$) ส่วนสภาพการเรียนการสอนที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือการใช้เกมส์หรือกิจกรรมสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกสนทนาซ้ำ ๆ จนชำนาญโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.35$)

ด้านทักษะการอ่านและการเขียนสภาพการเรียนการสอนที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ฝึกให้ผู้เรียนฝึกทำใบงาน ใบความรู้ และหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนระดับมากที่สุดได้แก่การใช้รูปแบบครูแปลเรื่องที่อ่านให้ผู้เรียนฟังและให้ผู้เรียนตอบคำถาม ($\bar{X} = 3.95$) มีการ

ใช้กิจกรรมกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.93$) เขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดให้ ($\bar{X} = 3.85$) ให้ผู้เรียนเติมคำในช่องว่างให้สมบูรณ์ ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนรูปแบบที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านทักษะการอ่านและการเขียน ได้แก่ เขียนบันทึกสรุปสิ่งที่ได้เรียนไปในท้ายชั่วโมง ($\bar{X} = 3.41$) การให้ผู้เรียนเขียนแปล ($\bar{X} = 3.30$) ใช้แบบฝึก ตำรา ชุดฝึก ให้ผู้เรียนอ่านแล้วตอบคำถามหรือทำแบบฝึกหัด ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนรูปแบบที่ใช้อยู่ในระดับน้อยคือ ให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 2.16$)

ตาราง 2 การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

รายการ	$\bar{X}$	ร้อยละ
1. มีป้ายคำศัพท์ รูปภาพ หรือตกแต่งห้องเรียนหรือบริเวณรอบ ๆ ที่เอื้อหรือสร้างบรรยากาศที่เป็นภาษาอังกฤษ	4.60	92.00
2. มีการจัดอุปกรณ์และโต๊ะเก้าอี้ตามบริบทการเรียนแต่ละครั้ง	3.71	74.33
3. มีสื่อคอมพิวเตอร์	1.46	29.33
4. จัดบรรยากาศห้องเรียนให้สบาย ผ่อนคลาย	3.46	69.33
5. มีห้องคอมพิวเตอร์สำหรับการสอนภาษาอังกฤษ	3.83	76.66
6. มีมุมหนังสือภาษาอังกฤษ	4.08	81.66
7. มีเครื่องเสียงสำหรับการฟังและพูดที่ใช้สะดวกและมีประสิทธิภาพ	2.95	59.00
8. มีการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ	3.31	63.33
9. มีชาวต่างชาติเข้ามาช่วยสอนภาษาอังกฤษ	3.93	78.66
10. ครูพูดภาษาอังกฤษระหว่างสอน	3.45	69.00

ตาราง 2 แสดงการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังนี้

อันดับที่ครูผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำมากที่สุดคือมีป้ายคำศัพท์ รูปภาพ หรือตกแต่งห้องเรียนหรือบริเวณรอบ ๆ ที่เอื้อหรือสร้าง บรรยากาศที่เป็นภาษาอังกฤษโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.60$) และมีการจัดทำในระดับมากที่สุดคือมีมุมหนังสือภาษา

อังกฤษ ($\bar{X} = 4.08$) มีชาวต่างชาติเข้ามาช่วยสอนภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.93$) มีห้องคอมพิวเตอร์สำหรับการสอนภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.83$) ชั้นเรียนไม่ตายตัวสามารถเคลื่อนย้ายได้ตามกิจกรรม ($\bar{X} = 3.71$) ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนการสอนในระดับปานกลางคือจัดบรรยากาศห้องเรียนให้สบาย ผ่อนคลาย ($\bar{X} = 3.46$) ครูพูดภาษาอังกฤษระหว่าง

สอน($\bar{X} = 3.45$). มีการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.31$). มีเครื่องเสียงสำหรับการฟังและพูดที่ใช้สะดวกและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.95$) ส่วนการ

มี สื่อ วีดิทัศน์ และเครื่องเล่นที่ใช้ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพนั้นผู้ตอบแบบสอบถามให้อยู่ในอันดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 1.46$)

ตาราง 3 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

รายการ	$\bar{X}$	ร้อยละ
1. ระหว่างเรียนใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมและให้คะแนนการทำแบบฝึก	3.15	63.00
2. ระหว่างเรียนใช้วิธีการสังเกตและให้คะแนนการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ และสอบท้ายบทเรียน	3.46	69.33
3. วัดผลโดยให้คะแนนชิ้นงาน ทดสอบท้ายบทเรียนและทดสอบปลายภาคโดยใช้รูปแบบการสอบที่หลากหลาย	4.23	84.66
4. การฟังพูดวัดโดยตรงจากการสนทนาหรือตอบคำถาม	3.61	72.33
5. สอบการแปลจากไทยเป็นอังกฤษและอังกฤษเป็นไทย	2.95	59.00
6. ใช้การวัดผลหลากหลายไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ กิจกรรม ผู้เรียนและเวลา	3.31	66.33
7. ทุกทักษะใช้แบบทดสอบในการวัดเป็นหลัก	3.88	77.66
8. ครูและเพื่อนร่วมชั้นร่วมกันประเมิน	3.45	69.33

ตาราง 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากคือ การวัดผลโดยให้คะแนนชิ้นงาน ทดสอบท้ายบทเรียนและทดสอบปลายภาคโดยใช้รูปแบบการสอบที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.23$) การฟังพูดวัดโดยตรงจากการสนทนาหรือตอบคำถาม ($\bar{X} = 3.61$) และทุกทักษะใช้แบบทดสอบในการวัดเป็นหลัก ($\bar{X} = 3.88$) ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนระดับปานกลางคือ ระหว่างเรียนใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมและให้

คะแนนการทำแบบฝึกหัด ($\bar{X} = 3.15$) ระหว่างเรียนใช้วิธีการสังเกตและให้คะแนนการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ และสอบท้ายบทเรียน ($\bar{X} = 3.46$) ใช้การวัดผลหลากหลายไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ กิจกรรม ผู้เรียนและเวลา ($\bar{X} = 3.31$) ครูและเพื่อนร่วมชั้นร่วมกันประเมินโดยใช้แบบประเมินต่างๆ ($\bar{X} = 3.45$) ส่วนสอบการแปลจากไทยเป็นอังกฤษและอังกฤษเป็นไทยผู้ตอบแบบสอบถามให้อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.95$) คิดเป็นร้อยละ 59.00

ส่วนที่ 4 ปัญหาและความต้องการ

ตาราง 4 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

รายการปัญหา	$\bar{X}$	ร้อยละ
1. สภาพทั่วไปห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	3.66	73.33
2. ขาดสื่อในการสอนภาษา เช่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต	4.58	91.66
3. ครูไม่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญการสอนภาษาอังกฤษ	4.80	96.00
4. นักเรียนขาดแรงจูงใจและไม่เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ	3.43	68.66
5. ไม่สามารถนำมาตราฐานหลักสูตรมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้	3.33	66.66
6. ขาดความรู้และแหล่งความรู้ด้านวัดผลภาษาอังกฤษ	4.55	91.00
7. มีความยุ่งยากในการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องหลักภาษา	3.85	77.00
8. สร้างสื่อภาษาอังกฤษไม่เป็น	3.41	68.33
9. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญด้านการสอนภาษาอังกฤษ	3.46	69.33

จากตาราง 4 พบว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ขาดสื่อในการสอนภาษา เช่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 4.58$) ครูไม่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.80$) ขาดความรู้และแหล่งความรู้ด้านวัดผลภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากคือ สภาพทั่วไปห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.66$) มีความยุ่งยากใน

การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องหลักภาษา ($\bar{X} = 3.85$) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางคือ นักเรียนขาดแรงจูงใจและไม่เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.43$) ไม่สามารถนำมาตราฐานหลักสูตรมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.41$) และผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญด้านการสอนภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.46$)

ตาราง 5 ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

รายการความต้องการ	$\bar{X}$	ร้อยละ
1. ต้องการห้องปฏิบัติการทางภาษา	3.60	72.00
2. ตำราเรียนที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	3.46	69.33
3. จัดอบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคการสอน การผลิตสื่อ	3.23	64.66
4. ห้องสมุดมีหนังสือภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับนักเรียนเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม	3.61	72.33
5. มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต	3.90	78.00
6. การสนับสนุนด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	3.31	66.33
7. ครูชาวต่างชาติ	4.25	85.00
8. ห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	3.45	69.00

จากตาราง 5 พบว่าความต้องการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก คือ ต้องการห้องปฏิบัติการทางภาษา ($\bar{X} = 3.60$) ห้องสมุดมีหนังสือภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับนักเรียนเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.61$) มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.90$) และครูชาวต่างชาติ ($\bar{X} = 4.25$) ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษส่วนความต้องการในระดับปานกลางคือ ตำราเรียนที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ($\bar{X} = 3.46$) จัดอบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคการสอน การผลิตสื่อ ($\bar{X} = 3.23$) การสนับสนุนด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.31$) และห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.45$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าครูผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอุเทน โนนตาล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านภาษาอังกฤษหรือการสอนภาษาอังกฤษ จึงสามารถสรุปได้ว่าปัญหาดังกล่าวมีผลต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสอดคล้องกับ (เจรามี ฮาร์เมอร์: 2546: 47) ที่กล่าวว่า “ในระหว่างที่มีการเรียนการสอนภาษา ทั้งครูและนักเรียนสามารถเข้าใจได้เท่ากัน แต่ครูควรรู้ว่ามีอะไรผิดพลาดบ้าง มีอะไรแก้ไขได้บ้างและจะแก้ไขอย่างไรบ้าง” สิ่งนี้เป็นข้อยุ่งยากสำหรับผู้สอนที่สอนวิชาภาษาอังกฤษแต่ไม่จบภาษาอังกฤษหรือไม่คุ้นเคยภาษาอังกฤษในด้านของการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ทางด้านการฟังและการพูด รูปแบบที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือ การฝึกออกเสียงคำหรือวลี สอดคล้องกับ (Gower: 1995: 33) ที่กล่าวว่า “ครูสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดในการใช้ภาษา โดยเฉพาะเมื่อต้องการสอนเรื่องการออกเสียง ด้านทักษะการอ่านและการเขียน รูปแบบที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือ ให้ผู้เรียนฝึกทำใบงาน ใบ

ความรู้ และหนังสืออ่านเพิ่มเติม สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญพร พรหมคำบุตร (2551: บทคัดย่อ) พบว่าสื่อการสอนที่ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษใช้เป็นประจำในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ กระดานดำ กระดาษขาว หนังสือเรียน และเพลงพื้นเมือง และเกมต่างๆ ใบความรู้ ใบงาน และหนังสืออ่านเพิ่มเติมส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่พบมากที่สุดคือ ครูผู้สอนไม่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการสอนภาษาอังกฤษ ขาดแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับ ดวงพร หนูพงษ์ (2545: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ปัญหาที่ครูประสบมากคือ ขาดความรู้ ความสามารถทางด้านการสอน ขาดความรู้ความสามารถทางด้านการจัดกิจกรรมทางภาษา และขาดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน ในด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอุเทน โนนตาล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านภาษาอังกฤษหรือการสอนภาษาอังกฤษ ทำให้ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะด้านการสอนภาษาอังกฤษที่ชัดเจนรูปแบบที่นิยมใช้จัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่คือการฝึกออกเสียงคำหรือวลี สื่อการสอนที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือ ให้ผู้เรียนฝึกทำใบงาน ใบความรู้ และอ่านหนังสือเพิ่มเติม ครูผู้สอนไม่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการสอนภาษาอังกฤษ ขาดแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการใช้เทคนิคการสอนและการจัดกิจกรรมที่มีการปรับปรุงการสอนอยู่ตลอดเวลา เพราะผู้สอนส่วนใหญ่เมื่อสอนไปได้ระยะหนึ่งอาจใช้วิธีการสอนที่เหมือนเดิมหรือคุ้นเคย

2. การใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ครูผู้สอนควรมีการได้เรียนรู้การใช้สื่อ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต การใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา จะทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากขึ้น

3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีสื่อ อุปกรณ์การสอน ที่หลากหลายและครูสามารถนำไปใช้ได้ง่าย ตามศักยภาพของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2551). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.

ดวงพร หนูพงษ์. (2545). *ได้ศึกษาปัญหาการสอนภาษาอังกฤษ และความต้องการการพัฒนาวิชาชีพครู ภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. จาก: <http://www.cuil.chula.ac.th/e-Journalt/research05.htm>. วันที่ 25 ตุลาคม 2559.

พิชญาพร พรหมคำบุตร. (2545). *สภาพปัจจุบันและปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.

ลลิตา ภูทอง. (2552). *รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน. คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยแม่โจ้*.

สิริพร กุ่ยกระโทก. (2549). *แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. จาก: gotoknow.org/blog/skuikratokee/65231. วันที่ 8 ตุลาคม 2559.

Gower, Roger; Phillips, Diane and Walters, Steve. (1995). *Teaching Practice: A Handbook for Teachers in Training*. Oxford: Macmillan Education.

Harmer, Jeremy. (1987). *The practice of English Language Teaching*. London: Longman

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

Developing a Program to Enhance Teachers' Teamwork Under The Office of The Secondary Education Service Area 21

เอกวิทย์ อมตฉายา¹, ฉลาด จันทรสมบัติ²

Akawit Amatachaya¹, Chalad Chantarasombut²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู และพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 การวิจัยดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 กลุ่มเป้าหมายตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 88 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 99 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 68 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 65 คนรวมทั้งสิ้น 320 คน ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มเป้าหมายซึ่งทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความสอดคล้องของโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสมประกอบด้วยตัวชี้วัด 2.) องค์ประกอบด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน 3.) องค์ประกอบด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ 4.) องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ 5.) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมและตัวชี้วัด 40 ตัวชี้วัด 2. การทำงานเป็นทีมของครูในสภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและการวิเคราะห์การทำงานเป็นทีมของครูในสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Assoc.Prof., Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

มัธยมศึกษา เขต 21 3.1) โปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ใช้วิธีการพัฒนาครูแบบผสมผสาน คือ การศึกษาด้วยตนเอง การอบรม การศึกษาดูงาน และ การปฏิบัติจริง 3.2.) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความสอดคล้อง ของโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู พบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้อ ความเป็นประโยชน์ และความสอดคล้องมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม

Abstract

The research aimed to 1) Study the components and indicators of teachers teamwork under the office of Secondary Education Service Area 21 2) Study the present condition, preferred condition and guideline to enhance teachers' teamwork under the office of Secondary Education Service Area 21 3) Develop a program of Teachers' Teamwork Development for Teachers in the Secondary Educational Service Area Office 21. The research was conducted three of phases. Phase 1 Study the components and indicators of teachers' teamwork under the Secondary Educational Service Area Office 21. Verification received from the target group. Phase 2 Study the present condition, preferred conditions and guideline to enhance teachers' teamwork under the office of Secondary Education Service Area 21. The orientation of sample group by Krejcie and Morgan table included small size for 88 administrators and teachers, medium size for 99 administrators and teachers, large size for 68 administrators and teachers special large size for 65 administrators and teachers. The total was 320. Phase 3 developing a program to enhance teachers' teamwork under the office of Secondary Education Service Area 21 by analyzing the needs on manual development. Verification was confirmed by seven experts.

The research results were as followed:

1. There are five elements and 40 indicators of teachers' teamwork under the office of Secondary Education Service Area 21 consist of: 1) The appropriate Leadership 2) The orientation together 3) The creative communications 4) The relation 5). the participation.
2. The present condition of teachers' teamwork development found that the present condition were at a high level. Preferred conditions of teachers' teamwork found that the present condition were at the highest level 3. Developing a program to enhance teachers' teamwork under the office of Secondary Education Service Area 21 3.1 Developing a program to enhance teachers' teamwork under the office of Secondary Education Service Area 21 apply to integrate teachers' development by learn by themselves, seminar and do it in the real situation. 3.2 The result of properly assessment to act in keeping with the codes of possible enriching proficiency for Developing a program to enhance teachers' teamwork under the office of Secondary Education Service Area 21 found that the keeping, suitability, possibility the beneficial and concordance in the high level.

Keywords: Developing a Program to Enhance Teachers' Teamwork.

บทนำ

การพัฒนาบุคคลมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์กร ความเปลี่ยนแปลงขององค์กรมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีการทำงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น องค์กรเดิมที่เป็นอยู่ อาจถูกปรับเปลี่ยนให้เป็น “องค์กร แห่งการเรียนรู้” (Learning Organization) ซึ่งเป็นองค์กรสมัยใหม่ที่เป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) เพราะความรู้จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจหลักการ วิธีการ หรือ การปฏิบัติใดๆ ที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของงานได้ (อมรเทพ แก่กลวัณกรรม. 2549: 25) และในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประเทศไทยจะ ยังคงประสบสภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายใน และภายนอกประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้ (1) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (3) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และ (4) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. 2558: 1)

การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญกับการทำงานในองค์กรเป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่ทีมงานจะช่วยทำให้วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน บรรลุเป้าหมายเท่านั้น แต่ทีมงานยังจะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศการทำงานของ หน่วยงานนั้นอีกด้วย หน่วยงานมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างทีมงานด้วยเหตุผลต่อไปนี้ คือ 1) งานบางอย่างเป็นงานที่ไม่สามารถทำสำเร็จคนเดียวได้ 2) หน่วยงานมีความเร่งด่วนที่ต้องการ ระดมบุคลากร เพื่อที่จะปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด 3) งานบางอย่างต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และความ

เชี่ยวชาญจากหลายฝ่าย 4) งานบางอย่างเป็นงานที่มีหลายหน่วยงาน รับผิดชอบ จึงต้องการความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 5) เป็นงานที่ต้องการความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อแสวงหาแนวทางวิธีการและเป้าหมายใหม่ๆ และ 6) หน่วยงานต้องการที่จะสร้างบรรยากาศของความสามัคคีให้เกิดขึ้น (บุตรี จารุโรจน์. 2550: 109)

ครูเป็นปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุดจากการทดสอบระดับนานาชาติประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงจะมีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่า ขณะเดียวกันประเทศที่มีประชากรมีการศึกษาดีมีคุณภาพจะมีความเป็นประชาธิปไตยและเสถียรภาพทางการเมืองและสังคมสูงกว่า (Hanushek และ Rivkin, 2010) และการจัดการศึกษาไม่สามารถทำลำพังเพียงคนเดียวได้ จำต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจ ประสานร่วมมือกันทำงานเป็นทีมซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาครัฐวิสาหกิจ ต่างก็พยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาองค์การ ให้มีรูปแบบวิธีการทำงานเป็นทีมแทนที่จะมุ่งบุคคลเพียงคนเดียว เพราะการทำงานเป็นกลุ่มช่วยสร้างความร่วมมือร่วมใจและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการปรับปรุงฟื้นฟูองค์การได้มากกว่า (สุนันทา เลานันทน์. 2540: 13) การทำงานเป็นทีมจึงเกิดเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่องค์กรต้องการจากพนักงานทุกคน ทุกระดับ เพื่อการดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การสร้างและการพัฒนาการทำงานเป็นทีมนับเป็นเทคนิคการพัฒนาองค์การที่สำคัญอย่างหนึ่งในสภาพการณ์ทางการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมามีการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูยังเป็นสิ่งที่ต้องมีการพัฒนาค่อนข้างมากกว่าการพัฒนาครูนั้นนอกจากจะพิจารณาบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงแล้วจะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะครูด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทำให้ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นแต่การพัฒนาครูที่ผ่านมาประเทศไทยยัง

ประสบปัญหาในด้านการพัฒนาครูบางประการ จากผลการศึกษาวิจัยที่ยืนยันว่าการพัฒนาครูยังขาดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพเพราะงบประมาณจำกัดไม่ตรงกับความต้องการของครูและขาดการติดตามประเมินผลการพัฒนาและยังพบว่าการพัฒนาครูในปัจจุบันยังไม่มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจนแม้ว่าหน่วยงานต่างๆจะจัดโครงการพัฒนาครูเป็นจำนวนมากแต่ก็ยังซ้ำซ้อนไม่เป็นระบบขาดประสิทธิภาพและขาดความต่อเนื่องพบว่าส่วนใหญ่หน่วยงานกลางเป็นผู้จัดวิธีการส่วนใหญ่ใช้การอบรมบรรยายประชุมกลุ่มย่อยและสรุปความคิดเห็นต่อที่ประชุมใหญ่อีกทั้งมีผู้เข้าประชุมค่อนข้างมากและที่สำคัญคือครูต้องละทิ้งการสอนเข้ามารับการอบรมจึงมีค่าใช้จ่ายสูงและไม่สามารถติดตามผลการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องทำให้ไม่เห็นผลการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและไม่สามารถแก้ไขปัญหาของโรงเรียนได้ตรงประเด็น (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556) โดยการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ยึดเอาหลักการจากค่านิยมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 (Secondary Educational Service Area Twenty-one: SESAT) S (Support) เป็นหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุน E (Educational) การศึกษามีคุณภาพ ดี S (Student) นักเรียนมีคุณค่า A (Asean) มุ่งหน้าสู่ประชาคมอาเซียน T (Teamwork) พากเพียรทำงานเป็นทีม โดยพันธกิจคือ พัฒนาสู่คุณภาพระดับสากลด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการศึกษา การทำงานเป็นทีมของครูจึงมีส่วนสำคัญในเรื่องการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในเรื่องของ พากเพียรทำงานเป็นทีม จึงควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาในเรื่องการทำงานเป็นทีมของครู เป็นโปรแกรมฝึกอบรม หรือ เป็นแนวทางพัฒนาครูภายในองค์กรในเรื่องการทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนองค์กร

และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

ความมุ่งหมายของการวิจัย:

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ศึกษาเอกสารวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครู เพื่อให้ได้องค์ประกอบ และตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2558 ได้แก่ ผู้

บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย และ จังหวัดบึงกาฬ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2558 โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 429 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 703 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 427 คน และ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 358 คน รวมทั้งสิ้น 1,917 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มา โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามตามขนาดของโรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553: 46-47) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 88 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 99 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 68 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 65 คนรวมทั้งสิ้น 320 คน

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ เป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแต่ละข้อคำถามมีเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์น้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีวิธีการสร้าง ดังนี้

2.1 วิเคราะห์เนื้อหาจากกรอบแนวคิดของการวิจัย และองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ในการสร้าง

2.2 กำหนดประเด็นคำถามที่มุ่งศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครู

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item of Consistency: IOC) ที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

2.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครู ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มีความเห็นว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครูมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารและสายงานการบังคับบัญชาที่เป็นทางการ ซึ่งในการปฏิบัติงานจะมีคำสั่งมอบหมายตามสายงาน และมอบอำนาจการบังคับบัญชาให้เป็นลำดับชั้น ซึ่งถือเป็นการทำงานเป็นทีมของโรงเรียน การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ครูเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และการนิเทศจากผู้บริหาร

2.1 ภาวะผู้นำเกิดจากความเชื่อมั่น ศรัทธา ในความรู้ ความสามารถมิใช่เกิดจากตำแหน่ง

2.2 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเกิดจากวิสัยทัศน์ของผู้นำน้องครุ และฝ่ายแผนงานของโรงเรียนนำมาวิเคราะห์และจัดทำเป็นแผนงานให้เป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้

2.3 การสื่อสาร โรงเรียนใช้วิธีการสื่อสารกับครูหลายรูปแบบ เช่น การประชุมปรึกษาหารือ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

2.4 ด้านความสัมพันธ์ โรงเรียนมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง ครูมีการประชุมกันอยู่เสมอๆ และโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคีของครูเป็นครั้งคราว

2.5 ด้านการมีส่วนร่วม โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการทำงาน โดยเฉพาะการเสนอความคิดเห็น

2.6 ปัญหาเรื่องการทำงานเป็นทีมของโรงเรียน คือ 1) เรื่องการตัดสินใจ ครูไม่กล้าตัดสินใจ ต้องรอผู้บริหารสั่งการ เนื่องจากกลัวพลาด หรือไม่ถูกใจผู้บริหาร 2) ขาดการประเมินผลการปฏิบัติ

งาน เนื่องจากเมื่อทำงานเสร็จแล้วไม่ได้จัดทำแบบสรุปและประเมินผลอย่างจริงจัง

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3.1 ลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม 2) ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน 3) ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ 4) ด้านความสัมพันธ์ และ 5) ด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

3.2 โปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ใช้วิธีการพัฒนาแบบผสมผสาน คือ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การอบรม 3) การศึกษาดูงาน และ 4) การปฏิบัติจริง โดยมีเอกสารประกอบ เป็นชุดการเรียนรู้ 3 ชุด คือ และเอกสารคู่มือ

3.3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความมีประโยชน์ของโปรแกรมและคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีความสอดคล้องในระดับมาก และมีประโยชน์ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านคือ 1) ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม 2) ด้านการกำหนดเป้าหมาย 3) ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ 4) ด้านความสัมพันธ์ 5) ด้านการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม การทำงาน

เป็นทีมจะต้องมีบทบาทผู้นำที่ดี มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานสูง ไม่ผูกขาดเป็นผู้นำคนเดียวของกลุ่ม แต่ภาวะผู้นำจะกระจายไปทั่วกลุ่มตามสถานการณ์ที่เหมาะสม ผลการประเมิน ($\bar{X} = 4.70$) สอดคล้องกับเดซา คีลาจรัญลักษณ์ (2551: 13) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมด้านภาวะการณเป็นผู้นำ หมายถึง ความเป็นผู้นำในการปฏิบัติภารกิจร่วมกันทำงานกับสมาชิกในทีมงาน เพื่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยการกระจายอำนาจให้กับสมาชิกทุกคนในทีมงาน รู้จักพัฒนาเพื่อนร่วมงาน และการกระตุ้นให้ทีมงานสร้างสรรค์ภารกิจใหม่ๆ ขึ้นมา และฉันทนา จันทรบรรจง (2542: 179) กล่าวว่า ผู้นำที่คุณลักษณะเหมาะสม คุณลักษณะของหัวหน้าหรือผู้นำทีม ได้แก่ เป็นที่ยอมรับนับถือของสมาชิกกลุ่มด้วยความจริงใจ เป็นคนเปิดเผยจริงใจ ซื่อสัตย์ เป็นกันเอง ไม่มีอิทธิพลครอบงำกลุ่ม ไม่เป็นเผด็จการทุกรูปแบบ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในงานสูง สามารถนำการประชุมได้อย่างดี ไม่ผูกขาดเป็นหัวหน้าหรือผู้นำ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือกลุ่มเสมอ และสามารถเสนอผลงานให้กลุ่มและสาธารณชนเข้าใจได้

ภาวะผู้นำ เป็นความสามารถในการมีอิทธิพลต่อกลุ่ม เพื่อให้ดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้แหล่งที่มาของการมีอิทธิพลอาจเป็นอย่างไรก็ตาม เช่น ได้กำหนดชัดเจนมากกับตำแหน่งทางบริหารขององค์กรนั้นว่ามีอำนาจอะไรบ้างเพียงไร ดังนั้นการได้รับบทบาทการเป็นผู้นำในตำแหน่งบริหาร ก็ทำให้บุคคลนั้น ได้รับอำนาจและเกิดอิทธิพลต่อผู้อื่นตามมา อย่างไรก็ตามความเป็นจริงพบว่า ไม่ใช่ผู้นำทุกคนที่สามารถเป็นผู้บริหาร (Not all leaders are managers) และเช่นเดียวกัน ก็ไม่ใช่ผู้บริหารทุกคนที่สามารถเป็นผู้นำ (Not all managers are leaders) ด้วยเหตุนี้เพียง แค่องค์การได้มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้บริหารนั้น ยังไม่มีหลักประกันอย่างเพียงพอว่าผู้นำจะสามารถในการนำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจมีอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบมากกว่าอิทธิพลที่กำหนดตามโครงสร้างองค์การก็ได้ หรือกล่าว

อีกนัยหนึ่ง ได้ว่า ผู้นำสามารถเกิดขึ้นจากกลุ่มคนให้การยอมรับนับถือได้เช่นเดียวกับการที่มาจากการแต่งตั้งอย่างทางการ ในองค์การที่ดีจำเป็นต้อง มีทั้ง ภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ ที่เข้มแข็งจึงจะทำให้เกิด ประสิทธิภาพได้สูงสุด โดยเฉพาะภายใต้ภาวะของโลก ที่มีพลวัตสูง ย่อมต้องการได้ผู้นำที่กล้าท้าทายต่อการดำรงสถานภาพเดิม มีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ และสามารถในการคล้อยตามสมาชิก ทั้งองค์การให้มุ่งต่อความสำเร็จตามวิสัยทัศน์นั้น แต่เราก็คงต้องมีการบริหาร Gibson, Ivancevich และDonnelly (1997: 272) มองภาวะผู้นำ (Leadership) ในเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม โดยมีผู้นำเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม ภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อการพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วย ผู้นำอาจจะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ซึ่งเรามักจะรับรู้เกี่ยวกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการอยู่เสมอเนื่องจากบุคคลนั้นมีลักษณะเด่นเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้สมาชิกแสดงพฤติกรรมที่มีน้ำหนักและเป็นเอกภาพ โดยเขาจะใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติการและอำนวยการโดยใช้กระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม (มัลลิกา ต้นสอน. 2544: 47)

1.2 ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันเป้าหมายเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำงานเป็นทีม การกำหนดเป้าหมายจะต้องชัดเจน สมาชิกต้องรับรู้และเข้าใจเป้าหมายร่วมกันว่าจะทำอะไรให้เกิดผลสำเร็จ การประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการทำงานเป็นทีมของครู ($\bar{X} = 4.72$) สอดคล้องกับประโยชน์ คล้ายลักษณ์ (2555: 174) การทำงานเป็นทีมต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพราะเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานเป็นทีม การเขียนเป้าหมายเป็นลายลักษณ์อักษรและระบุข้อมูลให้

ชัดเจนเป็นตัวเลขได้ยิ่งดี ญัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ. (2545: 23) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายเป็นเรื่องสำคัญและขาดไม่ได้กับทุกทีมเพราะเป้าหมายที่ทุกคนมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมที่ทุกคนจะต้องเข้าใจ มีส่วนร่วมและมีความผูกพันกับเป้าหมายของทีม และการทำงานเป็นทีมต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งสมาชิกทุกคนต้องยอมรับเป้าหมายของทีม

การกำหนดเป้าหมายเป็นเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการวางแผน เป้าหมายเป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการวางแผนที่จะช่วยเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารหลายประการ เช่น เป็นสิ่งจูงใจท้าทายให้เกิดการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผล แสดงความคาดหวังขององค์การให้เห็นอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ปฏิบัติมีทิศทางในการทำงาน ไม่เป็นเสมือนเรือที่เดินทางไปอย่างไร้จุดหมายปลายทาง และช่วยให้การควบคุมกำกับเป็นไปอย่างสะดวก (วิโรจน์สารรัตน์. 2546: 59)

1.3 ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีการสื่อความหมายซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน การสื่อสารที่เปิดเผย จริงใจ มีความไว้วางใจต่อจะทำให้เกิดผลสำเร็จจากการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครู ($\bar{X}$ = 4.65) สอดคล้องกับ สิทธิโชค วรรณสินธุกุล (2546: 71) การสื่อสารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของงานทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และทองทิพภา วิริยะพันธ์ (2551: 79) กล่าวว่า การสื่อสารโดยให้สมาชิกสามารถติดต่อสื่อสารกันอย่างอิสระเปิดเผยทั้งในทีมหรือระหว่างทีมงานกับสังคมภายนอก การสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจกันเป็นอย่างดี การพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อให้มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างผลผลิตได้ตามเป้าหมายขององค์กรนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความรู้

ความเข้าใจ และทักษะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสื่อสารทั้งส่วน บุคคลและระหว่างบุคคล จะช่วยให้กระบวนการสื่อสารเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน และสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างบุคคล ช่วยยกระดับการพัฒนาองค์การสู่องค์กรแห่งความสุข(Happiness Organization) ได้เป็นการพัฒนา ทักษะการสื่อสารด้วยใจที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เพื่อการปฏิบัติงาน และการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้น การสื่อสารและการประสานงานให้ได้ผลดีนั้น ผู้ปฏิบัติงานต้องมีทักษะในการสื่อสารและการประสานงานระหว่างคนทำงานร่วมกัน และระหว่างหน่วยงาน เพื่อทำให้งานราบรื่น มีทิศทางเดียวกัน เป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้พนักงานในองค์กร มีขั้นตอนและวิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งยังช่วยสร้างสรรค์บรรยากาศในการทำงานร่วมกัน ด้วยรอยยิ้ม มีศักยภาพในการทำงานที่มีประสบความสำเร็จร่วมกัน ทั้งองค์กร

การสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผลที่ดี คู่สื่อสารเกิดความพึงพอใจและเข้าใจกันตลอดเวลาที่สื่อสารกันนั้น ในการสื่อสารต้องเลือกคำที่เหมาะสม ได้ความหมายที่ต้องการ และเหมาะกับบุคคล เหมาะกับโอกาสอีกด้วย ดังนั้นก่อนสื่อสารกันทุกครั้ง ผู้สื่อสารควรมีความรู้เรื่องมนุษย์สัมพันธ์ ก็จะช่วยให้การสื่อสารมีสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด ดังที่ มัลลิกา คณานุรักษ์ (2547: 1) กล่าวว่า สารอย่างเดียวกัน ถ้าส่งสารให้ผู้รับสารในโอกาสที่ต่างกัน อาจได้ผลสัมฤทธิ์ที่ต่างกัน หรือแม้แต่ในโอกาส เดียวกัน แต่ผู้รับสารต่างกันก็อาจรับรู้สารนั้นต่างกัน ตามหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ ทศนคติ อารมณ์ การรับรู้ บุคลิกภาพ ฯลฯ ของผู้รับสาร การเข้าใจจิตวิทยาของบุคคลที่ต้องการสื่อสารด้วย จึงเป็นสิ่งจำเป็น

1.4 ด้านความสัมพันธ์ การสร้างความสัมพันธ์ และรักษาความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นในทุกระดับ รวมทั้งการออกแบบกิจกรรมและแสวงหาโอกาสสร้างเครือข่ายใหม่ๆ ตลอดจนกำหนดกลยุทธ์และแนวทางในการพัฒนาสร้าง

สัมพันธภาพที่ดีกับเครือข่าย เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย การประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครู ($\bar{X} = 4.73$) สอดคล้องกับ ฉันทนา จันทรบรรจง (2542: 179) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก ความเหนียวแน่นหรือหรือความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น กลมเกลียวกันในหมู่สมาชิก เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ และรัชนิกร สมทรัพย์ (2550: 12-13) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ หมายถึงผู้บริหารและครูยึดมั่นแจ่มใสต่อกัน มีความเป็นกันเอง ยอมรับความผิดพลาดของเพื่อนร่วมทีมได้ มีความสามัคคีและสังสรรค์ร่วมกัน โรงเรียนเป็นหน่วยงานซึ่งประกอบด้วยผู้ร่วมงานหลายระดับตั้งแต่ระดับสูงสุดระดับสูงสุดก็จัดเป็นผู้บริหารหรือ ผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นฝ่ายกำหนด นโยบายหรือวางแผน เพื่อให้งานดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ส่วนผู้บริหารระดับรองลงไปก็จะเป็นผู้คอยควบคุมดูแลผู้ปฏิบัติงานหรือคนงานในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบให้ปฏิบัติงานให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายหรือนโยบายที่วางไว้ และผู้ปฏิบัติงานหรือคนงานก็จะทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จสิ้นตามกำหนด บุคคลเหล่านี้ในองค์กรถือว่าเป็นผู้ร่วมงานกันแม้ว่าบางคนอาจจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา บางคนจะทำหน้าที่เป็นลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ก็เป็นเพียงบทบาทหน้าที่ที่ถูกกำหนดขึ้นตามกฎหมาย หรือโครงสร้างขององค์กร แต่ทุกฝ่ายมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมงานนอกจากจะทำให้ตัวเองมีความสุขแล้ว เพื่อนร่วมงานก็จะมีความรักใคร่ มีความเป็นมิตร ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะส่งผลดีต่อการทำงานเป็นทีมของครู ทีมจะมีความแข็งแกร่ง การทำงานร่วมกันจะมีประสิทธิภาพ ทำให้งานขององค์กรบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม ผู้นำทีมใช้การ

บริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการทำงาน มีการรับฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในทีม พร้อมทั้งสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนการดำเนินงานของทีม ตลอดจนติดตามตรวจสอบ และประเมินผลความสำเร็จของทีม ($\bar{X} = 4.75$) สอดคล้องกับปาริชาติ ศรีเหรา (2557: 25) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานเป็นทีมเพราะจะทำให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และยุพดี โสทธิพันธ์และคณะ (2549: 5) กล่าวว่า iva ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นการปฏิบัติร่วมกันระหว่างทีมงาน โดยสมาชิกทุกคนในทีมรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของทีมมีเป้าหมายการพัฒนาการทำงานร่วมกัน สามารถบริหารจัดการโดยใช้ความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน มีความไว้วางใจยอมรับซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูล วางแผน ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ระดับขั้นของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับ และนักวิชาการต่าง ๆ ได้กำหนดไว้หลากหลายแต่ในสาระสำคัญมีความคล้ายกันซึ่ง ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นวิทยาการสมัยใหม่ในด้านการแสดงความคิดเห็นและ รับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจ วิธีการดังกล่าวจะทำให้เกิดการยอมรับในวัตถุประสงค์ มีผลทางด้านจิตใจที่จะเป็น แรงผลักดันให้เกิดการสนับสนุน และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร คือ กระบวนการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนเพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน เป็นการร่วม วางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมประเมินผล หรือการที่ผู้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีโอกาสในการร่วมบริหารจัดการในการทำงาน ให้มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และมีความ

เต็มใจในการทำงานจนบังเกิดผลดีหลายประการ
ต่อองค์กร (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2547: 23)

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่
พึงประสงค์ และวิธีเสริมสร้างสมรรถนะการทำงาน
เป็นทีมของครู

2.1 ผลการวิเคราะห์การทำงานเป็นทีม
ของครูในสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุก
ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ 1)
ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้าน
การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ 4) ด้านการกำหนดเป้า
หมายร่วมกัน และ 5) ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม
ผลการวิเคราะห์การทำงานเป็นทีมของครูในสภาพ
ที่พึงประสงค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด
ทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้
1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านความสัมพันธ์ 3)
ด้านด้านการกำหนดเป้าหมาย 4) ด้านการสื่อสาร
เชิงสร้างสรรค์ และ 5) ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม
เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของสภาพการ
ทำงานเป็นทีมของครูในสภาพปัจจุบันและสภาพที่
พึงประสงค์ พบว่าสอดคล้องกัน คือ ด้านภาวะผู้นำ
ที่เหมาะสม เนื่องจากการทำงานเป็นทีมของครูใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ยังมีช่องว่างระหว่างผู้นำ
ทีม และสมาชิกของทีม ในเรื่องการตัดสินใจ กล่าว
คือ มีการมอบหมายงานแต่ไม่ได้มอบอำนาจการ
ตัดสินใจให้ ในการปฏิบัติงานให้ สมาชิกจึงรอคำสั่ง
จากผู้มีอำนาจเนื่องจากกลัวว่าจะพลาด กลัวว่าไม่
ถูกใจ ทำให้การทำงานเป็นทีมไม่มีประสิทธิภาพเท่า
ที่ควรจะเป็น สอดคล้องกับ ปราณี กุรุพิณพารักษ์
(2549) ศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างทีมงานเพื่อ
พัฒนาองค์กร: กรณีศึกษาเฉพาะบุคลากรของ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็น
ด้วยในระดับมากโดยเฉพาะลักษณะการทำงานเป็น
ทีมสมาชิกต้องมีเจตนาที่ดี และตั้งใจทำงานร่วม
กัน ในระดับมากที่สุด ภาพรวมทัศนคติของบุคลากร
ต่อปัญหาอุปสรรคในการทำงานเป็นทีม พบว่า มี

ปัญหาในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในด้านการ
บริหารจัดการองค์กร คือ หน่วยงานไม่มีการสร้าง
ขวัญและกำลังใจในการทำงานเป็นทีม ด้านการ
ไม่มีนโยบายที่แน่นอนพบว่า หน่วยงานมีนโยบาย
การทำงานเป็นทีมไม่ชัดเจน ส่วนปัญหาจากการ
ดำเนินงานของหน่วยงาน คือ การขาดการพัฒนา
ด้านภาวะผู้นำของทีมงาน ควรส่งเสริมให้สมาชิกมี
ส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการทำงานเป็น
ทีม ควรมีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมด้านภาวะ
ผู้นำในเรื่องการขึ้นและการตัดสินใจ

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการ
ทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3.1 ลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริม
สร้างการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เรียงลำดับจาก
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านภาวะผู้นำ
ที่เหมาะสม 2) ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน
3) ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ 4) ด้านความ
สัมพันธ์ และ 5) ด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

3.2 โปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 21 ใช้วิธีการพัฒนาแบบผสมผสาน คือ 1) การ
ศึกษาด้วยตนเอง 2) การอบรม 3) การศึกษาดูงาน
และ 4) การปฏิบัติจริง โดยมีเอกสารประกอบ คือ
เอกสารคู่มือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยศึกษาแนวคิด
ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลพื้น
ฐานที่ได้จากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงประจักษ์
จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีผลงานการบริหารโรงเรียน
ที่ประสบผลสำเร็จในประเด็นการพัฒนาการทำงาน
เป็นทีมของครู และได้นำมาร่างโปรแกรมพัฒนาการ
ทำงานเป็นทีมของครู ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 โปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของ
ครูซึ่งใช้วิธีพัฒนาแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การ
ศึกษาด้วยตนเอง การอบรม การศึกษาดูงาน และ

การปฏิบัติจริง ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ หลักการ และเหตุผล จุดมุ่งหมายของโปรแกรม โครงสร้างของโปรแกรม กิจกรรมการพัฒนา วิธีการพัฒนา และการวัดและประเมินผล ส่วนที่ 2 คู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้คู่มือ ส่วนที่ 2 กิจกรรมการพัฒนา ส่วนที่ 3 การวัดและประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระในกิจกรรมการฝึกอบรมจะเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับการทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานเป็นทีมของครู การกำหนดคุณสมบัติของวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรม เช่น เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม มีพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้มีความเข้าใจและมีทักษะในการทำงานเป็นทีม เป็นผู้มีความเข้าใจในจิตวิทยาการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ ดังนั้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Participation) จากประสบการณ์ของผู้ใหญ่ควรจะนำมาใช้เป็นวิธีการจัดการฝึกอบรม โปรแกรมการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูได้นำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba 1962: 10) 7 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ 5) การเลือกประสบการณ์เรียนรู้ 6) การจัดการเกี่ยวกับประสบการณ์เรียนรู้ และ 7) การตัดสินใจว่าจะประเมินอะไรและวิธีการประเมิน และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป

3.3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความมีประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู และเอกสารคู่มือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ มีความสอดคล้อง

และมีประโยชน์ในระดับมาก

การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความมีประโยชน์ ผู้วิจัยได้นำร่างโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูและเอกสารคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหลักสูตร การฝึกอบรมด้านวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา ซึ่งมีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 3 คน 2) นักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วุฒิกศศึกษาปริญญาเอก จำนวน 1 คน 3) ผู้อำนวยการกลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วุฒิกศศึกษาปริญญาเอก 1 คน และวุฒิกศศึกษาปริญญาโท 1 คน 4) ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วุฒิกศศึกษาปริญญาโท 1 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์
2. ควรมีการศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารงานในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. (2558). *ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ฉันทนา จันท์บรรจง. (2542). *จิตวิทยาบริการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทบุ๊คพ้อยท์จำกัด ภาควิชาบริหารและพัฒนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์,
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ. (2545). *การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เดชา ศิลาจรัญลักษณ์. (2551). *การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2551). *การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย,
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุตรี จารุโรจน์. (2550). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,
- ประโยชน์ คล้ายลักษณ์. (2555). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- ปาริชาติ ศรีหระ. (2557). *แนวทางการสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาองค์กร: กรณีศึกษาเฉพาะบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด,
- มัลลิกา คณานุรักษ์. (2547). *จิตวิทยาการสื่อสารของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริน,
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์,
- ยุพดี โสทธิพันธ์ และคณะ. (2549). กระบวนการความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่าง บุคลากรทีมสุขภาพในการบริการผู้ป่วยผ่าตัดโรงพยาบาลทั่วไปภาคใต้. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 24(6): 483-491; พฤศจิกายน-ธันวาคม,
- รัชนิกร สมทรัพย์. (2550). *การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2547 – 2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม,
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). *การบริหารการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็น และบทวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุจน์,

- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). *จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น,
- สุนันทา เลาพันธ์. (2540). *การสร้างทีมงาน*. กรุงเทพมหานคร: ดี.ดี.บุ๊คส์โตร,
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). *หลักสูตรการพัฒนาครูโดยการสร้างระบบพี่เลี้ยง. เอกสารประกอบการอบรม
สัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แพร่ เขต 1-2.แพร่: สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต1.*
- อมรเทพ แก้วกลสิกรรม. (2549). “การพัฒนาบุคลากร”. *วารสารโรงเรียนนายเรือ*. 6(1): 23-24.
- Gibson, James L., Ivancevich, John M. and Donnelly, James H., Jr. (1997). *Organizations, Behavior Structure Processes*. International Edition. United States of America: Irwin/McGraw-Hill,
- Hanushek and Rivkin. (2010). *The Distribution of Teacher Quality and Implications for Policy*. (2014, March 1). Retrieved from <http://www.jstor.org/discover/10.2307/27805002?uid=2&uid=4&sid=21103699433723> H

การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO OP CO OP

A Comparison of English Reading Abilities of Mattayomsuksa 1 Students between Questioning and CO-OP CO-OP Technigues

จิราภา มะละกา¹, สิริดา บุรชาติ², พิจิตรา ธงพานิช³

Jirapa Malaka¹, Sirida Burachart², Phichittra Thongpanit³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP ตามเกณฑ์ 70/70 2) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP 4) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO -OP CO-OP ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 และ 1/2 โรงเรียนชุมชนเอื้องกอนาดี ตำบลบ้านเอื้อง อำเภอสว่างนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 2 ห้องเรียนรวม 47 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม แผนการจัดการกิจกรรมโดยใช้เทคนิคแบบ CO -OP CO-OP แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน และแบบวัดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ (T – Test Dependent Sample และ T –Test Independent Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO – OP CO - OP E₁/E₂ มีค่าเท่ากับ 87.89/77.66 และ 89.08 / 79.45 ตามลำดับ (2) ดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO –OP CO-OP มีค่า เท่ากับ 0.7026 และ 0.7561 ตามลำดับ (3) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและนวัตกรรมฯ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² ผศ.ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

³ ผศ.ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ M.Ed. Candidate in Curriculum and Learning Management Innovation, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

² Asst Prof. Dr., Faculty of Education, Nakhon Phanom University

³ Asst Prof. Dr., Faculty of Education, Nakhon Phanom University

กับเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP มีความสามารถด้านการอ่าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: (1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้(2) เทคนิคการตั้งคำถาม(3) เทคนิคแบบ CO-OP CO- OP

Abstract

The purposes of this research were: (1) to find out efficiencies of learning English activities in Matthayomsueksa 1 students between Questioning and CO-OP CO-OP Techniques by 70/70 criteria, (2) to find out effectiveness indices through learning English activities, (3) to compare English reading abilities before and after learning activities, (4) to compare English reading abilities between 2 groups, (5) to examine satisfaction with English learning of the students who received organization between Questioning and CO-OP CO-OP technique. The sample group was 47 Matthayomsuesa 1/1 and 1/2 students (2 classes) of Choomchon Aueng Ko Nadi School, Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province under the Primary Educational Service Area Office 2.By using Purposive Sampling. The instruments of the research were learning activities plan using Questioning and CO-OP CO-OP technique. The learning achievement test and the satisfaction evaluation form. Statistics employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and the hypothesis tests were analyzed by the t-test for dependent samples.

The finding of this research were as follows: (1) the effectiveness of learning English by using Questioning and CO-OP CO-OP technique was at 87.89/77.66 and 89.08 / 79.45, higher than 70/70 criteria (2) The effectiveness indices through learning activities were at 0.7026 and 0.7561. (3) The learning of students who have learned by using Questioning and CO-OP CO-OP technique was higher than before learning at the.01 level of significance. (4) The student's satisfactions towards learning were holistically at the highest level.

Keywords: (1) Learning activities (2) Questioning (3) CO-OP CO-OP

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารการศึกษา การแสวงหาความรู้การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

ดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคมเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศและใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้นและมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 220)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551กำหนดให้ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่นๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศสามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้นรวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกและสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแสดงความรู้สึกรักและความคิดเห็นตีความนำเสนอข้อมูลความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาความสัมพันธ์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสมภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นการใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตนภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลกการใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชนและสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 221)

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP ตามเกณฑ์ 70/70

2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP

4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO -OP CO-OP ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษด้านการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบCO-OP CO-OP หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 2 วิธี

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO-OP มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายร่วมสนธิ์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3 โรงเรียน 4 ห้อง รวม 96 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนชุมชนเอื้องก่อนาคี จำนวน 2 ห้องเรียน 47 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถาม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
4. แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยเทคนิคแบบ CO OP CO OP และเทคนิคการตั้งคำถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การดำเนินการวิจัย

1. ใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมงและใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแบบ CO-OP CO- OP กับกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลาจำนวน 20 ชั่วโมง

2. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 และ 1/2 โรงเรียนชุมชนเอื้องก่อนาคี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน ทั้ง 2 กลุ่ม

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมเรื่อง การอ่าน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม กับโดยใช้เทคนิคแบบ CO-OP CO- OP กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 และ 1/2 โรงเรียนชุมชนเอื้องก่อนาคี

4. หลังจากทดสอบจบวันระยะ 2 สัปดาห์ แล้วนำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษมาทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม

5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปทำการตรวจแล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามความมุ่งหมายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้

1. หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษทางการเรียนโดยใช้สูตรดัชนีหาค่าความสอดคล้อง (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี. 2555: 220)
2. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้สูตรของเบรนนัน (Brennan) (สมนึก ภัททิยธนี. 2555: 214)
3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้สูตรของโลเวท (Lovett) (สมนึก ภัททิยธนี. 2555: 229)
4. สถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคงทนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ ONE – WAY ANCOVA (บุญชม ศรีสะอาด. 2543: 115)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 70/70

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน และความพึงพอใจการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO -OP CO-OP ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP สรุปผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.89/77.66 และ 89.08 /

79.45ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1 โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP เท่ากับ 0.7026 และ 0.7561 ตามลำดับ แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.7026 และ 0.7561 ตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละ 70.26 และ 75.61 ตามลำดับ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP มีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP มีความสามารถด้านการอ่านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.89/77.66และ 89.08 / 79.45ตามลำดับ ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองแบบได้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการสร้างอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนและวิธีการที่เหมาะสมคือ ศึกษาหลักสูตร เนื้อหา เทคนิควิธีการ กระบวนการ ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทาง นอกจากนี้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ยังได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา ด้านสื่อการสอนและด้านการวัดประเมินผล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ

จากผู้เชี่ยวชาญและจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผ่านการนำไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนและมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นตามลำดับ ก่อนการนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้แผนจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งรดา ติโนซัง (2557:83-92) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนและความพึงพอใจในการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษ เรื่อง TENSE ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ TAI กับแบบอุปนัย พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ TAI กับแบบอุปนัย มีค่าเท่ากับ 75.38/72.70 และ 76.19/72.66 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรกฤตกร จงรักพงศ์เฒ่า (2557:80 - 86) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมกล้าแสดงออกวิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมแบบตอบสนองด้วยท่าทาง TPR และแบบมุ่งประสบการณ์ CLE พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง TPR และแบบมุ่งประสบการณ์ CLE มีค่าเท่ากับ 83.83/79.16 และ 82.98/78.33ตามลำดับ

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP เท่ากับ 0.7026 และ 0.7561 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง TPR และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นประสบการณ์ CLE มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.26 และ 75.61 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากที่สุดโดยครูเป็นเพียงคนคอยแนะนำส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมไปตามความมุ่งหมาย และยัง

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำให้สำเร็จด้วยตนเอง ที่สำคัญแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชร สิงหศรี (2558: 83-89) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดอย่างมี วิจาร์ณญาณเรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT และการใช้แผนผังความคิด พบว่า มีค่าดัชนีประสิทธิผลแบบ 4MAT และแบบแผนผังความคิด เท่ากับ 0.7070 และ 0.7094 ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ คำเขียว (2557: 71-75) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเว็บเควสท์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเว็บเควสท์กับกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7578 และ 0.7176 ตามลำดับ

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและความพึงพอใจในการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากเทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่างๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิจาร์ณ สังเคราะห์ หรือ การประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถาม และ เทคนิคการเรียนรู้แบบ CO-OP CO-OP เป็นเทคนิคที่เน้นการทำงานร่วมกันโดยสมาชิกของกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดต่างกัน ได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนถนัดเต็มที่ ผู้เรียนที่เก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน เป็น

กิจกรรมเกี่ยวกับการคิดระดับสูง ทั้งการวิเคราะห์ และสังเคราะห์และเป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้สอนในทุกวิชาทุกการเรียนรู้แบบร่วมมือที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม บรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือกัน ส่งเสริมการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน รวมถึงเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมที่ดีให้กับผู้เรียน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกให้เป็นผู้นำที่ดี เป็นผลทำให้สมาชิกของกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่านวัตกรรมการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีการพัฒนาทางการเรียนที่ดีขึ้น นอกจากนี้การนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบนี้ไปใช้จะมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในเรื่องการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรม จริยธรรม การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม การออกแบบงานเพื่อให้บรรลุงานสูงสุดจะต้องเริ่มจากการกำหนดกิจกรรมที่ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มอย่างไร เพื่อทำอะไร ใช้เวลานานน้อยเพียงใด และเมื่อบรรลุงานแล้วให้ทำอะไรต่อ การกำหนดบทบาทของกลุ่มหรือสมาชิกที่ชัดเจน โดยทั่วไปแล้วควรให้แต่ละกลุ่มมีบทบาทที่แตกต่างกัน เมื่อมารวมเสนอในกลุ่มใหญ่จึงจะเกิดการขยายการเรียนรู้โดยใช้เวลาน้อยและไม่น่าเบื่อ การกำหนดบทบาทให้แต่ละกลุ่มทำงานรวมไปถึงการกำหนดบทบาทให้สมาชิกในกลุ่มด้วย การมีโครงสร้างของงานที่ชัดเจน ซึ่งระบุรายละเอียดของกิจกรรมและบทบาทโดยทำเป็นกำหนดงานที่ครูชี้แจงแก่ผู้เรียนหรือทำเป็นใบงาน ซึ่งประการหลังจะเหมาะกับการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มย่อยที่

ต้องการงานให้มีผลงานที่เป็นข้อสรุปของกลุ่มสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทวินทร์ ประทังคติ (2555: 170 -184) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ความฉลาดทางอารมณ์และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ JIGSAW และ CIRC พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ความฉลาดทางอารมณ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP CO- OP มีความสามารถด้านการอ่านและความคงทนในการเรียน ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากเทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่างๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิจาร์ณ สังเคราะห์ หรือ การประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถาม และ เทคนิคการเรียนรู้แบบ CO-OP CO-OP เป็นเทคนิคที่เน้นการทำงานร่วมกันโดยสมาชิกของกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดต่างกัน ได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนถนัดเต็มที่ ผู้เรียนที่เก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการคิดระดับสูง ทั้งการวิเคราะห์ และสังเคราะห์และเป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้สอนในทุกวิชาทุก การเรียนรู้แบบร่วมมือที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม บรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือกัน ส่งเสริมการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน รวมถึงเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมที่ดีให้กับผู้เรียน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกให้เป็นผู้นำที่ดี เป็นผลทำให้สมาชิกของกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่

สูงขึ้น ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่านวัตกรรมการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีการพัฒนาการเรียนที่ดีขึ้น นอกจากนี้การนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบนี้ไปใช้จะมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในเรื่องการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรม จริยธรรม การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบต่อร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม การออกแบบงานเพื่อให้บรรลุงานสูงสุดจะต้องเริ่มจากการกำหนดกิจกรรมที่ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มอย่างไร เพื่อทำอะไร ใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใด และเมื่อบรรลุงานแล้วให้ทำอะไรต่อ การกำหนดบทบาทของกลุ่มหรือสมาชิกที่ชัดเจน โดยทั่วไปแล้วควรให้แต่ละกลุ่มมีบทบาทที่แตกต่างกัน เมื่อมารวมเสนอในกลุ่มใหญ่จึงจะเกิดการขยายการเรียนรู้โดยใช้เวลาน้อยและไม่น่าเบื่อ การกำหนดบทบาทให้แต่ละกลุ่มทำงานรวมไปถึงการกำหนดบทบาทให้สมาชิกในกลุ่มด้วย การมีโครงสร้างของงานที่ชัดเจน ซึ่งระบุรายละเอียดของกิจกรรมและบทบาทโดยทำเป็นกำหนดงานที่ครูชี้แจงแก่ผู้เรียนหรือทำเป็นใบงาน ซึ่งประการหลังจะเหมาะกับการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มย่อยที่ต้องการทำงานให้มีความเป็นข้อสรุปของกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของมนธิดา ภูมิลี (2557: 122 - 129) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เจตคติ ต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค การตั้งคำถามกับกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมีความสามารถในการอ่านเชิง

วิเคราะห์วิชาภาษาไทย ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ครูต้องทำความเข้าใจรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ และเอกสารเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในส่วนของนักเรียนต้องปฐมนิเทศให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องและไม่เกิดปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ CO – OP CO – OP เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนักเรียน เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยตัวของนักเรียนเอง รวมกันคิดรวมกันทำงานและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนเก่งจะได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนให้เกิดการพัฒนาขึ้น ซึ่งครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความพร้อมของทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความรู้ พื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน ครูผู้สอนควรฝากให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำแบบฝึกหัดด้วยตนเองแล ฝึกให้นักเรียนได้กล้าแสดงออกให้เต็มตามศักยภาพของนักเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความสามารถของตน และนำประสบการณ์ที่เคยพบมาเชื่อมโยงความรู้ในด้านต่าง ๆ ได้ตาม ความถนัดของนักเรียน และครูควรให้แรงเสริมกับนักเรียนให้มากขึ้น

2. ครูผู้สอนนับว่ามีบทบาทและมีความสำคัญ ควรมีการเตรียมตัวล่วงหน้า จัดเตรียม สื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ให้พร้อม และมีความยากง่ายพอเหมาะที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรม

3. หากจะใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ CO – OP CO – OP ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 8 กลุ่มควรมีครูผู้ช่วย

4. ควรมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข เช่น ห้องเรียนไม่คับแคบจนเกินไป มีการศึกษานอกสถานที่ เก็บข้อมูลนอก ห้องเรียน การจัดกลุ่มนักเรียนไม่เกิน 5 คน ถ้ากลุ่มเกิน 5

คน จะมีคนว่างที่ไม่ได้ทำงานจะทำให้เกิด ความ
วุ่นวายภายในกลุ่ม รูปแบบการนำเสนอผลงาน
ถ้าเป็นผลงานชนิดเดียวกันหากทุกคนจะต้อง นำ
เสนอควรจัดรูปแบบให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ควรมีการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP
CO- OP กับสาระในรายวิชาอื่นๆ เช่น กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา กลุ่มสาระคณิตศาสตร์หรือ
กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-
OP CO- OP กับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ ทักษะคิดที่มีต่อการเรียนหรือศึกษาวิจัย
ทักษะด้านการฟังหรือการพูด เป็นต้น

3. ควรมีการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP
CO- OP กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ

4. ควรมีการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย
ใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับเทคนิคแบบ CO-OP
CO- OP กับเทคนิควิธีสอนแบบอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กนกพรรณ ภูทองพลอย. (2552). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์และความ
พึงพอใจในการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการ
เรียนรู้แบบ CO-OP CO-OP กับ การจัดการเรียนรู้แบบตั้งคำถาม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนธิรา ภูมิลี. (2557). *การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เจตคติต่อการเรียนวิชา
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค
การตั้งคำถามกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด*. วิทยานิพนธ์ การศึกษา
มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุวดี แปงสนิท. (2550). *การพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจในวิชาภาษาอังกฤษของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธี อีทีอาร์*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ลำปาง:
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- รุ่งรดา ตีโนซัง. (2557). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนและความพึงพอใจในการ
เรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Tense ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ TAI กับแบบอุปนัย*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตร
และนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้: มหาวิทยาลัยนครพนม.

จริยธรรมการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ISSN 1906-4950)

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์

- ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรืออยู่ระหว่างการ พิจารณาโดยกองบรรณาธิการวารสารอื่น ๆ
- ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
- ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานทางวิชาการของผู้อื่น กรณีที่มีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานของตนเองรวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความ
- ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำหนดไว้
- ผู้นิพนธ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
- ผู้นิพนธ์ต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัย (หากมี)
- ผู้นิพนธ์ต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (หากมี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

- บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความเบื้องต้นเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วง ระยะเวลาของการประเมินบทความ
- บรรณาธิการต้องตัดสินใจเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความ แล้ว โดยพิจารณาจากความสำคัญ ความชัดเจน ระเบียบวิธีวิจัย และความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ ของวารสารเป็นสำคัญ
- หากตรวจสอบพบว่าบทความมีการตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว บรรณาธิการต้องไม่รับพิจารณาบทความนั้น
- บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์และผู้ประเมิน
- หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุด กระบวนการประเมินบทความดังกล่าวทันที และติดต่อผู้นิพนธ์เพื่อขอคำชี้แจงประกอบการพิจารณา “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมิน

1. เมื่อได้รับบทบาทจากบรรณาธิการวารสาร แล้วผู้ประเมินบทความตระหนักดีว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้นิพนธ์เป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ

2. ผู้ประเมินบทความ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของบทความที่ ส่งมาให้พิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญ ของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์และความเข้มข้นของผลงานไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. ในกรณีที่ผู้ประเมินทราบว่าบทความที่ กำลังพิจารณานั้น มีส่วนใดของบทความเข้าข่ายซ้ำซ้อนกับผลงาน ผู้อื่นหรือมีการส่งบทความซ้ำเพื่อให้วารสารพิจารณา ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการของวารสารทราบ

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวารสารวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา พิมพ์เผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปทางการศึกษา บทความที่ได้รับการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานทบทวนความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ บทความอาจได้รับการปรับปรุงตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้าน บน ซ้าย 3.5 เซนติเมตร และล่าง ขวา 2.5 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 2 คอลัมน์ ยกเว้น บทความย่อทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารอ้างอิง และตาราง ให้จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร Cordia New ซึ่งขนาดตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวปกติ

หัวข้อหลัก ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา

หัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. การส่งส่ง file ต้นฉบับลงในระบบออนไลน์ <https://edu.msu.ac.th/> (วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา) โดยการสมัครสมาชิกตามระบบและขั้นตอนของวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ต้นฉบับให้ระบุชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ทุกคนที่สามารถติดต่อได้สะดวก

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords)
7. บทนำ
8. วัตถุประสงค์
9. สมมุติฐาน (ถ้ามี)
10. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
11. ผลการวิจัย
12. อภิปรายผล
13. ข้อเสนอแนะ
14. เอกสารอ้างอิง (ให้อ้างอิงเฉพาะที่อ้างในบทความเท่านั้น)

บทความทั่วไป

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword) (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
7. บทนำ
8. เนื้อหา
9. บทสรุป
10. เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงระบบ American Psychological Association (APA) ดังตัวอย่าง

ระบบการอ้างอิงแบบนาม-ปี (the author-date system)

ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยพิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมาย: อย่างไรก็ตามการไม่ระบุเลขหน้าอาจทำได้ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงงานของผู้อื่น โดยการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น (เช่น บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 50-52 หรือประวัติ เอรารวรรณ์, 2550)

1. หนังสือ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
Kosslyn, S.M., and Rosenberg, R.S. (2004). *Psychology: The brain, the person, the world* (2nd ed.). Essex, England: Pearson Education Limited.
Mussen, P., Rosenzweig, M.R., Aronson, E., Elkind, D., Feshbach, S., Geiwitz, P.J., et al. (1973). *Psychology: An introduction*. Lexington, Mass.: Heath.

2. วารสาร

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะบทความเรื่องนี้.
เฟชชัญญ์ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 30-36.
Klimoski, R. and Palmer, S. (1993). The ADA and the hiring process in organizations. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 45(2), 10-36.

3. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญา*, สถาบันการศึกษา, เมือง.
นางเยาว์ ธรรมวงศา. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ* กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
Piyakun, A. (2007). *Reading strategies used by Thai ESL students*. Doctoral dissertation, Monash University, Melbourne.

4. หนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะเรื่องนี้). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ประสาธ เนืองเฉลิม. (2549). วิทยาศาสตร์พื้นฐาน: การจัดการเรียนรู้มิติทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณาการความรู้พื้นฐานกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ป่าปูด. ใน ฉลาด จันทรมบัติ (บรรณาธิการ), *ศึกษาศาสตร์วิจัย ประจำปี 2548-2549* (หน้า 127-140). มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.

Cooper, J., Mirabile, R., & Scher, S. J. (2005). Actions and attitudes: The theory of cognitive dissonance. In T. C. Brock and M. C. Green (Eds.), *Persuasion: Psychological insights and perspectives* (2nd ed., pp. 63-79). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

5. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. *ชื่อหนังสือพิมพ์*, เลขหน้า.

รัฐพงศ์ ศิริสนั่น. (25 กุมภาพันธ์ 2548). องค์ประกอบของความสำเ็จ. *มติชน*, หน้า 22.

Brown, P.J. (2007, March 1). Satellites and national security. *Bangkok Post*, p. B4.

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่ปรับปรุงล่าสุด). ชื่อเรื่อง. วันที่ทำการสืบค้น, ชื่อฐานข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (3 ธันวาคม 2548). *ธนาคารหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2550, จาก <http://db.onec.go.th/thaigifted/lessonplan/index.php>

Wollman, N. (1999, November 12). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved July 6, 2005, from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

Instruction for Authors

Journal of Educational Administration and Supervision, Mahasarakham University is an academic journal in the field of education. The journal publishes a variety of academic results, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles. The articles to be published may be reviews of current issues, or scholarly issues that contribute a new body of knowledge, that demonstrate interesting and valuable points of view for readers. It is important to note that articles submitted for Journal of Education should not have been preprinted or previously submitted to other publications. The context of the articles may be revised as appropriate by the journal editorial board and peer reviews in order to make it fit the international standard and be accepted as reference.

Submission of manuscripts:

1. **Language:** Manuscripts can be written in either Thai or English.

Thai language manuscripts should adhere to the Royal Institute's principles in using vocabulary and borrowed English words. All English words must be typed in small letters, except specific names. English language manuscripts must be checked for the correctness of language by an English expert prior to submission.

2. **Papers:** Manuscripts should be typed in A4 paper, and required to have 3.5 cm margins on each of the four sides: top, bottom, right and left. The contents of the Abstract in both Thai and English, other headings, and references should be arranged in one column.

3. **Style and size of font:** Both Thai and English manuscripts are required to type in "Browallia New" font style with font size as follows ;

Title of the article: 20 pt. Bold

Name(s) of the authors: 18 pt. Normal

Main heading: 18 pt. Bold

Sub-heading: 16 pt. Bold

Body of the text: 16 pt. Normal

The first page of footnotes presenting authors' names, academic titles, and affiliations: 14 pt. Normal

4. **Number of pages:** The article is required not to be longer than 15 pages. These include tables, figures, pictures, and references.

5. **Submission:** The author(s) should submit an original file to <https://edu.msu.ac.th> (Journal of Educational Administration and Supervision)

Organization of research and thesis articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. Objectives
9. Hypotheses (if any)
10. Research methodology: population and samples, variables, instruments, procedures/experiments, and data analysis
11. Research results
12. Discussion
13. Suggestion
14. References

Organization of review articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. *Contents*
9. *Summary*
10. *References*

References: Listed and referred to in the American Psychological Association (APA)

style

ใบสมัครสมาชิกวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(Membership Application Form)

วันที่ (Date)
ชื่อ-สกุล (First Name and Surname)
ที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสาร (Mailing Address)
.....
จังหวัด (State/Province)
รหัสไปรษณีย์ (Post/Zip Code)
ประเทศ (Country)
โทรศัพท์ (Telephone No.)
โทรสาร (Fax No.)
Email Address

- ☐ ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 270 บาท (One-year Membership 270 ฿)
☐ ค่าสมัครสมาชิก 2 ปี 480 บาท (Two-year Membership 480 ฿)
☐ ค่าสมัครสมาชิก 3 ปี 700 บาท (Three-year Membership 700 ฿)

ส่งจ่ายธนาคัตหรือตัวแลกเงิน ส่งจ่าย ปณ. โนนศรีสวัสดิ์

ในนาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีชัย จิตรนันท์ งานวารสารการบริหารและนิเทศ
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

Please send your personal check or money order to the following address:
Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun, The Journal of Educational
Administration and Supervision, Faculty of Education, Mahasarakham
University, Tambon Talat, Amphoe Mueng, Maha Sarakham 44000.

สำหรับเจ้าหน้าที่ (Officer only)

สมาชิกเลขที่

รับวารสาร เล่มที่.....

Guest Advisory Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Pruet Siribanpitak	Chulalongkorn University
Professor Dr. Kanokorn Somprach	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Ekkarin Sungtong	Songkla University
Associate Professor Dr. Sombat Tayraukham	Chiang Mai University
Associate Professor Dr. Jinawatara Pakotang	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Nirat Jantarajit	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Suwakrit Sripatta	Rajabhat Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University

Peer Reviewers

Associate Professor Dr. Pacharawit Chansirisira	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Lakkhana Sariwat	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Prasart Nuangchalem	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Songsak Phusee-orn	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University
Assistant Professor Dr. Amnarj Chanawong	College of Asian Scholars
Assistant Professor Dr. Chaityuth Sirisuthi	North Eastern University
Assistant Professor Dr. Somsong Sitti	North Eastern University
Assistant Professor Dr. Piyatida Panya	Rajabhat Mahasarakham University
Dr. Khachakrit Liamthaisong	Mahasarakham University

Editorial Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Kanokorn Somprach	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Ekkarin Sungtong	Songkla University
Associate Professor Dr. Sombat Tayraukham	Chiang Mai University
Associate Professor Dr. Jinawatara Pakotang	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Associate Professor Dr. Nirat Jantarajit	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Sutum Tummatasananon	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Songsak Phusee-orn	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Karn Ruangmontri	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University
Assistant Professor Dr. Sumalee Sriputtarin	Nakhonphanom University
Assistant Professor Dr. Jumnean Ponhan	Rajabhat Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Chaityuth Sirisuthi	North Eastern University
Professor Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison,USA
Professor Dr. Marilyn Waring	Deakin University, Australia
Professor Dr. Dennis A. Francis	University of the Free State, South Africa
Associate Professor Dr. Tran Vui	Hue University, Vietnam

Aim and Scope

To disseminate academic work in educational administration, educational supervision, research and development, participatory action research, innovative development in educational administration and technology management, knowledge management and instructional management, publishing in research articles, thesis articles, book reviews articles, and general articles.

Academic Revision

One article is peer-reviewed by two experts

Publishing Type

Quarterly publishing

No.1: January - April

No.2: May - August

No.3: September - December

Ownership

Faculty of Education, Mahasarakham University
Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000
Tel. 0-4374-3143-4 Fax 0-4374-3174

Advisor

Associate Professor Dr. Pacharawit Chansirisira
Dean of Faculty of Education, Mahasarakham University

Editor-in-chief

Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun
Mahasarakham University

Secretary and Treasurer

Miss Natchalida Leamthaisong

The articles in The Journal of Educational Administration and Supervision,
Mahasarakham University
are authors' own opinions. The editorial board has not always agreed absolutely with.

200฿ Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
Date of Publication: 31 August 2020 E-mail: jeas.msu@gmail.com

DESIGN BY: Samorn Legkha

Suannangsue: 189 Moo 12 Rachawadee Garden view,
Thakhonyang, Khamreang, Khantaratwichai, Mahasarakham 44150
TELEPHONE: 09-2956-2419

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวารสารวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา พิมพ์เผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปทางการศึกษา บทความที่ได้รับการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานทบทวนความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ บทความอาจได้รับการปรับปรุงตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้าน บน ซ้าย 3.5 เซนติเมตร และล่าง ขวา 2.5 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 2 คอลัมน์ ยกเว้น บทความย่อทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารอ้างอิง และตาราง ให้จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร Cordia New ซึ่งขนาดตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวปกติ

หัวข้อหลัก ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา

หัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. การส่งส่ง file ต้นฉบับลงในระบบออนไลน์ <https://edu.msu.ac.th/> (วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา) โดยการสมัครสมาชิกตามระบบและขั้นตอนของวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ต้นฉบับให้ระบุชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ทุกคนที่สามารถติดต่อได้สะดวก

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords)
7. บทนำ
8. วัตถุประสงค์
9. สมมุติฐาน (ถ้ามี)
10. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
11. ผลการวิจัย
12. อภิปรายผล
13. ข้อเสนอแนะ
14. เอกสารอ้างอิง (ให้อ้างอิงเฉพาะที่อ้างในบทความเท่านั้น)

บทความทั่วไป

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword) (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
7. บทนำ
8. เนื้อหา
9. บทสรุป
10. เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงระบบ American Psychological Association (APA) ดังตัวอย่าง

ระบบการอ้างอิงแบบนาม-ปี (the author-date system)

ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยพิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมาย: อย่างไรก็ตามการไม่ระบุเลขหน้าอาจทำได้ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงงานของผู้อื่น โดยการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น (เช่น บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 50-52 หรือประวัติ เอราวรณ, 2550)

1. หนังสือ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

Kosslyn, S. M., & Rosenberg, R. S. (2004). *Psychology: The brain, the person, the world* (2nd ed.). Essex, England: Pearson Education Limited.

Mussen, P., Rosenzweig, M. R., Aronson, E., Elkind, D., Feshbach, S., Geiwitz, P. J., et al. (1973). *Psychology: An introduction*. Lexington, Mass.: Heath.

2. วารสาร

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะบทความเรื่องนี้.

เฟชชูญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 30-36.

Klimoski, R., & Palmer, S. (1993). The ADA and the hiring process in organizations. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 45(2), 10-36.

3. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญา*, สถาบันการศึกษา, เมือง.

นงเยาว์ ธรรมวงศา. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ* กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

Piyakun, A. (2007). *Reading strategies used by Thai ESL students*. Doctoral dissertation, Monash University, Melbourne.

4. หนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะเรื่องนี้). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ประสาธ เนืองเฉลิม. (2549). วิทยาศาสตร์พื้นบ้าน: การจัดการเรียนรู้มิติทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณาการความรู้พื้นบ้านกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ป่าปูด. ใน ฉลาด จันทรมบัติ (บรรณาธิการ), *ศึกษาศาสตร์วิจัย ประจำปี 2548-2549* (หน้า 127-140). มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.

Cooper, J., Mirabile, R., & Scher, S. J. (2005). Actions and attitudes: The theory of cognitive dissonance. In T. C. Brock & M. C. Green (Eds.), *Persuasion: Psychological insights and perspectives* (2nd ed., pp. 63-79). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

5. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

รัฐพงศ์ ศิริสนั่น. (25 กุมภาพันธ์ 2548). องค์ประกอบของความสำเริง. *มติชน*, หน้า 22.

Brown, P. J. (2007, March 1). Satellites and national security. *Bangkok Post*, p. B4.

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่ปรับปรุงล่าสุด). ชื่อเรื่อง. วันที่ทำการสืบค้น, ชื่อฐานข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (3 ธันวาคม 2548). *ธนาคารหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2550, จาก <http://db.onec.go.th/thaigifted/lessonplan/index.php>

Wollman, N. (1999, November 12). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved July 6, 2005, from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

Instruction for Authors

Journal of Educational Administration and Supervisor, Mahasarakham University is an academic journal in the field of education. The journal publishes a variety of academic results, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles. The articles to be published may be reviews of current issues, or scholarly issues that contribute a new body of knowledge, that demonstrate interesting and valuable points of view for readers. It is important to note that articles submitted for Journal of Education should not have been preprinted or previously submitted to other publications. The context of the articles may be revised as appropriate by the journal editorial board and peer reviews in order to make it fit the international standard and be accepted as reference.

Submission of manuscripts:

1. **Language:** Manuscripts can be written in either Thai or English.

Thai language manuscripts should adhere to the Royal Institute's principles in using vocabulary and borrowed English words. All English words must be typed in small letters, except specific names. English language manuscripts must be checked for the correctness of language by an English expert prior to submission.

2. **Papers:** Manuscripts should be typed in A4 paper, and required to have 3.5 cm margins on each of the four sides: top, bottom, right and left. The contents of the Abstract in both Thai and English, other headings, and references should be arranged in one column.

3. **Style and size of font:** Both Thai and English manuscripts are required to type in "Browallia New" font style with font size as follows ;

Title of the article: 20 pt. Bold

Name(s) of the authors: 18 pt. Normal

Main heading: 18 pt. Bold

Sub-heading: 16 pt. Bold

Body of the text: 16 pt. Normal

The first page of footnotes presenting authors' names, academic titles, and affiliations: 14 pt. Normal

4. **Number of pages:** The article is required not to be longer than 15 pages. These include tables, figures, pictures, and references.

5. **Submission:** The author(s) should submit an original file to <https://edu.msu.ac.th> (Journal of Educational Administration and Supervisor)

Organization of research and thesis articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. Objectives
9. Hypotheses (if any)
10. Research methodology: population and samples, variables, instruments, procedures/experiments, and data analysis
11. Research results
12. Discussion
13. Suggestion
14. References

Organization of review articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. *Contents*
9. *Summary*
10. *References*

References: Listed and referred to in the American Psychological Association (APA)

style

ใบสมัครสมาชิการบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(Membership Application Form)

วันที่ (Date)
ชื่อ-สกุล (First Name and Surname)
ที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสาร (Mailing Address)
.....
จังหวัด (State/Province)
รหัสไปรษณีย์ (Post/Zip Code)
ประเทศ (Country)
โทรศัพท์ (Telephone No.)
โทรสาร (Fax No.)
Email Address

- ☐ ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 270 บาท (One-year Membership 270 ฿)
☐ ค่าสมัครสมาชิก 2 ปี 480 บาท (Two-year Membership 480 ฿)
☐ ค่าสมัครสมาชิก 3 ปี 700 บาท (Three-year Membership 700 ฿)

ส่งจ่ายธนาคัตหรือตัวแลกเงิน ส่งจ่าย ปณ. โนนศรีสวัสดิ์

ในนาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีชัย จิตรนันท์ งานวารสารการบริหารและนิเทศ
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

Please send your personal check or money order to the following address:
Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun, The Journal of Educational
Administration and Supervisor, Faculty of Education, Mahasarakham
University, Tambon Talat, Amphoe Mueng, Maha Sarakham 44000.

สำหรับเจ้าหน้าที่ (Officer only)

สมาชิกเลขที่

รับวารสาร เล่มที่.....

Guest Advisory Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Duangduen Bhanthumnavin	National Institute of Development Administration
Professor Dr. Suthat Yoksan	Srinakharinwirot University
Professor Dr. Pruet Siribanpitak	Chulalongkorn University
Associate Professor Dr. Prasart Isarapreeda	Chaiyaphum Rajabhat University
Associate Professor Dr. Suwakit Sripatta	Rajabhat Mahasarakham University

Peer Reviewers

Associate Professor Dr. Pissamai Sri-Ampai	ChaiyaphumRajabhat University
Associate Professor Dr. Suwakit Sripatta	Rajabhat Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Nirat Jantarajit	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Prasart Nuangchaleru	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Lakkana Sariwat	Mahasarakham University
Associate Professor Suracha Aamonpan	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Chaiyuth Sirisuthi	Nakhon Phanom University
Assistant Professor Dr. Pacharawit Chansirisira	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Amnarj Chanawong	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Sanich Temongsay	Rajabhat Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Jiraporn Chano	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Bunjob Bonchan	Nakhon Ratchasima Rajabhat University
Assistant Professor Dr. Chachawan Ruttanaporn	Institute of Physical Education Mahasarakham
Dr. Kowat Tesaputa	Mahasarakham University
Dr. Surachet Noirid	Mahasarakham University
Dr. Khachakrit Liamthaisong	Mahasarakham University
Dr. Teerawat Yiamsang	Rajabhat Mahasarakham University
Dr. Suphatanakris Yordsala	Rajabhat Surin University
Dr. Wittaya Worapun	Mahasarakham University
Dr. Sivakorn Krissanasuvan	Mahasarakham University

Editorial Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Associate Professor Dr. Nit Bungamongkon	Khonkaen University
Assistant Professor Dr. Chaiyuth Sirisuthi	NakhonPhanom University
Professor Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison,USA
Professor Dr. MarilynWaring	Deakin University, Australia
Associate Professor Dr. Nareerat Rakvichitkul	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Chalard Chantarasombat	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Pacharawit Chansirisira	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Sutum Tummatasananon	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Amnarj Chanawong	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Karn Ruangmontri	Mahasarakham University
Dr. Kowat Tesaputa	Mahasarakham University
Dr. Surachet Noirid	Mahasarakham University

Educational Administration and Supervisor, Mahasarakham University

ISSN 1906-4950

Volume 8 Number 3 September-December 2017

Aim and Scope

To disseminate academic work in educational administration, educational supervision, research and development, participatory action research, innovative development in educational administration and technology management, knowledge management and instructional management, publishing in research articles, thesis articles, book reviews articles, and general articles.

Academic Revision

One article is peer-reviewed by two experts

Publishing Type

Quarterly publishing

No.1: January-April

No.2: May-August

No.3: September-December

Ownership

Faculty of Education, Mahasarakham University
Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000
Tel. 0-4374-3143-4 Fax 0-4374-3174

Advisor

Assistant Professor Dr. Pacharawit Chansirisira
Dean of Faculty of Education, Mahasarakham University

Editor-in-chief

Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun
Mahasarakham University

Secretary and Treasurer

Miss Natchalida Leamthaisong
Dr. Surachet Noirid

The articles in The Journal of Educational Administration and Supervisor,
Mahasarakham University
are authors' own opinions. The editorial board has not always agreed absolutely with.

200฿ Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>

Date of Publication: 31 December 2017 E-mail: jeas.msu@gmail.com

DESIGN BY: Samorn Legkha

Suannangsue: 189 Moo 12 Rachawadee Garden view,
Thakhonyang, Khamreang, Khantawichai, Mahasarakham 44150
TELEPHONE: 09-2956-2419

Journal of

Education

Mahasarakham University

